

พุทธจริยศาสตร์กับการพัฒนาระเบียบวินัย นักศึกษาชั้นปีที่ 4 คณะศึกษาศาสตร์
สาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตลำนานา

นักวิจัย
สัจด์ เขียนจันทิก และคณะ

งานวิจัยนี้ได้รับทุนสนับสนุนจากโครงการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตลำนานา
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2563

พุทธจริยศาสตร์กับการพัฒนาระเบียบวินัย นักศึกษาชั้นปีที่ 4 คณะศึกษาศาสตร์
สาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตล้านนา

Buddhist Ethics and Discipline Development of 4th Year Students of
the Faculty of Education, Teaching English Programme Mahamakut
Buddhist University, Lanna Campus

นักวิจัย
สัจด์ เขียนจันทิก และคณะ

งานวิจัยนี้ได้รับทุนสนับสนุนจากโครงการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2563

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาการปฏิบัติตามหลักพุทธจริยศาสตร์ ของนักศึกษาชั้นปีที่ 4 คณะศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา 2) เพื่อศึกษาการปฏิบัติตามระเบียบวินัย ของนักศึกษาชั้นปีที่ 4 คณะศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษ 3) เพื่อวิเคราะห์การปฏิบัติตามหลักพุทธจริยศาสตร์ที่มีผลต่อการพัฒนาระเบียบวินัย ของนักศึกษาชั้นปีที่ 4 คณะศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษ 4) เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาระเบียบวินัยตามหลักพุทธจริยศาสตร์แก่นักศึกษาชั้นปีที่ 4 คณะศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักศึกษาชั้นปีที่ 4 คณะศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา ภาคปกติ ปีการศึกษา 2562 จำนวน 73 รูป/คน และผู้ให้สัมภาษณ์ที่เป็นอาจารย์ผู้สอน/อาจารย์ประจำหลักสูตรสาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษ จำนวน 5 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสัมภาษณ์และแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าไคสแควร์ นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในรูปแบบตารางประกอบบรรยาย

ผลการวิจัยพบว่า 1) การปฏิบัติตามหลักพุทธจริยศาสตร์ของนักศึกษา จากกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่จะปฏิบัติตามหลักพุทธจริยศาสตร์ด้วยหลักการรักษาศีล 5 จำนวน 69 รูป/คน คิดเป็นร้อยละ 94.5 รองลงมา ปฏิบัติด้วยหลักกุศลกรรม 10 และอกุศลกรรม 10 จำนวน 2 รูป คิดเป็นร้อยละ 2.7 และปฏิบัติด้วยหลักมรรค 8 จำนวน 2 รูป คิดเป็นร้อยละ 2.7 ตามลำดับ 2) การปฏิบัติตามระเบียบวินัยของนักศึกษาชั้นปีที่ 4 คณะศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา ใน 4 ด้าน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.63$, S.D. = 0.168) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า วินัยด้านการทำงานที่ได้รับมอบหมายจากอาจารย์ผู้สอนมีค่าเฉลี่ยมากกว่าด้านอื่นๆ ($\bar{X} = 3.72$, S.D. = 0.351) รองลงมาวินัยด้านการควบคุมตนเอง ($\bar{X} = 3.68$, S.D. = 0.310) วินัยด้านความประพฤติทั่วไป ($\bar{X} = 3.62$, S.D. = 0.247) และวินัยด้านการเรียน ($\bar{X} = 3.51$, S.D. = 0.344) ซึ่งทุกด้านมีค่าแปลผลอยู่ในระดับมาก ตามลำดับ 3) หลักพุทธจริยศาสตร์มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติตามระเบียบวินัยของนักศึกษาชั้นปีที่ 4 คณะศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา โดยรวม 4 ด้าน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 4) หลักพุทธจริยศาสตร์ ควรถูกนำมาเป็นเครื่องมือในการพัฒนาระเบียบวินัยของนักศึกษาที่ดีได้ เนื่องจากหลักจริยศาสตร์เน้นให้ผู้ปฏิบัติประพฤติในทางที่ถูกต้อง ในขอบเขตของความดีที่ดี อันจะเป็นหลักและรากฐานของสมาชิกในสังคมที่สมควรปฏิบัติต่อตนเอง ต่อผู้อื่น และต่อสังคม

ABSTRACT

The purposes of the research were 1) to study the practice of Buddhist ethics 2) to study discipline compliance 3) to analyze the practice according to Buddhist ethics which affects the development of discipline of the 4th year students of the Faculty of Education, majoring in Teaching English, Mahamakut Buddhist University (MBU), Lanna Campus and 4) to propose ways to develop discipline according to Buddhist ethics to 4th year students of the Faculty of Education, majoring in Teaching English, MBU, Lanna Campus. The samples group was 73 of 4th year students of the Faculty of Education in Teaching English, MBU, Lanna Campus, of the academic year 2019, and 5 interviewees who were instructors/lecturers in Teaching English curriculum. The tools used for data collection were the interview forms and questionnaires. The statistics used for data analysis were frequency, percentage, mean, standard deviation, chi-square value and presented the data analysis in table format.

The results of the research are as follows: 1) In practicing of the Buddhist ethics, 69 students follow the Buddhist ethics by observing the 5 precepts, as presented with 94.5% of the data of participants, while other two follow the doctrine of Ten Wholesome Courses of Actions (ten principles of an honest man) and Ten Unwholesome Courses of Action, which is presenting in 2.7% and another two participants practice the Noble Eightfold Path, which is representing 2.7%, respectively. 2) The discipline compliance of the 4th year students of the Faculty of Education in Teaching English, in 4 areas is at a high level ($\bar{X}=3.63$, $SD=0.168$). When considering in each aspect, it is found that the discipline of working on assignments was more average than other areas ($\bar{X}=3.72$, $SD=0.351$) followed by self-discipline ($\bar{X}=3.68$, $SD=0.310$) general behavior discipline ($\bar{X}=3.62$, $SD=0.247$) and learning discipline ($\bar{X}=3.51$, $SD=0.344$) respectively. All aspects were significantly presented at the high level. 3) The Buddhist ethics is related to the discipline compliance of the 4th year students of the Faculty of Education in Teaching English, MBU, Lanna campus, in 4 areas at the statistical significance level of 0.05. and 4) Buddhist ethics should be used as a good tool for developing discipline compliance of students because ethics emphasize the practice of correct behavior, good deeds and good acts which are principles and foundations of members of society and everyone should treat to themselves, others and society.

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยฉบับนี้ สำเร็จได้ด้วยความกรุณาอย่างยิ่งจากบุคคลหลายฝ่าย ในการให้คำแนะนำปรึกษา และปรับปรุงแก้ไข ทำให้งานวิจัย ฉบับนี้สมบูรณ์

ขอขอบคุณมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา มหาวิทยาลัยที่มีความเป็นเลิศทางวิชาการตามแนวพระพุทธศาสนาที่ให้คําคำว่า รวบรวมข้อมูลต่าง ๆ ตลอดระยะเวลาที่ทำวิจัย

ขอกราบนมัสการขอพระคุณพระครูสุนทรมหาเจติยานุรักษ์, ผศ.ดร. รองอธิการบดี วิทยาเขตล้านนา กราบนมัสการขอพระคุณคณะผู้บริหาร มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนาทุกท่าน ขอกราบนมัสการขอพระคุณ อาจารย์ทุกรูป ทุกท่านที่ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ ผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือวิจัย ให้คำแนะนำปรับปรุงเนื้อหาสาระเพื่อให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

อาจารย์ประจำหลักสูตรสาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษ และนักศึกษาชั้นปีที่ 4 คณะศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา ภาคปกติ ปีการศึกษา 2562 จำนวน 73 รูป/คน ที่ช่วยให้ข้อมูลและนำมาซึ่งงานวิจัยฉบับนี้ให้เสร็จสมบูรณ์ได้ รวมถึงผู้มีส่วนเกี่ยวข้องที่มีได้กล่าวนามไว้ ณ ที่นี้ ที่ให้ความร่วมมือ ช่วยเหลือ และให้กำลังใจด้วยดีเสมอมา

สุดท้ายนี้ขอกราบขอพระคุณบูรพาจารย์ที่สร้างสถาบันแห่งนี้ คุณค่าและประโยชน์อันพึงมีจากงานวิจัยเล่มนี้ ขอมอบเป็นเครื่องบูชาพระคุณของพระรัตนตรัย บิดามารดา ครู อาจารย์ และผู้มีพระคุณทุกท่านที่ให้ผู้วิจัยได้มีโอกาสในการสร้างประโยชน์ในด้านการศึกษาที่ดีตลอดไป

ดร.สงัด เขียนจันทิก

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ข
กิตติกรรมประกาศ	ค
สารบัญ	ง
สารบัญตาราง	ฉ
สารบัญแผนภูมิ	ช
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ความสำคัญและที่มาของปัญหา	1
1.2 โจทย์วิจัย	3
1.3 วัตถุประสงค์ของการวิจัย	4
1.4 กรอบแนวคิดในการวิจัย	4
1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	5
1.6 ขอบเขตในการวิจัย	5
1.7 นิยามศัพท์เฉพาะ	6
บทที่ 2 แนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	8
2.1 แนวคิดเกี่ยวกับพุทธจริยศาสตร์	8
2.2 แนวคิดเกี่ยวกับวินัย	17
2.3 ทฤษฎีการเสริมสร้างวินัย	23
2.4 แนวทางของการเสริมสร้างวินัย	27
2.5 ปัญหาและสาเหตุของการประพฤติดีวินัย	30
2.6 ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาวินัยในสถานศึกษา	32
2.7 วินัยนักศึกษาคุณุศาสตร์ สถานภาพและการพัฒนาสถานภาพนักศึกษา	33
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย	
2.8 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	37
บทที่ 3 วิธีการดำเนินการวิจัย	43
3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	43
3.2 เทคนิควิธีการสุ่มตัวอย่าง	43
3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	43
3.4 การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ	45
3.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล	45
3.6 การวิเคราะห์ข้อมูลและประมวลผล	45
3.7 สถิติที่ใช้ในการวิจัย	46

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 ผลการวิจัย	47
ชุดที่ 1 เป็นแบบสอบถาม	48
ตอนที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ เกรดเฉลี่ย และที่พักอาศัย ใช้การวิเคราะห์หาค่าความถี่ (Frequency) และ ค่าร้อยละ (Percentage)	48
ตอนที่ 2 วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการปฏิบัติตามหลักพุทธจริยศาสตร์ ของนักศึกษาชั้นปีที่ 4 คณะศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา ใช้การวิเคราะห์หาค่าความถี่ (Frequency) และ ค่าร้อยละ (Percentage)	49
ตอนที่ 3 วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการปฏิบัติตามระเบียบวินัยของนักศึกษา แบ่งเป็น 4 ด้าน คือ 1) วินัยด้านความประพฤติทั่วไป 2) วินัยด้านการเรียน 3) วินัยด้านการทำงานที่ได้รับมอบหมายจากอาจารย์ผู้สอน 4) วินัยด้านการควบคุมตนเอง ใช้การวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนค่ามาตรฐาน (Standard Deviation)	50
ตอนที่ 4 วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรใช้ค่า (Chi-Square Test) โดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05	53
ตอนที่ 5 วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อแนวทางการพัฒนาระเบียบวินัยตามหลักพุทธจริยศาสตร์แก่นักศึกษา ชั้นปีที่ 4 คณะศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา แล้วรวบรวมข้อมูลตามประเด็น นำมาเรียบเรียงนำเสนอในรูปแบบการบรรยาย	56
ชุดที่ 2 เป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง	57
ตอนที่ 1 เป็นแบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ให้ข้อมูล	57
ตอนที่ 2 การสัมภาษณ์ อาจารย์ผู้สอน/อาจารย์ประจำหลักสูตรสาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษ	58
บทที่ 5 สรุป อภิปราย และข้อเสนอแนะ	63
5.1 สรุปผลการวิจัย	63
5.2 อภิปรายผลการวิจัย	66
5.3 ข้อเสนอแนะ	74
บรรณานุกรม	76
ภาคผนวก	80
ภาคผนวก ก เครื่องมือการวิจัย	81
ภาคผนวก ข แบบประเมินเครื่องมือทางวิจัย	89
ภาคผนวก ค รายนามผู้เชี่ยวชาญ	92

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
ภาคผนวก ง รายชื่อผู้ให้สัมภาษณ์	94
ประวัติผู้วิจัย	96
ใบรับรองจริยธรรมการวิจัย	98
บทความวิจัยได้รับการตีพิมพ์	99

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
4.1	แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามเพศ	48
4.2	แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามเกรดเฉลี่ย	48
4.3	แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามที่พักอาศัย	49
4.4	แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามหลักพุทธจริยศาสตร์	49
4.5	แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การปฏิบัติตามระเบียบวินัยของนักศึกษาชั้นปีที่ 4 คณะศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา ใน 4 ด้าน	50
4.6	แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การปฏิบัติตามระเบียบวินัยของนักศึกษาชั้นปีที่ 4 คณะศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา (วินัยด้านความประพฤติทั่วไป)	50
4.7	แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การปฏิบัติตามระเบียบวินัยของนักศึกษาชั้นปีที่ 4 คณะศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา (วินัยด้านการเรียน)	51
4.8	แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การปฏิบัติตามระเบียบวินัยของนักศึกษาชั้นปีที่ 4 คณะศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา (วินัยด้านการทำงานที่ได้รับมอบหมายจากอาจารย์ผู้สอน)	52
4.9	แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การปฏิบัติตามระเบียบวินัยของนักศึกษาชั้นปีที่ 4 คณะศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา (วินัยด้านการควบคุมตนเอง)	52
4.10	ความสัมพันธ์ระหว่างหลักพุทธจริยศาสตร์กับการปฏิบัติตามระเบียบวินัยของนักศึกษาชั้นปีที่ 4 คณะศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา โดยรวม 4 ด้าน	53
4.11	ความสัมพันธ์ระหว่างหลักพุทธจริยศาสตร์กับการปฏิบัติตามระเบียบวินัยของนักศึกษาชั้นปีที่ 4 คณะศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา วินัยด้านความประพฤติทั่วไป	54
4.12	ความสัมพันธ์ระหว่างหลักพุทธจริยศาสตร์กับการปฏิบัติตามระเบียบวินัยของนักศึกษาชั้นปีที่ 4 คณะศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา วินัยด้านการเรียน	54

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
4.13	ความสัมพันธ์ระหว่างหลักพุทธจริยศาสตร์กับการปฏิบัติตามระเบียบวินัยของนักศึกษาชั้นปีที่ 4 คณะศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา วินัยด้านการทำงานที่ได้รับมอบจากอาจารย์ผู้สอน	55
4.14	ความสัมพันธ์ระหว่างหลักพุทธจริยศาสตร์กับการปฏิบัติตามระเบียบวินัยของนักศึกษาชั้นปีที่ 4 คณะศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา วินัยด้านการควบคุมตนเอง	55
4.15	แนวทางการพัฒนาระเบียบวินัยตามหลักพุทธจริยศาสตร์แก่นักศึกษา ชั้นปีที่ 4 คณะศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา	56

สารบัญแผนภูมิ

แผนภูมิที่	หน้า
1.1 สรุปกรอบแนวคิดในการวิจัย	4

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความสำคัญและที่มาของปัญหา

สภาพสังคมในปัจจุบันมีความเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วและหลากหลายอันเนื่องมาจากความก้าวหน้าทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ ที่แพร่หลายอย่างรวดเร็วทำให้นวนคติ วิถีชีวิต ค่านิยมของบุคคลในสังคมเกิดความเปลี่ยนแปลง เบี่ยงเบนไปจากหลักศีลธรรมจริยธรรมที่ดีงามตามหลักธรรมของพุทธศาสนา กลับขึ้นชมวัฒนธรรมตะวันตกที่เน้นการบริโภควัตถุต่าง ๆ แทน (พรนิภา จันทรน้อย, 2560, หน้า 1) และจากสภาพการณ์ที่มีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วนี้ทำให้มีผลกระทบกับสังคม เป็นจุดบอดและเป็นความเสื่อมถอยทางคุณธรรมจริยธรรมของคนทั้งในระดับนักการเมือง ข้าราชการหรือคนในแวดวงอาชีพอื่น ๆ ภาพที่เห็นชัดเจนและเป็นข่าวอยู่ทุกวันนี้ก็คือ การทุจริตคอร์รัปชัน การก่ออาชญากรรม การเสพและการค้ายาเสพติด ซึ่งแพร่ระบาดในกลุ่มเยาวชนไทย ตั้งแต่ระดับประถมศึกษาจนถึงอุดมศึกษา รวมถึงการแต่งกายที่ล่อแหลมเป็นมูลเหตุก่อให้เกิดอาชญากรรมทางเพศของนักศึกษาหญิง (พรนิภา จันทรน้อย, 2560, หน้า 2) ดังนั้นเยาวชนนับว่าเป็นทรัพยากรมนุษย์ที่สำคัญที่สุดของประเทศ หากไม่ได้รับการพัฒนาให้เป็นทรัพยากรที่ดีแล้วการพัฒนาประเทศอาจจะเป็นไปได้ไม่เต็มที่จะเห็นได้ว่าความมีวินัยในตนเองเป็นลักษณะที่จำเป็นต้องปลูกฝังให้กับเยาวชน เมื่อเยาวชนมีวินัยในตนเองเป็นพื้นฐาน และมีวินัยต่อสังคม ผลที่สุดก็จะมีความมีวินัยต่อประเทศชาติโดยส่วนรวม ซึ่งจะทำให้ประเทศก้าวหน้ามากยิ่งขึ้น ดังนั้นจึงควรเสริมสร้างการมีวินัยในตนเองให้มากยิ่งขึ้นเพื่อเป็นการเพิ่มพูนคุณภาพของประชากรอีกด้านหนึ่ง และจะสามารถลดปัญหาสังคมได้อีกด้วย (ทัศนียา แสนทิพย์, 2559, หน้า 3 อ้างใน นัฐพล นพแก้ว, 2550)

การมีระเบียบวินัยเป็นเอกลักษณ์อย่างหนึ่งของสังคมที่พัฒนาแล้ว ทุกคนทุกฝ่ายในประเทศไทยต้องตระหนักและปลูกฝังเพื่อให้ทุกคนในชาติมีความเจริญสามารถเผชิญกับความเปลี่ยนแปลงของโลกมีจุดยืนและทิศทางในการพัฒนาที่สอดคล้องกับรากเหง้าทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมภูมิปัญญาไทย สามารถนำพาสังคมและประเทศชาติก้าวไปพร้อมกับกระแสความเปลี่ยนแปลงของโลกอย่างมั่นคงและสงบสุข การที่จะให้เด็กประพฤติปฏิบัติตนในสิ่งที่งามตามแบบอย่างวัฒนธรรมที่ดีของไทยนั้น ผู้ใหญ่จะต้องประพฤติปฏิบัติตนให้เป็นแบบอย่างที่ดีให้แก่เด็กก่อน หากผู้ใหญ่ไร้ระเบียบวินัยก็จะเป็นการยากที่จะสร้างวินัยที่ดีให้เกิดขึ้นกับเด็กได้ เมื่อเด็กพร้อมที่จะอยู่ในกรอบวินัยตามสภาพกฎเกณฑ์ที่ตั้งไว้หรือตามสภาพของสิ่งแวดล้อมแล้วครูผู้สอนจะต้องเป็นผู้คอยแนะแนวทางการสร้างระเบียบวินัย โดยการให้ประสบการณ์ในการเรียนรู้และการจัดสภาพแวดล้อมต่างๆ ให้เกิดขึ้นซึ่งเป็นผลที่จะสนับสนุนให้เด็กมีวินัยในตนเอง การมีวินัยในตนเองคือการที่บุคคลไม่กระทำการใด ๆ อันเป็นผลที่ก่อให้เกิดความยุ่งยากต่อตนเองในอนาคต หรือการไม่เข้าไปยุ่งเกี่ยวกับเรื่องส่วนตัวและสิทธิของผู้อื่นเพื่อต่อไปจะทำให้เด็กกลายเป็นพลเมืองที่ดีมีคุณภาพของสังคม ประเทศชาติ และไม่ทำให้เด็กมีพฤติกรรมที่ก่อปัญหา การทำผิดวินัยอีกต่อไป แต่ข้อเท็จจริงในปัจจุบัน เด็กส่วนมากกลับมีพฤติกรรมที่ก่อปัญหาทางระเบียบวินัยขึ้นอยู่เสมอ (ธัญญลักษณ์ เวชกามา, ออนไลน์)

ปัจจุบันจะเห็นว่านักเรียนมีปัญหาทางพฤติกรรมในทุกโรงเรียนมีพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของสังคม พฤติกรรมดังกล่าวเป็นพฤติกรรมที่ไม่อยู่ในระเบียบวินัยของโรงเรียนซึ่งทำความลำบากใจให้กับผู้บริหาร ครูและผู้ปกครองนักเรียนเป็นอย่างมากซึ่งมีปัญหาทางด้านวินัยได้แก่ การไม่ตั้งใจเรียน การหนีโรงเรียน การแต่งกายผิดระเบียบ การแสดงท่าทีที่ไม่เหมาะสมในสถานที่ต่างๆ เป็นต้น ปัญหาเหล่านี้บ่งชี้ว่าความรุนแรงมากขึ้นอาจทำให้เกิดอารมณ์รุนแรงและมีปัญหาในการปรับตัว เนื่องจากพัฒนาการทางด้านร่างกายการปรับตัวให้เข้ากับเพื่อนทั้งเพื่อนเพศเดียวกันและต่างเพศไม่ได้ ความล้มเหลวทางการเรียน การขาดความรักและความเข้าใจจากที่บ้าน (ทัศนียา แสนทิพย์, 2559, หน้า 3) ซึ่งพฤติกรรมที่ไร้ระเบียบวินัยของนักเรียนเป็นปัญหาที่มีผลกระทบต่อตัวของนักเรียนโดยตรง และยังส่งผลไปถึงการพัฒนางานต่าง ๆ ทำให้งานอื่นขาดประสิทธิภาพไปด้วย การมีระเบียบวินัยจึงเป็นคุณธรรมพื้นฐานของการอยู่ร่วมกันในสังคม และเป็นสิ่งที่จำเป็นสำหรับทุกคนในสังคมเสมอ (ธัญญลักษณ์ เวชกามา, ออนไลน์)

การพัฒนาจริยธรรมให้เกิดขึ้นกับเยาวชนเป็นสิ่งจำเป็นของการจัดการศึกษาทุกระดับตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 โดยมีเป้าหมายที่สำคัญของการปฏิรูปการศึกษา คือ การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม และถือเป็นหน้าที่ของสถาบันการศึกษาทุกระดับที่ต้องทำหน้าที่สั่งสอนให้นักเรียน นักศึกษาเป็นผู้ที่มีทั้งความรู้ความสามารถ มีคุณธรรมจริยธรรมประจำตน (พรนิภา จันทน์น้อย, 2560, หน้า 4) และการจัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษาเป็นความหวังของประเทศไทย ทำหน้าที่ในการผลิตบัณฑิตให้ออกมารับใช้สังคมจึงต้องกำหนดนโยบายในด้านการพัฒนาคุณลักษณะของบัณฑิตให้เป็นไปตามเป้าหมายที่จะได้ทรัพยากรบุคคลที่เป็นกำลังสำคัญ จึงควรมุ่งเน้นการก้าวสู่ความทันสมัยให้ผู้เรียนรู้จักแก้ปัญหา พัฒนาสังคมไทยให้กลมกลืนระหว่างวัฒนธรรมไทยและความเป็นสากล ดังนั้นการอุดมศึกษาจึงต้องพัฒนาคุณธรรมเพื่อทำหน้าที่สอน วิจัย อบรมลูกศิษย์ให้ยึดหลักจริยธรรมขั้นพื้นฐาน ได้แก่ ความขยัน ซื่อสัตย์ ประหยัด อดทน มีเหตุผล รับผิดชอบ มีวินัย เสียสละลดเลิกล้อบายมุข สิ่งเสพติด มีจรรยาบรรณวิชาชีพ และลดการเห็นแก่ตัว ถ้าบัณฑิตปฏิบัติได้ดังนี้จะเป็นบัณฑิตที่สมบูรณ์ และเป็นสมาชิกที่ดีในสังคมแต่ปัจจุบันการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาของไทย ยังให้ความสำคัญกับการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมของบัณฑิตไม่เท่าที่ควร โดยเฉพาะด้านความรับผิดชอบต่อหน้าที่ ความซื่อสัตย์ ความเชื่อมั่นในตนเอง (พรนิภา จันทน์น้อย, 2560, หน้า 6)

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติของประเทศไทย ฉบับที่ 11 (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, พ.ศ.2555-2559, 2559) ให้ความสำคัญกับการพัฒนาประเทศโดยมุ่งเน้นให้ “คนเป็นศูนย์กลางในการพัฒนา” ในทุกด้านการน้อมนำหลักจริยธรรมทางพุทธศาสนาใช้ในการพัฒนาประเทศต่อเนื่องจากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 9-11 ได้เสริมสร้างภูมิคุ้มกันและช่วยให้สังคมไทยสามารถยืนหยัดอยู่ได้อย่างมั่นคง เกิดภูมิคุ้มกันทางด้านศีลธรรม โดยเฉพาะการนำพุทธจริยธรรมไปช่วยเสริมสร้างให้กับคน ซึ่งนับว่าเป็นทุนที่มีคุณค่ามากมาย (พระสฤษดิ์ ญาณวิโร (ทิพย์โอสถ) และคณะ, 2562, หน้า 2274) ด้วยเหตุนี้จึงต้องนำหลักพุทธจริยศาสตร์ซึ่งเป็นหลักพุทธจริยศาสตร์ที่เกี่ยวกับหลักความดี ไปใช้ในการดำเนินชีวิตของคนไทยในสังคมปัจจุบัน เพื่อจัดสรรความเป็นอยู่ของคนในสังคมและสภาพแวดล้อมเพื่อดำเนินชีวิตที่ดีร่วมกัน อันจะทำให้คุณธรรมภายในเจริญงอกงาม แต่ปัญหาสำคัญอยู่ที่ว่า จะทำอย่างไรที่จะปลูกฝังหลักพุทธจริยศาสตร์เพื่อเป็นภูมิคุ้มกันและเป็นการพัฒนาศักยภาพให้กับบุคคลในสังคมให้เป็นคนดีใน

การดำเนินชีวิตของคนในสังคมปัจจุบัน ซึ่งเป็นปัญหามีกระบวน การอย่างไร มีหลักพุทธจริยศาสตร์ ใดในทางพระพุทธศาสนา และมีผู้ใดที่จะเข้าไปปรับใช้อย่างเป็นรูปธรรม โดยชี้ให้เห็นคุณ โทษ ประโยชน์ ให้แก่บุคคลเหล่านี้ เกี่ยวกับการนำหลักพุทธจริยศาสตร์มาใช้ปฏิบัติในการดำเนินชีวิต และการไม่นำหลักพุทธจริยศาสตร์มาใช้ปฏิบัติในการดำเนินชีวิต เพราะในพระพุทธศาสนามีหลักคำสอนที่ เกี่ยวกับจริยศาสตร์ปรากฏอยู่มาก และคำสอนในทางพระพุทธศาสนาก็เป็นหลักคำสอนแห่งการ ดำเนินชีวิตด้วย ถ้ามองในแง่ของปรัชญาก็เป็นปรัชญาแห่งชีวิต ดังนั้น ปัญหาเรื่องธรรมที่มนุษย์ควร ประพฤติที่เรียกว่า จริยธรรมหรือหลักจริยศาสตร์ในพระพุทธศาสนานั้น จึงเป็นสิ่งที่ควรจะได้รับ การพิจารณานำมาศึกษา (พระครูปลัดสุวัฒนเมธาคุณ (ชัยยงค์ สืบกระพันธ์), 2557, หน้า 3)

ในฐานะผู้วิจัยเป็นอาจารย์ผู้สอน พบว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยา เขตล้านนา บางกลุ่มที่ยังมีปัญหาเกี่ยวกับการขาดความมีระเบียบวินัย เช่น การแต่งการไม่ถูกระเบียบ นักศึกษาหญิงสวมกระโปรงสั้น นักศึกษาชายสวมกางเกงยีนส์ และสวมรองเท้าที่ผิดระเบียบ มหาวิทยาลัย การเข้าเรียนและการส่งงานไม่ตรงต่อเวลา การเก็บรองเท้าไม่เป็นระเบียบในการเข้าห้อง ประชุม และการจอดรถไม่เป็นระเบียบ เป็นต้น จากปัญหาที่กล่าวมา อาจส่งผลให้เกิดพฤติกรรม เบี่ยงเบนไปในทิศทางที่ไม่พึงประสงค์ และเป็นปัญหาของมหาวิทยาลัย สังคม และประเทศชาติ ด้วย เหตุนี้ผู้วิจัยจึงเห็นว่าการพัฒนาวินัยนักศึกษาเป็นพื้นฐานของวินัยทางสังคม เพราะบุคคลที่มีวินัยใน ตนเองจะเป็นผู้ที่สามารถควบคุมยับยั้งพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ การพัฒนาวินัยนักศึกษาของ มหาวิทยาลัย จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งโดยเฉพาะนักศึกษาในมหาวิทยาลัย เพราะเป็นบุคคลที่อยู่ในวัย ควรแก่การส่งเสริมการเจริญเติบโต ทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ เป็นวัยที่มีความคิดเป็นอิสระตัดสินใจ อย่างรวดเร็ว ทั้งนี้จึงต้องได้รับความร่วมมือจากคณะอาจารย์และผู้ที่เกี่ยวข้องช่วยกันแก้ปัญหา พฤติกรรมของนักศึกษา ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความเห็นว่า พุทธปรัชญาน่าจะมีแนวความคิดทางจริยศาสตร์ ที่สามารถอธิบายเพื่อตอบปัญหาจริยศาสตร์และนำมาประพฤติปฏิบัติเพื่อแก้ไขปัญหานั้นได้ จึง ศึกษาเกี่ยวกับพุทธจริยศาสตร์ในการพัฒนาระเบียบวินัยของนักศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราช วิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา ซึ่งจะส่งผลต่อการสร้างควมมีวินัยแก่นักศึกษาอันเป็นทรัพยากรที่มี คุณภาพของ ครอบครัว ชุมชน สังคม และอนาคตของประเทศชาติต่อไป

1.2 โจทย์วิจัย

1.2.1 หลักพุทธจริยศาสตร์ที่ใช้ในการพัฒนาระเบียบวินัย ของนักศึกษาชั้นปีที่ 4 คณะศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขต ล้านนา เป็นอย่างไร

1.2.2 การปฏิบัติตามระเบียบวินัยของนักศึกษาชั้นปีที่ 4 คณะศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาการ สอนภาษาอังกฤษ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา เป็นอย่างไร

1.2.3 การปฏิบัติตามหลักพุทธจริยศาสตร์มีผลต่อการพัฒนาระเบียบวินัย ของนักศึกษาชั้น ปีที่ 4 คณะศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยา เขตล้านนา อย่างไร

1.2.4 แนวทางการพัฒนาระเบียบวินัยตามหลักพุทธจริยศาสตร์แก่นักศึกษา
ชั้นปีที่ 4 คณะศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตล้านนา เป็นอย่างไร

1.3 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

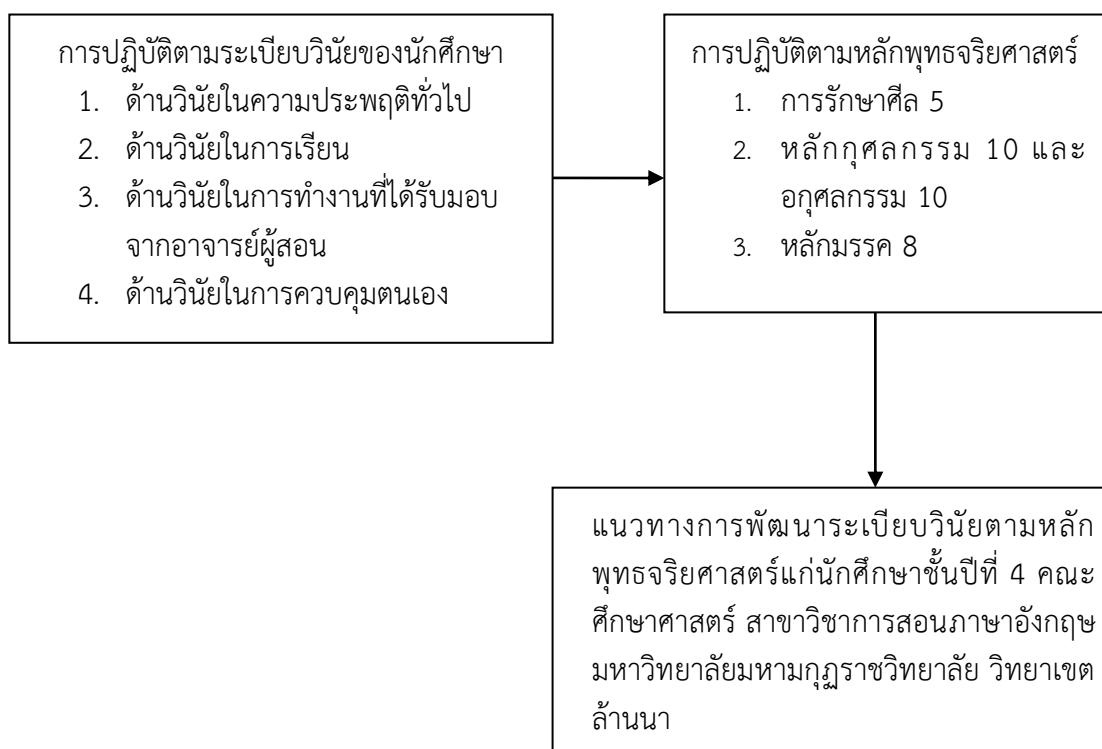
1.3.1 เพื่อศึกษาการปฏิบัติตามหลักพุทธจริยศาสตร์ ของนักศึกษาชั้นปีที่ 4 คณะ
ศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา

1.3.2 เพื่อศึกษาการปฏิบัติตามระเบียบวินัย ของนักศึกษาชั้นปีที่ 4 คณะศึกษาศาสตร์
สาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา

1.3.3 เพื่อวิเคราะห์การปฏิบัติตามหลักพุทธจริยศาสตร์ที่มีผลต่อการพัฒนาระเบียบวินัย
ของนักศึกษาชั้นปีที่ 4 คณะศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราช
วิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา

1.3.4 เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาระเบียบวินัยตามหลักพุทธจริยศาสตร์แก่นักศึกษา
ชั้นปีที่ 4 คณะศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตล้านนา

1.4 กรอบแนวคิดในการวิจัย

แผนภูมิ 1.1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1.5.1 ทำให้ทราบหลักพุทธจริยศาสตร์ในการพัฒนาระเบียบวินัย นักศึกษาชั้นปีที่ 4 คณะศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา

1.5.2 ทำให้ทราบการปฏิบัติตามระเบียบวินัย ของนักศึกษาชั้นปีที่ 4 คณะศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา

1.5.3 ทำให้ทราบแนวทางการพัฒนาระเบียบวินัยตามหลักพุทธจริยศาสตร์แก่นักศึกษาชั้นปีที่ 4 คณะศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา

1.5.4 ใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาระเบียบวินัยของนักศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา ให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

1.6 ขอบเขตในการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “พุทธจริยศาสตร์กับการพัฒนาระเบียบวินัย นักศึกษาชั้นปีที่ 4 คณะศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา” เป็นการศึกษาวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Methods Research) โดยผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการศึกษาวิจัย ดังนี้

1.6.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา

ขอบเขตด้านเนื้อหา ได้แก่ แนวทางการพัฒนาระเบียบวินัยของนักศึกษา ซึ่งผู้วิจัยใช้กรอบแนวคิดของ พรณรุจี สะอาด (2558 หน้า 17 อ้างใน สุเทพ แสงธรรม, 2553, หน้า 28) ที่กล่าวถึงประเภทของวินัยว่าเด็ก ๆ ควรมีวินัยในด้านต่าง ๆ ดังนี้ 1) ด้านวินัยในความประพฤติทั่วไป 2) ด้านวินัยในกิจวัตรประจำวัน 3) ด้านวินัยในการเรียน 4) ด้านวินัยในการทำงาน และ 5) ด้านวินัยในการควบคุมตนเอง

1.6.2 ขอบเขตด้านประชากร

ขอบเขตด้านประชากร ได้แก่ นักศึกษาชั้นปีที่ 4 คณะศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา ภาคปกติ ปีการศึกษา 2562 จำนวน 73 รูป/คน (สำนักทะเบียนและวัดผล, 2562) และได้กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้การเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive sampling) ซึ่งเป็นการเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยพิจารณาจากการตัดสินใจของผู้วิจัยเอง ลักษณะของกลุ่มที่เลือกเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย จำนวน 73 รูป/คน และผู้ให้สัมภาษณ์ที่เป็นอาจารย์ผู้สอน/อาจารย์ประจำหลักสูตรการสอนภาษาอังกฤษ จำนวน 5 คน

1.6.3 ขอบเขตด้านพื้นที่

ขอบเขตด้านพื้นที่ ได้แก่ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา

1.6.4 ด้านระยะเวลา

ระยะเวลา 6 เดือน

1.7 นิยามศัพท์เฉพาะ

พุทธจริยศาสตร์ หมายถึง หลักธรรมทางพุทธศาสนาที่นำมาประยุกต์ใช้เพื่อการพัฒนาระเบียบวินัย นักศึกษาชั้นปีที่ 4 คณะศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา

วินัย หมายถึง แนวทางความประพฤติ หรือระเบียบแบบแผนการปฏิบัติตนของนักศึกษา อันเป็นที่พึงประสงค์และเป็นที่ยอมรับว่าถูกต้อง เหมาะสมสอดคล้องกับความมุ่งหวังของทางมหาวิทยาลัยและสังคมโดยทั่วไป ในการวิจัยครั้งนี้ได้แบ่งประเภทของวินัยไว้ 4 ประเภทดังนี้

1) **วินัยในความประพฤติทั่วไป** หมายถึง การปฏิบัติตามกฎระเบียบของสังคม เช่น กฎจราจร และการรู้จักกาลเทศะ เช่น รู้ว่าอะไรควรทำและอะไรไม่ควรทำ มีความตรงต่อเวลา มีระเบียบในการจัดเก็บสิ่งของต่าง ๆ ประพฤติตนเหมาะสมกับวัย ของนักศึกษาชั้นปีที่ 4 คณะศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา

2) **วินัยในการเรียน** หมายถึง การรับผิดชอบในการเรียนหรือกิจกรรมอื่น ๆ อย่างเหมาะสมทำการบ้านหรือทบทวนบทเรียนเองโดยไม่ต้องสั่ง ของนักศึกษาชั้นปีที่ 4 คณะศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา

3) **วินัยในการทำงานที่ได้รับมอบจากอาจารย์ผู้สอน** หมายถึง การมีความรับผิดชอบ เมื่อได้รับมอบหมายให้ทำสิ่งใดก็ทำงานสำเร็จ และทำอย่างเต็มความสามารถ รักษาคำพูดคำสัญญาที่ให้ไว้กับผู้อื่น ของนักศึกษาชั้นปีที่ 4 คณะศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา

4) **วินัยในการควบคุมตนเอง** หมายถึง การควบคุมอารมณ์ได้ดีตามสมควร ไม่โมโห ฉุนเฉียวเมื่อถูกขัดใจ ไม่โกรธจนควบคุมตนเองไม่ได้ อดทนต่อความลำบากได้ตามวัย ของนักศึกษาชั้นปีที่ 4 คณะศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา

การพัฒนาระเบียบวินัย หมายถึง การเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้นของความมีระเบียบวินัย ในตนเองของนักศึกษาชั้นปีที่ 4 คณะศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา

นักศึกษา หมายถึง นักศึกษาชั้นปีที่ 4 คณะศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา ภาคปกติ ปีการศึกษา 2562

พุทธจริยศาสตร์กับการพัฒนาระเบียบวินัยนักศึกษา หมายถึง หลักธรรมทางพุทธศาสนา ที่นำมาประยุกต์ใช้เพื่อการเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้นของความมีระเบียบวินัยในตนเองของนักศึกษาชั้นปีที่ 4 คณะศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา

1) **การรักษาศีล 5** หมายถึง ความประพฤติชอบทางกายและวาจา, และการรักษา กายวาจาให้เรียบร้อย, การรักษาตามระเบียบวินัย, ข้อปฏิบัติในการเว้น จากความชั่ว, การควบคุมตน ให้ตั้งอยู่ในความไม่เบียดเบียนสังคม ของนักศึกษาชั้นปีที่ 4 คณะศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาการสอน ภาษาอังกฤษ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา

2) หลักคุณธรรม 10 และออกุศลกรรม 10 หมายถึง การละเว้นจากการประพฤติดิชอบทางกาย วาจา ใจ ของนักศึกษาชั้นปีที่ 4 คณะศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา

3) หลักมรรค 8 หมายถึง แนวทางปฏิบัติทางกาย วาจา ใจ ในการพัฒนาระเบียบวินัย ของนักศึกษาชั้นปีที่ 4 คณะศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา

บทที่ 2

แนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาเรื่อง “พุทธจริยศาสตร์ในการพัฒนาระเบียบวินัยนักศึกษาชั้นปีที่ 4 คณะศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา” ได้ทำการศึกษาและแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัย ที่เกี่ยวข้องดังนี้

- 2.1 แนวคิดเกี่ยวกับพุทธจริยศาสตร์
- 2.2 แนวคิดเกี่ยวกับวินัย
- 2.3 ทฤษฎีการเสริมสร้างวินัย
- 2.4 แนวทางของการเสริมสร้างวินัย
- 2.5 ปัญหาและสาเหตุของการประพฤติดีวินัย
- 2.6 ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒनावินัยในสถานศึกษา
- 2.7 วินัยนักศึกษาคุณภาพดี สถานภาพและการพัฒนาสถานภาพนักศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
- 2.8 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 แนวคิดเกี่ยวกับพุทธจริยศาสตร์

แนวคิดทางพุทธจริยศาสตร์เป็นแนวคิดพื้นฐานมาจากพุทธปรัชญาและพระพุทธศาสนา ที่คนทุกคนสามารถนำไปใช้ในการประพฤติปฏิบัติในการดำเนินชีวิต เพื่อให้ชีวิตดำรงอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข

2.1.1 ความหมายของพุทธจริยศาสตร์

วศิน อินทสระ (2549, หน้า 14-15) ได้กล่าวไว้ว่า จริยศาสตร์เป็นวิชาที่ทำให้มนุษย์มีจิตใจสูงและเอื้ออาทรต่อผู้อื่นมีความประพฤติดีเว้นสิ่งที่ควรเว้น ทำสิ่งที่ควรทำ แสวงหาคำตอบว่าอะไรดี อะไรชั่ว วิเคราะห์เบื้องหลังพฤติกรรมของมนุษย์ว่า ที่มนุษย์มีพฤติกรรมเช่นนั้นเพราะอะไร มีอะไรอยู่เบื้องหลังแห่งการกระทำ มีความคล้ายคลึงกับวิชาจิตวิทยาที่มุ่งศึกษาถึงพฤติกรรมของมนุษย์และอารมณ์ต่าง ๆ ที่เกิดกับใจแต่ไม่พิจารณาถึงความถูกผิด ส่วนจริยศาสตร์จะพิจารณาถึงความถูก ผิด ดี ชั่ว ของพฤติกรรม และอารมณ์ของมนุษย์ด้วย จริยศาสตร์เป็นคำสันสกฤต ตามตัวอักษรแปลว่า ศาสตร์ที่ว่าด้วยความประพฤติ, ข้อที่ควรประพฤติปฏิบัติ, ตำรา หรือวิชาที่ว่าด้วยความประพฤติ และจริยศาสตร์มาจากภาษาอังกฤษว่า Ethics หมายถึง ศาสตร์ที่ว่าด้วยศีลธรรม, หลักศีลธรรม, กฎว่าด้วยความประพฤติและพฤติกรรม (The science of morals : The principles of morality : Rules of conduct and behavior) และนอกจากนี้จริยศาสตร์ยังมีความหมายครอบคลุมถึง นิสัย อุปนิสัยและอัธยาศัยด้วย

อีกทั้งวศิน อินทสระ (2549, หน้า 34-35) ยังได้กล่าวถึงความหมายของพุทธจริยศาสตร์ หมายถึง หลักเกณฑ์ทางจริยธรรม ที่ผู้รู้มีพระพุทธเจ้าเป็นต้นได้ทรงวางไว้เพื่อเป็นมาตรฐานความประพฤติของมนุษย์เริ่มตั้งแต่พื้นเบื้องต้น ท่ามกลาง และระดับสูง เพื่อให้มนุษย์ได้ดำเนินชีวิตอันดีงาม

ตามอุดมคติเท่าที่มนุษย์จะเข้าถึงได้เพื่อความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ มีสติปัญญา มีความสุขสมบูรณ์ที่สุด เพราะจริยศาสตร์เป็นศาสตร์ที่ว่าด้วยอุดมคติของชีวิตหรือความดีอันสูงสุด (Supreme good) เพื่อให้ถึงความดีงามอันสูงสุดนั้นจะต้องมีปฏิบัติ (Path : Way : Method) สำหรับดำเนินคือการสร้างเหตุเพื่อการบรรลุผล ถ้าต้องการผลอันสูงสุดก็ต้องสร้างเหตุให้สมควรแก่เหตุ พระพุทธศาสนาเป็นกัมมวาทะกิริยวาทะ และวิริยวาทะ กล่าวถึงการกระทำและความเพียรว่าเป็นเบื้องต้นของความสำเร็จผลทั้งปวงไม่ประสงค์ให้ใครได้ดีหรือประสบความสำเร็จลอย ๆ หรือด้วยการอ้อนวอน แต่ให้สำเร็จด้วยการกระทำของเราเอง เป็นศาสนาที่ต้องทำเอง (A Self do it Religion) เพราะอุดมคติคือสิ่งที่ดีที่สุดในชีวิตควรจะได้ ชีวิตธรรมดากับชีวิตในอุดมคตินั้นต่างกัน คนเราเกิดมาไม่ใช่เพื่อทำงานอย่างเดียวแต่ควรจะมีชีวิตอยู่เพื่อจะได้สิ่งที่ดีที่สุดในชีวิตควรจะได้ ไม่ใช่เพื่อจะรวย ไม่ใช่เพื่อเกียรติยศ ชื่อเสียง หรือการอยู่ดีกินดี แต่ควรมีชีวิตอยู่เพื่อความดับทุกข์ และเพื่อนิพพาน

เจษฎา ทองรุ่งโรจน์ (2557, หน้า 318) นิยามว่า จริยศาสตร์ หมายถึง ปรัชญาว่าด้วยการศึกษาเกี่ยวกับมาตรฐานในการตัดสินหรือการวินิจฉัยความประพฤติหรือค่าทางศีลธรรม

พระครูกิตติโชติคุณ กิตติปาโล (ปะละกัง) (2561, หน้า 17-18) กล่าวถึงพุทธจริยศาสตร์ว่าเป็นพื้นฐานเพื่อความสงบเรียบร้อยของสังคม เพื่อควบคุมความประพฤติเบื้องต้น 2 ทางคือ กายและวาจา โดยในแต่ละทางบ่งบอกถึงพฤติกรรมที่มีอยู่ 2 ทางคือ ดี และชั่ว ซึ่งมาจากมูลเหตุที่เป็นตัวการให้เกิดความประพฤตินั้นคือ กุศลมูล และอกุศลมูล ดังนั้นพื้นฐานทางจริยธรรมที่จะกล่าวถึงก็คือ เบญจศีล เบญจธรรม จริยธรรม 10 ประการ และทศ 6 อันใดเลยมาทำความเข้าใจเรื่องวิธีการก่อนการรักษาศีลเสียก่อน สิ่งเหมือนกันหรือสิ่งที่มิจุดกำเนิดที่เหมือนกันของสรรพสิ่งที่มีอยู่ที่เป็นอยู่ และสิ่งที่ดำเนินไปอยู่หรือเปลี่ยนแปลงไปอยู่ของธรรมชาติ หรือสสารอย่างมีระบบและเป็นจริงอย่างแน่นอนตายตัว ไม่ว่าจะอยู่ในสถานะใดก็ตามหลักการของพุทธจริยศาสตร์ คือ ให้ละความชั่ว ให้ทำความดีและให้ทำกายใจของตนเอง ให้บริสุทธิ์ผ่องใส ปราศจากกิเลสเครื่องเศร้าหมองใจ การที่คนละความชั่ว ทำความดี ทำกายใจของตนให้บริสุทธิ์ เป็นการกระทำเพราะรักตัวเอง เพราะฉะนั้น กฎของพุทธจริยศาสตร์จึงเป็นกฎ การรักตัวเอง โดยมีปรัชญาของพุทธจริยศาสตร์ที่มีพื้นฐานอยู่บนปรัชญาแบบวัตถุนิยมที่เป็นจริยศาสตร์แบบสุขนิยม ทรรศนะพุทธจริยศาสตร์ในพุทธปรัชญาเถรวาทนั้น มีลักษณะสำคัญ 3 ประการ คือ 1) การไม่ทำความชั่ว 2) กระทำแต่ความดี และ 3) ทำจิตใจให้บริสุทธิ์ จากการกระทำทั้งหลายทั้งปวง ซึ่งเป็นขั้นแรกในการทำให้เจริญ ซึ่งมี 3 ประการ คือ

1. สัมปัตตวิริติ เว้นสิ่งประจวบเฉพาะหน้า เว้นเมื่อประสบซึ่งหน้า หรือเว้นได้ทั้งที่ประจวบโอกาส คือ ไม่ได้ตั้งเจตนาไว้ก่อน ไม่ได้สมานสนึกขบพินิจแต่เมื่อประสบเหตุที่จะทำชั่วนึกคิดพิจารณาขึ้นได้ในขณะนั้นว่า ตนมีชาติตระกูล วัยหรือคุณวุฒิอย่างนี้ ไม่สมควรกระทำความชั่วเช่นนั้น แล้วงดเว้นเสียได้ไม่ทำผิดศีล

2. สมานานวิริติ เว้นด้วยการสมานาน คือ ตนได้ตั้งเจตนาไว้ก่อน โดยได้รับศีล คือ สมานานสนึกขบพินิจไว้แล้ว จึงงดเว้นตามที่ได้สมานานนั้น

3. สมุจเฉทวิริติ หรือ เสตุมตวิริติ เว้นด้วยตัดขาด หรือด้วยชักสะพานตัดตอนเสียทีเดียว, เว้นได้เด็ดขาด คือ การงดเว้นความชั่ว ของพระอริยะทั้งหลาย อันประกอบด้วยอริยมรรคซึ่งขจัดกิเลส

ที่เป็นมูลเหตุแห่งความชั่วนั้น ๆ เสร็จสิ้นแล้ว ไม่เกิดมีแม้แต่ความคิดที่จะประกอบกรรมชั่วนั้นเลย
วิธี 2 อย่างแรกนั้น ไม่สามารถมั่นใจว่าจะเว้นได้แน่นอน แต่วิธีข้อที่ 3 จึงจะมั่นใจได้แน่นอน

2.1.2 ประเภทของพุทธจริยศาสตร์

พระครูปริยัติธรรมวงศ์ (2553, หน้า 12-13) ได้กล่าวถึง พุทธจริยศาสตร์สามารถจำแนก
ได้เป็น 2 ลักษณะ คือ

1) พุทธจริยศาสตร์ในแบบเดิม (Tradition) หมายถึงคำสอนที่มาจากคำสอนในทาง
พระพุทธศาสนา เช่น หลักอริยสัจ 4 ซึ่งเป็นหลักความจริงสูงสุดในทางพระพุทธศาสนา ที่พระพุทธ
องค์ทรงค้นพบและให้ผู้ถือปฏิบัติได้ปฏิบัติตามเพื่อการพ้นทุกข์หลักของความเป็นจริงตามธรรมชาติที่
เรียกว่า ไตรลักษณ์ที่สรรพสิ่งล้วนเปลี่ยนแปลงไม่ตั้งอยู่ มีภาวะของ “อนัตตา” หลักกรรมและหลัก
ศรัทธา โดยที่พระพุทธศาสนาสอนให้เชื่อกรรมผลของกรรม รวมไปถึงสรรพชีวิตล้วนมีกรรม
การกระทำเป็นผู้กำหนดไม่ใช่สิ่งอื่นใดมากำหนดบันดาล แต่เป็นหลักที่อิงอาศัยกันและกันเกิดขึ้น
ที่สัมพันธ์มีความเป็นเหตุผลของกันและกัน ไม่มีสรรพสิ่งใดที่เกิดขึ้นโดยไม่เป็นเหตุเป็นผลของกันและกัน
เรียกว่า ปฏิจจสมุปบาท หรืออิทัปปัจจยตา ที่มีกระบวนการว่า “เมื่อสิ่งนี้มีอีกสิ่งหนึ่งจึงมี เมื่อสิ่งนี้เกิดขึ้น
อีกสิ่งหนึ่งจึงเกิดขึ้น”

ดังนั้น หลักแนวคำสอนของพระพุทธศาสนาในความหมายนี้เมื่อสรุปรวมอาเจณียาม ตาม
โอวาทปาฏิโมกข์ที่ถือว่าเป็นหัวใจของพระพุทธศาสนาที่ว่า “สพฺพปาปสฺส อภินฺน (ไม่ทำความชั่วทั้งปวง)
กุสลสฺสุปสมฺปทา (การทำแต่ความดี) สจิตฺตปริโยทปนํ (การทำใจของตนให้สะอาดบริสุทธิ์)” โดย
ความหมายคือ ชาวพุทธผู้ปฏิบัติได้ละเว้นบาปที่จะเป็นทางนำไปสู่เหตุผลแห่งความชั่ว ทำให้การกระทำ
ที่จะก่อให้เกิดผลดีเพื่อการปฏิบัติดีไม่เกิด พร้อมทั้งส่งเสริมให้ทำ “ความดี” เพื่อความดีงามของการ
อยู่ร่วมกันในสังคม และเพื่อเป็นฐานของการยกจิตขึ้นสู่ระดับที่สูง ที่เรียกว่า “ทำจิตให้ผ่องใส” ที่มี
ปลายทางเพื่อการพ้นทุกข์หรือไปสู่มรรคผลนิพาน (โลกุตระ) เป็นลำดับต่อไป

2) พุทธจริยศาสตร์ร่วมสมัย (Contemporary) เป็นชุดอธิบายความหมาย ของพุทธจริย
ศาสตร์โดยหลักคำสอนในทางพระพุทธศาสนาในประเด็นความขัดแย้งต่างๆ หรือเกณฑ์ เพื่อการพิจารณา
และตัดสินใจในกรณีที่ต้องมีทางเลือก 2 ทาง เพื่อเป็นการยุติข้อขัดแย้ง หรือ ปัญหา ที่เกิดขึ้น เพราะ
ด้วยเหตุผลของความก้าวหน้าในด้านต่าง ๆ ความซับซ้อนทางสังคมมีอยู่สูงในปัจจุบัน การตีความและ
ชุดอธิบายคำสอนในทางศาสนาในรูปแบบเดิม (Traditional) ไม่เพียงพอต่อการที่จะตอบคำถามที่เป็น
ประเด็นปัญหาในเชิงสังคมได้อย่างเพียงพอ ระหว่างการปฏิบัติตนเพื่อความดีงามตามศีลธรรม กับ
ความจำเป็นต่อการดำรงอยู่ของ “ชีวิต” ในฐานะมนุษย์

ประเภทของพุทธจริยศาสตร์อีกอย่างหนึ่ง หลักพุทธจริยศาสตร์เป็นหลักศีลธรรม จริยธรรม
ในทางพระพุทธศาสนาที่สามารถนำมาบูรณาการในการดำเนินชีวิตประจำวันของคนในสังคมโลก ปัจจุบัน
ได้อย่างเหมาะสม โดยสามารถนำผู้ปฏิบัติให้บรรลุประโยชน์ทั้งประโยชน์ปัจจุบัน ประโยชน์โลกหน้า
และประโยชน์สูงสุดได้ ขึ้นอยู่กับว่าบุคคลนั้น ๆ จะวางเป้าหมายของชีวิตเอาไว้แต่ละระดับ จาก
ระดับพื้นฐานจนถึงระดับสูงสุดคือการพ้นทุกข์โดยได้แบ่งออกเป็น 3 ระดับคือ

1) พุทธจริยศาสตร์ระดับต้น คือ จริยศาสตร์ที่เป็นไปเพื่อเป็นฐานรองรับคุณภาพต่าง ๆ
และเพื่อความสันติในสังคม คือ เบญจศีล และเบญจธรรม

2) พุทธจริยศาสตร์ระดับกลาง คือ จริยศาสตร์ที่เป็นไปเพื่อพัฒนาจิตใจและขัดเกลาตนเองให้มีคุณธรรมสูงขึ้น คือ ศีล 8 และกุศลกรรมบถ 10 ประการ

3) พุทธจริยศาสตร์ระดับสูง คือ จริยศาสตร์ที่เป็นไปเพื่อพัฒนาผู้ปฏิบัติให้ถึงความเป็น “อริยชน” หรือบรรลุมรรคผลนิพพาน คือ มรรคมรรค 8

2.1.3 ความสำคัญของพุทธจริยศาสตร์

พระครูกิตติโชติคุณ กิตติปาโล (ปะละกัง) (2561, หน้า 18-20 อ้างในวสิน อินทสระ, 2549) ให้ความสำคัญของพุทธจริยศาสตร์ว่าเป็นหลักหรือแนวทางแห่งการประพฤติปฏิบัติทางพระพุทธศาสนา ที่ทำให้ผู้ที่ประพฤติปฏิบัติตามเกิดความสุกทั้งทางกายและใจ โดยหลักทั่วไปของพุทธจริยศาสตร์ คือการงดเว้นจากสิ่งที่ชั่ว และมุ่งกระทำแต่สิ่งที่ดีงาม ทางกาย วาจา ในเบื้องต้น และใจ ในระดับสูง เพื่อให้เกิดจิตใจที่บริสุทธิ์ ขจัดกิเลสที่เข้ามาในจิตใจได้อย่างเด็ดขาด เพื่อมุ่งสู่มรรคผลและนิพพาน โดยสรุปแล้วพุทธจริยศาสตร์ มีใจความสำคัญอยู่ 3 ประการ คือ

1. สัพพปาปัสส อกรรม การไม่ทำบาปทั้งปวง
2. กุสลสสุปสมปทา การทำกุศลให้ถึงพร้อม
3. สจิตตปริโยทปน การทำจิตของตนให้ผ่องแผ้ว

1. การไม่ทำบาปทั้งปวงได้แก่การไม่ประพฤติดิ ในทุจริตรธรรม 3 อย่างคือทางกาย ทางวาจา และทางใจแต่ควรประพฤติสุจริตรธรรมแทน มีสุจริตทางกาย คือไม่ทำบาปด้วยกายมี 3 อย่าง คือ ไม่ฆ่าสัตว์, ไม่ลักทรัพย์, ไม่ประพฤติดิในกาม, นี้จัดเป็นสุจริตทางกายวิสุจริต คือการไม่ทำบาปด้วยวาจา 4 คือ การไม่พูดเท็จคือพูดโกหก, การไม่พูดคำคือคำหยาบ, การไม่พูดส่อเสียดคือพูดแทงใจคนให้เจ็บช้ำน้ำใจ, การไม่พูดเพ้อเจ้อคือพูดที่เล่นที่จริงไร้สาระ, นี้จัดเป็นสุจริตทางวาจา มโนสุจริต คือการไม่ทำบาปด้วยใจมี 3 คือ การไม่คิดพยาบาทคิดปองร้ายใคร, การไม่คิดโลภอยากได้ของ ๆ เขา, การไม่คิดเห็นผิดจากกรรมตนเองและครองธรรม, นี้จัดเป็นสุจริตทางใจรวมการไม่ทำบาปทั้งหมดนี้คือสุจริตรธรรม คือไม่ควรประพฤติในทุจริตรธรรมทางกาย ทางวาจา และทางใจที่เป็นฝ่ายตรงข้ามกับสุจริตรธรรม ควรประพฤติแต่สุจริตรธรรมไว้เสมอ จะทำให้จิตเป็นบุญเป็นกุศลรวมถึงวิธีการละความชั่วหรืออกุศลมูล 3 คือ โลภะ ความโลภ โมหะ ความหลง และโทสะ ความโกรธ และแสดงวิธีในการละอกุศลมูลทั้ง 3 ไว้ว่าในการละความโลภ ทั้ง 3 ระดับคือ อย่างหยาบ อย่างกลางและอย่างละเอียด ด้วยการให้ทาน การรู้จักประมาณ และด้วยการใช้หลักโยนิโสมนสิการ วิธีละความโกรธ ด้วยวิธีการพิจารณาถึงโทษของความโกรธ การให้อภัย และการแผ่เมตตา และวิธีละความหลงด้วยการพัฒนาจิตและปัญญา

2. การทำกุศลให้ถึงพร้อมคือ การรู้ในการดำรงชอบ เพื่อไม่ให้จิตเกิดอกุศล พระพุทธองค์จึงได้ทรงให้เราดำริในการออกจากกาม, ดำริในการไม่มุงร้าย, ดำริในการไม่เบียดเบียน, เพราะสิ่งเหล่านี้เป็นเหตุให้จิตเกิดอกุศล มีโลภ โกรธ หลง ครอบงำจิตอยู่คำว่ากาม ได้แก่อารมณ์ หรือความรู้สึกยินดีในร้าย ที่มีต่อการรับรู้ใน รูป เสียง กลิ่น สัมผัส และอัมมารมณ ที่ชวนให้รัก, ชักให้เกิดความใคร่, พาใจให้ไหลหลง, เมื่อเกิดยินดีในร้ายต่อการรับรู้ขึ้นแล้ว จึงเรียกว่าเกิดกิเลสกาม, คำว่าดำริในการไม่มุงร้าย ได้แก่อารมณ์ที่คิดเห็นอยู่ในใจที่ขอบมองคนในแง่ร้ายอยู่เสมอ ๆ ด้วยการคิดว่าร้ายคนอื่นในใจ, คำว่าดำริในการไม่เบียดเบียน ได้แก่อารมณ์ที่คิดเห็นในทางพยาบาทปองร้ายคนอื่นอยู่เสมอ ๆ จึงเป็นที่มาแห่งการเบียดเบียนทำร้ายได้ และเป็นที่มาของหวัชธรรมในการภาวนาได้ที่เรียกว่า อัมมะ

ภavana ได้แก่ “อย่ายินดียินดีร้าย...อย่าว่าร้ายใคร...อย่าคิดร้ายใคร.” เมื่อเราได้นำมาท่องภavanaไว้เสมอ ๆ ในชีวิตประจำวัน ก็จะทำให้เกิดสติระลึกไม่ให้บาปและอกุศลจิตเกิดขึ้น จิตของเราก็จะเกิดเป็นกุศลจิตกุศลธรรม จึงควรมีความเพียรชอบในการท่องธัมมะภavanaไว้เสมออย่างน้อยให้ได้ 30 ครั้งต่อวัน เพื่อเป็นการทำกุศลให้ถึงพร้อมไว้ในจิตของตน

3. การชำระจิตของตนให้ขาวรอบ หมายถึง มีความเพียรชอบในการเจริญสติด้วยธัมมะภavana จนจิตมีสติทำความสะอาดสงบนิ่งได้แล้ว ก็ควรที่จะมีการตามดูรู้เห็นจิตของตนไว้เสมอ อย่าให้จิตมารมาคอยดลจิตดลใจ ให้จิตนึกไปในสิ่งที่ล่วงไปแล้ว (ได้แก่ ความจำได้หมายรู้ในสัญญาขันธ์) หรือที่อยากจะทำสิ่งต่าง ๆ เพราะจะทำให้จิตหลงคิด จนเกิดเป็นความฟุ้งซ่าน ให้เราพิจารณาถึงความไม่ควรมั่นมั่นถือมั่น ในสิ่งที่กำลังนึก-คิดนั้น เพราะเป็นเหตุให้จิตเกิดทุกข์ ความยึดถือในสิ่งที่นึก-คิดนั้น จัดเป็นสมุทัย คือใจเป็นเหตุให้เกิดความทุกข์ ควรละความยึดมั่นถือมั่น ในการนึก-คิดนั้นเสีย เมื่อเรารู้พิจารณาทำได้อย่างนี้ไว้ตลอดก็จัดเป็นผู้ชำระจิตของตน จะทำให้จิตของเรามีความขาวรอบยิ่งขึ้น มีความผ่องใสมีสติปัญญา ควรต่อการบรรลุในคุณธรรมที่สูงยิ่ง ๆ ขึ้นไป จนบรรลุในพระนิพพานได้

2.1.4 หลักพุทธจริยศาสตร์ในการดำเนินชีวิต

พุทธจริยศาสตร์ (Buddhist Ethics) คือ ศาสตร์ที่ว่าด้วยหลักการแห่งความประพฤติและวิธีการปฏิบัติของผู้รู้ ผู้ตื่น ผู้เบิกบาน และผู้หมดจดจากกิเลส จนได้พระนามว่าพระอรหันต์ สัมมาสัมพุทธเจ้า กล่าวคือ เป็นจริยศาสตร์จริยธรรมที่สอนให้ชาวพุทธศาสนิกชนดำรงชีวิตอยู่ด้วยปัญญา ไม่ให้ดำรงชีวิตอยู่ด้วยความประมาท จึงสอนให้ชาวพุทธตื่นอยู่เสมอและให้เป็นอยู่ด้วยความเบิกบานกาย เบิกบานใจ ไม่ว่าจะเป็นอย่างใดในสถานะอย่างไรก็ตาม

พุทธจริยศาสตร์ จัดเป็นจริยศาสตร์และจริยธรรมใน 5 ลักษณะ คือ

1. เป็นพุทธจริยธรรม คือ หลักการประพฤติและวิธีการปฏิบัติตัวของผู้รู้ ผู้ตื่น ผู้เบิกบาน ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของธรรมชาติ

2. เป็นพรหมจรรย์ (พรหมจริย) คือ หลักการประพฤติและวิธีการปฏิบัติที่ประเสริฐเพื่อทำที่สุดทุกข์ให้แก่ตัวเองตามวิธีการของอริยสัจ 4 ประการ หรือพรหมวิหาร 4 ประการ

3. เป็นพระวินัย (ศีลธรรม) คือ กฎระเบียบ วิธีการหรือหลักการประพฤติที่ทำให้คนมีกาย วาจาและใจดีประพฤติที่น่าเลื่อมใสศรัทธา

4. เป็นสังฆธรรม คือ สิ่งที่เป็นจริง มีอยู่จริงในกระบวนการของธรรมชาติ หรือกฎ ความเป็นจริงของธรรมชาติในแนวกว้าง ซึ่งเป็นสิ่งที่มีอยู่ เป็นอยู่โดยธรรมชาติ

5. เป็นสามัญญลักษณะ คือ การที่เสมอกันของสิ่งทั้งหลายทั้งปวง หรือไตรลักษณ์ คือ อาการที่เหมือนกันของสิ่งทั้งหลายทั้งปวง 3 ลักษณะ หรือเป็นปฏิจจสมุปบาท คือ ธรรมชาติที่มีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกันเป็นแบบพลวัต หรือเป็นธรรมนิยาม คือ ธรรมชาติที่เหมือนกันอย่างแน่นอน หรือธรรมฐิติ คือ ธรรมชาติที่มีหลักมีกฎที่เหมือนกันอยู่ 3 ลักษณะ คือ

1. อนิจตา (Impermanence) ความไม่เที่ยง ความไม่คงที่ ความไม่ยั่งยืน ภาวะที่เกิดขึ้นแล้วเสื่อมและสลายไป เช่น สฟพะ สงขาร อนิจจา สังขารทั้งหลายทั้งปวงไม่เที่ยง

2. ทุกขตา (Stress and Conflict) ความเป็นทุกข์ ภาวะที่ถูกบีบคั้นด้วยการเกิดขึ้นและสลายตัว ภาวะที่กดดัน และขัดแย้งอยู่ในตัว เพราะปัจจัยที่ปรุงแต่งให้มีสภาพเปลี่ยนแปลงไป ไม่สมบูรณ์มีความบกพร่องอยู่ในตัว ไม่ให้ความสมอยากแท้จริง ก่อให้เกิดทุกข์แก่ผู้เข้าไปยึดด้วย

ต้นหาอุปาทาน เช่น สังขารทั้งหลายทั้งปวงเป็นทุกข์ สังขารที่ทำให้เกิดทุกข์ต่าง ๆ นั้นมี 10 ลักษณะ คือ สังขารทุกข์ “ทุกข์ประจำสังขาร” 1 ปภินณกทุกข์ “ทุกข์ที่เกิดขึ้นเป็นบางเวลา” 1 นิพัตถทุกข์ “ทุกข์ที่เกิดขึ้นประจำสังขาร” 1 พยาธิทุกข์ “ทุกข์ที่เกิดขึ้นจากความเจ็บป่วย” 1 สันตปาทุกข์ “ทุกข์ที่เกิดขึ้นเพราะใจเร้าร้อน” 1 วิปากทุกข์ “ทุกข์ที่เกิดขึ้นจากผลของกรรมที่ได้ทำเอาไว้ในปางก่อน” 1 สหคตทุกข์ “ทุกข์ที่เกิดขึ้นพร้อมกับวิบากทุกข์” 1 อาหารปริเยฐิทุกข์ “ทุกข์ที่เกิดขึ้นจากอาหารเลี้ยงชีพในแต่ละวัน” 1 วิวาหมุลกทุกข์ “ทุกข์ที่เกิดขึ้นจากสาเหตุของการทะเลาะวิวาทกัน” 1 ทุกขขันธ “ทุกข์ที่เกิดขึ้นจากการยึดมั่นในขันธ 5 และโลกธรรม 8 ประการ”

3. อนัตตตา (Soullessness หรือ Non-Self) ความเป็นอนัตตา ความไม่ใช่ตัวตน ความไม่มีตัวตนที่แท้จริงของมันเอง (พระสมุห์ถนูนชัย ฐานากโร (จันทร์หา), 2555, หน้า 44-45)

2.1.5 ระดับของพุทธจริยศาสตร์

ระดับพุทธจริยศาสตร์ที่เป็นข้อประพฤติปฏิบัติที่บุคคลควรเข้าใจและปฏิบัติ มีอยู่ 3 ระดับ คือ พุทธจริยศาสตร์ระดับต้น คือการรักษาศีล 5 พุทธจริยศาสตร์ระดับกลาง คือหลักอุศลกรรม 10 และกุศลกรรม 10 พุทธจริยศาสตร์ระดับสูง คือหลักมรรค 8 ซึ่งสรุปได้ดังนี้

1) พุทธจริยศาสตร์ระดับต้น คือการรักษาศีล 5 เบญจศีล ความประพฤติชอบทางกายและวาจา, และการรักษากายวาจาให้เรียบร้อย, การรักษามาระเปียบวินัย, ข้อปฏิบัติในการเว้น จากความชั่ว, การควบคุมตนให้ตั้งอยู่ในความไม่เบียดเบียน “ศีล” การปฏิบัติของภิกษุที่มีความ สำรวมใน โอวาทปาฏิโมกข์ ถึงพร้อมด้วยอาจระ และโคจรเห็นภัยในโทษทั้งหลายแม้มีประมาณ เล็กน้อย สมาทานอยู่ในสิกขาบททั้งหลาย ความสำรวม ความระวัง ความไม่ก้าวล่วง ในสิกขาบท ทั้งหมด การ สำรวมกาย วาจา ใจ ลักษณะของศีล 5 หมายถึง ความสำรวมทางกายวาจา หรือแปลว่า ลักษณะ ความเป็นปกติ คือ การไม่ประพฤติผิดทางกาย และวาจา เป็นความมีระเบียบวินัย กฎเกณฑ์ ข้อบังคับสำหรับควบคุมประพฤติทางกายของคนในสังคมให้เรียบร้อยดีงามเป็นแบบแผนอันหนึ่งอัน เดียวกัน จะได้อยู่ร่วมกันด้วยความสุขสบาย ได้แก่ 1) ปาณาติบาต เวรมณี หมายถึง เจตนางดเว้นจาก การฆ่าสัตว์ 2) อทินนาทานา เวรมณี หมายถึง เจตนางดเว้นจากการถือเอาสิ่งของที่เจ้าของมิได้ ให้ด้วยอาการแห่งการขโมย 3) กาเมสุมิฉจจารา เวรมณี หมายถึง เจตนางดเว้นจากการประพฤติผิด ในกามซึ่งเป็นความประพฤติ 4) มุสาวาทา เวรมณี หมายถึง เจตนางดเว้นจากการพูดเท็จ 5) สุราเม รัยะมัชชปะมาทัฏฐานา เวรมณี หมายถึง เจตนางดเว้นจากของมึนเมา สุราเมรัย (ธัญญพัทธ์ สานตง, 2561, หน้า 28)

2) พุทธจริยศาสตร์ระดับกลาง ซึ่งเป็นพุทธจริยศาสตร์ที่มุ่งขัดเกลาตนเองให้มีจิตใจสูงขึ้น เป็นการเว้นอุศลกรรมบถ 10 และทำกุศลกรรมบถให้สมบูรณ์ บางครั้งเรียกว่า อาคาริยวินัย ซึ่ง แปลว่าวินัยของผู้ครองเรือนหรือคฤหัสถ์ แยกเป็นทางกาย วาจา และใจไว้ 3 หมวด รวม 10 ประการ หลักกุศลกรรมบถ 10 ประการถือได้ว่าเป็นหลักธรรมสำคัญในการพัฒนามนุษย์ของ พระพุทธศาสนา อีกหลักธรรมหนึ่งที่สามารถพัฒนามนุษย์ได้ครบทั้งกาย วาจา และใจ เพราะว่าการพัฒนามนุษย์ ในทางพระพุทธศาสนานั้น มุ่งเน้นไปในการพัฒนาที่มองคนในฐานะที่เป็นมนุษย์ กุศลกรรมบถ 10 หมายถึง ทางแห่งกุศลกรรม, ทางทำความดี, กรรมดีอันเป็นทางนำไปสู่ความเจริญหรือ สุกต มี 10 อย่าง คือ 1) กายกรรม 3 หมายถึง การกระทำทางกาย ได้แก่ 1. ปาณาติบาต หมายถึง เว้นการฆ่า สัตว์ตัดชีวิต เว้นการทำร้ายหรือเว้นการเบียดเบียนบุคคลอื่น 2. อทินนาทาน หมายถึง เว้นการขโมย

เว้นการลักทรัพย์ เว้นการถือเอาของที่เขามาได้ให้ไม่ได้อนุญาต 3. กาเมสุมิจฉาจาร หมายถึง เว้นการประพฤติดิฉิดในกาม เว้นการล่วงละเมิดทางเพศต่อบุคคลอื่น 2) วิจิตรกรรม 4 หมายถึง การกระทำทางวาจา ได้แก่ 4. มุสาวาท หมายถึง เว้นการพูดเท็จ เว้นการพูด โกหก 5. ปิสฺสณาวาจา หมายถึง เว้นการพูดส่อเสียด เว้นการเหยียดหยามดูแคลนคนอื่น 6. ผรุสวาจา หมายถึง เว้นการพูดคำหยาบ 7. สัมผัปปลาปะ หมายถึง เว้นการพูดเพ้อเจ้อ เว้นการพูดโอ้อวด เว้น การพูดไม่มีสาระ 3) มโนกรรม 3 หมายถึง การกระทำทางใจ ได้แก่ 8. อภิชมา หมายถึง เว้นการคิดอยากได้ของผู้อื่น 9. พยาบาท หมายถึง เว้นการคิดร้ายผู้อื่น การแค้นใจต่อผู้อื่น 10. มิจฉาทิฏฐิ หมายถึง เว้นความเห็นผิดจากทำนองคลองธรรม เว้นความเห็นผิดเป็นชอบ (ธัญญพัทธ์ สอนคง, 2561, หน้า 30)

3) พุทธจริยศาสตร์ระดับสูง ซึ่งเป็นจริยศาสตร์ที่มุ่งพัฒนาตนเองสู่ความเป็นอริยชน ประกอบด้วยหลักธรรมคำสอนที่เป็นมรรค 8 หรือที่เรียกอีกชื่อว่า มัชฌิมาปฏิปทา ซึ่งแปลว่า ทางสายกลาง หรือหลักปฏิบัติอันเป็นทางสายกลาง ซึ่งเป็นหนทางดับทุกข์ ทางมืองค์แปดประการอันประเสริฐ ทางมืองค์ 8 ของพระอริยะ ทางมืองค์ 8 ที่ทำให้ปุถุชนเป็นพระอริยะ ทางมืองค์ 8 ที่พระอริยะคือพระพุทธเจ้าทรงค้นพบ หรือมรรคาอันประเสริฐมืองค์ประกอบ 8 อย่าง องค์หรือองค์ประกอบ 8 อย่าง หรือเรียกว่า มรรคมืองค์ 8 ซึ่งมีความหมายชัดเจนหมายถึง ทางสายเดียวที่มีส่วนประกอบ 8 อย่าง หรือเรียกว่า อริยมรรคมืองค์ 8 ได้แก่ 1) สัมมาทิฏฐิ หมายถึง ความเห็นชอบ ได้แก่ ความรู้ในทุกข์ (ความทุกข์) ความรู้ในทุกขสมุทัย (เหตุเกิดแห่งทุกข์) ความรู้ในทุกขนิโรธ (ความดับแห่งทุกข์) ความรู้ในทุกขนิโรธคามินีปฏิปทา (ข้อปฏิบัติให้ถึงความดับแห่งทุกข์) 2) สัมมาสังกัปปะ หมายถึง ความดำริชอบ ได้แก่ ความดำริในการออกจากกาม ความดำริในการไม่พยาบาท ความดำริในการไม่เบียดเบียน 3) สัมมาวาจา หมายถึง วาจาชอบ ได้แก่ เจตนาเป็นเหตุงดเว้นจากการพูดเท็จ เจตนาเป็นเหตุงดเว้นจากการพูดส่อเสียด เจตนาเป็นเหตุงดเว้นจากการพูดคำหยาบ เจตนาเป็นเหตุงดเว้นจากการพูดเพ้อเจ้อ ในกุศลกรรมบถตามที่กล่าวมาในพุทธจริยศาสตร์ชั้นกลาง 4) สัมมากัมมันตะ หมายถึง การงานชอบ ได้แก่ เจตนาเป็นเหตุงดเว้นจากการฆ่าสัตว์ เจตนาเป็นเหตุงดเว้นจากการถือเอาสิ่งของที่เจ้าของเขาไม่ได้ให้ เจตนาเป็นเหตุงดเว้นจากการประพฤติดิฉิดในกาม 5) สัมมาอาชีวะ หมายถึง การเลี้ยงชีพชอบ ได้แก่ อริยสาวกในธรรมวินัยนี้ละมิจฉาอาชีวะแล้วสำเร็จการเลี้ยงชีพด้วยสัมมาอาชีวะ 6) สัมมาวายามะ หมายถึง ความเพียรชอบ 7) สัมมาสติ หมายถึง การระลึกชอบ 8) สัมมาสมาธิ หมายถึง ความตั้งใจมั่นชอบ (ธัญญพัทธ์ สอนคง, 2561, หน้า 33-34)

พระสมุห์ธรรมาธิฐานนาโร (จันทร์ทา) (2555, หน้า 46) กล่าวถึงระดับของพุทธจริยศาสตร์ ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ระดับคือ

1) ระดับโลกียะ เป็นหลักการประพฤติดิของปุถุชนคนธรรมดาโดยทั่วไปที่ยังไม่ได้บรรลุมรรคและผลอะไรในการปฏิบัติเพราะได้สดับรับฟังพระธรรมเทศนาของพระพุทธเจ้าหรือ สาวกหรือได้ศึกษาเล่าเรียนปริยัติธรรมแล้วเกิดศรัทธาในพระพุทธศาสนา เป็นศรัทธาที่เกิดขึ้นพร้อมกับปัญญาความรอบรู้เห็นจริงตามนั้น แล้วแสดงตนเป็นพุทธศาสนิกชน

2) ระดับโลกุตตระ เป็นหลักการของพระอริยะบุคคลที่ได้ประพฤติดิปฏิบัติจนได้ บรรลุมรรคผล จนเกิดศรัทธาความเลื่อมใสอันมั่นคงแน่วแน่ในหลักการประพฤติดิปฏิบัติของพุทธจริยศาสตร์

2.1.6 ประโยชน์ของการศึกษาจริยศาสตร์

พระครูกิตติโชติคุณ กิตติปาโล (ปะละกัง) (2561, หน้า 16) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของการศึกษาจริยศาสตร์ ไว้ว่าการศึกษาจริยศาสตร์ทำให้ผู้ศึกษาได้องค์ความรู้ในแง่ต่าง ๆ เช่น ได้เข้าใจความหมายของจริยศาสตร์และเกณฑ์การตัดสินทางจริยศาสตร์จากเอกสารตำราและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ถือว่าเป็นประโยชน์สูงสุดต่อผู้ศึกษาอย่างมาก จึงขอสรุปประโยชน์ที่ได้รับจากการศึกษาจริยศาสตร์ไว้ดังนี้

1. ทำให้ผู้ศึกษารู้ว่าอะไรดี อะไรชั่ว อะไรถูก อะไรผิด และอะไรควรทำ อะไรไม่ควรทำ เพราะว่าดี ชั่ว ถูก ผิด ควรไม่ควรเป็นมาตรการประเมินคุณค่าของมนุษย์ เป็นมาตรการที่สังคมยอมรับกันแล้ว เมื่อรู้แล้วก็ควรยึดถือเป็นบรรทัดฐานในการประพฤติปฏิบัติเพื่อพัฒนาตนให้สูงขึ้น และเพื่อความสงบสุขความเจริญก้าวหน้าของสังคม

2. ทำให้บุคคลปรับความประพฤติของตนให้สอดคล้องกับมาตรฐานแห่งคุณค่าทางจริยศาสตร์เป็นการพัฒนาตนเองให้มีคุณภาพชีวิตที่สูงขึ้น เป็นคนมีวัฒนธรรม มีชีวิตที่ประเสริฐกว่าสัตว์โลกประเภทอื่น จริยศาสตร์จึงเป็นวิชาที่เน้นเฉพาะคุณภาพของชีวิตเท่านั้น

3. การศึกษาจริยศาสตร์ทำให้บุคคลรู้จักคุณค่าของชีวิตว่าคุณค่าของความเป็นคนอยู่ที่ไหน แล้วปฏิบัติตามคุณค่าที่ตนปรารถนา ชีวิตมีคุณค่า มีความหมาย คุ่มค่าที่จะอยู่ต่อไป

4. การศึกษาจริยธรรมเป็นการศึกษาถึงกฎธรรมชาติของชีวิต เพราะกฎทางจริยธรรมเป็นแห่งความจริงของชีวิตเป็นสิ่งที่ชีวิตต้องการ เพราะจะทำให้ชีวิตสมบูรณ์ ในที่สุดก็จะรู้สึกซาบซึ้งว่าชีวิตที่แท้จริงนั้นต้องการอะไรกันแน่ อะไรคือสาระสำคัญของชีวิต

สรุปได้ว่า แนวคิดทางพุทธจริยศาสตร์ เป็นหลักหรือแนวทางแห่งการประพฤติปฏิบัติทางพระพุทธศาสนา ที่ทำให้ผู้ที่ประพฤติปฏิบัติตามเกิดความสุขทั้งทางกายและใจ โดยหลักทั่วไปของพุทธจริยศาสตร์ คือการงดเว้นจากสิ่งที่ชั่ว และมุ่งกระทำแต่สิ่งที่ดีงาม ทางกาย วาจา ใจ

2.1.7 คุณค่าทางจริยธรรมของพุทธจริยศาสตร์

คุณค่าทางจริยธรรม (Naturethical Value) คือ จิตที่ดี วิญญาณที่ดี ความรู้สึกที่ดี ปฏิบัติที่ดีของสสารและคุณค่าเหล่านี้ก็คือสสารนั่นเอง เป็นพื้นฐานซึ่งเป็นที่ได้รับ เมื่อได้ประสบ เมื่อได้สัมผัส เมื่อได้ถูกต้อง และเมื่อมีการสัมผัสเกี่ยวข้องกัน คุณค่าของจริยธรรมจึงเป็นธรรมชาติเป็นสสาร เป็นรูปธรรม เช่น อากาศ อาหาร ที่อยู่อาศัย ให้เราพักผ่อน หลับนอน ทำให้เรามีความสุขสบาย การดึงดูดกันของสสาร การผลักดันของสสาร การเคลื่อนที่ของสสารทำให้สสารรวมกันเป็นโลก ดวงดาว และบรรยากาศ ทำให้โลก ดวงดาว และบรรยากาศ เกิดการเคลื่อนที่ เกิดการหมุน เกิดการเปลี่ยนแปลง เป็นต้น สิ่งเหล่านี้จัดเป็นพฤติกรรมทางจริยศาสตร์ ความรู้สึกที่ดี ปฏิบัติที่ดีของสสาร ความรู้สึกที่เป็นสุข อาการเหล่านี้จัดเป็นคุณค่าของจริยธรรมสำหรับมนุษย์ เป็นสิ่งที่มนุษย์ต้องการให้เกิดมีขึ้นกับตนเอง (พระสมุห์ณัฐชัย ฐานากโร (จันทร์ทา), 2555, หน้า 61)

คุณค่าทางพุทธจริยศาสตร์ ซึ่งพุทธจริยศาสตร์ มองว่า คุณค่าทางจริยธรรมของพุทธจริยศาสตร์นั้นคือ ประโยชน์ทั้ง 3 ประการคือ ทิฐฐัมมิกัตถะ สัมปรายิกัตถะ ปรมัตถะ

1) ทิฐฐัมมิกัตถะ คือ ประโยชน์ในปัจจุบันนี้ ในชาตินี้ ในโลกนี้ เป็นประโยชน์ที่สามารถมองเห็นได้ ประสบได้ สัมผัสได้ ถูกต้องได้ เป็นความสุขความเจริญรุ่งเรืองของร่างกาย ชีวิตและจิตใจไปพร้อมกัน เป็นจุดหมายเบื้องต้นของชีวิต เช่น ลาภ ยศ สุข ความเจริญ มีทรัพย์ มีบิรวาร สรรเสริญ

การงานดี เป็นต้น ประโยชน์ในปัจจุบันนี้ เป็นประโยชน์ที่ประกอบไปด้วยธรรมและประโยชน์เหล่านี้ มาได้ด้วยธรรม 4 ประการคือ (พระเทวินทร์ เทวินโท, 2549, อ้างในพระสมุห์ณัฐชัย ฐานากโร (จันทร์ทา), 2555, หน้า 62)

1.1 อุภยสัมปทา เลี้ยงชีพด้วยการหมั่นประกอบการทำงาน เป็นผู้ขยันไม่เกียจคร้านในการงานนั้น ๆ

1.2 อารักขสัมปทา มีโภคทรัพย์ที่หามาได้ ด้วยความขยันหมั่นเพียร สัมด้วยกำลังแขน มีเหตุโอทรมตัวขอขบธรรม ได้มาโดยธรรมเขารักษาคุ้มครองโภคทรัพย์เหล่านั้นไว้ได้

1.3 กัลยาณมิตตตา อยู่อาศัยในบ้านหรือนิคมใด ย่อมดำรงตน เจริญ สันติสนทนา กับบุคคลในบ้านหรือนิคมนั้น พึงดำรงตนเป็นผู้มีสมาจารบริสุทธ์ ผู้ถึงพร้อมด้วยศรัทธา ศีล จาคะ ปัญญา

1.4 สมชีวิตา รู้ทางเจริญทรัพย์และทางเสื่อมแห่งโภคทรัพย์ แล้วเลี้ยงชีพ พอเหมาะไม่ให้พุ่มพายนักไม่ให้ผิดเคืองนัก (พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตโต), 2553, อ้างในพระสมุห์ณัฐชัย ฐานากโร (จันทร์ทา), 2555, หน้า 62)

2) สัมปรายิกัตถะ คือ ประโยชน์ในเบื้องต้น ประโยชน์ในอนาคต และประโยชน์ในชาติหน้า เป็นประโยชน์ในด้านคุณค่าของชีวิต เป็นประโยชน์ที่สูงกว่าประโยชน์ในปัจจุบัน เป็นประโยชน์ที่จะถูกฝังไว้ เก็บสะสมไว้ในอะตอม ในสสาร เมื่อตายละโลกนี้ชาตินี้ไปแล้วจะได้เป็นหลักประกันให้แก่ชีวิตที่จะเกิดมาภายหลังและภายหน้า จะได้พบแต่สิ่งที่ดีมีประโยชน์ทั้งแก่ สสาร ภรรยาศาส์ โลก ดวงดาว พืช สัตว์ และมนุษย์ในอนาคตข้างหน้า

2.1 สัทธาสัมปทา ถึงพร้อมด้วยศรัทธา

2.2 ศีลสัมปทา ถึงพร้อมด้วยศีล

2.3 จาคสัมปทา ถึงพร้อมด้วยการเสียสละ

2.4 ปัญญาสัมปทา ถึงพร้อมด้วยปัญญา (พระเทวินทร์ เทวินโท, 2549, อ้างในพระสมุห์ณัฐชัย ฐานากโร (จันทร์ทา), 2555, หน้า 62)

3) ปรมัตถ์ ประโยชน์อย่างยิ่ง คือ พระนิพพาน หรือความหมายสูงสุด, ความหมายที่แท้จริง คือ เป็นประโยชน์อันยอดเยี่ยม ประโยชน์อันเป็นสาระแก่นแท้ของชีวิต ประโยชน์อันเป็นจุดหมายสูงสุดที่หมายสิ้นสุดท้ายของพุทธจริยศาสตร์ เป็นประโยชน์อันเกิดจากการรู้แจ้งถึงสภาวะของสรรพสิ่งทั้งหลายทั้งปวงตามความเป็นจริงรู้เท่าทันสังขารธรรมที่มีอยู่ เป็นอยู่ ดำเนินไปอยู่โดยไม่ตกเป็นทาสของโลกธรรม สภาวะของปรมัตถ์ประโยชน์ เป็นคุณสมบัติเป็นคุณค่าของพระนิพพาน 2 ภาวะที่ได้รับจากการปฏิบัติจนหมดจดจากกิเลสและเกิดปัญญาตามมา

3.1 สภาวะของสุปปาติเสสนิพพาน พระอรหันตชีณาสพ อยู่จบพรหมจรรย์ ทำกิจที่ควรทำเสร็จแล้ว ปลงภาระลงได้แล้ว มีประโยชน์ของตนอันบรรลุลแล้ว มีสังโยชน์ในภพนี้ สิ้นรอบแล้ว หลุดพ้นแล้วเพราะรู้โดยชอบ ภิกษุณั้ย่อมเสวยอารมณ์ทั้งที่พึงพอใจและไม่พอใจ ยังเสวยสุขและทุกข์ เพราะความมีอินทรีย์ 5 เหล่าใดเป็นธรรมชาติไม่บอบสลาย คือ ดับกิเลสตัณหาได้สิ้นเชิง แต่ยังมีร่างกายและจิตใจอยู่ ยังมีอินทรีย์ 5

3.2 สภาวะของอนุปาติเสสนิพพาน พระอรหันตชีณาสพอยู่จบพรหมจรรย์ ทำกิจที่ควรทำเสร็จแล้ว ปลงภาระลงได้แล้ว มีประโยชน์ของตนอันบรรลุลแล้ว มีสังโยชน์ในภพนี้สิ้นรอบแล้ว หลุดพ้นแล้วเพราะรู้โดยชอบเวทนาทั้งปวงในอัตภาพนี้และของภิกษุณั้ย เป็นธรรมชาติ อันกิเลสทั้งหลายมี

ค้นหา เป็นต้น ให้เฟลิดเฟลินมิได้แล้ว จัก (ดับ) เย็น คือ พระอริยบุคคลที่ฝึกปฏิบัติแบบอุกฤษฏ์ จนทำให้กิเลสตัณหาและเวทนาวิญญานดับยังอยู่แต่รูปร่าง สัญญาและ สังขาร แต่อารมณ์ความรู้สึกทุกข์ สุข ด้อย่างสนิทและสิ้นเชิง ดำรงอยู่ในสภาวะของสุญญตา สภาวะของอุเบกขา

คุณค่าทางจริยธรรมของพุทธจริยศาสตร์ที่จัดเป็นประโยชน์ทั้ง 3 ดังกล่าวมาข้างต้น เป็นประโยชน์ เป็นสมบัติที่ทุกคนสามารถมีและได้รับได้บรรลุได้ทุกคน คือเป็นประโยชน์แก่คน อื่น และอุภัยตประโยชน์ คือเป็นประโยชน์แก่ตนเอง และผู้อื่นแบบเกื้อกูลสนับสนุนซึ่งกันและกัน ทำให้เกิดความสงบสุขกันทั่วหน้า (พระเทวินทร์ เทวินโท, 2549, อ้างในพระสมุห์ณัฐชัย ฐานากโร (จันทร์หา), 2555, หน้า 63)

2.1.8 การประยุกต์ใช้หลักพื้นฐานทางความคิดจริยศาสตร์

ธัญญพัทธ์ สอนดง (2561, หน้า 13-14) การถึงการประยุกต์ใช้หลักพื้นฐานทางความคิด จริยศาสตร์เนื่องจากปัจจุบันเราดำเนินชีวิตอยู่ในยุคโลกาภิวัตน์ ซึ่งเป็นยุคไร้พรมแดนทางวัฒนธรรม มีการปะทะสังสรรค์ทางความคิด ความเชื่อ ค่านิยม ขบบจารีตประเพณี และวิถีคิดที่หลากหลาย การรู้ ถึงพื้นฐานที่มาของความคิดทางจริยศาสตร์ตะวันตก – ตะวันออก จะทำให้เราสามารถประยุกต์ใช้ในการ ดำเนินชีวิตในเรื่องหลักๆ ดังนี้

1. ทำให้เรารู้จักว่า “ทำที่” อย่างถูกต้อง คือ ทำที่ที่เคารพในความคิดความเชื่อของคนอื่น ๆ ที่นับถือศาสนาต่างจากเรา ยึดปรัชญาในการดำเนินชีวิตต่างจากเรา เพราะเข้าใจตามความเป็นจริงว่า ทุกคนต่างมีเสรีภาพในการนับถือศาสนาหรือแสวงหาปรัชญาชีวิตที่เหมาะสมกับตนเอง

2. ทำให้เรารู้จักเรียนรู้สิ่งดีงามจากกันและกัน ชาวพุทธก็สามารถเรียนรู้สิ่งที่ดีงามจากคำ สอนของศาสนาคริสต์ อิสลาม หรือจริยธรรมสากลจากหลักปรัชญาตะวันตกได้ และคนอื่น ๆ ก็ สามารถเรียนรู้สิ่งดีงามจากคำสอนของพุทธศาสนาได้ การที่คนต่างศาสนาต่างวัฒนธรรม มีทำที่ที่ เคารพความเชื่อของกันและกัน และรู้จักเรียนรู้จากกันและกัน จะทำให้เราสามารถอยู่ร่วมกันอย่าง สันติ รักที่จะแสวงหาความร่วมมือในทางที่สร้างสรรค์ ท่ามกลางโลกที่เต็มไปด้วยความแตกต่าง หลากหลายทางวัฒนธรรม ความคิด ความเชื่อ และวิถีชีวิต

3. ทำให้เรารู้จักเปิดใจกว้างรับฟังความคิด ที่มาจากเหตุผล หรือพื้นฐานความคิด ความเชื่อ ที่แตกต่างจากเรา รู้จักปรับทัศนคติเข้าหากัน มองเห็นความเป็นไปได้ในการแก้ปัญหาความขัดแย้ง ระหว่างศาสนาและวัฒนธรรม เพราะทุกศาสนา ทุกความคิดทางจริยศาสตร์ ไม่ว่าจะเน้นเหตุผล ศรัทธา หรือปัญญา ต่างก็มี “จุดร่วม” เดียวกัน คือ การมุ่งพัฒนาคนให้เป็นคนดี มุ่งใช้เหตุผลในการ แสวงหาหลักการหรือกฎจริยธรรมที่ถูกต้องเพื่อยึดถือปฏิบัติร่วมกัน เพื่อประโยชน์สุขแห่งมวลมนุษย และสันติภาพของโลก

2.2 แนวคิดเกี่ยวกับวินัย

2.2.1 ความหมายของวินัย

วิณา ประชากุล (2549, หน้า 20 อ้างในกาญจนา ศรีภาพสินธุ์, 2544, หน้า 7) กล่าวว่า วินัยเป็นแนวทางความประพฤติหรือระเบียบ แบบแผนการปฏิบัติตน อันเป็นที่พึงปรารถนาและเป็นที่ ยอมรับว่ามีความถูกต้องเหมาะสมตามความ มุ่งหวังของสังคมในแต่ละชุมชนและสังคมโดยทั่วไป และ วินัยนักเรียน คือ แนวทางความประพฤติ หรือระเบียบแบบแผนการปฏิบัติตนของนักเรียนอันเป็นที่

พึงประสงค์และเป็นที่ยอมรับว่าถูกต้อง เหมาะสมสอดคล้องกับความมุ่งหวังของทางโรงเรียนและสังคมโดยทั่วไป

มนตรี ระยัศรี (2552, หน้า 20) กล่าวว่าวินัย หมายถึง การอยู่ในระเบียบแบบแผน และข้อบังคับของสังคม ดังนั้นการส่งเสริมวินัยให้นักเรียนจึงควรครอบคลุมถึงการส่งเสริมพัฒนานักเรียนให้สามารถประพฤติปฏิบัติตนในระเบียบแบบแผน และข้อบังคับของสถานศึกษาและสังคมได้อย่างเหมาะสม

สุเทพ แสงธรรม (2553, หน้า 29) กล่าวว่า วินัย หมายถึงระเบียบ และข้อบังคับที่กำหนดขึ้นโดยบุคคลในสังคมเพื่อให้สังคมนั้น ๆ มีระเบียบแบบแผน ขนบธรรมเนียมประเพณี และข้อปฏิบัติตามและใช้ควบคุมพฤติกรรมตนเอง บุคคลในสังคมเพื่อให้สังคมมีความเป็นระเบียบ เรียบร้อย

ปาจารย์ เกตุสำเภา (2554, หน้า 45-46) สรุปความหมายของความมีวินัยว่า หมายถึง การยึดมั่นในระเบียบแบบแผนข้อบังคับ และข้อปฏิบัติ ซึ่งมีทั้งวินัยต่อตนเองและวินัยทางสังคม ผู้ที่มีวินัยคือ ผู้ที่ปฏิบัติตนในขอบเขต กฎ ระเบียบของสถานศึกษา/สถาบัน/องค์กรสังคมและประเทศ โดยที่ตนเองยินดีปฏิบัติตามอย่างเต็มใจและตั้งใจ เช่น การแต่งกายที่ถูกต้องตามระเบียบ เข้าแถวรับบริการตามลำดับ

พระมหาจิรัตถกร อริโย (มะสุใส) (2554, หน้า 59) สรุปความหมายของความมีวินัยว่า หมายถึง ลักษณะของนักเรียนที่สามารถควบคุมตนเองและพฤติกรรมของตนเองให้เป็นไปตามที่ตนเองมุ่งหวัง โดยไม่ทำให้ตนเองเดือดร้อน ตลอดจนไม่ขัดต่อกฎระเบียบของสังคมและสิทธิผู้อื่นที่จะนำไปสู่การดำเนินชีวิตอย่างมีความสุข

พระมหาอาจารย์พงษ์ คำตัน (2554, หน้า 6) สรุปความหมายของความมีวินัยว่า หมายถึง พฤติกรรมที่แสดงออกถึงการให้ความสำคัญ การเคารพ และการยอมรับที่จะประพฤติ ปฏิบัติตามระเบียบ กฎเกณฑ์ และข้อบังคับของสังคม

สุนธรา ชินศิริ (2554, หน้า 12) สรุปความหมายของความมีวินัยว่า หมายถึง การควบคุมความประพฤติปฏิบัติให้ถูกต้องเหมาะสมกับจรรยา มารยาท ข้อบังคับ ข้อตกลง กฎหมายและศีลธรรม ได้แก่ การรักษาระเบียบวินัยในการบริโภคและอุปโภค การรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบทั้งภายในและภายนอก การแต่งกายและควบคุมท่วงท่า กิริยา วาจา และใจ และปรับปรุงกิริยาให้งดงาม เป็นระเบียบ มีกิริยาดี สุภาพอ่อนโยน ประพฤติปฏิบัติให้เหมาะสมแก่บุคคล โอกาส เวลา สถานที่ อันนำไปสู่ความสงบสุขในชีวิตของตนและความเป็นระเบียบในสังคม

สุปราณี สุวรรณฉวี (2554, หน้า 13) กล่าวว่า วินัย หมายถึง กฎระเบียบข้อบังคับต่าง ๆ ที่โรงเรียนกำหนดขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อให้นักเรียนได้ประพฤติปฏิบัติตน เพื่อความสงบสุข ของโรงเรียนและฝึกให้นักเรียนเป็นผู้มีระเบียบวินัย

ยาใจ เดชจันทร์ (2556, หน้า 19) สรุปความหมายของความมีวินัยว่า หมายถึง คุณลักษณะของนักเรียนเกี่ยวกับการควบคุมตนเองให้ประพฤติปฏิบัติตนอยู่ในกรอบ ระเบียบแบบแผน กฎหมาย ข้อบังคับและข้อปฏิบัติด้วยความสมัครใจ

กรมวิชาการ (2542, อ้างในรุ่งอรุณ พรเจริญ, 2556, หน้า 6) ได้กล่าวถึง วินัยในตนเอง หมายถึง ระเบียบ กฎเกณฑ์ ข้อตกลงที่กำหนดขึ้น เพื่อใช้เป็นแนวทางให้บุคคลประพฤติปฏิบัติในการ

ดำรงชีวิตร่วมกันเพื่อให้อยู่ราบรื่นมีความสุข ความสำเร็จ โดยอาศัยการฝึกอบรมให้รู้จักปฏิบัติตน รู้จักควบคุมตนเอง ทักษะย่อยและพฤติกรรมที่แสดง มีดังนี้

1. ตรงต่อเวลา พฤติกรรมที่แสดง ได้แก่ ปฏิบัติงานทันเวลากำหนด
2. วางแผนในการใช้เวลาในการทำงานและการดำเนินชีวิต พฤติกรรมที่แสดง ได้แก่ แบ่งเวลาในการปฏิบัติกิจกรรมดำเนินชีวิตประจำวัน
3. ปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบของหมู่คณะ และเคารพกฎกติกาของสังคมพฤติกรรมที่แสดง ได้แก่ เคารพกฎหมายบ้านเมือง กฎจราจร ปฏิบัติตามขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรม
4. รู้จักประเมินตนเอง พฤติกรรมที่แสดง ได้แก่ บอกข้อดีข้อเสียในการทำงาน
5. ประพฤติตนเสมอต้นเสมอปลาย พฤติกรรมที่แสดง ได้แก่ แสดงมารยาทได้ถูกต้องตามกาลเทศะอย่างสม่ำเสมอ
6. ซื่อสัตย์ต่อตนเองและผู้อื่น พฤติกรรมที่แสดง ได้แก่ ไม่พูดเท็จแอบอ้างหรือนำเอาของคนอื่นมาเป็นของตนเอง

2.2.2 ความสำคัญของความมีวินัย

สินีนาฏ สุทธจินดา (2543, อ้างในชลลดา สอนศิริ, 2559, หน้า 20-21) กล่าวว่า วินัยจะช่วยกำหนดทิศทางให้สมาชิกในสังคมประพฤติปฏิบัติในแนวทางเดียวกันเพื่อความสงบเรียบร้อยของส่วนรวม ถ้าหากปราศจากวินัยแล้วการอยู่ร่วมกันของคนในสังคมแต่ละกลุ่มก็ย่อมจะวุ่นวายสับสน เพราะแต่ละบุคคลจะมีความแตกต่างกัน ทั้งในระดับการศึกษา ความรู้ จิตใจ การอบรมเลี้ยงดู และความต้องการในด้านต่าง ๆ เป็นต้น ในขณะเดียวกันถ้าคนในสังคมนั้น ๆ มีวินัยในตนเองจะทำให้บุคคลนั้นมีความประพฤติที่มีเหตุผล มีความอดทน มั่นคงทางอารมณ์และเป็นผู้มีจริยธรรม ซึ่งจะช่วยให้คนในสังคมอยู่ร่วมกันได้อย่างสงบสุข การพัฒนาวินัยในตนเองแก่เด็กหรือเยาวชนจึงเป็นสิ่งสำคัญ เพราะจะช่วยให้เด็กหรือเยาวชนรู้จักดำเนินชีวิตของตนอย่างถูกต้องมีเหตุผลและเลือกทำในสิ่งที่ถูกต้องเหมาะสมสามารถดำรงชีพออยู่ในสังคมอยู่อย่างมีความสุขไม่สร้างปัญหาให้แก่สังคมที่ตนอยู่และยังช่วยพัฒนาสังคมให้ดีขึ้นด้วย

ทินกร นาสว่าง (2551, อ้างในรุ่งอรุณ พรเจริญ, 2556, หน้า 9) กล่าวถึง ความสำคัญของการมีวินัยในตนเอง อาจสรุปได้ว่าวินัยในตนเองเป็นวินัยที่พึงปรารถนาให้เกิดขึ้นกับคนในชาติ เพราะวินัยในตนเองมีความสำคัญต่อการพัฒนาประเทศ และสังคมในทุก ๆ ด้าน ประเทศที่ผู้คนมีวินัยในตนเองมาก ประเทศนั้นย่อมมีความเจริญก้าวหน้าในทุกด้าน ดังนั้น การปลูกฝังให้เด็กมีวินัยในตนเอง ควรต้องปลูกฝังตั้งแต่เยาว์วัยเพื่อให้ซึมซับเป็นนิสัย เป็นผู้ที่มีความรับผิดชอบ ยอมรับผลจากการที่มีวินัยในตนเองไปพัฒนาตน พัฒนาชุมชนตลอดจนพัฒนาชาติให้เจริญรุ่งเรืองเท่าทันนานาชาติอารยะประเทศ

อมรา เล็กเรณูสินธุ์, 2540, อ้างในทัศนียา แสนทิพย์, 2559, หน้า 29-30) ได้ให้ความสำคัญของวินัย ดังนี้

1. วินัยเป็นสิ่งที่ช่วยให้คนสามารถควบคุมตนเอง การที่เด็กมีวินัย และสามารถควบคุมตนเอง จะมีผลดีในขณะที่เป็นนักเรียน คือ สามารถควบคุมตนเองให้อยู่ในระเบียบวินัยในชั้นเรียน
2. วินัยจะช่วยเตรียมตัวเด็กสำหรับการดำเนินชีวิตในภายหน้าเพื่อเป็นสมาชิกที่สร้างความมีระเบียบวินัย และความสงบสุขในสังคม

3. ประเทศใดมีพลเมืองที่มีระเบียบวินัย ประเทศนั้นสามารถพัฒนาได้อย่างรวดเร็ว และมีประสิทธิภาพ

เอ็ดมุนด์ ลาโยธี (2552, หน้า 22) กล่าวถึงความสำคัญของวินัยว่า วินัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนการสอนและมีความสำคัญสำหรับนักเรียน ถ้าเด็กขาดวินัยการเรียนการสอนย่อมจะไม่ได้ผลเท่าที่ควร วินัยนักเรียนจะดีหรือไม่ขึ้นอยู่กับการปฏิบัติของครูด้วย วินัยเป็นเรื่องสมรรถภาพของครูที่จะทำให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดีกับนักเรียน และดำเนินภายในห้องเรียน ซึ่งจะทำให้บรรยากาศการเรียนการสอนดีขึ้น

อัญชิสา สุริย์แสง (2553, หน้า 11) กล่าวถึงความสำคัญของวินัยว่า ความมีวินัยในตนเองนั้นมีคุณค่าและมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อบุคคลและสังคม เพราะถ้าหากว่าสังคมใดที่สมาชิกมีวินัยในตนเองอย่างเคร่งครัดแล้วสังคมนั้นจะอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุขและช่วยพัฒนาสังคมให้ก้าวหน้าได้ไม่หยุดยั้ง

ดวงเดือน พันธุมนาวิน (2544, อ้างในเบญญาภา หลวงราช, 2560, หน้า 37) ได้กล่าวว่า ลักษณะวินัยในตนเองมีความสำคัญต่อการแสดงออกทางจริยธรรมและคุณธรรมของบุคคล การมีวินัยในตนเองหรือ ความสามารถควบคุมตนเองอย่างถูกต้องเป็นหลักชัยของการพัฒนาทางจิตใจของบุคคล จึงสามารถใช้เป็นเครื่องมือวัดระดับพัฒนาการทางจิตของบุคคลได้ด้วย ทฤษฎีที่สำคัญเกี่ยวข้องกับพัฒนาการของการมีวินัยในตนเอง คือ ทฤษฎีเมาเรอร์ (Mowrer) ว่าด้วยจุดกำเนิดของการควบคุมตนเอง การเกิดวินัยในตนเองในบุคคลแต่ละคนนั้น นักทฤษฎีจิตวิทยาเชื่อว่า จะต้องมีพื้นฐานมาตั้งแต่ระยะแรกเกิดจนกระทั่งเติบโตขึ้นมา จุดเริ่มต้นคือ ความสัมพันธ์ระหว่างทารกกับมารดา หรือ ผู้เลี้ยงดู เด็กจะเลียนแบบผู้เลี้ยงดูตนทั้งที่ดีและไม่ดีเท่า ๆ กัน การเกิดวินัยในตนเองเป็นเพียงจุดเริ่มต้นในบุคคล ซึ่งจะต้องอาศัยการฝึกอบรมเพิ่มเติมอีกมาก ลักษณะวินัยในตนเอง จึงจะพัฒนาเป็นลักษณะของพฤติกรรมบุคคล

มาลินี จุฑะรพ (2548, อ้างใน , หน้า 26) ได้อธิบายถึงคุณค่าและประโยชน์ของการมีวินัยในตนเองไว้ดังนี้

1. ช่วยสร้างและรักษาสภาพการณ์อันจำเป็นต่อความเจริญงอกงามของนักเรียนวัยรุ่นและความเจริญก้าวหน้าของโรงเรียน ถ้าขาดวินัยในห้องเรียนและหากนักเรียนไม่อยู่ในระเบียบวินัยของโรงเรียน การดำเนินงานในโรงเรียนจะเป็นไปอย่างไม่ราบรื่น ในที่สุดผลเสียจะเกิดแก่ตัวนักเรียนเอง เช่น ห้องเรียนที่ไม่เป็นระเบียบ นักเรียนก็อยากจะทำอะไรก็ทำไปตามใจชอบ การเรียนของตนเองและของเพื่อนก็ต้องชะงักลง

2. วินัยเป็นเครื่องเตรียมตัวนักเรียนวัยรุ่นสำหรับการดำรงชีวิตในภายหน้า เมื่อเติบโตเป็นผู้ใหญ่ต้องรับผิดชอบต่อชีวิตความเป็นอยู่ของตนและสมาชิกในครอบครัวการช่วยเหลือกันและร่วมมือกันในการแก้ปัญหาสังคม เช่น ปัญหาการจราจร ปัญหาการรักษาระบบนิเวศวิทยา ปัญหาการบุกรุกทำลายป่า และปัญหาการเสียภาษีอากร ตลอดจนการสร้างวินัยสำหรับหมู่คณะเพื่อรองรับกับสังคมยุคใหม่ การมีวินัยในโรงเรียนเป็นการสร้างความรู้สึกรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม (Sense of Responsibility) และรับผิดชอบในการกระทำต่าง ๆ ของตน อันจะนำผลมาสู่ตนเองและหมู่คณะของตนในอนาคต

3. วินัยเป็นเครื่องปลูกฝังการรู้จักควบคุมบังคับใจของตนเองไปที่ละน้อย สถาบันครอบครัว และโรงเรียนมีหน้าที่ปลูกฝังอบรมส่งเสริมให้วัยรุ่น มีความรับผิดชอบต่อสังคมในฐานะที่เป็นพลเมืองดี ในสังคมประชาธิปไตย (Democratic Society) พ่อ แม่ ผู้ปกครองและโรงเรียนจะต้องกระทำอยู่ตลอดเวลาและสม่ำเสมอ ด้วยการมอบหมายหน้าที่ให้รับผิดชอบ และให้ควบคุมตนเองให้ปฏิบัติหน้าที่นั้นให้ดีที่สุดตามกำลังและความสามารถของแต่ละคน ซึ่งมีอยู่แตกต่างกันผู้เกี่ยวข้องจะต้องฝึกและอบรมชี้แจง ให้วัยรุ่นเป็นคุณค่าของความคิด ความงามและความจำเป็นที่จะต้องควบคุมตนเองให้ปฏิบัติตนในทางที่ชอบ จนเป็นนิสัย (Habit) มีลักษณะนิสัย (Character) ที่จะนำความเจริญมาสู่ตนเองและสังคม ทั้งนี้วัยรุ่นจะต้องรู้จักนำตนเองให้ประพฤติและปฏิบัติการทำงานในทางที่ถูกที่ควร

อาจสรุปได้ว่า วินัยเป็นสิ่งสำคัญยิ่งในการส่งเสริมพัฒนาการของเด็กให้มีประสิทธิภาพ เพื่อที่จะได้เติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีความรับผิดชอบและเป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพเพราะเด็กในวันนี้คือผู้ใหญ่ในวันหน้า การฝึกวินัยตั้งแต่เด็กจึงมีความสำคัญเป็นอย่างมาก ดังนั้นผู้ปกครอง ครู โรงเรียน จึงเป็นส่วนสำคัญในการฝึกฝนและส่งเสริมการสร้างวินัย เพราะวินัยเกิดจากการฝึกฝน อบรม ฝึกปฏิบัติ หากนักเรียนมีวินัยในตนเองดีแล้วก็จะประโยชน์ในทุก ๆ ด้าน เป็นประโยชน์กับตนเอง สังคม และประเทศชาติต่อไป

ประเทือง ชันอาสา (2549, อ้างในเบญญาภา หลวงราช, 2560, หน้า 37) สรุปความสำคัญของวินัยว่า วินัยมีความสำคัญทั้งต่อตนเอง สังคม สถาบันและประเทศชาติ เพราะวินัยเป็นรากฐานของการดำเนินชีวิตอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุขและเป็นเครื่องช่วยให้การทำการกิจการต่าง ๆ ได้ประสบผลสำเร็จตามความมุ่งหมาย โดยการสร้างวินัยในตนเองให้นักเรียน เป็นสิ่งสำคัญยิ่งที่จะต้องได้รับการปลูกฝังที่ต่อเนื่อง ทั้งที่บ้านและโรงเรียนจนเกิดเป็นนิสัย เพื่อการเตรียมตัวเป็นผู้ใหญ่ที่เห็นคุณค่าต่อตนเอง สังคมและประเทศชาติต่อไป

พวงผกา แซ่ตัน (2554, หน้า 20) กล่าวถึงความสำคัญของวินัยว่า วินัยเป็นสิ่งสำคัญ ในการพัฒนาคน ชุมชน สังคม และประเทศชาติ เป็นการฝึกอบรมบุคคลให้รู้จักระเบียบวินัยข้อบังคับของสังคม ให้บุคคลสามารถควบคุมตนเองและอยู่ร่วมกับบุคคลอื่นในสังคมได้สงบ และมีความสุข

จากความสำคัญของวินัยดังกล่าวจะเห็นได้ว่า วินัยเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนาให้คนเป็นผู้มีระเบียบ มีความรับผิดชอบ สามารถควบคุมตนเองได้และสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างราบรื่น นอกจากนี้วินัยยังมุ่งที่จะให้คนรู้ระเบียบกฎเกณฑ์ของสังคมเพื่อจะได้ อยู่ร่วมกันอย่างสงบ และเคารพต่อกฎหมายของบ้านเมือง ดังนั้น การที่จะปลูกฝัง ให้เด็กมีวินัยจะต้องได้รับการปลูกฝังทั้งจากครอบครัว ครูบาอาจารย์ และผู้ที่เกี่ยวข้อง

2.2.3 ประเภทของวินัย

ธิติมา จักรเพชร (2544, หน้า 9) ได้แบ่งวินัยเป็น 2 ประเภท ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

1. วินัยในตนเอง (Self-discipline) หมายถึง กระบวนการ หรือวิธีการปฏิบัติเพื่อบังคับตนเองจนปฏิบัติตาม ถ้านักเรียนมีวินัยในตนเองก็จะลดปัญหาในด้านปัญหาการปกครอง นักเรียนได้เป็นอย่างมาก โรงเรียนไม่จำเป็นต้องออกข้อบังคับระเบียบ การควบคุมให้มากมาย และการปกครองก็สะดวกสบาย เพราะตนเองจะต้องรู้จักควบคุมพฤติกรรมของตนเองให้บรรลุจุดมุ่งหมายปลายทางได้อย่างสุขสบาย รู้จักรับผิดชอบ ปฏิบัติตามหน้าที่ที่ตนรับผิดชอบ

2. วินัยเพื่อส่วนรวมหรือวินัยสำหรับหมู่คณะ (External Authority Discipline) หมายถึง วินัยที่ออกมาจากอำนาจภายนอก เพื่อบังคับให้ส่วนรวมปฏิบัติตาม ให้เกิดความเป็นระเบียบเรียบร้อย ขึ้น วินัยส่วนรวมนี้จะต้องตั้งกฎเกณฑ์เป็นแนวทางกลาง ๆ ให้ทุกคนสามารถ ปฏิบัติตามได้ เช่น วินัย ในการแต่งกาย วินัยในเรื่องการทำความเคารพ

ทิวาวรรณ แสงพันธ์ (2544, อ้างในรุ่งอรุณ พรเจริญ, 2556, หน้า 9) กล่าวถึงการแบ่ง ประเภทของวินัย โดยยึดผู้ประพฤติปฏิบัติตามวินัยเป็นสำคัญ แบ่งได้เป็น 2 ประเภท ดังนี้

1. วินัยสำหรับตนเอง คือ กระบวนการ หรือวิธีการควบคุมพฤติกรรมของตนเองโดยตนเอง เป็นผู้แนะนำตนเองให้ประพฤติไปตามแนวทางที่เลือกกว่าดี วินัยประเภทนี้เป็นวินัยที่เราดำเนินไปตาม ทางที่เรามุ่งหมายไว้ วินัยสำหรับตนเองนี้เป็นวินัยขั้นเลิศที่ทุกคนควรสร้างขึ้นสำหรับบังคับพฤติกรรม ของตนเอง การสร้างวินัยสำหรับตนเองนั้นทำได้หลายอย่าง เช่น

1.1 สร้างวินัยในการนอน การตื่น การดูหนังสือ การออกกำลังกาย การทำงาน และการ พักผ่อนให้ได้สัดส่วนที่เหมาะสมในวันหนึ่ง ๆ

1.2 สร้างวินัยเพื่อบังคับตนเองให้ทำสิ่งที่ดีบางอย่าง และละเว้นสิ่งที่เราคิดว่าเป็นความ ชั่ว แม้จะขัดกับความนิยมในสังคม เช่น การบังคับตนเองให้เป็นคนประหยัด ไม่สูบบุหรี่และไม่ดื่มสุรา ตัดผมสั้น และแต่งกายให้ถูกระเบียบของสถานศึกษาเสมอ

1.3 สร้างวินัยให้ปฏิบัติต่าง ๆ ตรงตามเวลานัดหมายเสมอ

2. วินัยสำหรับหมู่คณะ คือ การใช้ระเบียบข้อบังคับเป็นเครื่องมือในการรักษาความเป็น ระเบียบเรียบร้อย เพื่อให้สมาชิกทุกคนในหมู่นั้นปฏิบัติตาม หรือควบคุมพฤติกรรมของหมู่คณะ นั้นให้บรรลุตามความมุ่งหมายที่หมู่คณะตั้งไว้ เช่น วินัยในสถานศึกษา วินัยทหาร วินัยตำรวจ วินัย ของสงฆ์ วินัยข้าราชการและพลเรือน และวินัยข้าราชการครู เป็นต้น วินัยของแต่ละคณะนี้ย่อม แตกต่างกันไปตามจุดมุ่งหมายของหมู่นั้น ๆ ถึงอย่างไรก็ตามวินัยหมู่นั้นจะต้องคำนึงถึงการ อยู่ร่วมกันอย่างประชาธิปไตยเป็นสำคัญ คือ มีความสามัคคี คารวะธรรม และปัญญาธรรม

รุจิร ภูสาระ (2545, อ้างในรุ่งอรุณ พรเจริญ, 2556, หน้า 10) ได้แบ่งระเบียบวินัย ออกเป็น 3 ประเภท ซึ่งแต่ละประเภทต่างก็มีแนวทางแตกต่างกันออกไป ดังนี้

1. ระเบียบวินัยส่วนตัว หมายถึง กฎเกณฑ์ แนวปฏิบัติ หรือคติประจำใจซึ่งแต่ละคนจะ แตกต่างกันไป เพราะแต่ละคนมีลักษณะเฉพาะตัวไม่เหมือนกัน สิ่งที่ทำให้วินัยส่วนตัวแตกต่างกัน ออกไป ได้แก่ เพศ วัย ฐานะทางสังคม ระดับการศึกษา หน้าที่การงานหรือค่านิยมเช่น การตรงต่อ เวลา ไม่ประพฤติผิดศีล เป็นต้น

2. ระเบียบวินัยในหน้าที่ หมายถึง กฎเกณฑ์หรือแนวปฏิบัติที่เกี่ยวข้องกับหน้าที่การงาน เช่น วินัยของครอบครัวที่ทุกคนในบ้านต้องปฏิบัติในฐานะบิดา มารดา ลูกหลานหรือ ผู้อาศัย วินัยของ โรงเรียนเกี่ยวกับเรื่องต่าง ๆ เช่น การแต่งกาย การทำความเคารพ เป็นต้น

3. ระเบียบวินัยทางสังคม ได้แก่ แนวปฏิบัติอันดีที่ทุกคนในสังคมยึดถือปฏิบัติเหมือนกัน มี ลักษณะเหมือนกับวินัยส่วนตัว และวินัยในหน้าที่ แต่วินัยทางสังคมมีความหมายที่กว้างกว่า ทั้งนี้วินัย ทั้งสองเกี่ยวข้องกับกลุ่มเล็กกว่าวินัยทางสังคม ตัวอย่างของวินัยทางสังคม เช่น มารยาท กฎหมาย จารีตประเพณี หลักปฏิบัติทางศาสนา เป็นต้น

พระครูสมุทรศีลขันธ ปญญาวิโร (2556, หน้า 19) กล่าวถึงประเภทของวินัยไว้ ดังนี้ 1) วินัยในตนเอง คือ กระบวนการหรือวิธีการควบคุมพฤติกรรมตนเองโดยตนเป็นผู้แนะนำตนเองให้ประพฤติไปตามแนวทางที่เลือกไว้ 2) วินัยในหมู่คณะ คือ การใช้ระเบียบข้อบังคับเป็นเครื่องรักษาความเป็นระเบียบเรียบร้อยการจัดสถานที่จูงใจให้มีการปฏิบัติงาน โดยมุ่งถึงผลสำเร็จอันดีในทางปฏิบัติงานใด ๆ ก็ตามการรักษาวินัยทั้ง 2 ประเภท มีความจำเป็นอย่างยิ่งมิฉะนั้นแล้วการปฏิบัติงานนั้น ๆ จะบรรลุผลดีสมความมุ่งหมายไม่ได้เป็นอันขาด

พรณรุจี สะอาด (2558, หน้า 17 อ้างใน สุเทพ แสงธรรม, 2553, หน้า 28) กล่าวถึงประเภทของวินัยว่า เด็ก ๆ ควรมีวินัยในด้านต่าง ๆ ดังนี้

1. วินัยในความประพฤติทั่วไป เช่น เก็บข้าวของให้เป็นที่เป็นทาง ตรงต่อเวลา ปฏิบัติตามกฎระเบียบและคำสั่ง รู้จักกาลเทศะ รู้ว่าอะไรควรอะไรไม่ควร ประพฤติตนเหมาะสมกับวัย
2. วินัยในกิจวัตรประจำวัน ได้แก่ มีระเบียบในตนเอง เช่น รักษาร่างกายให้สะอาดสะอาด แต่งตัวเรียบร้อย เก็บข้าวของของตนให้เป็นที่เป็นที่ ทำกิจวัตรของตนตามกำหนดเวลา ดูแลช่วยเหลือตนเองได้ตามวัย
3. วินัยในการเรียน ได้แก่ รับผิดชอบในการเรียนหรือกิจกรรมอื่น ๆ อย่างเหมาะสมทำการบ้านหรือทบทวนบทเรียนเองโดยไม่ต้องสั่ง
4. วินัยในการทำงาน ได้แก่ มีความรับผิดชอบ เมื่อได้รับมอบหมายให้ทำสิ่งใดก็ทำงานสำเร็จ และทำอย่างเต็มความสามารถ รักษาคำพูดคำสัญญาที่ให้ไว้กับผู้อื่น
5. วินัยในการควบคุมตนเอง ได้แก่ ควบคุมอารมณ์ได้ดีตามสมควร ไม่โมโหจนเสียใจเมื่อถูกขัดใจ ไม่โกรธจนควบคุมตนเองไม่ได้ อดทนต่อความลำบากได้ตามวัย

สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ (2540, อ้างในทัศนียา แสนทิพย์, 2559, หน้า 31-32) ได้แบ่งวินัยออกเป็น 2 ประเภทประกอบด้วย

- 1) วินัยภายนอก หมายถึง การที่บุคคลใดบุคคลหนึ่งประพฤติปฏิบัติโดยเกรงกลัวอำนาจหรือการถูกลงโทษเป็นการปฏิบัติที่บุคคลดังกล่าวไม่มีความเต็มใจตกอยู่ในภาวะจำยอมหรือถูกควบคุมวินัยภายนอกเกิดจากการใช้อำนาจบางอย่างบังคับให้บุคคลปฏิบัติตามซึ่งบุคคลอาจกระทำเพียงชั่วขณะเมื่ออำนาจนั้นคงอยู่แต่หากอำนาจบังคับหมดไปวินัยก็จะหมดไปด้วยเช่นกันและ
- 2) วินัยในตนเอง หมายถึง การที่บุคคลใดบุคคลหนึ่งเลือกข้อประพฤติปฏิบัติสำหรับตนขึ้นโดยสมัครใจไม่มีใครบังคับหรือถูกควบคุมจากอำนาจใด ๆ ข้อประพฤติปฏิบัตินี้ต้องไม่ขัดกับความสงบสุขของสังคมวินัยในตนเองเกิดจากความสมัครใจของบุคคลที่ผ่านการเรียนรู้อบรมและเลือกสรรไว้เป็นหลักปฏิบัติประจำตน

2.3 ทฤษฎีการเสริมสร้างวินัย

ทฤษฎีเบื้องต้นเกี่ยวกับการพัฒนาการของวินัยแห่งตนลักษณะ “วินัยแห่งตน” มีความสำคัญต่อการแสดงออกทางจริยธรรม และคุณธรรมของบุคคลมาก และอาจจะสำคัญมากกว่าลักษณะทางความรู้ดีชั่ว และความสามารถกระทำดี กระทำชั่วด้วย ฉะนั้นการให้ความสนใจเกี่ยวกับการกำเนิดและการเจริญเติบโตของจิต ลักษณะการมีวินัยแห่งตนจึงเป็นสิ่งที่จำเป็นในเรื่องนี้นักจิตวิทยาพัฒนาการ มีความเห็นว่า ความมีวินัยแห่งตนหรือ ความสามารถควบคุมตนเองอย่าง

ถูกต้อง เป็นหลักชัยของการพัฒนาทางจิตบุคคล นั่นคือความมีวินัยแห่งตน เป็นหลักสำคัญของผู้ที่บรรลุวุฒิภาวะทางจิต ฉะนั้น การมีวินัยแห่งตน จึงสามารถจะใช้เป็นเครื่องมือวัดระดับพัฒนาการทางจิตของบุคคลได้ด้วย ทฤษฎีที่สำคัญที่เกี่ยวกับการพัฒนาการของวินัยแห่งตนมี 2 ทฤษฎี ได้แก่ 1) ทฤษฎีเมาเวอร์ (Mower) ว่าด้วยจุดกำเนิดของการควบคุมตน และ 2) ทฤษฎีของเพคและแฮวิกเฮิสต์ (Peck and Havighurst) ว่าด้วยการพัฒนาแรงจูงใจทางจริยธรรม ซึ่งยึดการควบคุมอีโก้ และซูเปอร์อีโก้ เป็นหลักความมีวินัยในตนเองเป็นคุณสมบัติสำคัญที่บุคคลควรจะมี เพราะผู้ที่มีวินัยในตนเองจะมีคุณธรรม ประพฤติตนอย่างมีเหตุผล ไม่ก่อความวุ่นวายแก่สังคม การศึกษาทฤษฎีที่ว่าด้วยการเกิดวินัยจึงเป็นสิ่งสำคัญที่จะให้ทราบว่ามีวินัยในตนเองมีที่มาอย่างไร เพื่อที่จะได้ปลูกฝังและพัฒนาให้เกิดขึ้นในตัวบุคคลได้

2.3.1 ทฤษฎีแรงจูงใจทางหลักจริยธรรม การที่บุคคลจะกระทำพฤติกรรมทางจริยธรรมต่าง ๆ นั้น ความต้องการกระทำเป็นสาเหตุสำคัญ เพคและแฮวิกเฮิสต์ (Peck and Havighurst) ก็เห็นความสำคัญนี้ และเชื่อว่าการควบคุมของอีโก้ (Ego) และซูเปอร์อีโก้ (Superego) ร่วมกันช่วยให้เกิดความต้องการแสดงพฤติกรรมเพื่อผู้อื่นอย่างสมเหตุสมผล นักทฤษฎีทั้งสองเห็นว่าพลังควบคุมของอีโก้ในบุคคลจะมีมากหรือน้อยก็ได้ และแต่ละบุคคลจะมีพลังควบคุมอีโก้และซูเปอร์อีโก้ในส่วนผสมที่ไม่เท่ากันและอาจแบ่งบุคคลตามลักษณะทั้งสองนี้ร่วมกันออกเป็น 5 ลักษณะ คือ

1) พวกปราศจากจริยธรรม หมายถึง พวกที่มีพลังทั้งสองน้อยมาก โดยบุคคลจะยึดตนเองเป็นศูนย์กลาง และเห็นแก่ตัวฝ่ายเดียว เป็นผู้ที่ไม่สามารถควบคุมตนเองได้บุคคลประเภทนี้ถูกควบคุมโดยเห็นแก่ตัวของตนเอง

2) พวกเอาแต่ใจ หมายถึง บุคคลที่มีพลังควบคุมอีโก้ต่ำ แต่พลังควบคุมของซูเปอร์อีโก้มีมากขึ้นแต่จัดอยู่ในประเภทปานกลางค่อนข้างน้อยบุคคลประเภทนี้จะยังยึดตนเองเป็นศูนย์กลางและกระทำทุกอย่างเพื่อความพอใจและผลได้ ตัวเองเป็นคนไม่จริงใจ ลักษณะปรากฏตั้งแต่วัยเด็กตอนต้น และในคนบางประเภทจะติดตนไปจนตาย

3) พวกชอบคล้อยตาม หมายถึง บุคคลที่มีพลังควบคุมอีโก้ต่ำเหมือนสองประเภทแรก แต่มีพลังควบคุมของ ซูเปอร์อีโก้มากกว่า คืออยู่ในระดับปานกลางค่อนข้างมากพวกนี้จะยึดพวกพ้องเป็นหลัก และคล้อยตามผู้อื่นโดยไม่ไตร่ตรอง บุคคลประเภทนี้อยู่ภายใต้การควบคุมของสังคมและกลุ่ม

4) พวกตั้งใจจริงแต่ขาดเหตุผล หมายถึง บุคคลที่มีพลังควบคุมอีโก้ในระดับปานกลาง แต่มีพลังควบคุมของซูเปอร์อีโก้มาก จะเป็นผู้อยอมรับกฎเกณฑ์และค่านิยมของสังคมเข้าไปในลักษณะของตนเอง จะเป็นผู้ตามกฎเกณฑ์และกฎหมายอย่างเคร่งครัด เห็นว่ากฎเกณฑ์เป็นสิ่งศักดิ์สิทธิ์ แม้จะก่อผลเสียต่อผู้อื่นก็ไม่สนใจ บุคคลประเภทนี้จะเป็นหลักของชุมชน เพราะมีความมั่นคงของการกระทำและความเชื่อ คนอื่นเห็นง่าย แต่ขาดความยืดหยุ่นอย่างมีเหตุผล คนประเภทนี้จึงยังเป็นคนไม่สมบูรณ์ทางจริยธรรม

5) พวกเห็นแก่ผู้อื่นอย่างมีเหตุผล คือบุคคลที่มีพลังควบคุมอีโก้มากและในขณะเดียวกันก็มีพลังควบคุมของซูเปอร์อีโก้มากด้วย ซึ่งทำให้เกิดความสมดุลระหว่างการกระทำตามกฎหมายเกณฑ์ของสังคม และความสมเหตุสมผล โดยยึดการเห็นแก่ผู้อื่นทั่วไปเป็นหลัก บุคคลประเภทนี้มีความสามารถในการควบคุมตนเองอย่างมีเหตุผล ไม่ตกอยู่ในอิทธิพลของสังคม หรืออยู่ใต้อิทธิพลของสังคมอย่างปราศจากเหตุผล บุคคลประเภทนี้จะทำอะไรต้องพิจารณาอย่างสมเหตุสมผล เพื่อผู้อื่น

และพร้อมที่จะร่วมมือกับสังคม คนประเภทนี้มีไม่มากในสังคม แต่นักทฤษฎีทั้งสองเชื่อว่าเป็นบุคลิกภาพที่พัฒนาสูงสุดของมนุษย์จากการวิจัยลักษณะของบุคคลตามทฤษฎีนี้ปรากฏว่าผู้ถูกศึกษาแต่ละคนจะมีลักษณะผสมหลายประเภทพร้อมกัน แต่จะสามารถเห็นลักษณะที่เด่นชัดที่สุดของแต่ละบุคคลได้ไม่ยากนัก เด็กแต่ละคนจะเริ่มมีบุคลิกประเภทใดประเภทหนึ่งทีละเล็กละน้อยมาแต่นี้ตั้งแต่อายุ 10 ปี แต่ยังไม่เด่นชัดนัก แต่เมื่อโตขึ้นบุคลิกภาพประเภทนั้นจะเด่นชัดขึ้นทุกที

2.3.2 ทฤษฎีการเกิดวินัยในตนเองของเมาเรอร์ (Mawrer) การเกิดควมมีวินัยในตนเองนั้นจะต้องมีพื้นฐานมาตั้งแต่ระยะแรกจนกระทั่งเติบโตขึ้นมาสิ่งสำคัญ คือ ความสัมพันธ์ของผู้เป็นบิดามารดา หรือผู้ปกครองเลี้ยงดู อันจะนำสู่ความสามารถในการให้รางวัลตนเอง หรือสามารถควบคุมตนเองเมื่อเติบโตขึ้นซึ่งเมาเรอร์ได้อธิบายว่าทารกหรือเด็กต้องการจะเรียนรู้จากผู้เลี้ยงดูตนมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

1) บุคคลที่สำคัญต่อการเรียนรู้ของเด็กทารก คือ บิดา มารดา หรือผู้ปกครองดูแลที่เป็นผู้ที่บำบัด ตอบสนองความต้องการของทารก เช่น ได้กินนมเมื่อหิว มีผู้ป้อนให้เมื่อถูกยุงกัด เมื่อทารกได้รับการบำบัดหรือตอบสนองความต้องการก็จะรู้สึกสบาย พอใจ และมีความสุข ความรู้สึกเหล่านั้นจะรุนแรงมากขึ้น และติดตรึงอยู่ในสำนึกจนโตขึ้น รวมทั้งที่ทุกครั้งที่ได้รับการตอบสนองความต้องการจากบิดา มารดา หรือผู้ปกครองอยู่ด้วย เด็กจึงเกิดความรักความพอใจในบิดา มารดา ผู้ปกครอง หรือผู้เลี้ยงดู เมาเรอร์เชื่อว่า ความรู้สึกรัก และพอใจของเด็กเหล่านี้เกิดจากการเรียนรู้ที่ได้รับการตอบสนองความต้องการของเด็กเอง ดังนั้นบุคคลสำคัญต่อการเรียนรู้ของเด็ก คือ บิดา มารดา ผู้ปกครอง หรือผู้ดูแลนั่นเอง

2) ความรัก ความพอใจ ความผูกพันของเด็กที่มีต่อบิดามารดา ผู้ปกครองหรือผู้ดูแลนำไปสู่การปฏิบัติตามคำสั่งสอน หรือใช้เป็นตัวอย่างที่เด็กจะเลียนแบบทั้งคำพูด และการกระทำ ทำให้เขาเกิดความสุข ความพอใจ อันเป็นลักษณะของการให้รางวัลแก่ตนเองการเลียนแบบเหล่านั้นจะทำตามที่ดีและไม่ดีที่ลักษณะเหล่านั้นอยู่ในตัวของผู้ที่ตนเองรัก และพอใจ ความสามารถในการให้รางวัลตนเองโดยการเลียนแบบนี้เมาเรอร์เชื่อว่าจะปรากฏในเด็กที่อายุประมาณ 8-10 ปี และจะพัฒนาต่อไปจนสมบูรณ์เมื่อโตเป็นผู้ใหญ่ ดังนั้น ผู้ที่มีวุฒิภาวะทางจิตอย่างสมบูรณ์จึงเป็นผู้มีความสามารถที่จะควบคุมตนเองให้ปฏิบัติตนอย่างมีเหตุผลในสถานการณ์ต่าง ๆ เช่น การตอบโต้เมื่อเกิดความรู้สึกคับข้องใจ ความกลัว เป็นต้น สำหรับผู้ที่ขาดวินัยในตนเอง หรือขาดการควบคุมตนเองก็เพราะไม่ได้ผ่านการเรียนรู้ตั้งแต่วัยทารก จึงกลายเป็นบุคคลที่ขาดการยับยั้งชั่งใจในการกระทำกลายเป็นผู้ที่ทำผิดเกณฑ์ และกฎหมายบ้านเมืองอยู่เสมอ ดังนั้น การเลี้ยงดูในวัยเด็กอย่างมีความสุขอบอุ่น และผ่านการอบรมสั่งสอน หรือจากการเลียนแบบที่ดีงามจากผู้เลี้ยงดูเด็กเอง และจะพัฒนาเป็นลักษณะเด่นชัดในจิตสำนึกของบุคคล และกลายเป็นพฤติกรรมที่ถูกต้องมีเหตุผลของบุคคลต่อไป (งานวินัยและสวัสดิภาพนักศึกษา, 2560, หน้า 26-28)

ส่วนสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ (2561, หน้า 21-25) กล่าวถึงทฤษฎีการเสริมสร้างวินัย ดังนี้

1. ทฤษฎีการเรียนรู้กลุ่มพฤติกรรมนิยม (Behaviorism) ทฤษฎีการเรียนรู้กลุ่มพฤติกรรมนิยม (Behaviorism) เน้นการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นโดยอาศัยความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งเร้า (Stimulus) และการตอบสนอง (Response) โดยสิ่งมีชีวิตจะต้องสร้างความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งเร้าและการตอบสนอง

อันนำไปสู่ความสามารถในการแสดงพฤติกรรมหรือการเรียนรู้ ผู้นำที่สำคัญของกลุ่มนี้ คือ พาฟลอฟ (Ivan Pavlov) และสกินเนอร์ (B.F.Skinner)

1) หลักการสำคัญของทฤษฎีการวางเงื่อนไขแบบการกระทำของพาฟลอฟ (Ivan Pavlov) พาฟลอฟ เชื่อว่าการเรียนรู้ของสิ่งมีชีวิตเกิดจากการวางเงื่อนไข (Conditioning) กล่าวคือการตอบสนองหรือการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นนั้น ต้องมีเงื่อนไขหรือมีการสร้างสถานการณ์ให้เกิดขึ้น เช่น สุนัขได้ยินเสียงกระดิ่งแล้วน้ำลายไหล เป็นต้น โดยเสียงกระดิ่งคือสิ่งเร้าที่ต้องการให้เกิดการเรียนรู้จากการวางเงื่อนไข ซึ่งเรียกว่า “สิ่งเร้า ที่วางเงื่อนไข” (Conditioned stimulus) และปฏิกิริยาการเกิดน้ำลายไหลของสุนัข เรียกว่า “การตอบสนองที่ ถูกวางเงื่อนไข” (Conditioned response) ซึ่งเป็นพฤติกรรมที่แสดงถึงการเรียนรู้จากการวางเงื่อนไข (วัลภา สบายยิ่ง, 2542)

ทฤษฎีการวางเงื่อนไขแบบคลาสสิกของพาฟลอฟ นอกจากจะเป็นการเรียนรู้ที่เกิดจากการวางเงื่อนไขหรือมีการสร้างสถานการณ์ขึ้นมาแล้ว ยังหมายถึงการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งเร้ากับปฏิกิริยาตอบสนองอย่างฉับพลัน หรือปฏิกิริยาสะท้อน (Reflex) ซึ่งพาฟลอฟ ได้อธิบายเรื่องราวการวางเงื่อนไขในแง่ของสิ่งเร้า (Stimulus - S) และการตอบสนอง (Response - R) ว่า อินทรีย์มีการเชื่อมโยงสิ่งเร้าบางอย่างกับการตอบสนองบางอย่างมาตั้งแต่แรกเกิด แล้วพัฒนาขึ้นเรื่อย ๆ เมื่อเติบโตขึ้นตามธรรมชาติ โดยสิ่งเร้าที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติ เรียกว่า สิ่งเร้าที่ไม่ได้วางเงื่อนไข (Unconditioned stimulus = UCS) หมายถึง สิ่งเร้าที่มีอยู่ในธรรมชาติ และเมื่อนำมาใช้คู่กับสิ่งเร้าที่วางเงื่อนไขแล้วทำให้เกิดการเรียนรู้หรือตอบสนองจากการวางเงื่อนไขได้ และการตอบสนองที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติ เรียกว่า การตอบสนองที่ไม่ได้วางเงื่อนไข (Unconditioned response = UCR) ซึ่งหมายถึง การตอบสนองตามธรรมชาติที่ไม่ต้องมีการบังคับ เช่น การเคาะเอ็นที่สะบ้าหัวเข่าทำให้เกิดการกระตุกขึ้นนั้น เป็นปฏิกิริยาสะท้อนโดยธรรมชาติ สมมุติว่าเราสร้างการเชื่อมโยงบางอย่างขึ้นในระบบประสาท เช่น สั่นกระดิ่งทุกครั้งที่มีการเคาะหัวเข่า เข่าจะกระตุกเมื่อได้ยินเสียงกระดิ่งโดยไม่ต้องเคาะหัวเข่า เป็นต้น

2) หลักการสำคัญของทฤษฎีการวางเงื่อนไขแบบการกระทำของสกินเนอร์ (B.F.Skinner) สกินเนอร์ อธิบายว่าการตอบสนองในรูปแบบการวางเงื่อนไขแบบคลาสสิก เป็นไปโดยเจตนาควบคุม การตอบสนองโดยตรงไม่ได้ ส่วนการตอบสนองในแบบการวางเงื่อนไขแบบควบคุมการกระทำของตนเองได้ สามารถทำอะไรหลายอย่างเพราะรู้สึว่าการกระทำนั้นจะให้ผลดี และทำอะไรอย่างอื่นเพื่อหลีกเลี่ยงประสบการณ์ที่ไม่ดี เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมเมื่อได้รับผลดีจากการกระทำ หรือเมื่อกระทำแล้วถูกลงโทษ ซึ่งการเรียนรู้การวางเงื่อนไขแบบการกระทำ การตอบสนองต่อเงื่อนไขแบบนี้ต้องมีการกระทำ (Operate) ต่อสิ่งแวดล้อมของการวางเงื่อนไขแบบการกระทำจะอธิบายถึงการแต่งพฤติกรรมที่ถูกปรับแต่ง (Shaping behavior) และการปรับพฤติกรรม (Behavior modification) โดยการใช้ผลของการกระทำที่จะได้รับการเสริมแรงหรือได้รับการลงโทษตามมา ก่อนการทดลองการวางเงื่อนไข

ถึงแม้ว่าทฤษฎีการเรียนรู้แบบการกระทำของสกินเนอร์ จะได้รับอิทธิพลจากแนวความคิดของพาฟลอฟ ก็ตาม แต่ทั้งสองทฤษฎีดังกล่าวต่างก็มีมุมมองต่อวิธีการวางเงื่อนไขที่ทำให้เกิดการเรียนรู้ที่ต่างกัน กล่าวคือ ทฤษฎีของพาฟลอฟให้ความสำคัญกับสิ่งเร้าที่จะกระตุ้นให้เกิดการตอบสนอง และเชื่อว่าการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นนั้นเป็นปฏิกิริยาสะท้อนโดยอัตโนมัติของร่างกายที่

ตอบสนองต่อสิ่งเร้าที่ถูกละเลยไปไว้แล้ว ส่วนทฤษฎีของ สกินเนอร์ให้ความสำคัญกับ “ผลกระทบ” ที่ตามมาหลังจากการแสดงผลพฤติกรรม รวมทั้งเชื่อว่าพฤติกรรมที่ปรากฏออกมาเกิดจากการกระทำของตัวบุคคลเอง (Active) มากกว่าที่จะเกิดขึ้นจากการกระตุ้นของสิ่งเร้า (Passive)

2. ทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ (Constructivist Theory) ทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ เป็นปรัชญาการศึกษาที่ตั้งอยู่บนฐานความเชื่อที่ว่า ผู้เรียนสามารถสร้างความรู้ได้ด้วยตนเอง ความรู้นี้จะฝังติดอยู่กับคนสร้าง ดังนั้น ความรู้ของแต่ละคนเป็นความรู้เฉพาะตัว เป็นสิ่งที่ตนสร้างขึ้นเองเท่านั้น โดยนักเรียนจะเป็นผู้กำหนดหรือมีส่วนร่วมในการกำหนดสิ่งที่จะเรียนและวิธีการเรียนของตนเอง เป็นผู้ตัดสินใจว่าตนเองจะได้เรียนรู้อะไรเรียนรู้และพัฒนาการเรียนรู้ของตนเองอย่างไร สามารถนำสิ่งที่เรียนรู้ไปใช้ ในบริบทอื่นได้อย่างเหมาะสม เรียนรู้จากการปฏิบัติ มีอิสระในการคิดและทำสิ่งต่าง ๆ เกี่ยวกับเรื่องที่เรียนรู้ ด้วยตนเอง เรียนรู้จากบรรยากาศการเรียนรู้ที่มีการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ภายใต้การอำนวยความสะดวกของครู

ทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ เป็นทฤษฎีที่ว่าด้วยการสร้างความรู้ เป็นการเปลี่ยนจากเดิมที่เน้นการศึกษาปัจจัยภายนอกมาเป็นสิ่งเร้าภายใน ได้แก่ ความรู้ความเข้าใจ หรือกระบวนการรู้คิด (Cognitive processes) ที่ช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ ซึ่งปัจจัยภายในมีส่วนช่วยทำให้เกิดการเรียนรู้ที่มีความหมาย และความรู้เดิมมีส่วนเกี่ยวข้องและเสริมสร้างความเข้าใจของผู้เรียน (โครงการพัฒนากระบวนการเรียนรู้, 2544, อ้างในสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ (2561, หน้า 25) นักการศึกษาเชื่อว่าความรู้เป็นที่สร้างขึ้นได้ด้วยตนเอง ซึ่งสามารถจำแนกกลุ่มนักการศึกษาที่มีความเชื่อในลักษณะนี้ได้ 2 กลุ่ม คือ (ยุรวัฒน์ คล้ายมงคล, 2542, สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ (2561, หน้า 25)

1) กลุ่มการสร้างความรู้เชิงความคิด เน้นการสร้างความรู้ที่เกิดจากปัจเจกบุคคลการเรียนรู้เป็นกระบวนการเชิงพลวัต (Dynamic process) ของการสร้าง การจัดระบบและการสร้างความรู้ นักการศึกษาที่มีความเชื่อลักษณะนี้ มีทัศนะว่าการสร้างความรู้จะเกิดขึ้นในตัวผู้เรียน ที่จะต้องสร้างและลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง

2) กลุ่มการสร้างความรู้เชิงสังคม-วัฒนธรรม การเรียนรู้เป็นกระบวนการทางสังคมซึ่งครูและนักเรียน มีส่วนร่วมในการพูดคุยกันอย่างมีความหมาย ในลักษณะแลกเปลี่ยนกันด้วยบรรยากาศที่เป็นมิตร การปฏิสัมพันธ์ภายในห้องเรียน จะเป็นตัวเชื่อมโยงการเรียนรู้และการสอนให้ผสมผสานกันอย่างกลมกลืน ทั้งนี้ บุคคลที่อยู่ในสิ่งแวดล้อมทางสังคมของผู้เรียนจะมีอิทธิพลต่อทัศนะและวิธีคิดของผู้เรียน ขณะที่ผู้ใหญ่ ภาษา และวัฒนธรรมเป็นองค์ประกอบที่สำคัญของการเรียนรู้

2.4 แนวทางของการเสริมสร้างวินัย

พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตโต) (2539, อ้างในสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ (2561, หน้า 34-35) กล่าวถึง วิธีการเสริมสร้างวินัยให้เจริญงอกงาม ดังนี้

1) สร้างวินัยด้วยการทำให้เป็นพฤติกรรมที่เคยชิน ควรให้พฤติกรรมที่ดีและกันพฤติกรรมที่ไม่ดีไม่ให้เกิดขึ้น นำเอาพฤติกรรมที่ดีมาเป็นพื้นฐานและฝึกจนกลายเป็นความเคยชินเป็นวิธีการเบื้องต้นในการเสริมสร้างวินัย เพื่อทำให้เกิดพฤติกรรมเคยชินที่ดี

2) สร้างวินัยด้วยวัฒนธรรม เช่น พ่อแม่พาเด็กไปในสถานที่ที่ต้องให้บริการแก่คนจำนวนมาก พ่อแม่ไปเข้าแถวรอคิวเด็กก็ไปเข้าแถวรอคิวด้วย พอเจอครั้งแรกก็เข้าแถวรอคิวต่อไปครั้งที่ 2 เด็กก็เข้าแถวรอคิว ต่อไปครั้งที่ 3 เด็กก็เข้าแถวรอคิว จากนั้นเด็กก็เข้าแถวรอคิวเองโดยไม่ต้องตั้งใจ ผึก ไม่ต้องอบรม เป็นต้น

3) สร้างวินัยให้ได้ผลด้วยระบบสัมพันธ์ขององค์กรรวม คือเป็นระบบองค์กรรวมที่ต้องประสานกัน กล่าวคือ ในการฝึกฝนพัฒนามนุษย์หรือการศึกษานี้ จะต้องให้องค์ประกอบ 3 ส่วนคือ ด้านพฤติกรรม ด้านจิตใจ และ ด้านปัญญา บูรณาการและประสานไปด้วยกัน เพื่อทำให้เกิดองค์กรรวมที่สมบูรณ์

4) สร้างวินัยโดยใช้ปัจจัยอื่นช่วยเสริม วินัยจะทำให้เกิดความสุขและประพฤติปฏิบัติด้วยความพอใจ ศรัทธาและความรัก จึงเป็นปัจจัยสำคัญและเป็นต้นแบบที่ดีของพฤติกรรม (ศีล) มีความรักทำให้เกิดความอบอุ่น มีความเป็นกันเองพร้อมทั้งศรัทธาและความสุข (จิตใจ) ถ้อยคำมิตร รู้เหตุ รู้ผล สามารถบอกได้ว่าทำอย่างนั้นแล้วมีผลอย่างไร ส่งผลให้เด็กเข้าใจเหตุผลและเห็นคุณค่าในสิ่งที่มี (ปัญญา)

5) สร้างวินัยด้วยแรงหนุนของสภาพจิตใจ คือการตั้งเป็นอุดมคติในจิตใจ ทำให้ใจมีความฝักใฝ่มุ่งมั่นอย่างแรงกล้า วิธีนี้ทางธรรมไม่สนับสนุน ถ้าจะใช้ต้องพึงระมัดระวัง

6) สร้างวินัยโดยใช้กฎเกณฑ์บังคับ คือการสร้างวินัยโดยใช้กฎหมายหรือกฎเกณฑ์บังคับควบคุมโดยมีการลงโทษ วิธีนี้สร้างวินัยได้ แต่เป็นวิธีที่ไม่ดีและไม่ถูกต้อง ไม่เข้ากับหลักการ

การเสริมสร้างวินัย มีบุคคลสำคัญทางการศึกษาได้ให้แนวคิดในการเสริมสร้างวินัย สรุปได้ดังนี้สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2540, อ้างในงานวินัยและสวัสดิภาพนักศึกษา, 2560, หน้า 28) ได้ระบุแนวคิดในการสร้างวินัยไว้ 5 ประการ คือ

1) การทำให้เกิดพฤติกรรมเคยชิน โดยให้บุคคลรู้เห็นและปฏิบัติพฤติกรรมที่ดีเพื่อเป็นพื้นฐานและปฏิบัติต่อเนื่อง จนเกิดเป็นพฤติกรรมที่เคยชินที่ดี

2) การใช้วัฒนธรรมในสังคมเป็นแนวปฏิบัติผสมผสานกับหลักการทำให้เกิดเป็นพฤติกรรมเคยชิน เช่น การทำความเคารพด้วยการไหว้ เมื่อพบผู้ใหญ่เป็นสิ่งที่เด็กทำได้โดยง่ายแต่การเข้าแถวไม่ใช้วัฒนธรรมไทย เด็กไม่ได้เห็นแบบอย่างที่ดีอยู่เสมอเช่นการไหว้ของไทย ดังนั้น การไหว้จึงง่ายต่อการปฏิบัติมากกว่าการเข้าแถว

3) การใช้องค์กรรวมเป็นความสัมพันธ์ระหว่างจิตใจ พฤติกรรมและสติปัญญา ซึ่งเป็นหลักการทางการศึกษา และหลักพัฒนาจริยธรรม คือ มีความเข้าใจในความสำคัญของสิ่งที่จะกระทำ มีความพอใจและยอมรับในสิ่งที่จะกระทำยอมนำไปสู่ความพร้อมในการกระทำ

4) การใช้แรงหนุนสภาพจิตใจเป็นการตั้งความมุ่งมั่นหรืออุดมการณ์และพยายามจะปฏิบัติตามเป้าหมายที่มุ่งมั่นไว้ ซึ่งอาจทำให้เกิดการเปรียบเทียบ แม้ว่าความภาคภูมิใจในผลการปฏิบัติ หากใช้มากเกินไปจะกลายเป็นการดูถูก ดูหมิ่นผู้อื่นอันเกิดจากการเปรียบเทียบและการพึงพากำลังใจจากภายนอก

5) การใช้กฎเกณฑ์บังคับเป็นอีกวิธีหนึ่งที่ทำให้เกิดวินัยได้ชั่วขณะหนึ่ง เมื่อไม่มีผู้ใดควบคุมวินัยจะหายไป จึงเป็นวิธีที่ไม่ถูกต้อง

กองวิจัยทางการศึกษา (2542, อ้างในสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ, 2561, หน้า 33-34) นำเสนอรูปแบบการพัฒนาศักยภาพด้านความมีวินัยในตนเองของนักเรียนไว้ 7 ขั้นตอน โดยมีรายละเอียดสำคัญ ดังนี้

1) ผู้บริหารต้องกำหนดให้การพัฒนาศักยภาพด้านวินัยเป็นนโยบายของโรงเรียนอย่างชัดเจน เป็นลายลักษณ์อักษร โดยผู้บริหารโรงเรียนจัดประชุมชี้แจงรายละเอียดให้ครูและบุคลากรในโรงเรียนรับรู้ถึงความสำคัญและสร้างความเข้าใจถึงนโยบาย วัตถุประสงค์ และประโยชน์ของการพัฒนาวินัยในตนเองของนักเรียน กำหนดให้เป็นนโยบายที่ทุกคนในโรงเรียนต้องปฏิบัติร่วมกัน

2) แต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อรับผิดชอบในการดำเนินการพัฒนาวินัยนักเรียน โดยแต่งตั้งเป็นลายลักษณ์อักษร ซึ่งการแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานต้องสอดคล้องกับบริบทของโรงเรียน กล่าวคือ ขึ้นอยู่กับความพร้อม ข้อจำกัดของบุคลากร สภาพแวดล้อมและงบประมาณของโรงเรียน

3) กำหนดกิจกรรมการพัฒนาศักยภาพด้านวินัยในตนเองของนักเรียน โรงเรียนต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง เป็นระบบ และดำเนินการกับนักเรียนอย่างทั่วถึงทุกคน

4) การดำเนินการตามกิจกรรมที่กำหนด โดยผู้บริหารโรงเรียนและคณะกรรมการดำเนินการจัดประชุมและบุคลากรทางการศึกษาทุกคนในโรงเรียน เพื่อชี้แจงรายละเอียดของกิจกรรมการพัฒนาศักยภาพด้านวินัยของนักเรียน พิจารณามอบหมายให้ครูรับผิดชอบการดำเนินงานของแต่ละกิจกรรม ให้สอดคล้องกับบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบของแต่ละคนอย่างทั่วถึง

5) การนิเทศ ติดตาม และการประเมินผลระหว่างดำเนินการพัฒนาศักยภาพ

6) การประเมินและสรุปผลการดำเนินงานของแต่ละกิจกรรมที่ได้ดำเนินการ และภาพรวมของการพัฒนา โดยมีเครื่องมือในการประเมินผล เช่น แบบทดสอบ แบบสอบถาม แบบสังเกต เป็นต้น โดยสรุปผลการดำเนินงานเป็นขั้นตอนและเป็นระบบอย่างชัดเจนหากพบว่า การดำเนินงานไม่บรรลุวัตถุประสงค์ ต้องปรับปรุงแก้ไข แล้วดำเนินการใหม่จนบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนด

7) ดำเนินการตามกิจกรรมที่กำหนดอย่างต่อเนื่อง จนเป็นงานประจำที่ต้องปฏิบัติและสามารถเปลี่ยนแปลงกิจกรรมได้ตามความเหมาะสม

กระทรวงศึกษาธิการ (2547 : ออนไลน์) ได้เสนอแนะมาตรการและกิจกรรมต่าง ๆ ให้สถานศึกษาดำเนินการ เพื่อเสริมสร้างอุดมการณ์ เร่งรัดดำเนินการปลูกฝังและเสริมสร้างคุณธรรม ค่านิยมที่มีความสำคัญยิ่งต่อเยาวชนและชาติบ้านเมืองอย่างน้อย 3 ประการ คือ ความมีระเบียบวินัย การประหยัดและออม และความรักชาติที่ถูกทาง เป็นต้น ซึ่งจะเห็นได้ว่า ความมีระเบียบวินัย ก็เป็นหนึ่งในสามประการที่จะต้องเร่งส่งเสริม ปลูกฝังและเสริมสร้าง โดยมีจุดประสงค์เพื่อให้เยาวชนได้ตระหนักถึงเหตุผล ที่มาและคุณค่าคุณประโยชน์ของกฎระเบียบที่มีต่อบุคคลและส่วนรวม เพื่อให้เยาวชนได้ตระหนักในคุณค่าคุณประโยชน์ของการประพฤติปฏิบัติตามกฎระเบียบ และเพื่อฝึกให้เยาวชนประพฤติปฏิบัติตามกฎระเบียบ จนเกิดเป็นคุณลักษณะประจำตัวที่จะควบคุมตนเองให้ประพฤติปฏิบัติตามกฎและระเบียบนั้น โดยได้เสนอแนะแนวทาง 3 ประการดังนี้

1. จัดการเรียนการสอนและกิจกรรมการศึกษาให้นักเรียนรู้ เข้าใจและตระหนักในเหตุผล ที่มา คุณค่าคุณประโยชน์ของกฎระเบียบ ที่มีต่อบุคคล สังคมส่วนรวม และคุณค่าคุณประโยชน์ของการประพฤติปฏิบัติตามกฎระเบียบ

2. ฝึกให้นักเรียนประพฤติปฏิบัติตามกฎระเบียบต่าง ๆ จากหน่วยงานที่ง่ายหรือทั่วไปสู่ที่ยากละเอียดอ่อนมากขึ้น จนเกิดความเคยชินเป็นอุปนิสัยหรือคุณลักษณะประจำที่จะควบคุมตนเองให้ประพฤติปฏิบัติตามกฎระเบียบได้ด้วยตนเอง เป็นต้นว่าการแต่งกาย ระเบียบแถว การแสดงความเคารพครูอาจารย์ การตรงต่อเวลา การปฏิบัติตามคำสอน คำสั่งครูอาจารย์ การปฏิบัติตามหน้าที่ความรับผิดชอบตามที่ได้รับมอบหมาย การกำหนดตารางการปฏิบัติงานหรือกิจกรรมประจำวัน การรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบในห้องเรียนและบริเวณโรงเรียน การทิ้งขยะเป็นที่และการช่วยกันเก็บขยะในบริเวณโรงเรียนการปฏิบัติตามกฎจราจร การรักษามรรยาทในห้องสมุดและห้องประชุม

3. จัดให้มีการชมเชย ยกย่อง สรรเสริญนักเรียนเป็นรายบุคคลหรือกลุ่มที่เป็นผู้ประพฤติปฏิบัติตามกฎระเบียบได้เป็นอย่างดี การฝึกนักเรียนให้ประพฤติปฏิบัติตามกฎระเบียบจนเกิดเป็นอุปนิสัย ซึ่งสามารถควบคุมความประพฤติของตนเองได้ด้วยตนเองจะต้องอาศัยการฝึกอย่างต่อเนื่องในระยะเวลาที่ยาวนานโดยอาศัยรูปแบบ วิธีการ หรือกระบวนการต่างๆ เข้ามาปรับใช้ให้มีความเหมาะสมกับปัจจัยที่แวดล้อมหรือเกี่ยวข้องอยู่อย่างสมดุล ดังนั้น ผู้ปกครอง ผู้บริหาร และครูอาจารย์ทุกคนจะต้องร่วมมือกันฝึกฝนนักเรียนด้วยความเอาใจใส่ ด้วยความรัก และความปรารถนาดีตลอดเวลาผลที่ดีจึงจะเกิดขึ้นได้

กฤษยา ตันติผลาชีวะ (2542, อ้างในชลลดา สอนศิริ, 2559, หน้า 28) กล่าวว่า การฝึกวินัยนั้นเป็นสิ่งจำเป็น เพราะวินัยมิได้หมายถึงการจัดการเรียนรู้อย่างเป็นระเบียบ ความเข้มงวดของการอยู่ร่วมกัน แต่วินัยหมายถึงการอยู่ร่วมกันอย่างสุขสบายด้วยความเข้าใจมารยาทและเหตุผลอันดี เด็กจำเป็นต้องปลูกฝังความมีวินัย เนื่องจากการสร้างวินัยไม่ใช่การลงโทษ แต่การสร้างวินัยเกิดจากการสั่งสอนอย่างมีเหตุผล การเป็นตัวอย่างที่ดีให้โอกาสเด็กปฏิบัติด้วยความสุขการสร้างวินัยเด็กที่ดีต้องเริ่มมาตั้งแต่แรกเกิดด้วยการสนองตอบให้เด็กรู้สึกได้ในความรักจากพ่อแม่ ต่อมาเมื่อเด็กเริ่มโต การกำหนดวินัยในครอบครัว กฎเกณฑ์ต่าง ๆ ที่จะให้เด็กทำตามต้องสอดคล้องกับอายุ อารมณ์และวุฒิภาวะของเด็กแล้วเลือกพฤติกรรมที่ควรพัฒนาเด็ก ซึ่งในเด็กเล็ก ได้แก่ ความมีระเบียบ การช่วยเหลือเพื่อน การเล่นเกมมีกติกา การเป็นสมาชิกของสังคมที่ดี สิ่งสำคัญในการฝึกวินัยเด็กนอกจากความรักและเหตุผลแล้ว สิ่งที่สำคัญคือการสอนให้เด็กรู้ขอบเขตของความประพฤติด้วยความตระหนักว่าอิสรภาพที่แท้จริงคืออิสรภาพที่มีขอบเขต ไม่ใช่การทำอะไรตามใจทุกคนต้องมีขอบเขตเพื่อการอยู่ร่วมกันกับผู้อื่นที่ดี

2.5 ปัญหาและสาเหตุของการประพฤติดีวินัย

สิทธิพันธ์ บุญชู (2550, หน้า 29) ได้กล่าวถึงปัจจัยที่เป็นปัญหาของการประพฤติดีวินัยของนักเรียน ดังนี้

1. สภาพของสังคมความเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของสังคมสมัยใหม่ นักเรียนนักศึกษาต้องเผชิญกับความเปลี่ยนแปลงอย่างมากมายของสังคม เช่น การติดต่อสื่อสารอย่างรวดเร็วทางโทรทัศน์ วิทยุ หนังสือพิมพ์ การเพิ่มอัตราการว่างงานของวัยรุ่น การขาดการดูแลอย่างอบอุ่นจากบิดามารดา การเพิ่มจำนวนการค้าสิ่งเสพติดให้โทษและสถานเริงรมย์ การอพยพเข้าสู่เมืองใหญ่ของคนหนุ่มสาวชาวชนบท เพื่อความอยู่รอดในชีวิตของผู้ที่ขาดแคลนในทุก ๆ ด้าน ทั้งทางเศรษฐกิจ

การศึกษา ตลอดจนสุขภาพอนามัย สภาพปัจจุบันสังคมมีอิทธิพลเหนือชีวิต และความเป็นอยู่ของนักเรียน โดยเฉพาะอย่างยิ่งสิ่งแวดล้อมเหตุการณ์สำคัญ ๆ ที่เกิดขึ้น อาทิ สถานเริงรมย์ บาร์ในดัลลาส สถานเต้นรำ ซ่องโสเภณี ห้องอาหาร ร้านน้ำชา เหล่านี้เป็นแหล่งมั่วสุมที่เป็นอันตรายอย่างยิ่ง ถ้าโรงเรียนตั้งอยู่ติดกันเป็นบริเวณใกล้เคียงกัน เด็ก ๆ อาจจะเอาอย่างและต้องการสัมผัสกับสิ่งต่ำทรามเหล่านั้นบ้าง เป็นต้น

2. สภาพของสถานศึกษา การที่นักเรียนส่วนใหญ่ต้องเผชิญอยู่กับความคับข้องใจและความเบื่อหน่ายในการใช้ชีวิตอันยาวนาน อยู่ในสถานศึกษาที่มักไม่ได้จัดการเรียนการสอนที่มีความหมายให้แก่เขาทั้งหลายได้มากนัก ครั้นเมื่อเรียนจบหลักสูตรไปแล้วก็ยังไม่อาจพัฒนาชีวิตให้ดีขึ้นได้เท่าที่ควร เช่น สภาพความเป็นอยู่ ความสามารถในการหาเลี้ยงชีพ ความสามารถในการหาความรู้เพิ่ม สภาพเศรษฐกิจ สุขภาพก็มักจะไม่ได้พัฒนาจากสภาพเดิมไปมากนัก สภาพชีวิตอันแร้นแค้นเช่นนี้รวมทั้งสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วของการสื่อสารมวลชนสมัยใหม่ที่เอาวัฒนธรรมของทั่วโลก ซึ่งบางอย่างเป็นอันตรายแก่เยาวชนมาแพร่ขยายอย่างรวดเร็วทำให้เกิดผลเสียตามมาในรูปแบบต่าง ๆ เช่น เด็กชายไม่ยอมให้ผู้ใหญ่ ครูอาจารย์ อบรมสั่งสอนชี้แนะแก่ตนอีกต่อไป เด็กหญิงที่มีสภาพชีวิตที่ขาดแคลนและด้อยความสามารถในการศึกษาเล่าเรียน เมื่อโตขึ้นก็เริ่มหลงใหลกับสิ่งที่ไม่ควร เช่น วุ่นวายกับการแต่งตัว เริ่มยุ่งเกี่ยวกับเพื่อนชายจนถึงขั้นมีการแต่งงานกันระหว่างชายหญิงที่มีอายุเพิ่งย่างเข้าสู่วัยรุ่น ซึ่งเป็นวัยที่ยังไม่สามารถช่วยตนเองได้

3. ปัญหาสุขภาพจิต เป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้เกิดปัญหาการประพฤติดิวินัย คือไม่สามารถปรับตัวให้เข้ากับระเบียบวินัยของโรงเรียนได้ก็เกิดความคับข้องใจ ยิ่งกว่านั้นสื่อสารมวลชน เช่น โทรทัศน์ วิทยุ หนังสือพิมพ์ ภาพยนตร์ อินเทอร์เน็ต เป็นต้น สิ่งเหล่านี้ย่อมมีอิทธิพลเหนือความรู้สึกนึกคิดและทัศนคติของนักเรียน ถ้าเสนอแต่ในสิ่งที่ต้งาม เสริมสร้างทัศนคติและค่านิยมในทิศทางที่ต้งาม และเป็นประโยชน์ทั้งแก่ตนเองและสังคมประเทศชาติ มีตัวอย่างปรากฏหลายรายที่นักเรียนเลียนแบบมาจากภาพยนตร์และโทรทัศน์ โดยมากมักจะเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับสิ่งที่ไม่ต้งามจากภาพยนตร์และโทรทัศน์เสียเป็นส่วนใหญ่ เช่น การปล้นจี้ การประกอบอาชญากรรม เป็นต้น

วิศิษฐ์ อ้นขวัญเมือง (2552, หน้า 29) ได้กล่าวถึงปัญหาและสาเหตุของการประพฤติดิวินัยของนักเรียนว่า การกระทำผิดวินัยก่อให้เกิดผลเสียแก่ผู้กระทำความผิดและยังส่งผลต่อผู้อื่น องค์กร และสังคม ซึ่งการกระทำผิดวินัยของนักเรียนเป็นปัญหาที่สำคัญที่ครูอาจารย์บิดา มารดา และบุคลากรที่เกี่ยวข้องจะต้องทำความเข้าใจและศึกษาสาเหตุของการกระทำผิดวินัยของนักเรียน เราต้องยอมรับว่าทั้งในอดีตและปัจจุบันสังคมไม่อาจตอบสนองความต้องการของทุกคน ด้วยเหตุนี้การกระทำที่ฝ่าฝืนกฎเกณฑ์ของการอยู่ร่วมกัน อย่างสงบสุขของสังคมเกิดขึ้นอย่างสม่ำเสมอ ปัญหาสำคัญของการขาดระเบียบวินัยของสังคมมักปรากฏ ออกมาในลักษณะทำความสกปรกและความเสียหายแก่สาธารณสถาน การไม่เคารพกฎเกณฑ์ของสังคม การใช้คำสั่งและความรุนแรงมากกว่าการใช้เหตุผล การทะเลาะวิวาท การก่ออาชญากรรมในสังคมโรงเรียนนั้น การขาดระเบียบวินัยของนักเรียนมักออกมาในรูปของการขาดเรียน มาสาย หนีเรียน การแต่งกายและการประพฤติไม่เหมาะสม ขาดคุณธรรม จริยธรรม การมั่วสุมในสถานที่อันไม่สมควร สิ่งเหล่านี้เป็นสิ่งที่ทุกฝ่ายจะต้องรับผิดชอบควรตระหนักในบทบาทหน้าที่ของตนในการร่วมมือกันแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น

ครูนอกกรอบ (2561, ออนไลน์) กล่าวถึงสาเหตุที่ทำให้เด็กขาดวินัยจนเป็นปัญหา สามารถแบ่งออกได้เป็น 3 ปัจจัยหลักๆ ดังนี้

1. ปัจจัยจากธรรมชาติของตัวเด็กเอง เด็กก็คือเด็ก โดยธรรมชาติของเด็กเล็กเมื่อเบื่อเหนื่อยล้า หิว หรือรู้สึกตัวเองถูกทิ้งและไม่ได้รับความสนใจจากผู้ใหญ่ เขาก็อาจแสดงพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ ก้าวร้าว เอาแต่ใจ เพื่อเรียกร้องความสนใจ ปัจจัยนี้เป็นเพียงอาการชั่วคราวเท่านั้น ซึ่งไม่เป็นปัญหา เพียงแต่พ่อแม่ผู้ปกครองจะต้องรู้จักควบคุมดูแลไม่ให้ปัญหาเกิดซ้ำ ๆ หรือรุนแรงจนเกินควบคุมแล้วกลายเป็นปัญหาพฤติกรรมระยะยาว

2. ปัจจัยแวดล้อมอันเป็นผลมาจากผู้ใหญ่รอบตัวเด็กเองที่ทำให้เด็กมีพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ เช่น ก้าวร้าว เอาแต่ใจ ขาดวินัยและการควบคุมตนเอง เช่น เด็กที่มาจากครอบครัวที่แตกแยก มีการหย่าร้าง เด็กที่มาจากครอบครัวที่ยากจนมาก เด็กที่มาจากครอบครัวที่ใช้ความรุนแรงทั้งทางร่างกายและวาจา เด็กที่มาจากครอบครัวที่มีผู้ปกครองใกล้ชิดเป็นผู้ป่วยทางจิตหรือมีอาการซึมเศร้าตลอดเวลา ซึ่งตัวอย่างเหล่านี้เป็นกลุ่มเด็กที่มีปัจจัยเสี่ยงสูงมากที่จะเกิดปัญหาเรื่องวินัยจนเป็นปัญหาสังคมในอนาคตได้ นอกจากนี้อีกปัจจัยสำคัญที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของเด็กก็คือพฤติกรรมต้นแบบที่เด็กเอาเป็นแบบอย่าง ซึ่งก็คือพฤติกรรมของผู้ปกครองหรือบุคคลที่เด็กใช้เวลาอยู่ด้วยบ่อยที่สุดนั่นเอง วัยเด็กเล็กเป็นวัยแห่งการจดจำและเลียนแบบ ดังนั้นเขาจึงจำและเลียนแบบพฤติกรรมของผู้ใหญ่ที่อยู่ใกล้ชิดเขา หากต้นแบบดีหรือไม่ดีก็ย่อมมีผลกับเด็กอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้

3. ปัจจัยด้านโรคภัยไข้เจ็บที่เป็นตัวกระตุ้นให้เกิดภาวะขาดวินัย โดยเฉพาะกลุ่มผู้ป่วยเด็กที่เป็นโรคสมาธิสั้น หรือโรค ADHD (Attention Deficit Hyperactivity Disorder) ซึ่งเป็นโรคที่พบได้ในเด็กหลาย ๆ คน อาการคือเด็กจะไม่สามารถจดจ่อกับสิ่งใดสิ่งหนึ่งได้นานและอยู่ไม่สุข หรือมีความยากลำบากในการควบคุมพฤติกรรมตนเอง มีความหุนหันพลันแล่น ซึ่งอาการอาจรุนแรงมากจนส่งผลกระทบต่อชีวิตประจำวัน ทั้งด้านพฤติกรรม อารมณ์ การเรียน และการเข้าสังคมกับผู้อื่น โรคสมาธิสั้นพบได้บ่อยในทุกประเทศทั่วโลก ในต่างประเทศพบว่าประมาณ 3-5% ของเด็กวัยเรียนเป็นโรคนี้ ซึ่งควรได้รับการดูแลรักษาอย่างเหมาะสม เพื่อให้เด็กสามารถใช้ชีวิตอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างปกติสุข

2.6 ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาวินัยในสถานศึกษา

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ (2561, หน้า 30-31) กล่าวถึงปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาวินัยในสถานศึกษา ดังนี้

1. ครอบครัว ประสบการณ์ที่นักเรียนได้รับจากครอบครัว มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของนักเรียน หากผู้ปกครองขาดการอบรมเลี้ยงดูหรือปล่อยปละละเลย เด็กจะไปแสวงหาประสบการณ์ทางสังคมที่ไม่พึงปรารถนาจากที่อื่น เงื่อนไขสำคัญจากครอบครัวที่ส่งผลต่อวินัยของนักเรียน มีดังนี้

1) การทำลายมโนทัศน์ของเด็ก เด็กได้รับการพัฒนามโนทัศน์ของตนก่อนจะเข้าโรงเรียน ความเชื่อมั่น ในตนเองของเด็กเมื่อเข้าโรงเรียน อาจได้รับการส่งเสริมหรือสกัดกั้นจากประสบการณ์ในครอบครัว

2) การขาดการเอาใจใส่จากครอบครัว ส่งผลให้เด็กมักจะมาทดแทนที่โรงเรียน นักเรียนบางคนอาจโชคร้ายที่จะได้รับการเอาใจใส่หรือความสนใจเมื่อกระทำผิด สภาพการณ์เช่นนี้จะส่งเสริมพฤติกรรมที่ไม่พึงปรารถนาและไปสกัดกั้นพฤติกรรมที่เหมาะสม

3) การขาดความรักหรือขาดความสนใจจากครอบครัว เด็กจะรู้สึกขาดความรักเมื่อผู้ปกครองไม่สนใจ ผู้ปกครองจะต้องไตร่ตรองให้ดีว่าการใช้เวลากับบุตรหลานต้องให้ทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพ

4) การควบคุมที่เข้มงวดจนเกินไป เด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดมักเกิดปัญหาทางวินัยในสถานศึกษา เพราะโดยธรรมชาติของมนุษย์ต้องการมีเสรีภาพ ดังนั้น จึงประสงค์จะควบคุมตนเองมากกว่าการควบคุมที่เข้มงวด ขาดความเป็นอิสระ

2. สังคม บทบาทของสังคมอาจมีอิทธิพลต่อเด็กนักเรียนมากกว่าที่บ้าน เนื่องจากบทบาททางสังคม บางประการอยู่เหนือการควบคุมของครอบครัวและผู้ปกครอง อิทธิพลของสังคมที่เกี่ยวกับวินัยนักเรียน ได้แก่ ยาเสพติด กลุ่มเพื่อน และเทคโนโลยี เช่น โทรศัพท์มือถือวีดิทัศน์ โทรทัศน์ ตลอดจนเกมต่าง ๆ บนโลกออนไลน์ เป็นต้น ซึ่งสิ่งเหล่านี้ส่งผลให้เด็กไม่สนใจที่จะเรียนรู้หรือไม่มีเวลาเรียน

3. สถานศึกษา บทบาทของสถานศึกษาต่อการกระตุ้นให้นักเรียนเกิดการพัฒनावินัย ได้แก่ การทำ ความเข้าใจนักเรียนและสอนวินัยทั้งในและนอกชั้นเรียน การสอนทักษะการคิด การกำหนดกฎระเบียบที่เกิดจากการมีส่วนร่วมและยึดหยุ่นในกรณีที่ควรยึดหยุ่น การส่งเสริมการแข่งขันในเชิงสร้างสรรค์ ไม่เน้นการควบคุม จัดบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมให้มีความอิสระและเสริมสร้างค่านิยมทางบวกให้กับนักเรียน ทั้งนี้ สิ่งที่สถานศึกษาควรตระหนักในการป้องกันปัญหาวินัยในสถานศึกษาและในชั้นเรียน ได้แก่ การสอนให้มีความหมาย (Teaching for meaning) สอนการคิดและการแก้ปัญหา การให้การยอมรับ เคารพศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ โดยไม่ควรใช้วิธีการบังคับ ตระหนักถึงขอบเขตและวิธีการทำโทษ และส่งเสริมการค้นหาค้นหาตนเองอย่างสร้างสรรค์ ตลอดจนการมีโปรแกรมการจัดการชั้นเรียนที่ดี เช่น สร้างสิ่งแวดล้อมทางกายภาพในชั้นเรียน การจัดกิจกรรมในชั้นเรียน การทำงานกับนักเรียนที่มีความแตกต่าง และการจัดการกับความรุนแรงในชั้นเรียนและในสถานศึกษา

2.7 วินัยนักศึกษาคุณุศาสตร์ สถานภาพและการพัฒนาสถานภาพนักศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

หมวด 5 วินัยนักศึกษาคุณุศาสตร์ สถานภาพและการพัฒนาสถานภาพนักศึกษา

ข้อ 25 วินัยนักศึกษาคุณุศาสตร์และ สถานภาพนักศึกษา

25.1 นักศึกษาต้องรักษาวินัยโดยเคร่งครัด ผู้ใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามให้ถือว่าผู้นั้นกระทำผิดวินัย จะต้องได้รับโทษตามที่กำหนดไว้ในระเบียบนี้

25.2 นักศึกษาต้องเป็นพลเมืองดี เคารพสิทธิและเสรีภาพของบุคคลอื่น ประพฤติตนให้อยู่ ในความซื่อสัตย์ สุจริตปฏิบัติตามหลักศีลธรรม จริยธรรม และวัฒนธรรมอันดีงามของสังคมไทย และไม่ กระทำการใดๆ ที่ก่อให้เกิดความเสื่อมเสียต่อวัฒนธรรมประเพณีของชาติและของมหาวิทยาลัย

25.3 นักศึกษาต้องปฏิบัติตามกฎหมายบ้านเมือง และกฎระเบียบ ประกาศ คำสั่ง ข้อบังคับของมหาวิทยาลัย

25.4 นักศึกษาต้องแต่งกายสุภาพ เรียบร้อย ในลักษณะสุภาพชนหรือตามแบบที่มหาวิทยาลัยกำหนดไว้

25.5 นักศึกษาต้องมีความซื่อตรง ไม่ประพฤติตนหรือปฏิบัติตนในทางที่นำมาซึ่งความเสื่อมเสีย หรือเสียหายต่อชื่อเสียงเกียรติคุณของมหาวิทยาลัย

25.6 นักศึกษาต้องมีความสามัคคี ไม่กระทำการใด ๆ ที่ก่อให้เกิดความแตกแยก หรือก่อการทะเลาะวิวาทระหว่างนักศึกษาด้วยกันหรือกับสถาบันการศึกษารวมทั้งประชาชน

25.7 นักศึกษาต้องปฏิบัติตนต่ออาจารย์ เจ้าหน้าที่ ด้วยความสุภาพ มีสัมมาคารวะ ไม่แสดงอาการกระด้างกระเดื่อง ลบหลู่ ดุฎก ดูหมิ่น เหยียดหยาม

25.8 นักศึกษาต้องไม่สูบบุหรี่ เสพสุรา ของมีเนมา หรือสิ่งเสพติดใด ๆ หรือแสดงกิริยาอันไม่เหมาะสมเมื่ออยู่ภายในบริเวณมหาวิทยาลัย

25.9 นักศึกษาต้องให้ความร่วมมือ ไม่ขัดขืน ไม่กล่าวข้อความอันเป็นเท็จ ไม่ปกปิดข้อเท็จจริงอันควรบอกต่ออาจารย์และเจ้าหน้าที่ และแสดงบัตรประจำตัวนักศึกษา เมื่ออาจารย์หรือเจ้าหน้าที่มหาวิทยาลัยขอตรวจสอบ

25.10 นักศึกษาต้องไม่ลักทรัพย์ ยักยอก ฉ้อโกง หรือทำลายทรัพย์สินของผู้อื่นหรือของ มหาวิทยาลัย

25.11 นักศึกษาต้องรักษาชื่อเสียงและเกียรติของตนเอง โดยประพฤติตนมิให้เป็นผู้ที่ชื่อว่าไม่สุจริต หรือประพฤติชั่ว เช่น

- 1)ทุจริตในการศึกษา การสอบ หรือพยายามกระทำการเช่นนั้น
- 2) ประพฤติหรือกระทำการใด ๆ ให้เป็นที่เสื่อมเสียแก่ศีลธรรมในทางชั่ว
- 3) เล่น หรือสนับสนุนให้มีการเล่นการพนัน
- 4) เสพสุราเมรัย ของมีเนมา หรือสิ่งเสพติดใด ๆ จนไม่สามารถครองสติได้ หรือเป็นต้นเหตุ ที่กระทำความเสื่อมเสียต่อตนเองและมหาวิทยาลัย
- 5) ครอบครองอาวุธร้ายแรง วัตถุระเบิด หรือสิ่งผิดกฎหมาย
- 6) ทำร้ายร่างกายอาจารย์ หรือเจ้าหน้าที่มหาวิทยาลัย
- 7) กล่าววาจาดูหมิ่น เหยียดหยามอาจารย์และพระภิกษุสามเณรหรือนักบวช
- 8) กระทำความผิดกฎหมายอาญา ยกเว้นการกระทำผิดที่กระทำโดยความประมาท หรือ ความผิดลหุโทษ ซึ่งลักษณะความผิดนั้นเป็นความผิดไม่เป็นที่เสื่อมเสียต่อเกียรติคุณของมหาวิทยาลัย

9) ความผิดอื่นใดที่คณะกรรมการเสนอต่อมหาวิทยาลัย ว่าเป็นความผิดที่มีลักษณะที่ได้ชื่อ ว่าไม่สุจริต หรือประพฤติชั่ว

10) ความผิดอื่นใดที่มหาวิทยาลัยกำหนด

25.12 โทษฐานผิดวินัย มี 8 สถาน คือ

- 1) ตักเตือนด้วยวาจาหรือลายลักษณ์อักษร
- 2) ชดใช้ค่าเสียหาย

- 3) ตัดคะแนนความประพฤติ
- 4) ภาคทัณฑ์
- 5) พักการศึกษาตั้งแต่ 1 ภาคการศึกษา ถึง 2 ปีการศึกษา
- 6) ระวังการออกไปแสดงผลการศึกษา เช่น ใบรับรอง ประกาศนียบัตร
ปริญญาบัตร มีกำหนดไม่เกิน 2 ปีการศึกษา
- 7) ให้พ้นสภาพจากการเป็นนักศึกษาโดย
 - (1) ให้ออก
 - (2) ลบชื่อออกจากมหาวิทยาลัย
- 8) โทษอื่นตามที่มหาวิทยาลัยเห็นสมควร

25.13 การลงโทษนักศึกษา

- 1) ให้อธิการบดีหรือรองอธิการบดีที่ได้รับมอบอำนาจ สั่งให้สอบสวนหาข้อเท็จจริง หรือ แต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนนักศึกษาที่กระทำผิดวินัยนักศึกษามหาวิทยาลัย
- 2) ให้คณะกรรมการที่ได้รับการแต่งตั้งมีอำนาจเรียกขอเอกสารหลักฐานจากนักศึกษา หรือ คู่กรณี ตลอดจนขอความร่วมมือจากคณาจารย์เจ้าหน้าที่มหาวิทยาลัย และนักศึกษาในการให้ข้อเท็จจริง
- 3) ให้คณะกรรมการวินัยนักศึกษา หรือคณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริงที่มหาวิทยาลัย แต่งตั้งขึ้น สอบสวนข้อเท็จจริงให้ปรากฏด้วยความถูกต้องยุติธรรม เสนอลักษณะความผิดและขอขบช่ายการ ลงโทษต่อมหาวิทยาลัย
- 4) ให้อธิการบดีหรือรองอธิการบดีที่ได้รับมอบหมายมีอำนาจสั่งลงโทษนักศึกษาที่กระทำความผิดได้ทุกสถานความผิดในข้อ 16 ตามที่คณะกรรมการเสนอ
- 5) ให้คณบดี หรือ ผู้ที่คณบดีมอบหมายลงโทษนักศึกษาของตนได้ ตามข้อ

25.12 1) 2) 3) และ 4)

- 6) ให้กองพัฒนานักศึกษาดำเนินการให้เป็นไปตามคำสั่งของมหาวิทยาลัย ดังนี้
 - (1) แจ้งนักศึกษาผู้ถูกลงโทษ
 - (2) แจ้งผู้ปกครองนักศึกษา
 - (3) แจ้งฝ่ายทะเบียนนักศึกษา
 - (4) แจ้งคณะที่นักศึกษาสังกัด
 - (5) ตัดประกาศและบันทึกข้อมูล

25.14 การอุทธรณ์คำสั่งลงโทษ

- 1) นักศึกษาที่ถูกคำสั่งมหาวิทยาลัยลงโทษ หากไม่เห็นด้วยกับคำสั่งดังกล่าว ให้ขออุทธรณ์ คำสั่งนั้นต่อมหาวิทยาลัยผ่านกองพัฒนานักศึกษา ภายใน 30 วัน นับแต่วันรับทราบคำสั่ง
- 2) ให้อธิการบดีมีอำนาจวินิจฉัย หรือแต่งตั้งคณะกรรมการวินิจฉัยคำอุทธรณ์เพิ่มโทษลดโทษ หรือยกโทษ ได้ทุกกรณี และคำวินิจฉัยของอธิการบดีถือเป็นที่สุด
- 3) เมื่อผลการอุทธรณ์เป็นประการใด ให้กองพัฒนานักศึกษา แจ้งผลการวินิจฉัยนั้นให้ นักศึกษา คณะที่นักศึกษาสังกัดและฝ่ายทะเบียนทราบภายใน 15 วัน

4) ในกรณีที่ต้องมีการตีความระเบียบนี้ ให้อธิการบดีโดยความเห็นชอบของสภาวิชาการ เป็นผู้วินิจฉัยและตัดสินชี้ขาด แล้วถือเป็นอันยุติ

นักศึกษาที่ปฏิบัติตามข้อ 14 แห่งระเบียบนี้โดยถูกต้องสมบูรณ์ ถือว่ามีสถานภาพเป็น นักศึกษาของมหาวิทยาลัย

25.15 นักศึกษาภาคปกติมี 2 สถานภาพ คือ

1) นักศึกษาสภาพปกติ ได้แก่ นักศึกษาที่ลงทะเบียนเรียนในภาคการศึกษาแรก หรือ นักศึกษาที่สอบได้ค่าระดับคะแนนเฉลี่ยสะสมไม่ต่ำกว่า 2.00

2) นักศึกษาสภาพวิथाทัณฑ์ ได้แก่ นักศึกษาที่สอบได้ค่าระดับคะแนนเฉลี่ยสะสมตั้งแต่ 1.50 ถึง 1.99

ข้อ 26 การจำแนกสถานภาพนักศึกษา

26.1 การจำแนกสถานภาพนักศึกษาจะกระทำเมื่อสิ้นภาคการศึกษา ยกเว้นนักศึกษาที่เข้า ศึกษาเป็นปีแรก การจำแนกสถานภาพนักศึกษาจะกระทำเมื่อสิ้นภาคการศึกษาที่ 2 ของปีการศึกษาแรกที่เข้าศึกษา

26.2 นักศึกษาที่ได้รับอนุญาตให้ลงทะเบียนเรียนในภาคฤดูร้อนให้นำผลการศึกษภาคฤดูร้อนไปรวมกับผลการศึกษภาคปกติในภาคการศึกษาถัดไปที่นักศึกษาผู้นั้นลงทะเบียนเรียนเพื่อการจำแนกสถานภาพนักศึกษา

26.3 นายทะเบียนต้องแจ้งสถานภาพนักศึกษาวิथाทัณฑ์ให้นักศึกษาที่มีสภาพเช่นนั้น และอาจารย์ที่ปรึกษาของนักศึกษาผู้นั้นทราบโดยเร็วที่สุด

ข้อ 27 การพ้นสถานภาพนักศึกษา

27.1 มรณภาพ หรือ ตาย

27.2 ได้รับอนุมัติจากอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร อาจารย์ประจำหลักสูตร คณบดี ผู้อำนวยการวิทยาลัย หัวหน้าศูนย์การศึกษาให้ลาออก

27.3 ขาดคุณสมบัติข้อใดข้อหนึ่งในข้อ 6

27.4 สำเร็จการศึกษาตามหลักสูตรและได้รับอนุมัติให้จบการศึกษา

27.5 มีระยะเวลาการศึกษาครบ 16 ภาคการศึกษาแต่ยังมีจำนวนหน่วยกิตสอบได้ไม่ครบ ตามหลักสูตร หรือได้ค่าระดับคะแนนเฉลี่ยสะสมต่ำกว่า 2.00

27.6 ใช้เอกสารหลักฐานอันเป็นเท็จสมัครเข้าเป็นนักศึกษา

27.7 ถูกถอนสถานภาพนักศึกษาหรือถูกคัดชื่อออกจากทะเบียนนักศึกษาในกรณีดังต่อไปนี้

27.7.1 ได้ค่าระดับคะแนนเฉลี่ยสะสมต่ำกว่า 1.50 ยกเว้นนักศึกษาที่เข้าศึกษาเป็นปีแรก

27.7.2 ได้ค่าระดับคะแนนเฉลี่ยสะสมต่ำกว่า 1.75 ในสองภาคการศึกษาปกติติดต่อกัน

27.7.3 เป็นนักศึกษาวิथाทัณฑ์ที่มีค่าระดับคะแนนเฉลี่ยสะสม 1.80 เป็นเวลาสองภาคการศึกษาที่มีการจำแนกสถานภาพต่อเนื่องกันหรือนักศึกษาวิथाทัณฑ์ครบ 4 ภาคการศึกษาที่มีการจำแนกสถานภาพต่อเนื่องกัน แล้วยังไม่พ้นสถานภาพนักศึกษาวิथाทัณฑ์

27.7.4 ไม่ลงทะเบียนเรียนให้เสร็จสิ้นภายใน 30 วัน นับแต่วันเปิดภาคการศึกษา และไม่ปฏิบัติตามระเบียบของการลาพักการศึกษา

27.7.5 ลาพักการศึกษาเกิน 2 ภาคการศึกษาปกติติดต่อกัน เว้นแต่ได้รับอนุมัติเป็นกรณีพิเศษ

27.7.6 มหาวิทยาลัยพิจารณาให้พ้นสถานภาพนักศึกษาเพราะการกระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรง

27.7.7 ทำการทุจริตอย่างร้ายแรงในการสอบ

ข้อ 28 เพื่อแสดงสถานภาพการเป็นนักศึกษา มหาวิทยาลัยจะจัดให้มีบัตรประจำตัวนักศึกษาเพื่อประกอบการใช้สิทธิต่างๆ ที่นักศึกษาพึงมีในมหาวิทยาลัย

ข้อ 29 นักศึกษาที่ประสงค์จะลาออกจากการเป็นนักศึกษา ให้ยื่นคำร้องการลาออกพร้อมด้วยใบ ปลดพ้นระต่ออาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร อาจารย์ประจำหลักสูตร คณบดี ผู้อำนวยการวิทยาลัย หัวหน้า ศูนย์การศึกษาโดยความเห็นชอบของอาจารย์ที่ปรึกษา แล้วให้อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร อาจารย์ประจำ หลักสูตร คณบดี ผู้อำนวยการวิทยาลัย หัวหน้าศูนย์การศึกษารายงานสภาวิชาการทราบ (ระเบียบมหาวิทยาลัย, 2554, หน้า 11-14)

2.8 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

วิธนา ประชากุล (2549, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การพัฒนาพฤติกรรมเชิงจริยธรรมด้านความมีวินัยของนักเรียนระดับประถมศึกษา” ผลการวิจัยพบว่า

1) การศึกษารูปแบบการพัฒนาพฤติกรรมเชิงจริยธรรมด้านความมีวินัยของนักเรียนสามารถนำเสนอได้เป็น 5 ประเด็น ตามความคิดเห็นของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ ดังนี้ 1.1 วัตถุประสงค์การเรียนรู้ มุ่งหวังให้นักเรียนเชื่อฟังและปฏิบัติตามคำสั่งของครู เข้าแถวตามลำดับก่อนหลังเพื่อรับสิ่งของ เข้าแถวตามลำดับก่อนหลังเพื่อส่งงานตามที่ได้รับมอบหมายทำงานส่งครูตามที่ได้รับมอบหมายตรงเวลา แต่งกายได้อย่างถูกต้องตามระเบียบของโรงเรียน และทิ้งขยะลงในที่รองรับขยะ

1.2 กระบวนการเรียนรู้ จะต้องจัดบรรยากาศให้เอื้อต่อสภาพการเรียนรู้ ครูเป็นแบบอย่างที่ดีแก่นักเรียน ครูให้นักเรียนได้ฝึกปฏิบัติและลงมือทำกิจกรรมอย่างจริงจัง ครูจัดเตรียมสื่อการเรียนรู้ที่หลากหลาย ครูจัดเตรียมสื่อและแหล่งเรียนรู้ที่ใกล้เคียงกับประสบการณ์เดิมของนักเรียน ครูส่งเสริมการจัดทำโครงการส่งเสริมพฤติกรรมเชิงจริยธรรมด้านความมีวินัย ครูยกย่อง ชมเชย และให้กำลังใจแก่นักเรียน ครูให้ความสำคัญและสนใจต่อผู้เรียนอย่างจริงจัง ครูทำความเข้าใจเกี่ยวกับความรู้สึกและความต้องการของผู้เรียนและตอบสนองอย่างมีเหตุผล และครูส่งเสริมผู้ที่มีพฤติกรรมเชิงจริยธรรมด้านความมีวินัยต่อหน้าสาธารณะ

1.3 บทบาทของครู ครูควรมีบทบาทในการส่งเสริมและพัฒนาพฤติกรรมเชิงจริยธรรมให้นักเรียนดังนี้ ครูเป็นแบบอย่างที่ดีแก่นักเรียนทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา ครูให้ความสนใจในการพัฒนาพฤติกรรมของผู้เรียนเป็นรายบุคคล ครูคอยอำนวยความสะดวก ชี้แนะข้อเสนอที่เป็นประโยชน์แก่นักเรียน ครูจัดสภาพแวดล้อมหรือสถานการณ์ที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ครูปลูกฝังค่านิยมที่ดีในด้านความมีวินัยแก่นักเรียน ครูส่งเสริมการอนุรักษ์ขนบธรรมเนียมประเพณีท้องถิ่น และครูติดตามตรวจสอบพฤติกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียน

1.4 สื่อและแหล่งเรียนรู้ จะต้องมีการนำทรัพยากรด้านสื่อและแหล่งการเรียนรู้มาใช้ในการเรียนการสอน ซึ่งสื่อและแหล่งเรียนรู้ควรมีคุณลักษณะดังต่อไปนี้ สื่อมีคุณค่าและความหมายต่อผู้เรียน สื่อมีความเหมาะสมและทันสมัย สื่อและแหล่งเรียนรู้ใกล้เคียงกับประสบการณ์จริงของนักเรียน สื่อและแหล่งเรียนรู้สามารถหาได้ในท้องถิ่น แหล่งการเรียนรู้ช่วยให้นักเรียนตระหนักรับในวัฒนธรรมท้องถิ่น

1.5 การติดตามและตรวจสอบ ครูจะต้องประเมินพฤติกรรมของนักเรียนด้วยการสังเกต ครูประเมินพฤติกรรมของนักเรียนด้วยการซักถาม ครูประเมินพฤติกรรมของนักเรียนด้วยการให้ลงมือปฏิบัติ ครูประเมินพฤติกรรมของนักเรียนตามสภาพจริง และนักเรียนประเมินผลตนเอง เพื่อสะท้อนความรู้สึกละและวิเคราะห์ผลงานของตนเอง

2. การพัฒนาพฤติกรรมเชิงจริยธรรมด้านความมีวินัยของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้แผนการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมพฤติกรรมเชิงจริยธรรมด้านความมีวินัยในรูปแบบกิจกรรมการเรียนรู้ ค่าคะแนนเฉลี่ยโดยใช้แบบวัดพฤติกรรมเชิงจริยธรรมด้านความมีวินัยของ พฤติกรรมเชิงจริยธรรมด้านความมีวินัยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาชั้นปีที่ 5 หลังเรียนตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมพฤติกรรมเชิงจริยธรรมด้านความมีวินัยในรูปแบบกิจกรรมการเรียนรู้สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จันทิมา แสงเลิศอุทัย (2552, หน้า 47) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “ปัจจัยที่มีผลต่อความมีวินัยในตนเองของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม” ผลการวิจัยพบว่า ระดับปัจจัยที่มีผลต่อความมีวินัยในตนเองและระดับความมีวินัยในตนเอง โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ปัจจัยที่มีผลต่อความมีวินัยในตนเองกับความมีวินัยในตนเอง พบว่า มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติโดยมีความสัมพันธ์อยู่ในระดับปานกลาง และการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อความมีวินัยในตนเอง พบว่า ตัวแปรที่รับการคัดเลือกเข้าสมการตามลำดับ คือ ปัจจัยด้านแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สัมพันธ์ภาพระหว่างนักศึกษา กับเพื่อน และความสัมพันธ์ระหว่างผู้ปกครองกับนักศึกษา ร่วมกันเป็นตัวทำนายความมีวินัยในตนเอง โดยมีค่าประสิทธิภาพของการทำนาย (R^2) เท่ากับ 0.398 นั่นคือ ปัจจัยทั้ง 3 ด้าน สามารถทำนายความมีวินัยในตนเองในภาพรวมได้ร้อยละ 39.80 ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

รุ่งอรุณ พรเจริญ (2556, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “แนวทางการพัฒนาวินัยนักศึกษิตตามความคิดเห็นของบุคลากรสายวิชาการ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร” ผลการวิจัยพบว่า แนวทางการพัฒนาวินัยของนักศึกษิตามมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการแต่งกาย ด้านการตรงต่อเวลา ด้านความสะอาด ด้านการแสดงความเคารพ และด้านการปฏิบัติตามระเบียบข้อบังคับของ มทร.พระนคร ตามความคิดเห็นของบุคลากรสายวิชาการโดยภาพรวมควรมีการพัฒนาวินัยของนักศึกษาในทุกด้าน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านที่ควรมีการพัฒนาวินัยของนักศึกษามากที่สุด คือ ด้านความสะอาด รองลงมา คือด้านการปฏิบัติตามระเบียบข้อบังคับของ มทร.พระนคร ด้านการตรงต่อเวลา ด้านการแสดงความเคารพ และด้านที่ควรมีการพัฒนาวินัยของนักศึกษาต่ำที่สุด คือ ด้านการแต่งกาย ตามลำดับ

พระครูปลัดสุวัฒนเมธาคุณ (ชัยยงค์ สืบกระพันธ์) (2557, หน้า 1) ได้ศึกษาเรื่อง “บูรณาการหลักพุทธจริยศาสตร์ในการดำเนินชีวิตของคนไทยในสังคมปัจจุบัน” ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการดำเนินชีวิตของคนไทยใน สังคมปัจจุบัน มีความแตกต่างจากคนไทยในอดีต เนื่องจากปัจจัยหลาย

อย่าง เช่น เทคโนโลยีและการสื่อสาร เพื่อให้เท่าทันกับโลกาภิวัตน์ที่เคลื่อนไปอย่างรวดเร็ว สิ่งเหล่านี้สร้างความเจริญให้กับคนไทยในด้านวัตถุอย่างต่อเนื่อง แต่กลับสร้างความเสื่อมถอยทางด้านจิตใจ ซึ่งก่อให้เกิดปัญหาเชิงจริยธรรมมากมายในการดำเนินชีวิต ของคนไทยสังคมปัจจุบันในทุกกลุ่มอาชีพ และหลักพุทธจริยศาสตร์ในการดำเนินชีวิตสามารถแบ่งออกเป็น 3 ชั้น คือ 1) พุทธจริยศาสตร์ระดับต้น ได้แก่ หลักเบญจศีลและเบญจธรรม 2) พุทธจริยศาสตร์ระดับกลาง ได้แก่ ศีล 8 และกุศลกรรมบถ 10 ประการ และ 3) พุทธจริยศาสตร์ระดับสูง ได้แก่ มรรคมิ้องค์ 8 ส่วนการบูรณาการหลักพุทธจริยศาสตร์ในการดำเนินชีวิตของคนไทยสังคมปัจจุบัน สามารถทำได้โดยนำหลักพุทธจริยศาสตร์ ระดับต้นมาบูรณาการกับการดำเนินชีวิตของกลุ่มบุคคลทั่วไป ได้แก่ นิสิต - นักศึกษา, ครู - อาจารย์, ข้าราชการ, นักธุรกิจ และนักการเมือง นำหลักพุทธจริยศาสตร์ระดับกลางมาบูรณาการกับการดำเนินชีวิตของกลุ่มผู้ปฏิบัติธรรม ได้แก่ แม่ชีและอุบาสก - อุบาสิกา และนำหลักพุทธจริยศาสตร์ระดับสูงมาบูรณาการกับการดำเนินชีวิตของกลุ่มบรรพชิต ได้แก่ พระภิกษุและสามเณร และองค์ความรู้ใหม่เกี่ยวกับรูปแบบการบูรณาการหลักพุทธจริยศาสตร์ในการดำเนินชีวิตของคนไทยในสังคมปัจจุบัน ได้แก่ “FEE Model” FEE Model เป็นหลักการที่เกิดจากการบูรณาการหลักพุทธจริยศาสตร์ให้สอดคล้องกับการดำเนิน ชีวิตของคนไทยสังคมปัจจุบันในทุกกลุ่มอาชีพ เมื่อนำไปบูรณาการแล้วสามารถแก้ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในการดำเนินชีวิตของคนไทยสังคมปัจจุบันให้เบาบางลงและหมดไป ในที่สุด

พรณรุจี สะอาด (2558, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “ปัญหาและแนวทางพัฒนาวินัย ของนักเรียนของโรงเรียนบ้านแก้ว สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1” ผลการวิจัยพบว่า 1. ปัญหาวินัยนักเรียนของโรงเรียนบ้านแก้ว สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับน้อย 2. เปรียบเทียบปัญหาวินัยนักเรียนของโรงเรียนบ้านแก้ว โดยรวมและรายด้านจำแนกตามเพศ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ยกเว้น ด้านการแต่งกายแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญ ทางสถิติ 3. ปัญหาวินัยนักเรียนของโรงเรียนบ้านแก้ว สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จันทบุรี เขต 1 โดยรวมและรายด้านจำแนกตามระดับชั้นของนักเรียนแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ 4. ผลการศึกษาแนวทางการพัฒนาวินัยนักเรียนของโรงเรียนบ้านแก้ว สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 ได้เสนอไว้ 3 ด้าน คือ ด้านการแต่งกาย โรงเรียนควรมีระเบียบ ที่ชัดเจนในการแก้ไขพฤติกรรม และมีการควบคุมตรวจสอบอยู่เสมอ ด้านความประพฤติ ครูควรให้ผู้ปกครอง ชุมชน รับรู้ถึงปัญหาและมีส่วนร่วมในการหาแนวทางป้องกัน แก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดกับนักเรียนและด้านการปฏิบัติตน ครูควรตักเตือนทุก ครั้งเมื่อเห็นนักเรียนทำผิดระเบียบวินัยของโรงเรียน ควรให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นเรื่องการสร้างระเบียบวินัยของโรงเรียน

พระสำราญ ปณฺญาวชิโร (ไชยสอน) (2558, หน้า 300) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “ความมีระเบียบวินัยในตนเองของนักเรียนโรงเรียน สังกัดเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด” ผลการวิจัยพบว่า 1) ความมีระเบียบวินัยในตนเองของนักเรียนโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทั้งสี่ด้าน โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ ด้านความรับผิดชอบ ด้านตรงต่อเวลา ด้านความซื่อสัตย์สุจริตต่อตนเองและผู้อื่น และด้านความเชื่อมั่นในตนเอง 2) ผลการเปรียบเทียบ พบว่า ครูผู้สอนที่มีเพศ อายุ

และระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็น ต่อความมีระเบียบวินัยในตนเองของนักเรียนโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวม และรายด้าน ไม่แตกต่างกัน 3) ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับความมีระเบียบวินัยในตนเองของนักเรียนโรงเรียนสังกัดเทศบาล เมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด ในแต่ละด้านโดยเรียงลำดับจากความถี่มากไปหาน้อยสามลำดับแรก คือ นักเรียนมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมเพื่อให้นักเรียนเกิดความมั่นใจในตนเอง นักเรียนควรตั้งใจเรียนหมั่น หาความรู้เพิ่มเติมทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน และนักเรียนควรเข้าชั้นเรียนตรงเวลา

ชลลดา สอนศิริ (2559, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “ความมีวินัยและแนวทางการเสริมสร้างความมีวินัยในตนเองของนักเรียนโรงเรียนวัดหนองขาม (ไตรราษฎร์อารุง) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3” ผลการวิจัยพบว่า

1. ความมีวินัยในตนเองของนักเรียนโรงเรียนวัดหนองขาม (ไตรราษฎร์อารุง) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 ใน 6 ด้าน โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ยกเว้นด้านความเชื่อมั่นในตนเองอยู่ในระดับปานกลาง

2. ความมีวินัยในตนเองของนักเรียนโรงเรียนวัดหนองขาม (ไตรราษฎร์อารุง) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 จำแนกตามเพศโดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

3. ความมีวินัยในตนเองของนักเรียนโรงเรียนวัดหนองขาม (ไตรราษฎร์อารุง) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรีเขต 3 จำแนกตามระดับชั้นโดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

4. แนวทางการเสริมสร้างความมีวินัยในตนเองกิจกรรมที่ส่งเสริมความมีวินัยในตนเองของนักเรียนโรงเรียนวัดหนองขาม (ไตรราษฎร์อารุง) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรีเขต 3 ควรมีกิจกรรมที่เสริมสร้างความมีวินัยในตนเอง เรียงลำดับคะแนนจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรกคือ กิจกรรมค่ายลูกเสือ-เนตรนารี กิจกรรมค่ายคุณธรรม และกิจกรรมการทำความสะอาดบริเวณรับผิดชอบ

เบญญาภา หลวงราช (2560, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “ปัจจัยที่ส่งผลต่อความมีวินัยในตนเองของนักเรียน โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา” ผลการวิจัยพบว่า 1) นักเรียนโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีระดับความมีวินัยในตนเองอยู่ในระดับสูง 2) ปัจจัยที่ส่งผลต่อความมีวินัยในตนเองของนักเรียนโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ได้แก่ ปัจจัยภายในตัวบุคคล ประกอบด้วย ความสนใจเรื่องคุณธรรมส่วนตัว ลักษณะมุ่งอนาคต ปัจจัยด้านครอบครัว ประกอบด้วย การส่งเสริมการเรียนจากผู้ปกครอง และปัจจัยด้านโรงเรียน ประกอบด้วย สัมพันธภาพระหว่างครูกับนักเรียน ความสัมพันธ์กับเพื่อนและการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน ตัวแปรต้นทั้ง 6 ตัวแปร ร่วมกันส่งผลต่อความมีวินัยในตนเองของนักเรียนโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 อธิบายความแปรปรวนของความมีวินัยในตนเองได้ร้อยละ 63.50 ค่าความคลาดเคลื่อน มาตรฐานของการพยากรณ์เท่ากับ .298 3) แนวทางการพัฒนาความมีวินัยในตนเองของนักเรียนโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ได้แก่ 1. โรงเรียนต้องมีการสร้างบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมที่ดี มีการจัดกิจกรรมเพื่อให้นักเรียนได้มีส่วนร่วม รวมทั้งผู้บริหาร

สถานศึกษากำหนดนโยบายของโรงเรียนในการส่งเสริมและสนับสนุนให้นักเรียนเกิดควมมีวินัยในตนเอง 2. ครูต้องให้ความรัก ความเอื้ออาทร ดูแลเอาใจใส่ นักเรียนอย่างสม่ำเสมอ รับฟังความคิดเห็น พร้อมทั้งให้คำปรึกษาแก่นักเรียนทุกเรื่อง ประพฤติปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี รวมทั้งอบรมสั่งสอน ให้นักเรียนตระหนักและเห็นความสำคัญของควมมีวินัยในตนเอง 3. พ่อ แม่ หรือ ผู้ปกครอง ต้องให้ความร่วมมือกับทางโรงเรียนในการพัฒนาควมมีวินัยในตนเองของนักเรียน โดยการเข้าร่วมประชุมหรือร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ที่ทางโรงเรียนจัดขึ้น อีกทั้งดูแลเอาใจใส่ ให้ความรัก รับฟัง ความคิดเห็น พร้อมทั้งให้คำปรึกษาแก่นักเรียนทุกเรื่อง และส่งเสริมการแสดงออกที่ถูกต้อง และ 4. นักเรียนต้องตระหนักและเห็นความสำคัญในการพัฒนาควมมีวินัยในตนเอง โดยการตั้งกฎเกณฑ์ในชีวิตประจำวัน ประพฤติปฏิบัติตนตามหลักศาสนา เข้าร่วมงานประเพณีทางศาสนาหรือ งานแสดงนิทรรศการต่างๆ ใช้เวลาว่างในการแสวงหาความรู้ เชื่อฟังคำสั่งสอนของพ่อ แม่ ครู อาจารย์ และปฏิบัติตามกฎระเบียบของโรงเรียนและสังคม

ธัญญพัทธ์ สวรงค์ (2561, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การสังเคราะห์ทฤษฎีจริยศาสตร์เพื่อเป็นพื้นฐานในการประกอบธุรกิจโรงแรม” ผลการวิจัยพบว่า

1. แนวคิดทางจริยศาสตร์ที่นำมาใช้ในการประกอบธุรกิจโรงแรม ได้แก่ หลักการ นโยบาย ที่เป็นพื้นฐานในการประกอบธุรกิจโรงแรม ที่ทำให้เกิดความพึงพอใจสามฝ่าย ระหว่าง ผู้ประกอบการ พนักงาน และผู้มาใช้บริการ สำหรับจริยศาสตร์ที่นำมาสังเคราะห์ใช้ ได้แก่ หลักเจตนาของค่านั้หลักประโยชน์นิยมของมิลล์ หลักทฤษฎีธรรม หลักสังคหวัตถุสี่ และหลักอิทธิบาทสี่ ในทางพระพุทธศาสนา

2. สภาพการประกอบธุรกิจโรงแรมซึ่งมีการแข่งขันกันสูง เพราะในยุคปัจจุบันมีคนทำธุรกิจโรงแรมจำนวนมาก ถ้าโรงแรมได้มีการนำระบบที่ทันสมัยเข้ามาใช้ในการบริหารจัดการ เช่น การใช้เทคโนโลยีในการสื่อสาร การประชาสัมพันธ์ การให้บริการ การอำนวยความสะดวก การส่งงานส่งสินค้า ส่งสินค้า และการส่งจองที่พัก

3. การสังเคราะห์ทฤษฎีทางจริยศาสตร์เพื่อเป็นพื้นฐานในการประกอบธุรกิจโรงแรม คือ การสังเคราะห์ 1) หลักทฤษฎีธรรมในการบริหารตน 2) หลักเจตนาของค่านั้และหลักสังคหวัตถุสี่ในการบริหารคน 3) หลักอิทธิบาทสี่และหลักเจตนาในการบริหารงาน เพื่อให้เกิดความพึงพอใจทั้งสามฝ่าย คือผู้ประกอบการ พนักงาน และผู้มาใช้บริการ

พระครูกิตติโชติคุณ กิตติปาโล (ปะละกัง) (2561, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “พุทธจริยศาสตร์กับการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดของชุมชนในอำเภอเปี้ยน้อย จังหวัดขอนแก่น” ผลการวิจัยพบว่า 1) พุทธจริยศาสตร์สำหรับใช้ในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดของชุมชนในจังหวัดขอนแก่น ผลจากการสนทนากลุ่มทั้ง 4 ชุมชน พบว่าหลักพุทธจริยศาสตร์สำหรับใช้ในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดของชุมชนของตน ประกอบด้วยหลักธรรม 4 ประการคือ 1) หลักอบายมุข 2) หลักปธาน 4, 3) หลักวัณมุข 6 และ 4) หลักพรหมวิหาร 4

2) สภาพปัญหายาเสพติดของชุมชนในอำเภอเปี้ยน้อย จังหวัดขอนแก่น มีสาเหตุมาจาก 4 ประการคือ 1. เกิดจากการรู้เท่าไม่ถึงการณ์ 2. สาเหตุจากการถูกหลอกลวง 3. สาเหตุที่เกิดจากความเจ็บป่วย ทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจ 4. สิ่งแวดล้อม เช่น การคบเพื่อนไม่ดี อาศัยอยู่ใกล้แหล่งชุมชนที่ค้ายาเสพติด หรือมีผู้เสพเป็นจำนวนมาก และส่งผลกระทบต่อตัวบุคคล ครอบครัว ชุมชน และสังคมในระดับประเทศ

3) การวิเคราะห์หลักพุทธจริยศาสตร์กับการป้องกันและการแก้ไขปัญหาอาชญากรรมของชุมชนในอำเภอเปือยน้อย จังหวัดขอนแก่น โดยนำหลักธรรมต่าง ๆ มาประยุกต์ใช้ในกิจกรรมดังนี้ หลักอภัยมุข โดยจัดกิจกรรมที่เป็นการส่งเสริมให้คนในชุมชนเห็นโทษภัยของอภัยมุขทั้งหลาย เช่น กิจกรรมเข้าค่ายเรียนรู้โทษของยาเสพติด หลักปธาน 4 เช่น กิจกรรมรณรงค์ป้องกันยาเสพติดโดยการจัดอบรมหรือเข้าค่าย วัฒนธรรม 6 เช่น กิจกรรมเข้าวัดทุกวันพระหรือเทศกาล ส่งเสริมให้คนเข้าวัดเพื่อรักษาศีล และพรหมวิหารธรรม 4 กิจกรรม เช่น ค่ายลูกบวชหรือสัปปะยาสีสะ เป็นต้น

พระสฤษดิ์ ญาณวิโร (ทิพย์โอสธ) (2562, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การส่งเสริมพฤติกรรมเชิงพุทธจริยธรรมของนิสิตและนักศึกษา มหาวิทยาลัยสงฆ์ในภาคเหนือ” ผลการวิจัยพบว่า

1. ปัญหาพฤติกรรมของนักศึกษา การดำเนินชีวิตยังขาดระเบียบวินัย ขาดการปลูกฝังจิตสำนึกและค่านิยมที่ดีเกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อสังคมและตนเอง ไม่ค่อยมีการน้อมนำคำสอนของพุทธเจ้า เช่น โยนิโสมนสิการ อริยสัจ 4 ไปประยุกต์กับการเรียนทำให้ลืมหืมรากเหง้าคือศาสตร์ทางพระพุทธศาสนา ปัญหาการส่งเสริมจริยธรรมของสถาบันการศึกษา สถาบันการศึกษาผู้บริหารจะต้องพัฒนาและส่งเสริมนักศึกษาให้มีความสำนึกในหน้าที่ของตนเอง มหาวิทยาลัยต้องมีเป้าหมายในการผลิตบัณฑิตอย่างชัดเจน เช่น การอยู่แบบพอเพียง หลักสูตรการส่งเสริมและบูรณาการพุทธจริยธรรมในวิชาพื้นฐานทั่วไป เพื่อให้คนได้รับรู้คำสอนทางพระพุทธศาสนาไปปรับใช้สังคมด้วยการใช้หลักพุทธจริยธรรมหรือหลักไตรสิกขา

2. การส่งเสริมพฤติกรรมเชิงพุทธจริยธรรมของนิสิตและนักศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในแต่ละด้าน ชั้นปัญญา มีค่าเฉลี่ยสูงสุด อยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ ชั้นสมาธิ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก และชั้นศีล มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด อยู่ในระดับปานกลาง

3. รูปแบบการส่งเสริมพฤติกรรมเชิงพุทธจริยธรรมของนิสิตและนักศึกษา ผู้วิจัยขอเสนอรูปแบบ PMW Model; Precept, Meditation, Wisdom, เพื่อเป็นแนวทางของสถานศึกษา ในการส่งเสริมพฤติกรรมเชิงพุทธจริยธรรม คือ PRECEPT MODEL ศีล, MEDITATION MODEL สมาธิ, WISDOM MODEL ปัญญา

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง “พุทธจริยศาสตร์ในการพัฒนาระเบียบวินัย นักศึกษาชั้นปีที่ 4 คณะศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา” ครั้งนี้ เป็นวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Methods Research) ที่ผู้วิจัยบูรณาการการวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพเข้าด้วยกัน มีขั้นตอนและวิธีการดำเนินการวิจัย ดังนี้

- 3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
- 3.2 เทคนิควิธีการสุ่มตัวอย่าง
- 3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
- 3.4 การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ
- 3.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล
- 3.6 การวิเคราะห์ข้อมูลและประมวลผล
- 3.7 สถิติที่ใช้ในการวิจัย

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

3.1.1 ขอบเขตด้านประชากร ได้แก่ นักศึกษาชั้นปีที่ 4 คณะศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา ภาคปกติ ปีการศึกษา 2562 จำนวน 73 รูป/คน (สำนักทะเบียนและวัดผล, 2562) และอาจารย์ผู้สอน/อาจารย์ประจำหลักสูตรการสอนภาษาอังกฤษ จำนวน 5 คน

3.1.2 ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้การเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive sampling) ซึ่งเป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 4 คณะศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา ภาคปกติ ปีการศึกษา 2562 จำนวน 73 รูป/คน และอาจารย์ผู้สอน/อาจารย์ประจำหลักสูตรการสอนภาษาอังกฤษ จำนวน 5 คน

3.2 เทคนิควิธีการสุ่มตัวอย่าง

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 73 รูป/คน และอาจารย์ผู้สอน/อาจารย์ประจำหลักสูตรการสอนภาษาอังกฤษ จำนวน 5 คน โดยเทคนิคการสุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการแบบเจาะจง (Purposive sampling) ซึ่งเป็นการเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยพิจารณาจากการตัดสินใจของผู้วิจัยเอง ลักษณะของกลุ่มที่เลือกเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย

3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้แบบสัมภาษณ์และแบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลที่สร้างขึ้นจากการศึกษาพุทธจริยศาสตร์ในการพัฒนาระเบียบวินัย นักศึกษาชั้นปีที่

4 คณะศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขต
ล้านนา โดยข้อคำถามได้ครอบคลุมถึงวัตถุประสงค์ของการวิจัย ซึ่งประกอบไปด้วย 2 ชุด ดังนี้

ชุดที่ 1 เป็นแบบสอบถามประกอบด้วย 4 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามลักษณะแบบปลายปิด เป็นข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบ
แบบสอบถาม ได้แก่ เพศ เกรดเฉลี่ย และที่พักอาศัย

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามลักษณะแบบปลายปิด เป็นคำถามเกี่ยวกับการปฏิบัติตามหลัก
พุทธจริยศาสตร์

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามลักษณะแบบปลายปิด เป็นคำถามเกี่ยวกับการปฏิบัติตาม
ระเบียบวินัยของนักศึกษา แบ่งเป็น 4 ด้าน คือ 1) วินัยด้านความประพฤติทั่วไป 2) วินัยด้านการเรียน
3) วินัยด้านการทำงานที่ได้รับมอบจากอาจารย์ผู้สอน และ 4) วินัยด้านการควบคุมตนเอง ผู้วิจัยใช้
ลักษณะคำถามแบบมาตราส่วน 5 ระดับ โดยใช้หลักมาตราวัดลิเกิร์ต (Likert Scale) คือ
มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด โดยกำหนดเป็นตัวเลขและความหมาย คือ

5	หมายถึง	มากที่สุด
4	หมายถึง	มาก
3	หมายถึง	ปานกลาง
2	หมายถึง	น้อย
1	หมายถึง	น้อยที่สุด

การแบ่งช่วงคะแนนเฉลี่ยซึ่งใช้เป็นเกณฑ์มาตรฐาน เพื่อพิจารณาเปรียบเทียบกับค่าคะแนนที่
คำนวณได้ตามขั้นตอนที่ระบุไว้โดยเกณฑ์ของเบสท์ (Best) ดังนี้ (สุจิตรา บุญยรัตพันธุ์, 2546, หน้า 120)

ค่าคะแนนเฉลี่ย	ความหมายค่าคะแนนเฉลี่ย
4.21 - 5.00	ปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด
3.41 - 4.20	ปฏิบัติอยู่ในระดับมาก
2.61 - 3.40	ปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง
1.81 - 2.60	ปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย
1.00 - 1.80	ปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 4 เป็นแบบสอบถามลักษณะแบบปลายเปิด เกี่ยวกับความคิดเห็นเพื่อเสนอแนว
ทางการพัฒนาระเบียบวินัยตามหลักพุทธจริยศาสตร์แก่นักศึกษา ชั้นปีที่ 4 คณะศึกษาศาสตร์
สาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา

ชุดที่ 2 เป็นการรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์ อาจารย์ผู้สอน/อาจารย์ประจำหลักสูตร
การสอนภาษาอังกฤษ จำนวน 5 คน เกี่ยวกับพุทธจริยศาสตร์ในการพัฒนาระเบียบวินัย นักศึกษา
ชั้นปีที่ 4 คณะศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตล้านนา

3.4 การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม (Questionnaires) ซึ่งผู้วิจัยได้มีขั้นตอนการสร้างแบบสอบถาม ดังนี้

3.4.1 ผู้วิจัยศึกษาค้นคว้าเอกสารตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพุทธจริยศาสตร์ของนักศึกษาชั้นปีที่ 4 คณะศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

3.4.2 ให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบว่า แบบสอบถามตรงตามเนื้อหาสาระที่จะศึกษาหรือไม่ และปรับปรุงให้สมบูรณ์

3.4.3 นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาหาค่า IOC แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขตามที่คุณเชี่ยวชาญแนะนำ โดยให้ค่าความเที่ยงตรงของเครื่องมือที่ 0.6-1.00

3.4.4 นำแบบสอบถามที่ผ่านการแก้ไขจากผู้เชี่ยวชาญแล้ว นำไปเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มประชากรเป้าหมายต่อไป

3.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

3.5.1 ผู้วิจัยติดต่อวิทยาลัยศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา เพื่อขออนุญาตเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม

3.5.2 ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จเรียบร้อยแล้วไปเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างจากนักศึกษาชั้นปีที่ 4 คณะศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา ภาคปกติ ปีการศึกษา 2562 จำนวน 73 รูป/คน โดยผู้วิจัยนำไปแจกเอง และรับคืนด้วยตนเอง

3.5.3 ผู้วิจัยเก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์อาจารย์ผู้สอน/อาจารย์ประจำหลักสูตรการสอนภาษาอังกฤษ จำนวน 5 คน ด้วยตนเอง

3.6 การวิเคราะห์ข้อมูลและประมวลผล

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสอบถามของนักศึกษาชั้นปีที่ 4 คณะศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา ภาคปกติ ปีการศึกษา 2562 จำนวน 73 รูป/คน มาประมวลผลข้อมูล วิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปทางสถิติทางสังคมศาสตร์ มาประมวลผลข้อมูลวิเคราะห์โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ได้แก่ ค่าสถิติความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน S.D. (Standard Deviation) เพื่อนำไปใช้วิเคราะห์กับแบบสอบถามโดยมีขั้นตอน ดังต่อไปนี้

3.6.1 แบบสอบถาม ผู้วิจัยนำข้อมูลที่รวบรวมได้มาวิเคราะห์ด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูป ดังนี้

ตอนที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ที่ตอบแบบสอบถาม โดยใช้สถิติพื้นฐานหาค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) แล้วเสนอแบบความเรียง

ตอนที่ 2 ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามเกี่ยวกับการปฏิบัติตามหลักพุทธจริยศาสตร์ของนักศึกษาชั้นปีที่ 4 คณะศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา ใช้สถิติพื้นฐานหาค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) แล้วเสนอแบบความเรียง

ตอนที่ 3 ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามเกี่ยวกับการปฏิบัติตามระเบียบวินัยของนักศึกษาชั้นปีที่ 4 คณะศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา ใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) โดยใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ การหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

ตอนที่ 4 ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามเกี่ยวกับการปฏิบัติตามหลักพุทธจริยศาสตร์ของนักศึกษาชั้นปีที่ 4 คณะศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา ใช้การทดสอบสมมติฐาน และหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรใช้ค่า (Chi-Square Test) โดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

ตอนที่ 5 ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาระเบียบวินัยตามหลักพุทธจริยศาสตร์แก่นักศึกษา ชั้นปีที่ 4 คณะศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา แล้วรวบรวมข้อมูลตามประเด็น นำมาเรียบเรียงนำเสนอในรูปแบบการบรรยาย

3.6.2 การสัมภาษณ์ การวิเคราะห์ข้อมูลของงานวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยได้รวบรวมแนวคิดจากการสัมภาษณ์อาจารย์ผู้สอน/อาจารย์ประจำหลักสูตรการสอนภาษาอังกฤษ จำนวน 5 คน เกี่ยวกับพุทธจริยศาสตร์ในการพัฒนาระเบียบวินัย นักศึกษาชั้นปีที่ 4 คณะศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา แล้วนำเสนอแบบบรรยาย

3.7 สถิติที่ใช้ในการวิจัย

ชุดที่ 1 ใช้สถิติวิเคราะห์ข้อมูล

สำหรับการวิจัยเรื่องนี้ใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง นำเสนอโดยใช้สถิติร้อยละ (Percentage) ค่าความถี่ (Frequency) ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ค่าไคส-แควร์ (Chi-Squares)

ชุดที่ 2 ใช้รูปแบบบรรยาย

เมื่อได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหาเป็นที่เรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์แบบบรรยาย ตามข้อมูลที่เก็บรวบรวมจากการสัมภาษณ์อาจารย์ประจำหลักสูตรการสอนภาษาอังกฤษ จำนวน 5 คน เกี่ยวกับพุทธจริยศาสตร์ในการพัฒนาระเบียบวินัย นักศึกษาชั้นปีที่ 4 คณะศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนาแล้วนำเสนอแบบบรรยาย

บทที่ 4

ผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยเกี่ยวกับพุทธจริยศาสตร์ในการพัฒนาระเบียบวินัย นักศึกษาชั้นปีที่ 4 คณะศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา ผู้วิจัยเรียงลำดับการนำเสนอ ดังนี้

ชุดที่ 1 เป็นแบบสอบถาม

ตอนที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ เกรดเฉลี่ย และที่พักอาศัย ใช้การวิเคราะห์หาค่าความถี่ (Frequency) และ ค่าร้อยละ (Percentage)

ตอนที่ 2 วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการปฏิบัติตามหลักพุทธจริยศาสตร์ ของนักศึกษาชั้นปีที่ 4 คณะศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา ใช้การวิเคราะห์หาค่าความถี่ (Frequency) และ ค่าร้อยละ (Percentage)

ตอนที่ 3 วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการปฏิบัติตามระเบียบวินัยของนักศึกษา แบ่งเป็น 4 ด้าน คือ 1) วินัยด้านความประพฤติทั่วไป 2) วินัยด้านการเรียน 3) วินัยด้านการทำงานที่ได้รับมอบหมายจากอาจารย์ผู้สอน และ 4) วินัยด้านการควบคุมตนเอง ใช้การวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนค่ามาตรฐาน (Standard Deviation)

ตอนที่ 4 วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรใช้ค่า (Chi-Square Test) โดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

ตอนที่ 5 วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อแนวทางการพัฒนาระเบียบวินัยตามหลักพุทธจริยศาสตร์แก่นักศึกษา ชั้นปีที่ 4 คณะศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา แล้วรวบรวมข้อมูลตามประเด็น นำมาเรียบเรียงนำเสนอในรูปแบบการบรรยาย

ชุดที่ 2 เป็นแบบสัมภาษณ์

วิเคราะห์ข้อมูลโดยรวบรวมแนวคิด จากการสัมภาษณ์อาจารย์ผู้สอน/อาจารย์ประจำหลักสูตรการสอนภาษาอังกฤษ จำนวน 5 คน เกี่ยวกับพุทธจริยศาสตร์ในการพัฒนาระเบียบวินัย นักศึกษาชั้นปีที่ 4 คณะศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา แล้วนำเสนอแบบบรรยาย

ชุดที่ 1 เป็นแบบสอบถาม

กลุ่มตัวอย่าง คือ นักศึกษาชั้นปีที่ 4 คณะศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา ภาคปกติ ปีการศึกษา 2562 จำนวน 73 รูป/คน วิเคราะห์ข้อมูลได้ดังนี้

ตอนที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ เกรดเฉลี่ย และที่พักอาศัย ใช้การวิเคราะห์หาค่าความถี่ (Frequency) และ ค่าร้อยละ (Percentage)

ตารางที่ 4.1 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามเพศ

เพศ	จำนวน	ร้อยละ
- บรรพชิต	11	15.1
- คฤหัสถ์ชาย	19	26.0
- คฤหัสถ์หญิง	43	58.9
รวม	73	100.0

จากตารางที่ 4.1 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 43 คน คิดเป็นร้อยละ 58.9 รองลงมาคือ เพศชาย จำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 26.0 และเป็นบรรพชิต จำนวน 11 รูป คิดเป็นร้อยละ 15.1 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.2 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามเกรดเฉลี่ย

เกรดเฉลี่ย	จำนวน	ร้อยละ
- 2.00-2.50	11	15.1
- 2.51-3.00	34	46.6
- 3.01-3.50	24	32.9
- 3.51-4.00	4	5.5
รวม	73	100.0

จากตารางที่ 4.2 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีเกรดเฉลี่ย 2.51-3.00 จำนวน 34 รูป/คน คิดเป็นร้อยละ 46.6 รองลงมา มีเกรดเฉลี่ย 3.01-3.50 จำนวน 24 รูป/คน คิดเป็นร้อยละ 32.9 มีเกรดเฉลี่ย 2.00-2.50 จำนวน 11 รูป/คน คิดเป็นร้อยละ 15.1 และ มีเกรดเฉลี่ย 3.51-4.00 จำนวน 4 รูป/คน คิดเป็นร้อยละ 5.5 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.3 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามที่พักอาศัย

ที่พักอาศัย	จำนวน	ร้อยละ
- วัด	11	15.1
- หอพัก	57	78.1
- บ้าน / ญาติพี่น้อง	5	6.8
รวม	73	100.0

จากตารางที่ 4.3 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่พักอาศัยอยู่หอพัก จำนวน 57 คน คิดเป็นร้อยละ 78.1 รองลงมา พักอาศัยอยู่ที่วัด จำนวน 11 รูป คิดเป็นร้อยละ 15.1 และ พักอาศัยอยู่บ้าน/ญาติพี่น้อง จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 6.8 ตามลำดับ

ตอนที่ 2 วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการปฏิบัติตามหลักพุทธจริยศาสตร์ ของนักศึกษาชั้นปีที่ 4 คณะศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา ใช้การวิเคราะห์หาค่าความถี่ (Frequency) และ ค่าร้อยละ (Percentage)

ตารางที่ 4.4 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามหลักพุทธจริยศาสตร์

การปฏิบัติตามหลักพุทธจริยศาสตร์ของนักศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
1. การรักษาศีล 5	69	94.5
2. หลักกุศลกรรม 10 และอกุศลกรรม 10	2	2.7
3. หลักมรรค 8	2	2.7
ค่าเฉลี่ยรวม	73	100.0

จากตารางที่ 4.4 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ปฏิบัติตามหลักพุทธจริยศาสตร์ด้วยหลักการรักษาศีล 5 จำนวน 69 รูป/คน คิดเป็นร้อยละ 94.5 รองลงมา ปฏิบัติด้วยหลักกุศลกรรม 10 และอกุศลกรรม 10 จำนวน 2 รูป คิดเป็นร้อยละ 2.7 และปฏิบัติด้วยหลักมรรค 8 จำนวน 2 รูป คิดเป็นร้อยละ 2.7 ตามลำดับ

ตอนที่ 3 วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการปฏิบัติตามระเบียบวินัยของนักศึกษา แบ่งเป็น 4 ด้าน คือ 1) วินัยด้านความประพฤติทั่วไป 2) วินัยด้านการเรียน 3) วินัยด้านการทำงานที่ได้รับมอบหมายจากอาจารย์ผู้สอน 4) วินัยด้านการควบคุมตนเอง ใช้การวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนค่ามาตรฐาน (Standard Deviation)

ตารางที่ 4.5 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การปฏิบัติตามระเบียบวินัยของนักศึกษาชั้นปีที่ 4 คณะศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา ใน 4 ด้าน

การปฏิบัติตามระเบียบวินัยของนักศึกษา	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	อันดับ
1. วินัยด้านความประพฤติทั่วไป	3.62	.247	มาก	3
2. วินัยด้านการเรียน	3.51	.344	มาก	4
3. วินัยด้านการทำงานที่ได้รับมอบหมายจากอาจารย์ผู้สอน	3.72	.351	มาก	1
4. วินัยด้านการควบคุมตนเอง	3.68	.310	มาก	2
ค่าเฉลี่ยรวม	3.63	.168	มาก	

จากตารางที่ 4.5 พบว่า การปฏิบัติตามระเบียบวินัยของนักศึกษาชั้นปีที่ 4 คณะศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา ใน 4 ด้าน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.63$, S.D. = 0.168)

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า วินัยด้านการทำงานที่ได้รับมอบหมายจากอาจารย์ผู้สอน มีค่าเฉลี่ยมากกว่าด้านอื่นๆ ($\bar{X} = 3.72$, S.D. = 0.351) รองลงมาวินัยด้านการควบคุมตนเอง ($\bar{X} = 3.68$, S.D. = 0.310) วินัยด้านความประพฤติทั่วไป ($\bar{X} = 3.62$, S.D. = 0.247) และวินัยด้านการเรียน ($\bar{X} = 3.51$, S.D. = 0.344) ซึ่งทุกด้านมีค่าแปลผลอยู่ในระดับมากตามลำดับ

ตารางที่ 4.6 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การปฏิบัติตามระเบียบวินัยของนักศึกษาชั้นปีที่ 4 คณะศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา (วินัยด้านความประพฤติทั่วไป)

วินัยด้านความประพฤติทั่วไป	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	อันดับ
1. ปฏิบัติตามกฎระเบียบของสังคม เช่น กฎจราจร	3.67	.473	มาก	3
2. รู้จักกาลเทศะ เช่น รู้ว่าอะไรควรทำและอะไรไม่ควรทำ	3.82	.385	มาก	1
3. ตรงต่อเวลาในการนัดหมายกับบุคคลทั่วไป	3.47	.502	ปานกลาง	4
4. มีระเบียบในการจัดเก็บสิ่งของต่าง ๆ	3.44	.500	ปานกลาง	5
5. ประพฤติตนเหมาะสมกับวัย	3.74	.442	มาก	2
ค่าเฉลี่ยรวม	3.62	.247	มาก	

จากตารางที่ 4.6 พบว่า การปฏิบัติตามระเบียบวินัยของนักศึกษาชั้นปีที่ 4 คณะศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา ด้านวินัยความประพฤติทั่วไป ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.62$, S.D. = 0.247)

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากกว่าข้ออื่นคือ ข้อ 2 รู้จักกาลเทศะ เช่น รู้ว่าอะไรควรทำและอะไรไม่ควรทำ ($\bar{X} = 3.82$, S.D. = 0.385) อยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ ข้อ 5 ประพฤติตนเหมาะสมกับวัย ($\bar{X} = 3.74$, S.D. = 0.442) ข้อ 1 ปฏิบัติตามกฎระเบียบของสังคม เช่น กฎจราจร ($\bar{X} = 3.67$, S.D. = 0.473) ข้อ 3 ตรงต่อเวลาในการนัดหมายกับบุคคลทั่วไป ($\bar{X} = 3.47$, S.D. = 0.502) และข้อ 4 มีระเบียบในการจัดเก็บสิ่งของต่าง ๆ ($\bar{X} = 3.44$, S.D. = 0.500) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.7 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การปฏิบัติตามระเบียบวินัยของนักศึกษาชั้นปีที่ 4 คณะศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา (วินัยด้านการเรียน)

วินัยด้านการเรียน	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	อันดับ
1. มีความรับผิดชอบในการเรียนหรือกิจกรรมอื่น ๆ อย่างเหมาะสม	3.63	.635	มาก	1
2. ทำการบ้านหรือทบทวนบทเรียนด้วยตัวท่านเอง	3.42	.551	ปานกลาง	3
3. เข้าห้องเรียนตรงต่อเวลา	3.41	.495	ปานกลาง	4
4. แต่งตัวเรียบร้อย ถูกต้องตามประกาศมหาวิทยาลัย	3.58	.498	มาก	2
ค่าเฉลี่ยรวม	3.51	.344	มาก	

จากตารางที่ 4.7 พบว่า การปฏิบัติตามระเบียบวินัยของนักศึกษาชั้นปีที่ 4 คณะศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา ด้านวินัยการเรียน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.51$, S.D. = 0.344)

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากกว่าข้ออื่นคือ ข้อ 1 มีความรับผิดชอบในการเรียนหรือกิจกรรมอื่น ๆ อย่างเหมาะสม ($\bar{X} = 3.63$, S.D. = 0.635) มีค่าแปลผลอยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ ข้อ 4 แต่งตัวเรียบร้อย ถูกต้องตามประกาศมหาวิทยาลัย ($\bar{X} = 3.58$, S.D. = 0.498) ข้อ 2 ทำการบ้านหรือทบทวนบทเรียนด้วยตัวท่านเอง ($\bar{X} = 3.42$, S.D. = 0.551) และข้อ 3 เข้าห้องเรียนตรงต่อเวลา ($\bar{X} = 3.41$, S.D. = 0.495) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.8 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การปฏิบัติตามระเบียบวินัยของนักศึกษาชั้นปีที่ 4 คณะศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา (วินัยด้านการทำงานที่ได้รับมอบหมายจากอาจารย์ผู้สอน)

วินัยด้านการทำงานที่ได้รับมอบหมายจากอาจารย์ผู้สอน	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	อันดับ
1. มีความรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมาย	3.84	.707	มาก	2
2. ทำงานที่ได้รับมอบหมายอย่างเต็มความสามารถ	3.64	.482	มาก	3
3. สามารถทำงานร่วมกับเพื่อนร่วมชั้นได้เป็นอย่างดี	3.88	.600	มาก	1
4. ตรงต่อเวลาในการทำงานหรือส่งงานที่ได้รับมอบหมาย	3.55	.625	มาก	4
ค่าเฉลี่ยรวม	3.72	.351	มาก	

จากตารางที่ 4.8 พบว่า การปฏิบัติตามระเบียบวินัยของนักศึกษาชั้นปีที่ 4 คณะศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา ด้านวินัยการทำงานที่ได้รับมอบหมายจากอาจารย์ผู้สอน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.72$, S.D. = 0.351)

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากกว่าข้ออื่นคือ ข้อที่ 3 สามารถทำงานร่วมกับเพื่อนร่วมชั้นได้เป็นอย่างดี ($\bar{X} = 3.88$, S.D. = 0.600) แปลผลอยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ ข้อที่ 1 มีความรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมาย ($\bar{X} = 3.84$, S.D. = 0.707) ข้อที่ 2 ทำงานที่ได้รับมอบหมายอย่างเต็มความสามารถ ($\bar{X} = 3.64$, S.D. = 0.482) และข้อที่ 4 ตรงต่อเวลาในการทำงานหรือส่งงานที่ได้รับมอบหมาย ($\bar{X} = 3.55$, S.D. = 0.625) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.9 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การปฏิบัติตามระเบียบวินัยของนักศึกษาชั้นปีที่ 4 คณะศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา (วินัยการควบคุมตนเอง)

วินัยการควบคุมตนเอง	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	อันดับ
1. ควบคุมอารมณ์ได้ดีตามสมควร ไม่โมโห ฉุนเฉียวเมื่อถูกขัดใจ	3.52	.503	มาก	3
2. ไม่โกรธจนควบคุมตนเองไม่ได้	3.78	.417	มาก	1
3. อดทนต่อความลำบากได้ตามวัย	3.77	.426	มาก	2
ค่าเฉลี่ยรวม	3.68	.310	มาก	

จากตารางที่ 4.9 พบว่า การปฏิบัติตามระเบียบวินัยของนักศึกษาชั้นปีที่ 4 คณะศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา ด้านวินัยการควบคุมตนเอง ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.68$, S.D. = 0.310)

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากกว่าข้ออื่นคือ ข้อ 2 ไม่โกรธจนควบคุมตนเองไม่ได้ ($\bar{X} = 3.78$, S.D. = 0.417) แปลผลอยู่ในระดับมาก รองลงมา คือข้อที่ 3 อุดหนุนต่อความลำบากได้ตามวัย ($\bar{X} = 3.77$, S.D. = 0.426) และข้อ 1 ควบคุมอารมณ์ได้ดีตามสมควร ไม่โมโหจนเสียใจเมื่อถูกขัดใจ ($\bar{X} = 3.52$, S.D. = 0.503) ตามลำดับ

ตอนที่ 4 วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการปฏิบัติตามหลักพุทธจริยศาสตร์ของนักศึกษาและความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรใช้ค่า (Chi-Square Test) โดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

ตารางที่ 4.10 ความสัมพันธ์ระหว่างหลักพุทธจริยศาสตร์กับการปฏิบัติตามระเบียบวินัยของนักศึกษาชั้นปีที่ 4 คณะศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา โดยรวม 4 ด้าน

หลักพุทธจริยศาสตร์	น้อยสุด-น้อย	ปานกลาง-มากที่สุด	รวม
ระดับต้น (การรักษาศีล 5)	47 68.1%	22 31.9%	69 100.0%
ระดับกลางและระดับสูง (กุศลกรรม 10 , อกุศลกรรม 10 และมรรค 8)	0 .0%	4 100.0%	4 100.0%
รวม	47 64.4%	26 35.6%	73 100.0%

$$\chi^2 = 7.650^a, df = 1, p = .006^*$$

จากตารางที่ 4.10 พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างหลักพุทธจริยศาสตร์กับการปฏิบัติตามระเบียบวินัยของนักศึกษาชั้นปีที่ 4 คณะศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา โดยรวม 4 ด้าน มีความสัมพันธ์กันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

ตารางที่ 4.11 ความสัมพันธ์ระหว่างหลักพุทธจริยศาสตร์กับการปฏิบัติตามระเบียบวินัยของนักศึกษาชั้นปีที่ 4 คณะศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา วินัยด้านความประพฤติทั่วไป

หลักพุทธจริยศาสตร์	น้อยสุด-น้อย	ปานกลาง-มากที่สุด	รวม
ระดับต้น (การรักษาศีล 5)	17 24.6%	52 75.4%	69 100.0%
ระดับกลางและระดับสูง (กุศลกรรม 10 , อกุศลกรรม 10 และมรรค 8)	0 .0%	4 100.0%	4 100.0%
รวม	17 23.3%	56 76.7%	73 100.0%

$$\chi^2 = 1.285^a, df = 1, p = .257$$

จากตารางที่ 4.11 พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างหลักพุทธจริยศาสตร์กับการปฏิบัติตามระเบียบวินัยของนักศึกษาชั้นปีที่ 4 คณะศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา ด้านวินัยในความประพฤติทั่วไป ไม่มีความสัมพันธ์กัน

ตารางที่ 4.12 ความสัมพันธ์ระหว่างหลักพุทธจริยศาสตร์กับการปฏิบัติตามระเบียบวินัยของนักศึกษาชั้นปีที่ 4 คณะศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา วินัยด้านการเรียน

หลักพุทธจริยศาสตร์	น้อยสุด-น้อย	ปานกลาง-มากที่สุด	รวม
ระดับต้น (การรักษาศีล 5)	45 65.2%	24 34.8%	69 100.0%
ระดับกลางและระดับสูง (กุศลกรรม 10 , อกุศลกรรม 10 และมรรค 8)	0 .0%	4 100.0%	4 100.0%
รวม	45 61.6%	28 38.4%	73 100.0%

$$\chi^2 = 6.801^a, df = 1, p = .009^*$$

จากตารางที่ 4.12 พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างหลักพุทธจริยศาสตร์กับการปฏิบัติตามระเบียบวินัยของนักศึกษาชั้นปีที่ 4 คณะศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษ มหาวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา ด้านวินัยในการเรียน มีความสัมพันธ์กันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

ตารางที่ 4.13 ความสัมพันธ์ระหว่างหลักพุทธจริยศาสตร์กับการปฏิบัติตามระเบียบวินัยของนักศึกษาชั้นปีที่ 4 คณะศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา วินัยด้านการทำงานที่ได้รับมอบจากอาจารย์ผู้สอน

หลักพุทธจริยศาสตร์	น้อยสุด-น้อย	ปานกลาง-มากที่สุด	รวม
ระดับต้น (การรักษาศีล 5)	47 68.1%	22 31.9%	69 100.0%
ระดับกลางและระดับสูง (กุศลกรรม 10 , อกุศลกรรม 10 และมรรค 8)	1 25.0%	3 75.0%	4 100.0%
รวม	48 65.8%	25 34.2%	73 100.0%

$$\chi^2 = 3.121^a, df = 1, p = .077$$

จากตารางที่ 4.13 พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างหลักพุทธจริยศาสตร์กับการปฏิบัติตามระเบียบวินัยของนักศึกษาชั้นปีที่ 4 คณะศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา ด้านวินัยในการทำงานที่ได้รับมอบจากอาจารย์ผู้สอน ไม่มีความสัมพันธ์กัน

ตารางที่ 4.14 ความสัมพันธ์ระหว่างหลักพุทธจริยศาสตร์กับการปฏิบัติตามระเบียบวินัยของนักศึกษาชั้นปีที่ 4 คณะศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา วินัยการควบคุมตนเอง

หลักพุทธจริยศาสตร์	น้อยสุด-น้อย	ปานกลาง-มากที่สุด	รวม
ระดับต้น (การรักษาศีล 5)	19 27.5%	50 72.5%	69 100.0%
ระดับกลางและระดับสูง (กุศลกรรม 10 , อกุศลกรรม 10 และมรรค 8)	0 .0%	4 100.0%	4 100.0%
รวม	19 26.0%	54 74.0%	73 100.0%

$$\chi^2 = 1.489^a, df = 1, p = .222$$

จากตารางที่ 4.14 พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างหลักพุทธจริยศาสตร์กับการปฏิบัติตามระเบียบวินัยของนักศึกษาชั้นปีที่ 4 คณะศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา ด้านวินัยในการควบคุมตนเอง ไม่มีความสัมพันธ์กัน

ตอนที่ 5 วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อแนวทางการพัฒนาระเบียบวินัยตามหลักพุทธจริยศาสตร์แก่นักศึกษาชั้นปีที่ 4 คณะศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา แล้วรวบรวมข้อมูลตามประเด็น นำมาเรียบเรียงนำเสนอในรูปแบบการบรรยาย

ตารางที่ 4.15 แนวทางการพัฒนาระเบียบวินัยตามหลักพุทธจริยศาสตร์แก่นักศึกษา ชั้นปีที่ 4 คณะศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา

สาเหตุที่ทำให้ขาดระเบียบวินัย	หลักพุทธจริยศาสตร์ที่เป็นแนวทางในการแก้ปัญหา
- สาเหตุที่มาจากตัวนักศึกษา อาจมาจากสภาพทางร่างกายของนักศึกษา เช่น สภาวะส่วนตัว ชอบทำอะไรตามใจตัวเอง หรืออาจมาจากสภาพทางจิตใจของนักศึกษา ชอบที่จะแสดงพฤติกรรมที่ก้าวร้าวอยู่เสมอ - สาเหตุที่มาจากอาจารย์ผู้สอน เนื่องจากอาจารย์ผู้สอนทำหน้าที่สั่งสอนอบรมดูแลขัดเกลานิสัยของนักศึกษาและมีอำนาจสิทธิ์ขาดในการควบคุมห้องเรียน เช่น กฎและระเบียบต่าง ๆ ของห้องเรียนมีส่วนทำให้นักศึกษาขาดระเบียบวินัยมีความประพฤติไม่เหมาะสม	- การรักษาศีล 5 เบญจศีล ความประพฤติชอบทางกาย และวาจา, และการรักษากายวาจาให้เรียบร้อย, การรักษาตามระเบียบวินัย, ข้อปฏิบัติในการเว้นจากความชั่ว, การควบคุมตนให้ตั้งอยู่ในความไม่เบียดเบียน - กุศลกรรม 10 และอกุศลกรรม 10 ซึ่งกุศลกรรม คือ ความประพฤติเรียบร้อย ทางกาย ทางวาจา ทางใจ ส่วนอกุศลกรรม คือ ความประพฤติไม่เรียบร้อย ทางกาย ทางวาจา และทางใจ - มงคล 38 ประการ มงคลที่ 9 ว่าด้วยวินัย ซึ่งวินัย คือ ระเบียบ กฎเกณฑ์ ข้อบังคับ สำหรับควบคุมความประพฤติทางกาย วาจา ของคนในสังคมให้เรียบร้อยดีงาม เป็นแบบแผน อันหนึ่งอันเดียวกัน จะได้อยู่ร่วมกันด้วยความสุขสบาย ไม่กระทบกระทั่งซึ่งกันและกัน วินัยช่วยให้คนในสังคมห่างไกลจากความชั่วทั้งหลาย และการอยู่ร่วมกันเป็นกลุ่ม ถ้าขาดระเบียบวินัย ต่างคนต่างทำตามใจตนเอง ความขัดแย้งก็จะเกิดขึ้น การงานที่ทำก็จะเกิดผลเสีย

จากตารางที่ 4.15 พบว่า สาเหตุที่ทำให้ขาดระเบียบวินัย 1) สาเหตุที่มาจากตัวนักศึกษา อาจมาจากสภาพทางร่างกายของนักศึกษา เช่น สภาวะส่วนตัว ชอบทำอะไรตามใจตัวเอง หรืออาจมาจากสภาพทางจิตใจของนักศึกษา ชอบที่จะแสดงพฤติกรรมที่ก้าวร้าวอยู่เสมอ 2) สาเหตุที่มาจากอาจารย์ผู้สอน เนื่องจากอาจารย์ผู้สอนทำหน้าที่สั่งสอนอบรมดูแลขัดเกลานิสัยของนักศึกษาและมี

อำนาจสิทธิ์ขาดในการควบคุมห้องเรียน เช่น กฎและระเบียบต่าง ๆ ของห้องเรียนมีส่วนทำให้นักศึกษาขาดระเบียบวินัยมีความประพฤติไม่เหมาะสม

หลักพุทธจริยศาสตร์ที่เป็นแนวทางในการแก้ปัญหา 1) การรักษาศีล 5 เบญจศีล ความประพฤติชอบทางกายและวาจา, และการรักษากายวาจาให้เรียบร้อย, การรักษาตามระเบียบวินัย, ข้อปฏิบัติในการเว้นจากความชั่ว, การควบคุมตนให้ตั้งอยู่ในความไม่เบียดเบียน 2) กุศลกรรม 10 และอกุศลกรรม 10 ซึ่งกุศลกรรม คือ ความประพฤติเรียบร้อย ทางกาย ทางวาจา ทางใจ ส่วนอกุศลกรรม คือ ความประพฤติไม่เรียบร้อย ทางกาย ทางวาจา และทางใจ 3) มงคล 38 ประการ มงคลที่ 9 ว่าด้วยวินัย ซึ่งวินัย คือ ระเบียบ กฎเกณฑ์ ข้อบังคับ สำหรับควบคุมความประพฤติทางกาย วาจา ของคนในสังคมให้เรียบร้อยดีงาม เป็นแบบแผน อันหนึ่งอันเดียวกัน จะได้อยู่ร่วมกันด้วยความสุขสบาย ไม่กระทบกระทั่งซึ่งกันและกัน วินัยช่วยให้คนในสังคมห่างไกลจากความชั่วทั้งหลาย และการอยู่ร่วมกันเป็นกลุ่ม ถ้าขาดระเบียบวินัย ต่างคนต่างทำตามใจตนเอง ความขัดแย้งก็จะเกิดขึ้น การงานที่ทำก็จะเกิดผลเสีย

ชุดที่ 2 เป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง

กลุ่มตัวอย่าง คือ อาจารย์ผู้สอน/อาจารย์ประจำหลักสูตรสาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษ จำนวน 5 คน วิเคราะห์ข้อมูลได้ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ให้ข้อมูล

1. ชื่อ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ พูลสุข กรรณาริก
ตำแหน่งทางวิชาการ ผู้ช่วยศาสตราจารย์/อาจารย์ประจำหลักสูตร
วุฒิการศึกษา ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาอังกฤษ (เกียรตินิยมอันดับ 2)
2. ชื่อ อาจารย์นพรัตน์ กันทะพิกุล
ตำแหน่งทางวิชาการ อาจารย์/อาจารย์ประจำหลักสูตร
วุฒิการศึกษา ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาอังกฤษ
3. ชื่อ ผศ.สาโรช สอาดเอี่ยม
ตำแหน่งทางวิชาการ ผู้ช่วยศาสตราจารย์
วุฒิการศึกษา ศีลศาสตรมหาบัณฑิต (ศษ.ม.) เทคโนโลยีการศึกษา
4. ชื่อ อาจารย์กมล วัชรยิ่งยง
ตำแหน่งทางวิชาการ อาจารย์
วุฒิการศึกษา M.A. English
5. ชื่อ ดร.ณรงค์ดี ลุนสำโรง
ตำแหน่งทางวิชาการ อาจารย์/อาจารย์ประจำหลักสูตร
วุฒิการศึกษา Ph.D Linguistics

ตอนที่ 2 การสัมภาษณ์ อาจารย์ผู้สอน/อาจารย์ประจำหลักสูตรการสอนภาษาอังกฤษ จำนวน 5 คน เกี่ยวกับพุทธิจริยศาสตร์ในการพัฒนาระเบียบวินัย นักศึกษาชั้นปีที่ 4 คณะศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา นำเสนอแบบ บรรยาย

รายละเอียดจากการสัมภาษณ์ดังนี้

1. ปัญหาของการขาดระเบียบวินัยของนักศึกษา

ในฐานะที่ท่านเป็นอาจารย์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา ท่าน คิดว่าสาเหตุของการเกิดปัญหาเกี่ยวกับการขาดระเบียบวินัยของนักศึกษา เป็นอย่างไร

ผู้ให้สัมภาษณ์ท่านที่ 1 กล่าวว่านักศึกษาไม่สามารถจัดการด้านเวลาได้อย่างเหมาะสม เป็นสาเหตุให้มีผลต่อการเรียน เช่น เข้าห้องเรียนสาย ส่งงานที่ได้รับมอบหมายล่าช้ากว่าเวลาที่ กำหนดหรือไม่ส่งงาน ขาดความรู้หรือทักษะในการเรียน ผลการเรียนต่ำ ไม่สามารถสำเร็จการศึกษา ตามเวลาที่หลักสูตรกำหนด และอีกสาเหตุหนึ่งคือนักศึกษาบางคนมีปัญหาด้านการเงิน ปัญหา ครอบครัว หรือปัญหาส่วนตัวอื่น ๆ เช่น ปัญหาสุขภาพ ปัญหาการตั้งครรภ์ เป็นต้น สอดคล้องกับ ท่านที่ 2 ที่กล่าวว่า การขาดระเบียบวินัยของนักศึกษาจากทัศนะของผู้สอน อาจจะแบ่งออกได้ หลายหลายประการ ส่วนที่ 1 อาจจะเกิดจากบรรยากาศการเป็นอยู่อาศัยของนักศึกษาจากที่บ้าน หรืออุปนิสัยการเป็นอยู่ที่เรียบง่าย ทำให้เมื่อต้องเข้ามาเรียนหรือทำกิจกรรมถึงบุคคลหมู่มาก จึง ปรับตัวไม่ทัน ผู้สอนพบเจอปัญหาการขาดระเบียบวินัยในเรื่องการเข้าชั้นเรียน การทำงานการบ้านที่ ไม่เรียบร้อย การทำงานกลุ่มหรือทีมที่ขาดวินัยไม่มีความสามัคคีและเกี่ยงกันทำงาน บางครั้งเพื่อนบาง คนไม่ทำงาน งานจึงไปตกเป็นภาระที่หัวหน้ากลุ่ม และการเรียนการสอนที่ใช้ตำราภาษาอังกฤษ ทั้งหมดแต่นักศึกษาไม่ศึกษาหรือแปลเนื้อความเพื่อเตรียมพร้อมสู่บทเรียนมาก่อนเลย และท่านที่ 3 ที่ กล่าวว่า ปัญหาเกี่ยวกับการขาดระเบียบวินัยของนักศึกษา ได้แก่ 1) การมาเรียนไม่ตรงต่อเวลามี นักศึกษาบางส่วนที่ต้องทำงานเลี้ยงชีพนอกเวลา (นอนดึกทำให้ตื่นนอนสาย) อีกทั้งหากพระนักศึกษาค จะติดกิจนิมนต์ หรือกิจกรรมทำวัตรเช้า ติดวันธรรมสวนะ 2) การแต่งกายไม่เรียบร้อยโดยคุณาจารย์ ไม่กวัดขັນเรื่องการแต่งกายที่สุภาพ นักศึกษาผู้ชายบางคนสวมกางเกงคับตัวเล็ก นักศึกษาผู้หญิงสวม กระโปรงสั้น เสื้อรัดรูป 3) ขาดสุขภาวะลักษณะนิสัยความสะอาด หน้าตาไร้หมวดเครา ผมย้อมสีไม่ เป็นธรรมชาติ 4) วาจา การสนทนา การออกเสียงอักขระไม่ชัดนักศึกษาบางส่วนเป็นนักศึกษาที่ มาจากกลุ่มชาติพันธุ์ ใช้ภาษาท้องถิ่น คณาจารย์ต้องช่วยฝึกการออกเสียงของนักศึกษาให้เปล่งวาจาที่ ชัดถ้อยชัดคำ คล้าย ๆ กับท่านที่ 4 ที่กล่าวว่า จากที่ตนเป็นอาจารย์ผู้สอนและเท่าที่สังเกตนักศึกษา พบว่า สาเหตุของการเกิดปัญหาเกี่ยวกับการขาดระเบียบวินัยนั้นมาจากนักศึกษาขาดความเอาใจใส่ ขาดความรอบคอบ และขาดความรู้เรื่องระเบียบวินัยในการปฏิบัติตน และยังมีความคล้าย ๆ กับ ท่านที่ 5 ที่กล่าวว่า นักศึกษาขาดระเบียบวินัยในการปฏิบัติตนเมื่ออยู่ร่วมกันส่งผลให้ห้องเรียน สกปรก มีเศษขยะ กระดาษ และขวดน้ำ ไม่มีความรับผิดชอบต่อทรัพย์สินของตนเอง อุปกรณ์การ เรียนหายบ่อย ๆ การมาเรียนไม่ตรงต่อเวลาเข้าห้องเรียนสาย

จากการสัมภาษณ์สามารถสรุปได้ว่า ปัญหาของการขาดระเบียบวินัยของนักศึกษาส่วน ใหญ่คือไม่สามารถจัดการด้านเวลาได้อย่างเหมาะสม เป็นสาเหตุให้มีผลต่อการเรียน และอีกสาเหตุ หนึ่งคือนักศึกษาบางคนมีปัญหาด้านการเงิน ปัญหาครอบครัว หรือปัญหาส่วนตัวอื่น ๆ อาจจะเกิด

จากบรรยากาศการเป็นอยู่อาศัยของนักศึกษาจากที่บ้าน หรืออุปนิสัยการเป็นอยู่ที่เรียบง่าย ทำให้เมื่อต้องเข้ามาเรียนหรือทำกิจกรรมถึงบุคคลหมู่มาก จึงปรับตัวไม่ทัน

2. หลักพุทธจริยศาสตร์

ท่านคิดว่าหลักพุทธจริยศาสตร์ใดที่ควรนำมาใช้ในการพัฒนาระเบียบวินัยของนักศึกษา

ผู้ให้สัมภาษณ์ท่านที่ 1 กล่าวว่าพุทธจริยธรรมเกี่ยวกับการปฏิบัติตนเพื่อการดำรงชีวิตที่ดี คือ มงคล 38 ประการ ซึ่งเป็นหลักจริยธรรมในการดำเนินชีวิตให้ประสบความสำเร็จก้าวหน้า ซึ่งในมงคล 38 ประการ ได้แก่ เรื่อง ทานศีล ความกตัญญู การมีวินัย การปฏิบัติหน้าที่ระหว่างบุคคลต่าง ๆ ที่ดำเนินไปด้วยความถูกต้อง จะทำให้ผู้ปฏิบัติมีกำลังในการปฏิบัติ ตามมงคลชีวิตจากระดับต้น จนถึงระดับสูง สอดคล้องกับ**ท่านที่ 2** ที่กล่าวว่า ผู้สอนมองเห็นว่าหลักพุทธจริยศาสตร์ ควรถูกนำมาเป็นเครื่องมือในการพัฒนาระเบียบวินัยของนักศึกษาที่ดีที่สุด เนื่องจากหลักจริยศาสตร์เน้นให้ผู้ปฏิบัติประพฤติในทางที่ถูกต้อง ในขอบเขตของความคิดดีทำดี อันจะเป็นหลักและรากฐานของสมาชิกในสังคมที่สมควรปฏิบัติต่อตนเอง ต่อผู้อื่น และต่อสังคม เมื่อประพฤติปฏิบัติกิจการต่าง ๆ ด้วยหลักนี้ก็จะก่อให้เกิดความเจริญรุ่งเรืองขึ้นในสังคม และผู้ที่ประพฤติปฏิบัติอยู่เป็นนิจจะพึงรู้และรับรู้ว่าสิ่งใดถูกสิ่งใดผิดด้วยตนเอง และ**ท่านที่ 3** ที่กล่าวว่า หลักพุทธจริยศาสตร์ที่ควรนำมาใช้ในการพัฒนาระเบียบวินัยของนักศึกษา คือ 1) พุทธจริยศาสตร์ระดับต้น ศีล 5 ธรรม 5 ทิศ 6 2) พุทธจริยศาสตร์ระดับกลาง 3) พุทธจริยศาสตร์ระดับสูง ซึ่งหลักพุทธจริยศาสตร์ สามารถที่จะกล่อมเกล่า ฝึกจิตสมาธิ ขัดเกลตาตนเองได้เป็นอย่างดี สามารถยึดถือปฏิบัติในการดำเนินชีวิตให้มีความสุข มีระเบียบวินัยของนักศึกษาได้ คล้าย ๆ กับ**ท่านที่ 4** ที่กล่าวว่า ในฐานะที่เป็นอาจารย์ผู้สอนคิดว่าควรนำหลักพุทธจริยศาสตร์ในเรื่องของ ศีล 5 ธรรม 5 และทิศ 6 มาใช้ เนื่องจากเบญจศีลและเบญจธรรม เป็นธรรมคู่กัน คนที่มีเบญจธรรมจึงจะเป็นผู้มีเบญจศีล ซึ่งหากคนมีศีลและธรรมดังกล่าวแล้ว จะเว้นจากการทำความชั่ว รู้จักควบคุมตนให้ตั้งอยู่ในความดี ไม่เบียดเบียนตนและคนอื่นและประพฤติชอบทางกาย วาจา และใจ จะทำให้อยู่ร่วมกับคนอื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข และยังมีคามคล้าย ๆ กับ**ท่านที่ 5** ที่กล่าวว่า หลักพุทธจริยศาสตร์ที่ควรนำมาใช้ในการพัฒนาระเบียบวินัยของศึกษาน่าจะเป็นหลักมงคล 38 ประการ ซึ่งจะมีมงคลที่ 9 ที่กล่าวถึงเรื่องของวินัยที่ใช้สำหรับควบคุมความประพฤติทางกาย วาจา ของคนในสังคมให้เรียบร้อยดีงาม และอยู่ร่วมกันได้อย่างมีความสุข

จากการสัมภาษณ์สามารถสรุปได้ว่า หลักพุทธจริยศาสตร์ที่ควรนำมาใช้ในการพัฒนาระเบียบวินัยของนักศึกษา คือ มงคล 38 ประการ มงคลที่ 9 ที่กล่าวถึงเรื่องของวินัยที่ใช้สำหรับควบคุมความประพฤติทางกาย วาจา ของคนในสังคมให้เรียบร้อยดีงาม ศีล 5 ธรรม 5 และทิศ 6 เนื่องจากเบญจศีลและเบญจธรรม เป็นธรรมคู่กัน คนที่มีเบญจธรรมจึงจะเป็นผู้มีเบญจศีล ซึ่งหากคนมีศีลและธรรมดังกล่าวแล้ว จะเว้นจากการทำความชั่ว รู้จักควบคุมตนให้ตั้งอยู่ในความดี ไม่เบียดเบียนตนและคนอื่นและประพฤติชอบทางกาย วาจา และใจ จะทำให้อยู่ร่วมกับคนอื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข สำหรับพุทธจริยศาสตร์ระดับกลาง และพุทธจริยศาสตร์ระดับสูง สามารถที่จะกล่อมเกล่า ฝึกจิตสมาธิ ขัดเกลตาตนเองได้เป็นอย่างดี สามารถยึดถือปฏิบัติในการดำเนินชีวิตให้มีความสุข มีระเบียบวินัยของนักศึกษาได้

3. การนำหลักพุทธจริยศาสตร์มาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาระเบียบวินัยของนักศึกษา ท่านคิดว่าการนำหลักพุทธจริยศาสตร์มาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาระเบียบวินัยของ นักศึกษาได้อย่างไร

ผู้ให้สัมภาษณ์ท่านที่ 1 กล่าวว่า นำผลการวิจัยเสนอต่อผู้เกี่ยวข้อง เช่น ผู้บริหาร มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา อาจารย์ ผู้รับผิดชอบในการถ่ายทอดสอนในวิชา ที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำผลการวิจัยสู่การปฏิบัติ คือ จัดการเรียนการสอนตามผลการวิจัยครั้งนี้ การจัด กิจกรรม เน้นการปฏิบัติอย่างจริงจัง ต่อเนื่อง และประเมินผลการจัดการเรียนการสอนและการจัด กิจกรรมเพื่อปรับปรุง แก้ไขให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น สอดคล้องกับท่านที่ 2 ที่กล่าวว่า ประยุกต์ใช้ ด้วยการปลูกฝัง ตักเตือน อธิบายถึงเหตุและผลของการใช้หลักจริยศาสตร์ในชั้นเรียนอาจจะนำพาการ เปลี่ยนแปลงมาสู่ศึกษาก็เป็นได้เนื่องจากพื้นฐานของนักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา เป็นผู้รักและใฝ่ดี การพูดด้วยเหตุผล วาจาจึงเป็นเครื่องมือที่สมควรนำมาใช้อธิบาย ให้บุคคลได้เปลี่ยนแปลงตนเอง หลากหลายข้อในการใช้หลักจริยศาสตร์ เช่น การพูดถึงเรื่องความ รับผิดชอบ ความเป็นระเบียบวินัย มีความอดทน อดกลั้น ใช้สติสัมปชัญญะเพื่อจัดการกับปัญหาที่เกิด มีความสามัคคี เสียสละ ไม่เห็นแก่ตัว ในการประกอบอาชีพ และการเรียนการสอน และท่านที่ 3 ที่กล่าวว่า การประยุกต์ใช้หลักพุทธจริยศาสตร์เพื่อใช้ในการพัฒนาระเบียบวินัยของนักศึกษาสามารถ ปฏิบัติได้เป็นอย่างดี เพราะทำให้เกิดการอบรมขัดเกลาตนเองให้มีคุณธรรมสูงขึ้น ให้มีการประพฤติ ปฏิบัติในการวางตนได้อย่างเหมาะสมสร้างคุณค่าให้กับตนเอง สามารถเสริมสร้างให้นักศึกษามีความ เป็นครูได้เป็นอย่างดี โดยสามารถประยุกต์ให้เข้ากับการจัดการเรียนการสอน โดยยึดถือมาตรฐานผล การเรียนรู้จากหลักสูตรสู่รายวิชาหมวดวิชาเฉพาะด้าน 6 ด้าน คือ 1) ด้านคุณธรรมจริยธรรม 2) ด้าน ความรู้ 3) ด้านทักษะทางปัญญา 4) ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ 5) ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลขการสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ 6) ด้านทักษะด้าน การจัดการเรียนรู้ คล้าย ๆ กับท่านที่ 4 ที่กล่าวว่า การนำหลักธรรม 5 มาใช้เพื่อให้ประคองตน มีสติ รอบคอบ และการนำหลักทศ 6 มาใช้ เพื่อให้เกิดการระลึกรับผิดชอบต่อส่วนรวมโดยเฉพาะคนรอบ ข้างใกล้ชิดที่จะทำให้เกิดความเดือดร้อนรำคาญจากตัวเราอันเนื่องมาจากการขาดระเบียบวินัย การรู้จักผิดชอบ สำนึกถึงคนรอบข้างใกล้ชิดตัวอันเป็นที่รัก จะช่วยพัฒนาให้มีระเบียบวินัยมากขึ้น และ ยังมีความคล้าย ๆ กับท่านที่ 5 ที่กล่าวว่า ควรใช้หลักพุทธจริยศาสตร์มาประยุกต์ใช้ในการพัฒนา ระเบียบวินัยของนักศึกษา โดยให้เรียนรู้และเข้าใจอย่างถ่องแท้ในเรื่องวินัยของมหาวิทยาลัยว่ามี แนวทางปฏิบัติหรือห้ามปฏิบัติอะไร อย่างไรบ้าง สำนึกในหน้าที่ที่จะต้องปฏิบัติตามแบบอย่างหรือ ต้องรักษาวินัยของมหาวิทยาลัย และปฏิบัติตามข้อปฏิบัติและละเว้นการปฏิบัติในข้อห้ามอย่าง เคร่งครัด

จากการสัมภาษณ์สามารถสรุปได้ว่า การประยุกต์ใช้หลักพุทธจริยศาสตร์ด้วยการปลูกฝัง ตักเตือน อธิบายถึงเหตุและผลของการใช้หลักจริยศาสตร์ในชั้นเรียน และนำผลการวิจัยเสนอต่อ ผู้เกี่ยวข้อง เช่น ผู้บริหารมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา อาจารย์ ผู้รับผิดชอบ ในการถ่ายทอดสอนในวิชาที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำผลการวิจัยสู่การปฏิบัติ คือ จัดการเรียนการสอนตาม ผลการวิจัยครั้งนี้ การจัดกิจกรรม เน้นการปฏิบัติอย่างจริงจัง ต่อเนื่อง และประเมินผลการจัดการ เรียนการสอนและการจัดกิจกรรมเพื่อปรับปรุง แก้ไขให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

4. แนวทางการพัฒนาระเบียบวินัยตามหลักพุทธจริยศาสตร์แก่นักศึกษา

ท่านมีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาระเบียบวินัยตามหลักพุทธจริยศาสตร์แก่นักศึกษาได้อย่างไร

ผู้ให้สัมภาษณ์ท่านที่ 1 กล่าวว่า ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนาต้องร่วมมือกันอย่างจริงจัง และกำหนดให้มีการใช้หลักพุทธจริยธรรม/ศาสตร์ มาใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาระเบียบวินัยของนักศึกษาอย่างเป็นระบบและเป็นรูปธรรม สอดคล้องกับท่านที่ 2 ที่กล่าวว่า เมื่อพบเจอว่านักศึกษาผู้ใดที่มีระเบียบที่บกพร่อง คณาจารย์ควรที่จะเลือกวิธีการที่เหมาะสม เช่น การวางแผนหลักการ แนวทางในการตกลงกันในชั้นเรียนในระดับสาขา หรือในระดับมหาวิทยาลัย เพื่อจัดการและตักเตือนอันจะสามารถนำความคิดที่มีสติสัมปชัญญะแก่นักศึกษาที่ขาดระเบียบวินัยในการใช้ชีวิตได้ และท่านที่ 3 ที่กล่าวว่า แนวทางการพัฒนาระเบียบวินัยตามหลักพุทธจริยศาสตร์ คือ 1) ควรกำหนดเป็นนโยบายของมหาวิทยาลัย หรือ คณะ ลงสู่หลักสูตร 2) ควรจัดให้มีการประชุมเชิงปฏิบัติการให้กับคณาจารย์เพื่อเป็นแนวปฏิบัติ 3) ควรจัดอบรมนักศึกษาด้วยการให้มีความรู้และปฏิบัติตนตามหลักพุทธจริยศาสตร์ 4) ควรปลูกฝัง เน้นย้ำ ในรายวิชาชีพรู วิชาการศึกษาทั่วไป วิชาเอก ทุกรายวิชา โดยคณาจารย์สามารถนำไปบูรณาการในเนื้อหาวิชาการและคะแนนจิตพิสัยโดยให้มีการประพฤติปฏิบัติตามหลักพุทธจริยศาสตร์ โดยระบุในแผนการจัดการเรียนการสอนของเนื้อหาในแต่ละรายวิชา 5) ควรผนวกเป็นคะแนนหน่วยกิจกรรมของนักศึกษาปฏิบัติจิตอาสา 6) ควรจัดกิจกรรมส่งเสริมสนับสนุน การให้รางวัล นักศึกษาที่มีพุทธจริยศาสตร์ ดีเด่น ตามเกณฑ์ที่คณะกรรมการกำหนด คล้าย ๆ กับท่านที่ 4 ที่กล่าวว่า การให้ความรู้เรื่องทศ 6 กับบุคคลรอบตัวเรา วิธีปฏิบัติตนต่อสิ่งรอบตัวให้รู้จักการพัฒนาระเบียบวินัย เพื่อชี้ให้เห็นคุณค่าของการมีระเบียบที่มีผลต่อบุคคลเหล่านี้ จากนั้นให้ปฏิบัติ ธรรม 5 ประการ เพื่อพัฒนารักษาต่อยอด ระเบียบวินัยตนเอง และยังมีความคล้าย ๆ กับท่านที่ 5 ที่กล่าวว่า ควรมีการจัดอบรมนักศึกษาด้วยการให้มีความรู้และปฏิบัติตนตามหลักพุทธจริยศาสตร์ เพื่อคลี่คลายปัญหาของสังคมได้ว่าอะไรคือสิ่งที่ควรประพฤติ อะไรควรงดเว้น อะไรควรทำ อะไรถูก อะไรผิด อะไรดี และอะไรชั่ว เพื่อทำความเข้าใจให้ถูกต้องตามที่เป็นจริงอันจะเป็นประโยชน์ต่อสังคมต่อไป

จากการสัมภาษณ์สามารถสรุปได้ว่า ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนาต้องร่วมมือกันอย่างจริงจัง และกำหนดให้มีการใช้หลักพุทธจริยธรรม/ศาสตร์ มาใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาระเบียบวินัยของนักศึกษาอย่างเป็นระบบและเป็นรูปธรรม อีกทั้งควรกำหนดเป็นนโยบายของมหาวิทยาลัย หรือ คณะ ลงสู่หลักสูตร ควรจัดให้มีการประชุมเชิงปฏิบัติการให้กับคณาจารย์เพื่อเป็นแนวปฏิบัติ ควรจัดอบรมนักศึกษาด้วยการให้มีความรู้และปฏิบัติตนตามหลักพุทธจริยศาสตร์ ควรปลูกฝัง เน้นย้ำ ในรายวิชาชีพรู วิชาการศึกษาทั่วไป วิชาเอก ทุกรายวิชา โดยคณาจารย์สามารถนำไปบูรณาการในเนื้อหาวิชาการและคะแนนจิตพิสัยโดยให้มีการประพฤติปฏิบัติตามหลักพุทธจริยศาสตร์ โดยระบุในแผนการจัดการเรียนการสอนของเนื้อหาในแต่ละรายวิชา และควรจัดกิจกรรมส่งเสริมสนับสนุน การให้รางวัล นักศึกษาที่มีพุทธจริยศาสตร์ ดีเด่น ตามเกณฑ์ที่คณะกรรมการกำหนด

จากที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า 1) ปัญหาของการขาดระเบียบวินัยของนักศึกษาส่วนใหญ่ คือไม่สามารถจัดการด้านเวลาได้อย่างเหมาะสม เป็นสาเหตุให้มีผลต่อการเรียน และอีกสาเหตุหนึ่งคือนักศึกษาบางคนมีปัญหาด้านการเงิน ปัญหาครอบครัว หรือปัญหาส่วนตัวอื่น ๆ อาจเกิดจากบรรยากาศการเป็นอยู่อาศัยของนักศึกษาจากที่บ้าน หรืออุปนิสัยการเป็นอยู่ที่เรียบง่าย ทำให้เมื่อต้องเข้ามาเรียนหรือทำกิจกรรมถึงบุคคลหมู่มาก จึงปรับตัวไม่ทัน 2) หลักพุทธจริยศาสตร์ที่ควรนำมาใช้ในการพัฒนาระเบียบวินัยของนักศึกษา คือ มงคล 38 ประการ มงคลที่ 9 ที่กล่าวถึงเรื่องของวินัยที่ใช้สำหรับควบคุมความประพฤติทางกาย วาจา ของคนในสังคมให้เรียบร้อยดีงาม ศีล 5 ธรรม 5 และทศ 6 เนื่องจากเบญจศีลและเบญจธรรม เป็นธรรมคู่กัน คนที่มีเบญจธรรมจึงจะเป็นผู้มีเบญจศีล ซึ่งหากคนมีศีลและธรรมดังกล่าวแล้ว จะเว้นจากการทำความชั่ว รู้จักควบคุมตนให้ตั้งอยู่ในความดี ไม่เบียดเบียนตนและคนอื่นและประพฤติชอบทางกาย วาจา และใจ จะทำให้อยู่ร่วมกับคนอื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข 3) ประยุกต์ใช้หลักพุทธจริยศาสตร์ด้วยการปลูกฝัง ตักเตือน อธิบายถึงเหตุและผลของการใช้หลักจริยศาสตร์ในชั้นเรียน และนำผลการวิจัยเสนอต่อผู้เกี่ยวข้อง เช่น ผู้บริหารมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา อาจารย์ ผู้รับผิดชอบในการถ่ายทอดสอนในวิชาที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำผลการวิจัยสู่การปฏิบัติ คือ จัดการเรียนการสอนตามผลการวิจัยครั้งนี้ การจัดกิจกรรม เน้นการปฏิบัติอย่างจริงจัง ต่อเนื่อง และประเมินผลการจัดการเรียนการสอนและการจัดกิจกรรมเพื่อปรับปรุง แก้ไขให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น 4) ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาระเบียบวินัยตามหลักพุทธจริยศาสตร์ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนาต้องร่วมมือกันอย่างจริงจัง และกำหนดให้มีการใช้หลักพุทธจริยธรรม/ศาสตร์ มาใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาระเบียบวินัยของนักศึกษาอย่างเป็นระบบและเป็นรูปธรรม

บทที่ 5

สรุป อภิปราย และข้อเสนอแนะ

การศึกษาวิจัยเรื่อง “พุทธจริยศาสตร์ในการพัฒนาระเบียบวินัย นักศึกษาชั้นปีที่ 4 คณะศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา” ในครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ดังนี้ 1) เพื่อศึกษาการปฏิบัติตามหลักพุทธจริยศาสตร์ ของนักศึกษาชั้นปีที่ 4 คณะศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา 2) เพื่อศึกษาการปฏิบัติตามระเบียบวินัย ของนักศึกษาชั้นปีที่ 4 คณะศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา 3) เพื่อวิเคราะห์การปฏิบัติตามหลักพุทธจริยศาสตร์ที่มีผลต่อการพัฒนาระเบียบวินัย ของนักศึกษาชั้นปีที่ 4 คณะศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา และ 4) เพื่อเสนอแนะทางการพัฒนาระเบียบวินัยตามหลักพุทธจริยศาสตร์แก่นักศึกษาชั้นปีที่ 4 คณะศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา ประชากร ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักศึกษาชั้นปีที่ 4 คณะศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา ภาคปกติ ปีการศึกษา 2562 จำนวน 73 รูป/คน และผู้ให้สัมภาษณ์ที่เป็นอาจารย์ผู้สอน/อาจารย์ประจำหลักสูตรการสอนภาษาอังกฤษ จำนวน 5 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสัมภาษณ์และแบบสอบถาม ลักษณะของแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 4 ด้าน ได้แก่ 1) วินัยด้านความประพฤติทั่วไป 2) วินัยด้านการเรียน 3) วินัยด้านการทำงานที่ได้รับมอบจากอาจารย์ผู้สอน และ 4) วินัยด้านการควบคุมตนเอง ผู้วิจัยใช้ลักษณะคำถามแบบมาตราส่วน 5 ระดับโดยใช้หลักของ Likert Scale คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ค่าไคส-แควร์ (Chi-Squares) ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลและประมวลผลด้วยคอมพิวเตอร์ และแบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับพุทธจริยศาสตร์ในการพัฒนาระเบียบวินัย นักศึกษาชั้นปีที่ 4 คณะศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา เป็นการรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์ อาจารย์ผู้สอน/อาจารย์ประจำหลักสูตรการสอนภาษาอังกฤษ จำนวน 5 คน ซึ่งสามารถสรุปผลของการวิจัยตามข้อค้นพบได้ดังต่อไปนี้

5.1 สรุปผลการวิจัย

5.1.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 43 คน คิดเป็นร้อยละ 58.9 มีเกรดเฉลี่ย 2.51-3.00 จำนวน 34 รูป/คน คิดเป็นร้อยละ 46.6 และพักอาศัยอยู่หอพัก จำนวน 57 คน คิดเป็นร้อยละ 78.1

5.1.2 วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการปฏิบัติตามหลักพุทธจริยศาสตร์ของนักศึกษา

การปฏิบัติตามหลักพุทธจริยศาสตร์ของนักศึกษา จากกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่จะปฏิบัติตามหลักพุทธจริยศาสตร์ด้วยหลักการรักษาศีล 5 จำนวน 69 รูป/คน คิดเป็นร้อยละ 94.5 รองลงมา ปฏิบัติด้วยหลักกุศลกรรม 10 และอกุศลกรรม 10 จำนวน 2 รูป คิดเป็นร้อยละ 2.7 และปฏิบัติด้วยหลักมรรค 8 จำนวน 2 รูป คิดเป็นร้อยละ 2.7 ตามลำดับ

5.1.3 วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการปฏิบัติตามระเบียบวินัยของนักศึกษา

การปฏิบัติตามระเบียบวินัยของนักศึกษาชั้นปีที่ 4 คณะศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา ใน 4 ด้าน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.63$, S.D. = 0.168)

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า วินัยด้านการงานที่ได้รับมอบหมายจากอาจารย์ผู้สอน มีค่าเฉลี่ยมากกว่าด้านอื่นๆ ($\bar{X} = 3.72$, S.D. = 0.351) รองลงมาวินัยด้านการควบคุมตนเอง ($\bar{X} = 3.68$, S.D. = 0.310) วินัยด้านความประพฤติทั่วไป ($\bar{X} = 3.62$, S.D. = 0.247) และวินัยด้านการเรียน ($\bar{X} = 3.51$, S.D. = 0.344) ซึ่งทุกด้านมีค่าแปลผลอยู่ในระดับมากตามลำดับ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า

1. วินัยด้านความประพฤติทั่วไป

การปฏิบัติตามระเบียบวินัยของนักศึกษาชั้นปีที่ 4 คณะศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา ด้านวินัยความประพฤติทั่วไป ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.62$, S.D. = 0.247)

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากกว่าข้ออื่นคือ ข้อ 2 รู้จักกาลเทศะ เช่น รู้ว่าอะไรควรทำและอะไรไม่ควรทำ ($\bar{X} = 3.82$, S.D. = 0.385) อยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ ข้อ 5 ประพฤติตนเหมาะสมกับวัย ($\bar{X} = 3.74$, S.D. = 0.442) ข้อ 1 ปฏิบัติตามกฎระเบียบของสังคม เช่น กฎจราจร ($\bar{X} = 3.67$, S.D. = 0.473) ข้อ 3 ตรงต่อเวลาในการนัดหมายกับบุคคลทั่วไป ($\bar{X} = 3.47$, S.D. = 0.502) และข้อ 4 มีระเบียบในการจัดเก็บสิ่งของต่าง ๆ ($\bar{X} = 3.44$, S.D. = 0.500) ตามลำดับ

2. วินัยด้านการเรียน

การปฏิบัติตามระเบียบวินัยของนักศึกษาชั้นปีที่ 4 คณะศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา ด้านวินัยการเรียน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.51$, S.D. = 0.344)

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากกว่าข้ออื่นคือ ข้อ 1 มีความรับผิดชอบในการเรียนหรือกิจกรรมอื่น ๆ อย่างเหมาะสม ($\bar{X} = 3.63$, S.D. = 0.635) มีค่าแปลผลอยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ ข้อ 4 แต่งตัวเรียบร้อย ถูกต้องตามประกาศมหาวิทยาลัย ($\bar{X} = 3.58$, S.D. = 0.498) ข้อ 2 ทำการบ้านหรือทบทวนบทเรียนด้วยตัวท่านเอง ($\bar{X} = 3.42$, S.D. = 0.551) และข้อ 3 เข้าห้องเรียนตรงต่อเวลา ($\bar{X} = 3.41$, S.D. = 0.495) ตามลำดับ

3. วินัยด้านการทำงานที่ได้รับมอบจากอาจารย์ผู้สอน

การปฏิบัติตามระเบียบวินัยของนักศึกษาชั้นปีที่ 4 คณะศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา ด้านวินัยการทำงานที่ได้รับมอบหมายจากอาจารย์ผู้สอน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.72$, S.D. = 0.351)

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากกว่าข้ออื่นคือ ข้อที่ 3 สามารถทำงานร่วมกับเพื่อนร่วมชั้นได้เป็นอย่างดี ($\bar{X} = 3.88$, S.D. = 0.600) แผลผลอยู่ในระดับมาก รองลงมาคือข้อที่ 1 มีความรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมาย ($\bar{X} = 3.84$, S.D. = 0.707) ข้อที่ 2 ทำงานที่ได้รับมอบหมายอย่างเต็มความสามารถ ($\bar{X} = 3.64$, S.D. = 0.482) และข้อที่ 4 ตรงต่อเวลาในการทำงานหรือส่งงานที่ได้รับมอบหมาย ($\bar{X} = 3.55$, S.D. = 0.625) ตามลำดับ

4. วินัยการควบคุมตนเอง

การปฏิบัติตามระเบียบวินัยของนักศึกษาชั้นปีที่ 4 คณะศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา ด้านวินัยการควบคุมตนเอง ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.68$, S.D. = 0.310)

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากกว่าข้ออื่นคือ ข้อ 2 ไม่โกรธจนควบคุมตนเองไม่ได้ ($\bar{X} = 3.78$, S.D. = 0.417) แผลผลอยู่ในระดับมาก รองลงมา คือข้อที่ 3 อดทนต่อความลำบากได้ตามวัย ($\bar{X} = 3.77$, S.D. = 0.426) และข้อ 1 ควบคุมอารมณ์ได้ดีตามสมควร ไม่โมโหจนเสียใจเมื่อถูกขัดใจ ($\bar{X} = 3.52$, S.D. = 0.503) ตามลำดับ

5.1.4 วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรใช้ค่า (Chi-Square Test) โดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

ความสัมพันธ์ระหว่างหลักพุทธจริยศาสตร์กับการปฏิบัติตามระเบียบวินัยของนักศึกษาชั้นปีที่ 4 คณะศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา โดยรวม 4 ด้าน มีความสัมพันธ์กันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า

1. วินัยด้านความประพฤติทั่วไป

ความสัมพันธ์ระหว่างหลักพุทธจริยศาสตร์กับการปฏิบัติตามระเบียบวินัยของนักศึกษาชั้นปีที่ 4 คณะศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา ด้านวินัยในความประพฤติทั่วไป ไม่มีความสัมพันธ์กัน

2. วินัยด้านการเรียน

ความสัมพันธ์ระหว่างหลักพุทธจริยศาสตร์กับการปฏิบัติตามระเบียบวินัยของนักศึกษาชั้นปีที่ 4 คณะศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา ด้านวินัยในการเรียน มีความสัมพันธ์กันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

3. วินัยด้านการงานที่ได้รับมอบจากอาจารย์ผู้สอน

ความสัมพันธ์ระหว่างหลักพุทธจริยศาสตร์กับการปฏิบัติตามระเบียบวินัยของนักศึกษาชั้นปีที่ 4 คณะศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา ด้านวินัยในการทำงานที่ได้รับมอบจากอาจารย์ผู้สอน ไม่มีความสัมพันธ์กัน

4. วินัยด้านการควบคุมตนเอง

ความสัมพันธ์ระหว่างหลักพุทธจริยศาสตร์กับการปฏิบัติตามระเบียบวินัยของนักศึกษาชั้นปีที่ 4 คณะศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา ด้านวินัยในการควบคุมตนเอง ไม่มีความสัมพันธ์กัน

5.1.5 วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อแนวทางการพัฒนาระเบียบวินัยตามหลักพุทธจริยศาสตร์แก่นักศึกษา ชั้นปีที่ 4 คณะศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา

แนวทางการพัฒนาระเบียบวินัยด้วยหลักพุทธจริยศาสตร์ที่เป็นแนวทางในการแก้ปัญหา ดังนี้ 1) การรักษาศีล 5 เบญจศีล ความประพฤติชอบทางกายและวาจา, และการรักษากายวาจาให้เรียบร้อย, การรักษาตามระเบียบวินัย, ข้อปฏิบัติในการเว้นจากความชั่ว, การควบคุมตนให้ตั้งอยู่ในความไม่เบียดเบียน 2) กุศลกรรม 10 และอกุศลกรรม 10 ซึ่งกุศลกรรม คือ ความประพฤติเรียบร้อยทางกาย ทางวาจา ทางใจ ส่วนอกุศลกรรม คือ ความประพฤติไม่เรียบร้อย ทางกาย ทางวาจา และทางใจ 3) มงคล 38 ประการ มงคลที่ 9 ว่าด้วยวินัย ซึ่งวินัย คือ ระเบียบ กฎเกณฑ์ ข้อบังคับ สำหรับควบคุมความประพฤติทางกาย วาจา ของคนในสังคมให้เรียบร้อยดีงาม เป็นแบบแผน อันหนึ่งอันเดียวกัน จะได้อยู่ร่วมกันด้วยความสุขสบาย ไม่กระทบกระทั่งซึ่งกันและกัน วินัยช่วยให้คนในสังคมห่างไกลจากความชั่วทั้งหลาย และการอยู่ร่วมกันเป็นกลุ่ม ถ้าขาดระเบียบวินัย ต่างคนต่างทำตามใจตนเอง ความขัดแย้งก็จะเกิดขึ้น การงานที่ทำก็จะเกิดผลเสีย

5.2 อภิปรายผลการวิจัย

5.2.1 การปฏิบัติตามหลักพุทธจริยศาสตร์ของนักศึกษา ชั้นปีที่ 4 คณะศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา

การปฏิบัติตามหลักพุทธจริยศาสตร์ของนักศึกษา ชั้นปีที่ 4 คณะศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา ส่วนใหญ่จะปฏิบัติตามหลักพุทธจริยศาสตร์ด้วยหลักการรักษาศีล 5 ที่เป็นเช่นนี้เนื่องจาก ศีล 5 เป็นศีลขั้นพื้นฐานที่มนุษย์เราทุกคนควรจะรักษาไว้ให้ได้ นอกจากนี้ศีล 5 ยังมีความสำคัญต่อการอยู่ร่วมกันของคนในสังคม เพราะหากทุกคนไม่มีศีล การอยู่ร่วมกันก็จะไร่นุชยธรรมทำให้เกิดปัญหาตามมามากมาย เนื่องจากศีลเป็นการควบคุมและขัดเกลาพฤติกรรมในการดำเนินชีวิต มีผลต่อทุกการกระทำของคนในสังคม เป็นแนวทางการปฏิบัติสำคัญต่อการประพฤติปฏิบัติของชาวพุทธตามหลักคำสอนของพระพุทธเจ้า สอดคล้องกับแนวคิดของ ธัญญพัทธ์ สอนคง (2561, หน้า 28) ที่กล่าวว่า พุทธจริยศาสตร์ระดับต้นคือการรักษาศีล 5 เบญจศีล ความประพฤติชอบทางกายและวาจา และการรักษากายวาจาให้เรียบร้อย การรักษาตามระเบียบวินัย ข้อปฏิบัติในการเว้นจากความชั่ว การควบคุมตนให้ตั้งอยู่ในความไม่เบียดเบียน “ศีล” การปฏิบัติของภิกษุที่มีความสำรวมในโอวาทปาฏิโมกข์ ถึงพร้อมด้วยอาจระ และโคจรเห็นภัยในโทษทั้งหลายแม้มีประมาณ เล็กน้อยสมทานอยู่ในสิกขาบททั้งหลาย ความสำรวม ความระวัง ความไม่ก้าวล่วง ในสิกขาบททั้งหลาย การสำรวมกาย วาจา ใจ ลักษณะของศีล 5 หมายถึง ความสำรวมทางกายวาจา หรือแปลว่า ลักษณะความเป็นปกติ คือ การไม่ประพฤติดีทางกาย และวาจา เป็นความมีระเบียบวินัย กฎเกณฑ์ ข้อบังคับสำหรับควบคุมประพฤติทางกายของคน

ในสังคมให้เรียบง่ายดั่งงามเป็นแบบแผนอันหนึ่งอัน เดียวกัน จะได้อยู่ร่วมกันด้วยความสุขสบาย ได้แก่ 1) ปาณาติบาต เวมณี หมายถึง เจตนาตเว้นจาก การฆ่าสัตว์ 2) อทินนาทานนา เวมณี หมายถึง เจตนาตเว้นจากการถือเอาสิ่งของที่เจ้าของมิได้ให้ด้วยอาการแห่งการขโมย 3) กาเมสุมิฉาจารา เวมณี หมายถึง เจตนาตเว้นจากการประพฤติดิ ในกามซึ่งเป็นความประพฤติ 4) มุสาวาทา เวมณี หมายถึง เจตนาตเว้นจากการพูดเท็จ 5) สุราเม ระยะมัชชะปะมาทัฏฐานา เวมณี หมายถึง เจตนาตเว้นจากของมีนเมา สุราเมรัย และสอดคล้องกับงานวิจัยของ **พระครูปลัดสวพัฒนเมธาคณ (ชัยยันต์ สิบกระพันซ์)** (2557, หน้า 1) ที่พบว่า การนำหลักพุทธจริยศาสตร์ในการดำเนินชีวิตของคนไทยสังคมปัจจุบัน สามารถทำได้โดยนำหลักพุทธจริยศาสตร์ ระดับต้นมาบูรณาการกับการดำเนินชีวิตของกลุ่มบุคคลทั่วไป ได้แก่ นิสิต - นักศึกษา, ครู - อาจารย์, ข้าราชการ, นักธุรกิจ และนักการเมือง นำหลักพุทธจริยศาสตร์ระดับกลางมาบูรณาการกับการดำเนินชีวิตของกลุ่มผู้ปฏิบัติธรรม ได้แก่ แม่ชีและอุบาสก - อุบาสิกา และนำหลักพุทธจริยศาสตร์ระดับสูง มาบูรณาการกับการดำเนินชีวิตของกลุ่มบรรพชิต ได้แก่ พระภิกษุและสามเณร และองค์ความรู้ใหม่เกี่ยวกับรูปแบบการบูรณาการหลักพุทธจริยศาสตร์ในการดำเนินชีวิตของคนไทยในสังคมปัจจุบัน ได้แก่ “FEE Model” FEE Model เป็นหลักการที่เกิดจากการบูรณาการหลักพุทธจริยศาสตร์ให้สอดคล้องกับการดำเนินชีวิตของคนไทยสังคมปัจจุบันในทุกกลุ่มอาชีพ เมื่อนำไปบูรณาการแล้วสามารถแก้ปัญหาดัง ๆ ที่เกิดขึ้นในการดำเนินชีวิตของคนไทยสังคมปัจจุบันให้เบาบางลงและหมดไปในที่สุด

5.2.2 การปฏิบัติตามระเบียบวินัยของนักศึกษา ชั้นปีที่ 4 คณะศึกษาศาสตร์ สาขาวิชา การสอนภาษาอังกฤษ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา

การปฏิบัติตามระเบียบวินัยของนักศึกษาชั้นปีที่ 4 คณะศึกษาศาสตร์ สาขาวิชา การสอนภาษาอังกฤษ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา ใน 4 ด้าน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.63$, S.D. = 0.168) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากกว่าด้านอื่น คือ วินัยด้านการทำงานที่ได้รับมอบหมายจากอาจารย์ผู้สอน รองลงมา วินัยด้านการควบคุมตนเอง วินัยด้านความประพฤติทั่วไป และวินัยด้านการเรียน ซึ่งทุกด้านมีค่าแปลผลอยู่ในระดับมาก **ที่เป็นเช่นนี้เนื่องจากการ** ขาดระเบียบวินัยของนักศึกษามักออกมาในรูปของการขาดเรียน มาสาย หนีเรียน การแต่งกาย และการประพฤติไม่เหมาะสม ขาดคุณธรรม จริยธรรม เพื่อการพัฒนาระเบียบวินัยนักศึกษาทางมหาวิทยาลัยได้มีการจัดการเรียนการสอนและกิจกรรมการศึกษาให้นักศึกษารู้ เข้าใจและตระหนักในเหตุผลที่มา คุณค่าคุณประโยชน์ของกฎระเบียบ ที่มีต่อบุคคล สังคมส่วนรวม และคุณค่าคุณประโยชน์ของการประพฤติปฏิบัติตามกฎระเบียบ สอดคล้องกับแนวคิดของ **กระทรวงศึกษาธิการ** (2547 : ออนไลน์) ได้เสนอแนะมาตรการและกิจกรรมต่าง ๆ ให้สถานศึกษาดำเนินการ เพื่อเสริมสร้างอุดมการณ์ เร่งรัดดำเนินการปลูกฝังและเสริมสร้างคุณธรรม ค่านิยมที่มีความสำคัญยิ่งต่อเยาวชนและชาติบ้านเมืองอย่างน้อย 3 ประการ คือ ความมีระเบียบวินัย การประหยัดและออม และความรักชาติ ที่ถูกทาง เป็นต้น ซึ่งจะเห็นได้ว่า ความมีระเบียบวินัย ก็เป็นหนึ่งในสามประการที่จะต้องเร่งส่งเสริมปลูกฝังและเสริมสร้าง โดยมีจุดประสงค์เพื่อให้เยาวชนได้ตระหนักถึงเหตุผล ที่มาและคุณค่าคุณประโยชน์ของกฎระเบียบที่มีต่อบุคคลและส่วนรวม เพื่อให้เยาวชนได้ตระหนักในคุณค่าคุณประโยชน์ของการประพฤติปฏิบัติตามกฎระเบียบ และเพื่อฝึกให้เยาวชนประพฤติปฏิบัติตามกฎระเบียบ จนเกิดเป็นคุณลักษณะประจำตัวที่จะควบคุมตนเองให้ประพฤติปฏิบัติตามกฎและ

ระเบียบนั้นและสอดคล้องกับแนวคิดของ **กุลยา ตันติผลาชีวะ** (2542, อ้างในชลลดา สอนศิริ, 2559, หน้า 28) ที่กล่าวว่า การฝึกวินัยนั้นเป็นสิ่งจำเป็น เพราะวินัยมิได้หมายถึงการจัดการเรียนรู้ อย่างเป็นระเบียบ ความเข้มงวดของการอยู่ร่วมกัน แต่วินัยหมายถึงการอยู่ร่วมกันอย่างสุขสบายด้วยความเข้าใจมารยาทและเหตุผลอันดี เด็กจำเป็นต้องปลูกฝังความมีวินัย เนื่องจากการสร้างวินัยไม่ใช่ การลงโทษ แต่การสร้างวินัยเกิดจากการสั่งสอนอย่างมีเหตุผล การเป็นตัวอย่างที่ดีให้โอกาสเด็ก ปฏิบัติด้วยความสุขการสร้างวินัยเด็กที่ดีต้องเริ่มมาตั้งแต่แรกเกิดด้วยการสนองตอบให้เด็กรู้สึกได้ ในความรักจากพ่อแม่ ต่อมาเมื่อเด็กเริ่มโต การกำหนดวินัยในครอบครัว กฎเกณฑ์ต่าง ๆ ที่จะให้เด็กทำ ต้องสอดคล้องกับอายุ อารมณ์และวุฒิภาวะของเด็กแล้วเลือกพฤติกรรมที่ควรพัฒนาเด็ก ซึ่งในเด็ก เล็ก ได้แก่ ความมีระเบียบ การช่วยเหลือเพื่อน การเล่นเกมมีกติกา การเป็นสมาชิกของสังคมที่ดี สิ่งสำคัญในการฝึกวินัยเด็กนอกจากความรักและเหตุผลแล้ว สิ่งที่สำคัญคือการสอนให้เด็กรู้ขอบเขต ของความประพฤติด้วยความตระหนักว่าอิสรภาพที่แท้จริงคืออิสรภาพที่มีขอบเขต ไม่ใช่การทำอะไร ตามใจทุกคนต้องมีขอบเขตเพื่อการอยู่ร่วมกันกับผู้อื่นที่ดีและสอดคล้องกับงานวิจัยของ **พระสัจชัย ญาณวีโร (ทิพย์โอสถ)** (2562, บทคัดย่อ) ที่พบว่า 1) ปัญหาพฤติกรรมของนักศึกษา การดำเนินชีวิต ยังขาดเรื่องระเบียบวินัย ขาดการปลูกฝังจิตสำนึกและค่านิยมที่ดีเกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อสังคม และตนเอง ไม่ค่อยมีการน้อมนำคำสอนของพุทธเจ้า เช่น โยนิโสมนสิการ อริยสัจ 4 ไปประยุกต์กับ การเรียนทำให้ลืมนึกแห่งาคือศาสตร์ทางพระพุทธศาสนา ปัญหาการส่งเสริมจริยธรรมของสถาบัน การศึกษา สถาบันการศึกษาผู้บริหารจะต้องพัฒนาและส่งเสริมนักศึกษาให้มีความสำนึกในหน้าที่ของ ตนเอง มหาวิทยาลัยต้องมีเป้าหมายในการผลิตบัณฑิตอย่างชัดเจน เช่น การอยู่แบบพอเพียงหลักสูตร การส่งเสริมและบูรณาการพุทธจริยธรรมในวิชาพื้นฐานทั่วไป เพื่อให้คนได้รับรู้คำสอนทางพุทธศาสนา ไปปรับใช้สังคมด้วยการใช้หลักพุทธจริยธรรมหรือหลักไตรสิกขา 2) การส่งเสริมพฤติกรรมเชิงพุทธ จริยธรรมของนิสิตและนักศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในแต่ละด้าน ขึ้นปัญหา มี ค่าเฉลี่ยสูงสุด อยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ ชั้นสมาธิ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก และชั้นศีล มีค่าเฉลี่ย น้อยที่สุด อยู่ในระดับปานกลาง 3) รูปแบบการส่งเสริมพฤติกรรมเชิงพุทธจริยธรรมของนิสิตและ นักศึกษา ผู้วิจัยขอเสนอรูปแบบ PMW Model; Precept, Meditation, Wisdom, เพื่อเป็นแนวทาง ของสถานศึกษาในการส่งเสริมพฤติกรรมเชิงพุทธจริยธรรม คือ PRECEPT MODEL ศีล, MEDITATION MODEL สมาธิ, WISDOM MODEL ปัญญา

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ดังนี้

1. วินัยด้านความประพฤติทั่วไป

การปฏิบัติตามระเบียบวินัยของนักศึกษาชั้นปีที่ 4 คณะศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาการสอน ภาษาอังกฤษ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก **ที่เป็น เช่นนี้เนื่องจาก** นักศึกษาได้ปฏิบัติตามกฎระเบียบของสังคม เช่น กฎจราจร รู้จักกาลเทศะ เช่น รู้ว่า อะไรควรทำและอะไรไม่ควรทำ ตรงต่อเวลาในการนัดหมายกับบุคคลทั่วไป มีระเบียบในการจัดเก็บ สิ่งของต่าง ๆ และได้ประพฤติตนเหมาะสมกับวัย สอดคล้องกับแนวคิดของ **มนตรี ระเบียบศรี** (2552, หน้า 20) ที่กล่าวถึงวินัยว่า เป็นการอยู่ในระเบียบแบบแผน และข้อบังคับของสังคม ดังนั้นการ ส่งเสริมวินัยให้นักเรียนจึงควรครอบคลุมถึงการส่งเสริมพัฒนานักเรียนให้สามารถประพฤติปฏิบัติตน ในระเบียบแบบแผน และข้อบังคับของสถานศึกษาและสังคมได้อย่างเหมาะสม และสอดคล้องกับ

งานวิจัยของรุ่งอรุณ พรเจริญ (2556, บทคัดย่อ) ที่พบว่า แนวทางการพัฒนาวิสัยทัศน์ของนักศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการแต่งกาย ด้านการตรงต่อเวลา ด้านความสะอาด ด้านการแสดงความเคารพ และด้านการปฏิบัติตามระเบียบข้อบังคับของ มทร.พระนคร ตามความคิดเห็นของบุคลากรสายวิชาการโดยภาพรวมควรมีการพัฒนาวิสัยทัศน์ของนักศึกษาในทุกด้าน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านที่ควรมีการพัฒนาวิสัยทัศน์ของนักศึกษามากที่สุด คือ ด้านความสะอาด รองลงมา คือด้านการปฏิบัติตามระเบียบข้อบังคับของ มทร.พระนคร ด้านการตรงต่อเวลา ด้านการแสดงความเคารพ และด้านที่ควรมีการพัฒนาวิสัยทัศน์ของนักศึกษาต่ำที่สุด คือ ด้านการแต่งกาย ตามลำดับ

2. วิสัยทัศน์การเรียน

การปฏิบัติตามระเบียบวินัยของนักศึกษาชั้นปีที่ 4 คณะศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาการสอน ภาษาอังกฤษ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก **ที่เป็นเช่นนี้เนื่องจาก** นักศึกษามีความรับผิดชอบในด้านการเรียนหรือกิจกรรมอื่น ๆ อย่างเหมาะสม ทำการบ้านหรือทบทวนบทเรียนที่อาจารย์สั่งด้วยตนเอง เข้าห้องเรียนตรงต่อเวลา และแต่งตัวเรียบร้อย ถูกต้องตามประกาศมหาวิทยาลัย สอดคล้องกับแนวคิดของ **กระทรวงศึกษาธิการ** (2547 : ออนไลน์) ได้เสนอแนะมาตรการและกิจกรรมต่าง ๆ ให้สถานศึกษาดำเนินการ เพื่อเสริมสร้างอุดมการณ์ เร่งรัดดำเนินการปลูกฝังและเสริมสร้างคุณธรรม ค่านิยมที่มีความสำคัญยิ่งต่อเยาวชนและชาติบ้านเมืองอย่างน้อย 3 ประการ คือ ความมีระเบียบวินัย การประหยัดและออม และความรักชาติที่ถูกทาง เป็นต้น ซึ่งจะเห็นได้ว่า ความมีระเบียบวินัย ก็เป็นหนึ่งในสามประการที่จะต้องเร่งส่งเสริมปลูกฝังและเสริมสร้าง โดยมีจุดประสงค์เพื่อให้เยาวชนได้ตระหนักถึงเหตุผล ที่มาและคุณค่าคุณประโยชน์ของกฎระเบียบที่มีต่อบุคคลและส่วนรวม เพื่อให้เยาวชนได้ตระหนักในคุณค่าคุณประโยชน์ของการประพฤติปฏิบัติตามกฎระเบียบ และเพื่อฝึกให้เยาวชนประพฤติปฏิบัติตามกฎระเบียบ จนเกิดเป็นคุณลักษณะประจำตัวที่จะควบคุมตนเองให้ประพฤติปฏิบัติตามกฎและระเบียบนั้น โดยได้เสนอแนะแนวทาง คือ ฝึกให้นักเรียนประพฤติปฏิบัติตามกฎระเบียบต่าง ๆ จากหน่วยงานที่ง่ายหรือทั่วไปสู่ที่ยากละเอียดอ่อนมากขึ้น จนเกิดความเคยชินเป็นอุปนิสัยหรือคุณลักษณะประจำที่จะควบคุมตนเองให้ประพฤติปฏิบัติตามกฎระเบียบได้ด้วยตนเอง เป็นต้นว่าการแต่งกาย ระเบียบแถว การแสดงความเคารพครูอาจารย์ การตรงต่อเวลา การปฏิบัติตามคำสอน คำสั่งครูอาจารย์ การปฏิบัติตามหน้าที่ความรับผิดชอบตามที่ได้รับมอบหมาย การกำหนดตารางการปฏิบัติงานหรือกิจกรรมประจำวัน การรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบในห้องเรียนและบริเวณโรงเรียน การทิ้งขยะเป็นที่และการช่วยกันเก็บขยะในบริเวณโรงเรียนการปฏิบัติตามกฎจราจร การรักษามรรยาทในห้องสมุดและห้องประชุม

3. วิสัยทัศน์การทำงานที่ได้รับมอบจากอาจารย์ผู้สอน

การปฏิบัติตามระเบียบวินัยของนักศึกษาชั้นปีที่ 4 คณะศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาการสอน ภาษาอังกฤษ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก **ที่เป็นเช่นนี้เนื่องจาก** นักศึกษามีความรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมายจากอาจารย์ผู้สอน ทำงานที่ได้รับมอบหมายอย่างเต็มความสามารถ สามารถทำงานร่วมกับเพื่อนร่วมชั้นได้เป็นอย่างดี และมีความตรงต่อเวลาในการทำงานหรือส่งงานที่ได้รับมอบหมาย สอดคล้องกับแนวคิดของ **เอี่ยมพร ลาโยธี**

(2552, หน้า 22) กล่าวถึงความสำคัญของวินัยว่า วินัยเป็นส่วนหนึ่งของ กระบวนการเรียนการสอน และมีความสำคัญสำหรับนักเรียน ถ้าเด็กขาดวินัยการเรียนการสอน ย่อมจะไม่ได้ผลเท่าที่ควร วินัยนักเรียนจะดีหรือไม่ขึ้นอยู่กับปฏิบัติของครูด้วย วินัยเป็นเรื่องสมรรถภาพของครูที่จะทำให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดีกับนักเรียน และดำเนินภายในห้องเรียน ซึ่งจะทำให้บรรยากาศการเรียนการสอนดีขึ้น และสอดคล้องกับงานวิจัยของ **เบญญาภา หลวงราช** (2560, บทคัดย่อ) ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีระดับความมีวินัยในตนเอง อยู่ในระดับสูง แนวทางการพัฒนาความมีวินัยในตนเองของนักเรียนโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ได้แก่ 1. โรงเรียนต้องมีการสร้างบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมที่ดี มีการจัดกิจกรรมเพื่อให้นักเรียนได้มีส่วนร่วม รวมทั้งผู้บริหารสถานศึกษากำหนดนโยบายของโรงเรียนในการส่งเสริมและสนับสนุนให้นักเรียนเกิดความมีวินัยในตนเอง 2. ครูต้องให้ความรัก ความเอื้ออาทร ดูแลเอาใจใส่ นักเรียนอย่างสม่ำเสมอ รับฟังความคิดเห็น พร้อมทั้งให้คำปรึกษาแก่นักเรียนทุกเรื่อง ประพฤติปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี รวมทั้งอบรม สั่งสอน ให้นักเรียนตระหนักและเห็นความสำคัญของความมีวินัยในตนเอง 3. พ่อ แม่ หรือ ผู้ปกครองต้องให้ความร่วมมือกับทางโรงเรียน ในการพัฒนาความมีวินัยในตนเองของนักเรียน โดยการเข้าร่วมประชุมหรือร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ที่ทางโรงเรียนจัดขึ้น อีกทั้งดูแลเอาใจใส่ ให้ความรัก รับฟัง ความคิดเห็น พร้อมทั้งให้คำปรึกษาแก่นักเรียนทุกเรื่อง และส่งเสริมการแสดงออกที่ถูกต้อง และ 4. นักเรียนต้องตระหนักและเห็นความสำคัญในการพัฒนาความมีวินัยในตนเอง โดยการตั้งกฎเกณฑ์ในชีวิตประจำวัน ประพฤติปฏิบัติตนตามหลักศาสนา เข้าร่วมงานประเพณีทางศาสนาหรือ งานแสดงนิทรรศการต่าง ๆ ใช้เวลาว่างในการแสวงหาความรู้ เชื่อมโยงคำสั่งสอนของพ่อ แม่ ครู อาจารย์ และปฏิบัติตามกฎระเบียบของโรงเรียนและสังคม

4. วินัยด้านการควบคุมตนเอง

การปฏิบัติตามระเบียบวินัยของนักศึกษาชั้นปีที่ 4 คณะศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย วิทยาเขตลำนานา ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก **ที่เป็นเช่นนี้เนื่องจาก** นักศึกษามีการควบคุมอารมณ์ได้ดีตามสมควร ไม่โมโหจนเสียใจเมื่อถูกขัดใจ ไม่โกรธจนควบคุมตนเองไม่ได้ และมีความอดทนต่อความลำบากได้ตามวัย สอดคล้องกับแนวคิดของ **กรมวิชาการ** (2542, อ้างในรุ่งอรุณ พรเจริญ, 2556, หน้า 6) ได้กล่าวถึง วินัยในตนเอง หมายถึง ระเบียบ กฎเกณฑ์ ข้อตกลงที่กำหนดขึ้น เพื่อใช้เป็นแนวทางให้บุคคลประพฤติปฏิบัติในการดำรงชีวิตร่วมกันเพื่อให้อยู่ราบรื่นมีความสุข ความสำเร็จ โดยอาศัยการฝึกอบรมให้รู้จักปฏิบัติตน รู้จักควบคุมตนเอง สอดคล้องกับแนวคิดของ **สุนธา ชินศิริ** (2554, หน้า 12) ที่กล่าวถึงความมีวินัยว่า เป็นการควบคุมความประพฤติปฏิบัติให้ถูกต้องเหมาะสมกับจรรยา มารยาท ข้อบังคับ ข้อตกลง กฎหมายและศีลธรรม ได้แก่ การรักษาระเบียบวินัยในการบริโภคและอุปโภค การรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบทั้งภายในและภายนอก การแต่งกายและควบคุมท่วงท่า กิริยา วาจา และใจ และปรับปรุงกิริยาให้งดงาม เป็นระเบียบ มีกิริยาดี สุภาพอ่อนโยน ประพฤติปฏิบัติให้เหมาะสมแก่บุคคล โอกาส เวลา สถานที่ อันนำไปสู่ความสงบสุขในชีวิตของตนและความเป็นระเบียบในสังคม และสอดคล้องกับแนวคิดของงาน **วินัยและสวัสดิภาพนักศึกษา** (2560, หน้า 26) ที่กล่าวถึง ทฤษฎีแรงจูงใจทางหลักจริยธรรม การที่บุคคลจะกระทำพฤติกรรมทางจริยธรรมต่าง ๆ นั้น ความต้องการกระทำเป็นสาเหตุสำคัญ เพคและแฮวิกเฮิสต์ (Peck and Havighurst) ก็เห็นความสำคัญนี้ และเชื่อว่าการควบคุมของ

อีโก้ (Ego) และซูเปอร์อีโก้ (Superego) ร่วมกันช่วยให้เกิดความต้องการแสดงพฤติกรรมเพื่อผู้อื่นอย่างสมเหตุสมผล นักทฤษฎีทั้งสองเห็นว่าพลังควบคุมของอีโก้ในบุคคลจะมีมากหรือน้อยก็ได้ และแต่ละบุคคลจะมีพลังควบคุมอีโก้และซูเปอร์อีโก้ในส่วนผสมที่ไม่เท่ากัน

5.2.3 ความสัมพันธ์ระหว่างหลักพุทธจริยศาสตร์กับการปฏิบัติตามระเบียบวินัยของนักศึกษาชั้นปีที่ 4 คณะศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา

ความสัมพันธ์ระหว่างหลักพุทธจริยศาสตร์กับการปฏิบัติตามระเบียบวินัยของนักศึกษาชั้นปีที่ 4 คณะศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา โดยรวม 4 ด้าน และด้านวินัยในการเรียน มีความสัมพันธ์กันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ส่วนวินัยด้านความประพฤติทั่วไป วินัยในการทำงานที่ได้รับมอบจากอาจารย์ผู้สอน และวินัยด้านการควบคุมตนเอง ไม่มีความสัมพันธ์กัน **ที่เป็นเช่นนี้เนื่องจากนักศึกษาแต่ละคนจะมีระดับการนำหลักธรรมที่นำมาประยุกต์ใช้ไม่เหมือนกัน** ซึ่งนักศึกษาส่วนใหญ่ที่เป็นคฤหัสถ์ใช้หลักธรรมพื้นฐานในเรื่องของศีล 5 ในการดำเนินชีวิตและปฏิบัติตามระเบียบวินัยของสังคม จะมีบ้างเล็กน้อยที่เป็นนักศึกษาบรรพชิตที่จะใช้หลักธรรมระดับสูง เช่น กุศลกรรมบถ 10 และมรรค 8 ในการดำเนินชีวิตและปฏิบัติตามระเบียบวินัย ดังนั้นความสัมพันธ์ระหว่างหลักพุทธจริยศาสตร์กับการปฏิบัติตามระเบียบวินัยของนักศึกษาชั้นปีที่ 4 คณะศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา จึงมีทั้งความสัมพันธ์และไม่สัมพันธ์กัน

สัมพันธ์กับแนวคิดของ **ธัญญพัทธ์ สอนดง** (2561, หน้า 33-34) ที่กล่าวถึงระดับพุทธจริยศาสตร์ที่เป็นข้อประพฤติปฏิบัติที่บุคคลควรเข้าใจและปฏิบัติ มีอยู่ 3 ระดับ คือ พุทธจริยศาสตร์ระดับต้น คือการรักษาศีล 5 พุทธจริยศาสตร์ระดับกลาง คือหลักกุศลกรรม 10 และกุศลกรรม 10 พุทธจริยศาสตร์ระดับสูง คือหลักมรรค 8 ซึ่งพุทธจริยศาสตร์ระดับต้น คือการรักษาศีล 5 เบญจศีล ความประพฤติชอบทางกายและวาจา และการรักษากายวาจาให้เรียบร้อย การรักษาทามระเบียบวินัย ข้อปฏิบัติในการเว้นจากความชั่ว การควบคุมตนให้ตั้งอยู่ในความไม่เบียดเบียน “ศีล” การปฏิบัติของภิกษุที่มีความสำรวมในโอวาทปาฏิโมกข์ ถึงพร้อมด้วยอาจาระ และโคจรเห็นภัยในโทษทั้งหลายแม้มีประมาณเล็กน้อยสมทานอยู่ในสิกขาบททั้งหลาย ความสำรวม ความระวัง ความไม่ก้าวล่วง ในสิกขาบททั้งหลาย การสำรวมกาย วาจา ใจ พุทธจริยศาสตร์ระดับกลาง ซึ่งเป็นพุทธจริยศาสตร์ที่มุ่งขัดเกลาดนเองให้มีจิตใจสูงขึ้น เป็นการเว้นอกุศลกรรมบถ 10 และทำกุศลกรรมบถให้สมบูรณ์ บางครั้งเรียกว่า อคาริยวินัย ซึ่งแปลว่าวินัยของผู้ครองเรือนหรือคฤหัสถ์ แยกเป็นทางกาย วาจา และใจไว้ 3 หมวด รวม 10 ประการ หลักกุศลกรรมบถ 10 ประการถือได้ว่าเป็นหลักธรรมสำคัญในการพัฒนามนุษย์ของพระพุทธศาสนาอีกหลักธรรมหนึ่งที่สามารถพัฒนามนุษย์ได้ครบทั้งกาย วาจา และใจ เพราะว่าการพัฒนามนุษย์ในทางพระพุทธศาสนานั้น มุ่งเน้นไปในการพัฒนาที่มองคนในฐานะที่เป็นมนุษย์ และพุทธจริยศาสตร์ระดับสูง ซึ่งเป็นจริยศาสตร์ที่มุ่งพัฒนาตนเองสู่ความเป็นอริยชน ประกอบด้วยหลักธรรมคำสอนที่เป็นมรรค 8 หรือที่เรียกอีกชื่อว่า มัชฌิมาปฏิปทา ซึ่งแปลว่า ทางสายกลาง หรือหลักปฏิบัติอันเป็นทางสายกลาง ซึ่งเป็นหนทางดับทุกข์ ทางมืองค์แปดประการอันประเสริฐ ทางมืองค์ 8 ของพระอริยะ ทางมืองค์ 8 ที่ทำให้ปุถุชนเป็นพระอริยะ ทางมืองค์ 8 ที่พระอริยะคือพระพุทธเจ้าทรงค้นพบ หรือมรรคาอันประเสริฐมืองค์ประกอบ 8 อย่าง

5.2.4 ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาระเบียบวินัยตามหลักพุทธจริยศาสตร์แก่นักศึกษา ชั้นปีที่ 4 คณะศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตลำนานา

จากสาเหตุที่ทำให้ขาดระเบียบวินัย 1) สาเหตุที่มาจากตัวนักศึกษา อาจมาจากสภาพทางร่างกายของนักศึกษา เช่น สภาวะส่วนตัว ชอบทำอะไรตามใจตัวเอง หรืออาจมาจากสภาพทางจิตใจของนักศึกษา ชอบที่จะแสดงพฤติกรรมที่ก้าวร้าวอยู่เสมอ 2) สาเหตุที่มาจากอาจารย์ผู้สอน เนื่องจากอาจารย์ผู้สอนทำหน้าที่สั่งสอนอบรมดูแลขัดเกลานิสัยของนักศึกษาและมีอำนาจสิทธิ์ขาดในการควบคุมห้องเรียน เช่น กฎและระเบียบต่าง ๆ ของห้องเรียนมีส่วนทำให้นักศึกษาขาดระเบียบวินัยมีความประพฤติไม่เหมาะสม ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาระเบียบวินัยด้วยหลักพุทธจริยศาสตร์ที่เป็นแนวทางในการแก้ปัญหา ดังนี้ 1) การรักษาศีล 5 เบญจศีล ความประพฤติชอบทางกายและวาจา และการรักษากายวาจาให้เรียบร้อย, การรักษามารยาทตามระเบียบวินัย, ข้อปฏิบัติในการเว้นจากความชั่ว, การควบคุมตนให้ตั้งอยู่ในความไม่เบียดเบียน 2) กุศลกรรม 10 และอกุศลกรรม 10 ซึ่งกุศลกรรม คือ ความประพฤติเรียบร้อย ทางกาย ทางวาจา ทางใจ ส่วนอกุศลกรรม คือ ความประพฤติไม่เรียบร้อย ทางกาย ทางวาจา และทางใจ 3) มงคล 38 ประการ มงคลที่ 9 ว่าด้วยวินัย ซึ่งวินัย คือ ระเบียบ กฎเกณฑ์ ข้อบังคับ สำหรับควบคุมความประพฤติทางกาย วาจา ของคนในสังคมให้เรียบร้อยดีงาม เป็นแบบแผน อันหนึ่งอันเดียวกัน จะได้อยู่ร่วมกันด้วยความสุขสบาย ไม่กระทบกระทั่งซึ่งกันและกัน วินัยช่วยให้คนในสังคมห่างไกลจากความชั่วทั้งหลาย และการอยู่ร่วมกันเป็นกลุ่ม ถ้าขาดระเบียบวินัย ต่างคนต่างทำตามใจตนเอง ความขัดแย้งก็จะเกิดขึ้น การงานที่ทำก็จะเกิดผลเสีย

สอดคล้องกับบทสัมภาษณ์ของ **ผู้ให้สัมภาษณ์ท่านที่ 1** ที่กล่าวว่า พุทธจริยธรรมเกี่ยวกับการปฏิบัติตนเพื่อการดำรงชีวิตที่ดี คือ มงคล 38 ประการ ซึ่งเป็นหลักจริยธรรมในการดำเนินชีวิตให้ประสบความสำเร็จก้าวหน้า ซึ่งในมงคล 38 ประการ ได้แก่ เรื่อง ทานศีล ความกตัญญู การมีวินัย การปฏิบัติหน้าที่ระหว่างบุคคลต่าง ๆ ที่ดำเนินไปด้วยความถูกต้อง จะทำให้ผู้ปฏิบัติมีกำลังในการปฏิบัติตามมงคลชีวิตจากระดับต้น จนถึงระดับสูง และยังคงกล่าวถึง แนวทางการพัฒนาระเบียบวินัยตามหลักพุทธจริยศาสตร์แก่นักศึกษาว่า ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตลำนานา ต้องร่วมมือกันอย่างจริงจัง และกำหนดให้มีการใช้หลักพุทธจริยธรรม จริยศาสตร์ มาใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาระเบียบวินัยของนักศึกษาอย่างเป็นระบบและเป็นรูปธรรม ควรนำผลการวิจัยเสนอต่อผู้เกี่ยวข้อง เช่น ผู้บริหารมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตลำนานา อาจารย์ผู้รับผิดชอบในการถ่ายทอดสอนในวิชาที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำผลการวิจัยสู่การปฏิบัติ คือ จัดการเรียนการสอนตามผลการวิจัยครั้งนี้ การจัดกิจกรรม เน้นการปฏิบัติอย่างจริงจัง ต่อเนื่อง และประเมินผล การจัดการเรียนการสอนและการจัดกิจกรรมเพื่อปรับปรุง แก้ไขให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น สอดคล้องกับบทสัมภาษณ์ของ **ท่านที่ 2** ที่กล่าวว่าหลักพุทธจริยศาสตร์ ควรถูกนำมาเป็นเครื่องมือในการพัฒนาระเบียบวินัยของนักศึกษาที่ดีได้ เนื่องจากหลักจริยศาสตร์เน้นให้ผู้ปฏิบัติประพฤติในทางที่ถูกต้อง ในขอบเขตของความคิดดีทำดี อันจะเป็นหลักและรากฐานของสมาชิกในสังคมที่สมควรปฏิบัติต่อตนเอง ต่อผู้อื่น และต่อสังคม เมื่อประพฤติปฏิบัติกิจการต่าง ๆ ด้วยหลักนี้ก็จะก่อให้เกิดความเจริญรุ่งเรืองขึ้นในสังคม และผู้ที่ประพฤติปฏิบัติอยู่เป็นนิจจะพึงรู้และรับรู้ว่าสิ่งใดถูกสิ่งใดผิดด้วยตนเอง และยังคงกล่าวถึง แนวทางการพัฒนาระเบียบวินัยตามหลักพุทธจริยศาสตร์แก่นักศึกษาว่า

คณาจารย์ควรจะเลือกวิธีการที่เหมาะสม เช่น การวางแผนหลักการ แนวทางในการตกลงกันในระดับชั้นเรียนในระดับสาขา หรือในระดับมหาวิทยาลัย เพื่อจัดการและตักเตือนอันจะสามารถนำความคิดที่มีสติสัมปชัญญะแก่นักศึกษาที่ขาดระเบียบวินัยในการใช้ชีวิตได้ ควรปลูกฝัง ตักเตือน อธิบายถึงเหตุและผลของการใช้หลักจริยศาสตร์ในชั้นเรียนอาจจะนำพาการเปลี่ยนแปลงมาสู่ นักศึกษาก็เป็นได้ เนื่องจากพื้นฐานของนักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา เป็นผู้รักและใฝ่ดี การพูดด้วยเหตุผล วาจาจึงเป็นเครื่องมือที่สมควรนำมาใช้อธิบายให้บุคคลได้เปลี่ยนแปลงตนเอง หลากหลายข้อในการใช้หลักจริยศาสตร์ เช่น การพูดถึงเรื่องความรับผิดชอบ ความเป็นระเบียบวินัย มีความอดทน อดกลั้น ใช้สติสัมปชัญญะเพื่อจัดการกับปัญหาที่เกิดขึ้นมีความสามัคคี เสียสละ ไม่เห็นแก่ตัว ในการประกอบอาชีพ และการเรียนการสอน **ท่านที่ 3** ที่กล่าวว่า หลักพุทธจริยศาสตร์ที่ควรนำมาใช้ในการพัฒนาระเบียบวินัยของนักศึกษา คือ 1) พุทธจริยศาสตร์ระดับต้น ศีล 5 ธรรม 5 ทิศ 6 2) พุทธจริยศาสตร์ระดับกลาง 3) พุทธจริยศาสตร์ระดับสูง ซึ่งหลักพุทธจริยศาสตร์ สามารถที่จะกล่อมเกล่า ฝึกจิตสมาธิ ชัดเกลตาตนเองได้เป็นอย่างดี สามารถยึดถือปฏิบัติในการดำเนินชีวิตให้มีความสุข มีระเบียบวินัยของนักศึกษาได้ และการประยุกต์ใช้หลักพุทธจริยศาสตร์เพื่อใช้ในการพัฒนาระเบียบวินัยของนักศึกษาสามารถปฏิบัติได้เป็นอย่างดี เพราะทำให้เกิดการอบรมขัดเกลตาตนเองให้มีคุณธรรมสูงขึ้น ให้มีการประพฤติปฏิบัติในการวางตนได้อย่างเหมาะสมสร้างคุณค่าให้กับตนเอง สามารถเสริมสร้างให้นักศึกษามีความเป็นครูได้เป็นอย่างดี โดยสามารถประยุกต์ให้เข้ากับการจัดการเรียนการสอน โดยยึดถือมาตรฐานผลการเรียนรู้จากหลักสูตรสู่รายวิชาหมวดวิชาเฉพาะด้าน 6 ด้าน คือ 1) ด้านคุณธรรมจริยธรรม 2) ด้านความรู้ 3) ด้านทักษะทางปัญญา 4) ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ 5) ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลขการสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ 6) ด้านทักษะด้านการจัดการเรียนรู้

สำหรับแนวทางการพัฒนาระเบียบวินัยตามหลักพุทธจริยศาสตร์แก่นักศึกษานั้น ท่านมีความเห็นว่า 1) ควรกำหนดเป็นนโยบายของมหาวิทยาลัย หรือ คณะ ลงสู่หลักสูตร 2) ควรจัดให้มีการประชุมเชิงปฏิบัติการให้กับคณาจารย์เพื่อเป็นแนวปฏิบัติ 3) ควรจัดอบรมนักศึกษาตามให้มีความรู้และปฏิบัติตามหลักพุทธจริยศาสตร์ 4) ควรปลูกฝัง เน้นย้ำ ในรายวิชาชีพรู วิชาการศึกษาทั่วไป วิชาเอก ทุกรายวิชา โดยคณาจารย์สามารถนำไปบูรณาการในเนื้อหาวิชาการและคะแนนจิตพิสัยโดยให้มีการประพฤติปฏิบัติตามหลักพุทธจริยศาสตร์ โดยระบุในแผนการจัดการเรียนการสอนของเนื้อหาในแต่ละรายวิชา 5) ควรผนวกเป็นคะแนนหน่วยกิจกรรมของนักศึกษาปฏิบัติจิตอาสา 6) ควรจัดกิจกรรมส่งเสริมสนับสนุน การให้รางวัล นักศึกษาที่มีพุทธจริยศาสตร์ ดีเด่น ตามเกณฑ์ที่คณะกรรมการกำหนด **ท่านที่ 4** กล่าวว่า ควรนำหลักพุทธจริยศาสตร์ในเรื่องของ ศีล 5 ธรรม 5 และ ทิศ 6 มาใช้ เนื่องจากเบญจศีลและเบญจธรรม เป็นธรรมคู่กัน คนที่มีเบญจธรรมจึงจะเป็นผู้มีเบญจศีล ซึ่งหากคนมีศีลและธรรมดังกล่าวแล้ว จะเว้นจากการทำความชั่ว รู้จักควบคุมตนให้ตั้งอยู่ในความดี ไม่เบียดเบียนตนและคนอื่นและประพฤติชอบทางกาย วาจา และใจ จะทำให้อยู่ร่วมกับคนอื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข และยังกล่าวถึงแนวทางการพัฒนาระเบียบวินัยด้วยการให้ความรู้เรื่องทิศ 6 กับ บุคคลรอบตัวเรา วิธีปฏิบัติตนต่อสิ่งรอบตัวให้รู้จักการพัฒนาระเบียบวินัย เพื่อชี้ให้เห็นคุณของการมีระเบียบที่มีผลต่อบุคคลเหล่านี้ จากนั้นให้ปฏิบัติธรรม 5 ประการ

เพื่อพัฒนารักษาต่อยอด ระเบียบวินัยตนเอง **ท่านที่ 5** ที่กล่าวว่า หลักพุทธจริยศาสตร์ที่ควรนำมาใช้ในการพัฒนาระเบียบวินัยของนักเรียนน่าจะเป็นหลักมงคล 38 ประการ ซึ่งจะมีมงคลที่ 9 ที่กล่าวถึงเรื่องของวินัยที่ใช้สำหรับควบคุมความประพฤติทางกาย วาจา ของคนในสังคมให้เรียบร้อยดีงาม และอยู่ร่วมกันได้อย่างมีความสุข และควรมีการจัดอบรมนักศึกษาด้วยการให้มีความรู้ และปฏิบัติตนตามหลักพุทธจริยศาสตร์ เพื่อคลี่คลายปัญหาของสังคมได้ว่าอะไรคือสิ่งที่ควรประพฤติ อะไรควรงดเว้น อะไรควรทำ อะไรถูก อะไรผิด อะไรดี และอะไรชั่ว เพื่อทำความเข้าใจให้ถูกต้อง ตามที่เป็นจริงอันจะเป็นประโยชน์ต่อสังคมต่อไป และสอดคล้องกับงานวิจัยของ **รุ่งอรุณ พรเจริญ** (2556, บทคัดย่อ) ผลการวิจัยพบว่า แนวทางการพัฒनावินัยของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการแต่งกาย ด้านการตรงต่อเวลา ด้านความสะอาด ด้านการแสดงความเคารพ และด้านการปฏิบัติตามระเบียบข้อบังคับของ มทร.พระนคร ตามความคิดเห็นของบุคลากรสายวิชาการโดยภาพรวมควรมีการพัฒनावินัยของนักศึกษาในทุกด้าน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านที่ควรมีการพัฒनावินัยของนักศึกษามากที่สุด คือ ด้านความสะอาด รองลงมา คือด้านการปฏิบัติตามระเบียบข้อบังคับของ มทร.พระนคร ด้านการตรงต่อเวลา ด้านการแสดงความเคารพ และด้านที่ควรมีการพัฒनावินัยของนักศึกษาต่ำที่สุด คือ ด้านการแต่งกาย ตามลำดับ และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ **พรรณรฐิ์ สะอาด** (2558, บทคัดย่อ) ผลการวิจัยพบว่า ผลการศึกษาแนวทางการพัฒनावินัยนักเรียนของโรงเรียนบ้านแก้ว สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 ได้เสนอไว้ 3 ด้าน คือ ด้านการแต่งกาย โรงเรียนควรมีระเบียบ ที่ชัดเจน ในการแก้ไขพฤติกรรม และมีการควบคุมตรวจสอบอยู่เสมอ ด้านความประพฤติ ครูควรให้ผู้ปกครอง ชุมชน รับรู้ถึงปัญหาและมีส่วนร่วมในการหาแนวทางป้องกัน แก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดกับนักเรียน และด้านการปฏิบัติตน ครูควรตักเตือนทุกครั้งเมื่อเห็นนักเรียนทำผิดระเบียบวินัยของโรงเรียน ควรให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นเรื่องการสร้างระเบียบวินัยของโรงเรียน

5.3 ข้อเสนอแนะ

การศึกษาวิจัย “พุทธจริยศาสตร์ในการพัฒนาระเบียบวินัย นักศึกษาชั้นปีที่ 4 คณะศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา” ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะความคิดเห็นเพิ่มเติมซึ่งได้จากผลการวิจัยครั้งนี้ โดยสรุปเป็นประเด็นได้ดังนี้

5.3.1 ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1. มหาวิทยาลัยควรมีนโยบายในการจัดโครงการอบรม สัมมนา เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพบุคลากรด้านวินัยนักศึกษา โดยให้บุคลากรที่มีหน้าที่รับผิดชอบด้านวินัยนักศึกษา เข้าอบรม สัมมนา เพิ่มความรู้ ทักษะ ความเชี่ยวชาญ ในการดำเนินการทางวินัย และเพื่อให้การดำเนินการเป็นไปในทิศทางเดียวกัน และมีความเข้าใจถูกต้องตรงกัน และต้องจัดอบรม สัมมนาทุกปีงบประมาณ

2. มหาวิทยาลัยควรเผยแพร่แนวคิดใหม่ ๆ ในการเสริมสร้างวินัยนักศึกษาเพื่อกระตุ้นให้อาจารย์ ผู้ปกครอง นักศึกษา และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องเกิดทัศนคติเชิงบวกต่อรูปแบบการเสริมสร้างวินัยนักศึกษาที่จะนำไปปฏิบัติในอนาคตต่อไป

3. มหาวิทยาลัยควรจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อเอื้อต่อการเสริมสร้างวินัย เช่น การจัดโครงการส่งเสริมคุณธรรม โครงการส่งเสริมให้นักศึกษารู้จักพฤติกรรมตนเองและผู้อื่น เป็นต้น

4. มหาวิทยาลัยควรส่งเสริมสนับสนุนและยกย่องให้อาจารย์หรือนักศึกษาที่มีคุณสมบัติเป็นผู้ที่มีระเบียบวินัยและดำรงตนอยู่บนจริยธรรมเป็นแบบอย่างในการประพฤติปฏิบัติตนให้กับอาจารย์และนักศึกษาทั่วไป

5.3.2 ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาผลการพัฒนาวินัยนักศึกษาอย่างต่อเนื่องเป็นระบบทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน

2. ควรวิจัยเพื่อพัฒนารูปแบบการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย และควรเพิ่มการจัดกิจกรรมพัฒนาวินัยนักศึกษาในด้านอื่น ๆ

3. ควรมีการวิจัยแบบปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาวินัยของนักศึกษาในด้านอื่น ๆ

4. ควรทำการวิจัยเชิงคุณภาพเกี่ยวกับการเสริมสร้างวินัยในตนเองของนักศึกษา ด้วยวิธีการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก เพื่อให้ทราบถึงความต้องการที่จะเสริมสร้างวินัยในตนเองของนักศึกษาในด้านอื่น ๆ ที่แท้จริง

บรรณานุกรม

1) ภาษาไทย

1. หนังสือทั่วไป

- งานวินัยและสวัสดิภาพนักศึกษา. (2560). *คู่มือการดำเนินการทางวินัยนักศึกษา มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี*. สำนักงานพัฒนานักศึกษา มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี.
- เจษฎา ทองรุ่งโรจน์. (2557). *พจนานุกรมอังกฤษ-ไทย ประชุม*. กรุงเทพฯ : แสงดาว.
- มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย. (2554). *หมวด 5 วินัยนักศึกษาคุรุศาสตร์สถานภาพและการพัฒนสถานภาพนักศึกษา*. หลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต. สาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษ. คณะศึกษาศาสตร์. มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย.
- วสิน อินทสระ. (2549). *พุทธจริยศาสตร์*. กรุงเทพฯ : ธรรมดา.
- วัลภา สบายยิ่ง. (2542). *จิตวิทยาเพื่อการดำรงชีวิต*. นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. (2561). *รายงานผลการสังเคราะห์ผลการวิจัยและพัฒนารูปแบบกลไกการเสริมสร้างวินัยในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน*. กรุงเทพฯ : พริกหวานกราฟฟิค จำกัด.
- สำนักทะเบียนและวัดผล. (2562). *สถิตินักศึกษาประจำปีการศึกษา 2562*. มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา.
- สุจิตรา บุญรัตพันธุ์. (2546). *ระเบียบวิธีวิจัยสำหรับรัฐประศาสนศาสตร์* (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพฯ : เสมาธรรม.

2. งานวิจัย

- ชลลดา สอนศิริ. (2559). *ความมีวินัยและแนวทางการเสริมสร้างวินัยในตนเองของนักเรียนโรงเรียนวัดหนองขาม (ไทรราชวรวิหาร)* สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ทัศนียา แสนทิพย์. (2559). *การศึกษาความมีวินัยในตนเองของนักเรียนโรงเรียนนิคมสร้างตนเองจังหวัดระยอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1*. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ธัญญพัทธ์ สานตง. (2561). *การสังเคราะห์ทฤษฎีจริยศาสตร์เพื่อเป็นพื้นฐานในการประกอบธุรกิจโรงแรม*. คุษณินพนธ์ปริญญาพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต, สาขาพระพุทธศาสนา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- ธิตีมา จักรเพชร. (2544). *ผลของชุดการแนะแนวที่มีต่อความมีวินัยในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสุเหร่าแสนแสบ กรุงเทพมหานคร*. ปริญญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

- เบญญาภา หลวงราช. (2560). ปัจจัยที่ส่งผลต่อความมีวินัยในตนเองของนักเรียน โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาพัฒนศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ปาจริย์ เกตุสำเภา. (2554). แนวทางการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียน โรงเรียนบ้านกระสังสามัคคี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- พรนิภา จันทร์น้อย. (2560). รูปแบบกิจกรรมการพัฒนาพฤติกรรมทางจริยธรรมของนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาเอกชนตามคุณลักษณะบัณฑิตยุคสมัยไทย. ดุษฎีนิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต, สาขาวิชาผู้นำทางการศึกษาและการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่.
- พรรณรุจี สะอาด. (2558). ปัญหาและแนวทางพัฒนาวินัยของนักเรียนของโรงเรียนบ้านแก้ว สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1. ปริญญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- พระครูกิตติโชติคุณ กิตติปาโล (ปะละกัง). (2561). พุทธจริยศาสตร์กับการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดของชุมชนในอำเภอเปือยน้อย จังหวัดขอนแก่น. ดุษฎีนิพนธ์ปริญญาพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต, สาขาวิชาปรัชญา, บัณฑิตวิทยาลัย. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระครูปริยัติธรรมวงศ์. (2553). การเปรียบเทียบจริยศาสตร์ในพระพุทธศาสนาเถรวาทกับแนวคิดของเพลโต. รายงานการวิจัย. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระครูสมุห์ศรีนัย ปณฺญาวชิโร. (2556). การส่งเสริมคุณธรรมนักเรียนระดับประถมศึกษาโรงเรียนวัดเปาโรหิตย์ เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระมหาจิรุตถ์ อริโย (มะสุใส). (2554). ปัจจัยทางจิตสังคมที่มีความสัมพันธ์ต่อพฤติกรรมการเรียนรู้ค่านิยมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาพัฒนาสังคม, คณะพัฒนาสังคมและสิ่งแวดล้อม, สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- พระมหาอจริยพงษ์ คำตัน. (2554). การปฏิบัติตนด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ของนักเรียนมัธยมศึกษาในเขตจังหวัดนครปฐม. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาพัฒนศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- พระสมุห์ณัฐชัย ฐานากโร (จันทร์ทา). 2555. ศึกษาวิเคราะห์พุทธจริยศาสตร์กับปัญหาการพนันห่วยออนไลน์. วิทยานิพนธ์ปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาปรัชญา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พวงผกา แซ่ตัน. (2554). การศึกษาวินัยนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนวังจันทร์วิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.

- มนตรี ระยับศรี. (2552). *ศึกษาสาเหตุและแนวทางป้องกันและแนวทางแก้ไขปัญหาการประพฤติผิดวินัยของนักเรียนโรงเรียนสวนป่าเขาชะอางค์ สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี*. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ยาใจ เดชขันธ. (2556). *ปัจจัยพระคัมภีร์ที่มีอิทธิพลต่อคุณธรรมของนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ*. คุษณินพนธ์ปรัชญาคุษณินพนธ์บัณฑิต, สาขาวิชาวิจัยหลักสูตรและการสอน, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- รุ่งอรุณ พรเจริญ. (2556). *แนวทางการพัฒนาวินัยนักศึกษิตามความคิดเห็นของบุคคลกรสายวิชาการ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร*. รายงานการวิจัย. คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร.
- วิศิษฐ์ อ้นขวัญเมือง. (2552). *การปฏิบัติตามวินัยของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนบ้านบ่อวิน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรีเขต 1*. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- วีณา ประชากุล. (2549). *การพัฒนาพฤติกรรมเชิงจริยธรรมด้านความมีวินัยของนักเรียนระดับประถมศึกษา*. รายงานการวิจัย. ศูนย์วิจัยและพัฒนาแผ่นดินเชิงคุณธรรม.
- สิทธิพันธ์ บุญชู. (2550). *ปัญหาการประพฤติผิดวินัยและแนวทางการพัฒนาวินัยของนักเรียนโรงเรียนบ้านป่ายุบ (บุนกัประชาชนุเคราะห์) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรีเขต 1*. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สุคนธา ชินศิริ. (2554). *ศึกษาคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนชลราษฎรอำรุง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี เขต 18*. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สุเทพ แสงธรรม. (2553). *การบริหารการประพฤติผิดวินัยของนักเรียนโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 1*. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏนครินทร์.
- สุปราณี สุวรรณฉวี. (2554). *ปัญหาและแนวทางการพัฒนาวินัยนักเรียนของโรงเรียนวัดสุทธาวาสสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3*. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- อัญชิสา สุริย์แสง. (2553). *การใช้กิจกรรมพัฒนาความมีวินัยในตนเองของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนอรุณประดิษฐ์ จังหวัดเพชรบุรี*. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาจิตวิทยาชุมชน, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- เอี่ยมพร ลาโยธี. (2552). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาวินัยของนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในภาคตะวันออกเฉียง*. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.

3. วารสาร

- จันทิมา แสงเลิศอุทัย. (2552). ปัจจัยที่มีผลต่อความมีวินัยในตนเองของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น*. 32(4), 47.
- พระครูปลัดสุวัฒนเมธาคุณ (ชัยยันต์ สืบกระพันธ์). (2557). บูรณาการหลักพุทธจริยศาสตร์ในการดำเนินชีวิตของคนไทยในสังคมปัจจุบัน. *วารสารสถาบันวิจัยญาณสังวร*. 5(1), 3.
- พระสัณฐชัย ญาณวีโร (ทิพย์โอสถ) และคณะ. (2562). การส่งเสริมพฤติกรรมเชิงพุทธจริยธรรมของนิสิตและนักศึกษา มหาวิทยาลัยสงฆ์ในภาคเหนือ. *วารสารมหาจุฬานาครธรรม*. 6(5), 2274.
- พระสำราญ ปณฺญาวชิโร (ไชยสอน). (2558). ความมีระเบียบวินัยในตนเองของนักเรียนโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด. *วารสารมหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัยวิทยาเขตร้อยเอ็ด*. 4(1), 300.

4. เว็บไซต์

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2547). การส่งเสริมปลูกฝังการมีระเบียบวินัยให้นักเรียน. สืบค้นเมื่อ 24 กุมภาพันธ์ 2563, จาก. <https://sites.google.com/site/thamirongreinythungtxngmikd/kar-sng-serim-pluk-fang-kar-mi-rabeiyb-winay-hi-nakreiy-pheux-xari>
- ครูนอกกรอบ. (2561). ปัญหาเด็กที่ไม่มีวินัยมีสาเหตุมาจากอะไรกัน. สืบค้นเมื่อ 24 กุมภาพันธ์ 2563, จาก. <https://www.chiangmainews.co.th/page/archives/805834>
- ธัญญลักษณ์ เวชกามา. การพัฒนาการดำเนินงานเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบของนักเรียนโรงเรียนบ้านท่าเยี่ยมวิทยาลัย อำเภอเมืองยาง จังหวัดนครราชสีมา. สืบค้นเมื่อ 24 กุมภาพันธ์ 2563, จาก. <http://www.northbkk.ac.th/gs/thesis/researchpaper/522301231.pdf>

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
เครื่องมือการวิจัย
(แบบสอบถามเพื่อการวิจัย – แบบสัมภาษณ์)

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง “พุทธจริยศาสตร์กับการพัฒนาระเบียบวินัย นักศึกษาชั้นปีที่ 4 คณะศึกษาศาสตร์ สาขาวิชา
การสอนภาษาอังกฤษ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา”

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาการปฏิบัติตามหลักพุทธจริยศาสตร์ของ
นักศึกษาชั้นปีที่ 4 คณะศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราช
วิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา 2) เพื่อศึกษาการปฏิบัติตามระเบียบวินัย ของนักศึกษาชั้นปีที่ 4 คณะ
ศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา
3) เพื่อวิเคราะห์การปฏิบัติตามหลักพุทธจริยศาสตร์ที่มีผลต่อการพัฒนาระเบียบวินัย ของนักศึกษา
ชั้นปีที่ 4 คณะศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตล้านนา 4) เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาระเบียบวินัยตามหลักพุทธจริยศาสตร์แก่นักศึกษา
ชั้นปีที่ 4 คณะศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตล้านนา

2. แบบสอบถามมี 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 การปฏิบัติตามหลักพุทธจริยศาสตร์

ตอนที่ 3 การปฏิบัติตามระเบียบวินัยของนักศึกษา

ตอนที่ 4 แนวทางการพัฒนาระเบียบวินัยตามหลักพุทธจริยศาสตร์แก่นักศึกษา

3. กรุณาตอบแบบสอบถามตามความคิดเห็นของท่าน ที่ตรงกับความเป็นจริงให้ครบสมบูรณ์
ทุกข้อ ข้อมูลที่ได้รับจากท่านผู้วิจัยจะถือเป็นความลับและจะไม่มีผลต่อการเรียนแต่อย่างใด เพื่อผล
การศึกษาจะได้เป็นจริงมากที่สุด หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านเป็นอย่างดี
ขอขอบคุณทุกท่าน ที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามครั้งนี้

สัจด์ เขียนจันทิก

ผู้วิจัย

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน ☐ หรือข้อความที่ท่านต้องการตามสภาพที่เป็นจริงของท่านมากที่สุด

1. เพศ

- ☐ บรรพชิต
☐ คฤหัสถ์ชาย
☐ คฤหัสถ์หญิง

2. เกรดเฉลี่ย

- ☐ 2.00 - 2.50
☐ 2.51 - 3.00
☐ 3.01 - 3.50
☐ 3.51 - 4.00

3. ที่พักอาศัย

- ☐ วัด
☐ หอพัก
☐ บ้าน / ญาติพี่น้อง

ตอนที่ 2 การปฏิบัติตามหลักพุทธจริยศาสตร์

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน ☐ หรือข้อความที่ท่านต้องการตามสภาพที่เป็นจริงของท่านมากที่สุด

1. นักศึกษาใช้หลักพุทธจริยศาสตร์ข้อใดในการพัฒนาระเบียบวินัยของตนเองมากที่สุด

- ☐ การรักษาศีล 5
☐ หลักกุศลกรรม 10 และอกุศลกรรม 10
☐ หลักมรรค 8

ตอนที่ 3 การปฏิบัติตามระเบียบวินัยของนักศึกษา

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างที่กำหนดให้ตามความคิดเห็นของท่านให้ตรงกับความจริงมากที่สุดเพียงข้อเดียว

ข้อ	การปฏิบัติตามระเบียบวินัยของนักศึกษา	ระดับการปฏิบัติตามระเบียบวินัย				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1.วินัยด้านความประพฤติทั่วไป						
1.1	ท่านปฏิบัติตามกฎระเบียบของสังคม เช่น กฎจราจร					
1.2	ท่านรู้จักกาลเทศะ เช่น รู้ว่าอะไรควรทำและอะไรไม่ควรทำ					
1.3	ท่านตรงต่อเวลาในการนัดหมายกับบุคคลทั่วไป					
1.4	ท่านมีระเบียบในการจัดเก็บสิ่งของต่าง ๆ					
1.5	ท่านประพฤติตนเหมาะสมกับวัย					
2.วินัยด้านการเรียน						
2.1	ท่านมีความรับผิดชอบในการเรียนหรือกิจกรรมอื่น ๆ อย่างเหมาะสม					
2.2	ท่านทำการบ้านหรือทบทวนบทเรียนด้วยตัวท่านเอง					
2.3	ท่านเข้าห้องเรียนตรงต่อเวลา					
2.4	ท่านแต่งตัวเรียบร้อย ถูกต้องตามประกาศมหาวิทยาลัย					
3.วินัยด้านการงานที่ได้รับมอบหมายจากอาจารย์ผู้สอน						
3.1	ท่านมีความรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมาย					
3.2	ท่านทำงานที่ได้รับมอบหมายอย่างเต็มความสามารถ					
3.3	ท่านสามารถทำงานร่วมกับเพื่อนร่วมชั้นได้ดีเป็นอย่างดี					
3.4	ท่านตรงต่อเวลาในการทำงานหรือส่งงานที่ได้รับมอบหมาย					

4.วินัยด้านการควบคุมตนเอง

- 4.1 ท่านควบคุมอารมณ์ได้ดีตามสมควร ไม่มโห
 ฉุนเฉียวเมื่อถูกขัดใจ
- 4.2 ท่านไม่โกรธจนควบคุมตนเองไม่ได้
- 4.3 ท่านอดทนต่อความลำบากได้ตามวัย

ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะทางการพัฒนาระเบียบวินัยตามหลักพุทธจริยศาสตร์ของนักศึกษา

สาเหตุที่ทำให้ท่านขาดระเบียบวินัย	หลักพุทธจริยศาสตร์ที่เป็นแนวทางในการแก้ปัญหา
-----------------------------------	--

ขอขอบคุณที่ตอบแบบสอบถาม

แบบสัมภาษณ์

เรื่อง พุทธจริยศาสตร์กับการพัฒนาระเบียบวินัย นักศึกษาชั้นปีที่ 4 คณะศึกษาศาสตร์ สาขาวิชา
การสอนภาษาอังกฤษ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา

คำชี้แจง

1. แบบสัมภาษณ์ฉบับนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาการปฏิบัติตามหลักพุทธจริยศาสตร์
ของนักศึกษาชั้นปีที่ 4 คณะศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราช
วิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา 2) เพื่อศึกษาการปฏิบัติตามระเบียบวินัย ของนักศึกษาชั้นปีที่ 4 คณะ
ศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา
3) เพื่อวิเคราะห์การปฏิบัติตามหลักพุทธจริยศาสตร์ที่มีผลต่อการพัฒนาระเบียบวินัย ของนักศึกษา
ชั้นปีที่ 4 คณะศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตล้านนา 4) เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาระเบียบวินัยตามหลักพุทธจริยศาสตร์แก่นักศึกษา
ชั้นปีที่ 4 คณะศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตล้านนา

2. แบบสัมภาษณ์นี้เป็นแบบสัมภาษณ์ปลายเปิดสำหรับผู้ทรงคุณวุฒิ แบ่งเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ทรงคุณวุฒิ

ตอนที่ 2 ปัญหาและแนวทางการพัฒนาระเบียบวินัยตามหลักพุทธจริยศาสตร์ของ
นักศึกษา

3. ผลการสัมภาษณ์ของท่านจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการพัฒนาระเบียบวินัยของ
นักศึกษา ซึ่งผู้วิจัยจะเก็บข้อมูลเป็นความลับและรายงานผลในภาพรวมเท่านั้น
ผู้วิจัยขอขอบคุณเป็นอย่างสูงที่ท่านกรุณาให้ความอนุเคราะห์ในครั้งนี้

สจต เขียนจันทิก

ผู้วิจัย

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ทรงคุณวุฒิ ที่ให้สัมภาษณ์

ชื่อ.....

ตำแหน่ง.....

วุฒิทางการศึกษา.....

ตอนที่ 2 ปัญหาและแนวทางการพัฒนาระเบียบวินัยตามหลักพุทธจริยศาสตร์ของนักศึกษา

1. ปัญหาของการขาดระเบียบวินัยของนักศึกษา

ในฐานะที่ท่านเป็นอาจารย์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา ท่านคิดว่าสาเหตุของการเกิดปัญหาเกี่ยวกับการขาดระเบียบวินัยของนักศึกษา เป็นอย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2. หลักพุทธจริยศาสตร์

ท่านคิดว่าหลักพุทธจริยศาสตร์ใดที่ควรนำมาใช้ในการพัฒนาระเบียบวินัยของนักศึกษา

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

3. การนำหลักพุทธจริยศาสตร์มาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาระเบียบวินัยของนักศึกษา

ท่านคิดว่าการนำหลักพุทธจริยศาสตร์มาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาระเบียบวินัยของนักศึกษาได้อย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

4. แนวทางการพัฒนาระเบียบวินัยตามหลักพุทธจริยศาสตร์แก่นักศึกษา

ท่านมีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาระเบียบวินัยตามหลักพุทธจริยศาสตร์แก่นักศึกษาได้อย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

สจด์ เขียนจินตึก

ผู้สัมภาษณ์

วันที่.....

ภาคผนวก ข
แบบประเมินเครื่องมือทางวิจัย

วิเคราะห์ความเที่ยงตรงทางเนื้อหาของแบบสอบถามเพื่อการวิจัย (IOC)

ชื่อเรื่อง “พุทธจริยศาสตร์กับการพัฒนาระเบียบวินัย นักศึกษาชั้นปีที่ 4 คณะศึกษาศาสตร์ สาขาวิชา
การสอนภาษาอังกฤษ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา”

ชื่อผู้วิจัย : สงัด เขียนจันทิก

ชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ :

- 1) พระมหาวิเศษ ปญฺญาวชิโร, รศ.ดร.
การศึกษา ศษ.บ.(สังคมศึกษา-มัธยมศึกษา) ศษ.บ.(การวัดและการประเมินผล
การศึกษา) / ศน.ม.(พุทธศาสนศึกษา) / พร.ด.(ผู้นำทางการศึกษาและการ
พัฒนาทรัพยากรมนุษย์)
ตำแหน่ง อาจารย์ประจำหลักสูตรสาขาวิชาพุทธศาสนาและปรัชญา (ปริญญาโท)
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา
- 2) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.โผน นามณี
การศึกษา B.A. (Buddhist Studies)/M.A. (Buddhist Studies)/
พธ.ด. (พระพุทธศาสนา)
ตำแหน่ง อาจารย์ประจำหลักสูตรสาขาวิชาพุทธศาสนาและปรัชญา (ปริญญาโท)
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา
- 3) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ พูลสุข กรรณาริก
การศึกษา ศศ.ม.(ภาษาอังกฤษ) (เกียรตินิยมอันดับ 2)
ตำแหน่ง อาจารย์ประจำหลักสูตรสาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษ
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา

คำชี้แจง

แบบวัดของการวิจัยตอนที่ 2 ทำขึ้นเพื่อให้ผู้ตอบได้วัดระดับแนวทางพัฒนาระเบียบวินัยด้วย
หลักพุทธจริยศาสตร์ของนักศึกษาชั้นปีที่ 4 คณะศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาการศึกษาภาษาอังกฤษ
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา ในแต่ละหัวข้อหากท่านผู้เชี่ยวชาญพิจารณาเห็น
ว่าคำถามในข้อใดที่ตรงตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยตามความคิดเห็นของท่าน โปรดทำเครื่องหมาย
(/) ลงในช่องความคิดเห็น

ให้คะแนน +1 หมายถึง	แน่ใจว่าแบบสอบถามนี้มีความเหมาะสมกับเนื้อหาและสอดคล้อง กับวัตถุประสงค์ของการวิจัย
ให้คะแนน 0 หมายถึง	ไม่แน่ใจว่าแบบสอบถามนี้มีความเหมาะสมกับเนื้อหาและ สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย
ให้คะแนน -1 หมายถึง	แน่ใจว่าแบบสอบถามนี้ไม่มีความเหมาะสมกับเนื้อหาและสอดคล้อง กับวัตถุประสงค์ของการวิจัย

ตารางที่ ข-1 การพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ

ข้อความ	การพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ			ค่าเฉลี่ย
	คนที่1	คนที่2	คนที่3	
1. ท่านปฏิบัติตามกฎระเบียบของสังคม เช่น กฎจราจร	+1	+1	+1	1
2. ท่านรู้จักกาลเทศะ เช่น รู้ว่าอะไรควรทำและอะไรไม่ควรทำ	+1	+1	+1	1
3. ท่านตรงต่อเวลาในการนัดหมายกับบุคคลทั่วไป	+1	+1	+1	1
4. ท่านมีระเบียบในการจัดเก็บสิ่งของต่าง ๆ	+1	+1	+1	1
5. ท่านประพฤติตนเหมาะสมกับวัย	+1	+1	+1	1
6. ท่านมีความรับผิดชอบในการเรียนหรือกิจกรรมอื่น ๆ อย่างเหมาะสม	+1	+1	+1	1
7. ท่านทำการบ้านหรือทบทวนบทเรียนด้วยตัวท่านเอง	+1	+1	+1	1
8. ท่านเข้าห้องเรียนตรงต่อเวลา	+1	+1	+1	1
9. ท่านแต่งตัวเรียบร้อย ถูกต้องตามประกาศมหาวิทยาลัย	+1	+1	+1	1
10. ท่านมีความรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมาย	+1	+1	+1	1
11. ท่านทำงานที่ได้รับมอบหมายอย่างเต็มความสามารถ	+1	+1	+1	1
12. ท่านสามารถทำงานร่วมกับเพื่อนร่วมชั้นได้เป็นอย่างดี	+1	+1	+1	1
13. ท่านตรงต่อเวลาในการทำงานหรือส่งงานที่ได้รับมอบหมาย	+1	+1	+1	1
14. ท่านควบคุมอารมณ์ได้ดีตามสมควร ไม่มโหรีฉุนเฉียวเมื่อถูกขัดใจ	+1	+1	+1	1
15. ท่านไม่โกรธจนควบคุมตนเองไม่ได้	+1	+1	+1	1
16. ท่านอดทนต่อความลำบากได้ตามวัย	+1	+1	+1	1

ภาคผนวก ค
รายนามผู้เชี่ยวชาญ

รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือเพื่อการวิจัย

- 1) พระมหาวิเศษ ปญฺญาวชิโร, รศ.ดร.
 การศึกษา ศษ.บ.(สังคมศึกษา-มัธยมศึกษา) ศษ.บ.(การวัดและการประเมินผล
 การศึกษา) / ศน.ม.(พุทธศาสนศึกษา) / ประ.ด.(ผู้นำทางการศึกษาและการ
 พัฒนาทรัพยากรมนุษย์)
 ตำแหน่ง อาจารย์ประจำหลักสูตรสาขาวิชาพุทธศาสนาและปรัชญา (ปริญญาโท)
 มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา
- 2) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.โผน นามณี
 การศึกษา B.A. (Buddhist Studies)/M.A. (Buddhist Studies)/
 พธ.ด. (พระพุทธศาสนา)
 ตำแหน่ง อาจารย์ประจำหลักสูตรสาขาวิชาพุทธศาสนาและปรัชญา (ปริญญาโท)
 มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา
- 3) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ พูลสุข กรรณาริก
 การศึกษา ศศ.ม.(ภาษาอังกฤษ) (เกียรตินิยมอันดับ 2)
 ตำแหน่ง อาจารย์ประจำหลักสูตรสาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษ
 มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา

ภาคผนวก ง
รายชื่อผู้ให้สัมภาษณ์

รายชื่อผู้ให้สัมภาษณ์

1. ชื่อ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ พูลสุข กรรณาริก
ตำแหน่งทางวิชาการ ผู้ช่วยศาสตราจารย์/อาจารย์ประจำหลักสูตร
วุฒิการศึกษา ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาอังกฤษ (เกียรตินิยมอันดับ 2)
2. ชื่อ อาจารย์ณพรัตน์ กันทะพิกุล
ตำแหน่งทางวิชาการ อาจารย์/อาจารย์ประจำหลักสูตร
วุฒิการศึกษา ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาอังกฤษ
3. ชื่อ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สาโรช สอาดเอี่ยม
ตำแหน่งทางวิชาการ ผู้ช่วยศาสตราจารย์
วุฒิการศึกษา ศีลศาสตรมหาบัณฑิต (ศษ.ม.) เทคโนโลยีการศึกษา
4. ชื่อ อาจารย์กมล วัชรยิ่งยง
ตำแหน่งทางวิชาการ อาจารย์
วุฒิการศึกษา M.A. English
5. ชื่อ ดร.ณรงค์ศักดิ์ ลุนสำโรง
ตำแหน่งทางวิชาการ อาจารย์/อาจารย์ประจำหลักสูตร
วุฒิการศึกษา Ph.D. Linguistics

ประวัติผู้วิจัย

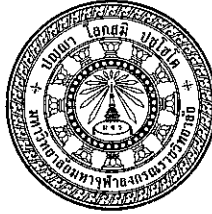
- ชื่อ - นามสกุล (ภาษาไทย) : นายสงัด เขียนจันทิก
- ชื่อ - นามสกุล (ภาษาอังกฤษ) : Mr. SANGAD CHIENJUNTUK
- ตำแหน่งปัจจุบัน : อาจารย์ประจำหลักสูตร สาขาวิชาพุทธศาสนาและปรัชญา
- หน่วยงานและสถานที่ : มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา
ติดต่อได้สะดวก อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่
- ประวัติการศึกษา
- พ.ศ. 2542 : ประกาศนียบัตรวิชาชีพครู
- พ.ศ. 2543 : ศาสตราจารย์บัณฑิต สาขาวิชาภาษาอังกฤษ มหาวิทยาลัย
มหามกุฏราชวิทยาลัย
- พ.ศ. 2546 : Master of Arts (English Literature), Banaras Hindu
University, U.P., India
- พ.ศ. 2547 : Posted Graduate Diploma (Indian Philosophy &
Religion), Banaras Hindu University, U.P., India
- พ.ศ. 2550 : Master of Arts (Indian Philosophy & Religion),
Banaras Hindu University, U.P., India
- พ.ศ. 2555 : Doctor of Philosophy (Ph.D.), (Indian Philosophy &
Religion), Banaras Hindu University, U.P., India

ประวัติผู้ร่วมวิจัย 1

ชื่อ - นามสกุล (ภาษาไทย)	:	พระพิทักษ์ แฝงโกฏิ, ดร.
ชื่อ - นามสกุล (ภาษาอังกฤษ)	:	Phra Phithak Faengkot
ตำแหน่งปัจจุบัน	:	อาจารย์ประจำหลักสูตร สาขาวิชาภาษาอังกฤษ
หน่วยงานและสถานที่อยู่ที่ ติดต่อได้สะดวก	:	มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่
ประวัติการศึกษา		
พ.ศ. 2550	:	พุทธศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
พ.ศ. 2553	:	Master of Arts (Linguistics) Banaras Hindu University, U.P., India
พ.ศ. 2554	:	Master of Arts (Education) Banaras Hindu University, U.P., India
พ.ศ. 2561	:	Doctor of Philosophy (Linguistics) Banaras Hindu University, U.P., India

ประวัติผู้ร่วมวิจัย 2

ชื่อ - นามสกุล (ภาษาไทย)	:	พระมหามนตรี อธิกาโร (อธิการกัณฑ์)
ชื่อ - นามสกุล (ภาษาอังกฤษ)	:	Phramaha Montree Adhikarnkuntorn
หน่วยงานและสถานที่อยู่ที่ ติดต่อได้สะดวก	:	วัดพวงเปี้ย ตำบลหายยา อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่
ประวัติการศึกษา		
พ.ศ. 2560	:	ศาสนศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
พ.ศ. 2564	:	Master of Arts in English University of Mysore, India

ใบรับรองจริยธรรมการวิจัยของข้อเสนอการวิจัย
เอกสารข้อมูลคำอธิบายสำหรับผู้เข้าร่วมการวิจัยและยินยอม

หมายเลขข้อเสนอการวิจัย ว.๑๓/๒๕๖๔

ข้อเสนอการวิจัยนี้และเอกสารประกอบของข้อเสนอการวิจัยตามรายงานการแสดงด้านล่าง ได้รับการพิจารณาจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยแล้ว คณะกรรมการฯ มีความเห็นว่าข้อเสนอการวิจัยที่จะดำเนินการมีความสอดคล้องกับหลักจริยธรรมสากล ตลอดจนกฎหมาย ข้อบังคับและข้อกำหนดภายในประเทศ จึงเห็นสมควรให้ดำเนินการวิจัยตามข้อเสนอการวิจัยนี้ได้

ชื่อข้อเสนอการวิจัย: พุทธจริยศาสตร์กับการพัฒนาระเบียบวินัย นักศึกษาชั้นปีที่ ๔ คณะ
ศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราช
วิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา
(Buddhist Ethics and Discipline Development of 4th Year Student of
the Faculty of Education Teaching English Programme Mahamakut
Buddhist University Lanna Campus)

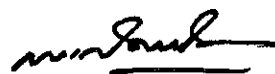
รหัสข้อเสนอการวิจัย: -

สถาบันที่สังกัด: มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา

ผู้วิจัยหลัก: ดร.สัจด์ เขียนจันทิก

เอกสารที่พิจารณาทบทวน

๑. แบบเสนอโครงการวิจัย	ฉบับที่ วันที่ ๒๗ มกราคม ๒๕๖๔
๒. เอกสารชี้แจงข้อมูลผู้เข้าร่วมการวิจัย	ฉบับที่ วันที่ ๒๗ มกราคม ๒๕๖๔
๓. หนังสือแสดงเจตนายินยอมเข้าร่วมการวิจัย	ฉบับที่ วันที่ ๒๗ มกราคม ๒๕๖๔
๔. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล	ฉบับที่ วันที่ ๒๗ มกราคม ๒๕๖๔

(พระสุวรรณเมธาภรณ์, ผศ.)

ประธานคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัย
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔

หมายเลขใบรับรอง: ว.๑๓/๒๕๖๔

วันที่ให้การรับรอง: ๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔

วันหมดอายุใบรับรอง: ๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕

P-ISSN 2651-1630
E-ISSN 2672-9040

วารสารสังคมศาสตร์ และมานุษยวิทยาเชิงพุทธ

Journal of Social Science
and Buddhistic Anthropology

ปีที่ 7 ฉบับที่ 4 (เมษายน 2565)
Vol.7 No 4 (April 2022)

วัดวังตะขันทก จังหวัดนครศรีธรรมราช

พุทธจริยศาสตร์กับการพัฒนาระเบียบวินัย นักศึกษาชั้นปีที่ 4
สาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษ คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา*
BUDDHIST ETHICS AND DISCIPLINE DEVELOPMENT OF FOURTH-YEAR
ENGLISH TEACHING DEPARTMENT STUDENTS IN THE FACULTY
OF EDUCATION, MAHAMAKUT BUDDHIST UNIVERSITY
LANNA CAMPUS

สัจด เชียนจันทิก

Sangad Chienjuntuk

พิทักษ์ แฝงโกฏ

Phithak Faengkot

มนตรี อธิการันทร

Montree Athikarnkuntorn

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยวิทยาเขตล้านนา

Mahamakut Buddhist University, Lanna Campus

E-mail: sangadchienjuntuk2519@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาการปฏิบัติตามหลักพุทธจริยศาสตร์ของนักศึกษาชั้นปีที่ 4 สาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษ คณะศึกษาศาสตร์ 2) ศึกษาการปฏิบัติตามระเบียบวินัยของนักศึกษา 3) วิเคราะห์การปฏิบัติตนที่มีผลต่อการพัฒนาระเบียบวินัยของนักศึกษา และ 4) เสนอแนวทางการพัฒนาระเบียบวินัยตามหลักพุทธจริยศาสตร์แก่นักศึกษาเป็นการวิจัยแบบผสมผสานบูรณาการวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพเข้าด้วยกัน กลุ่มตัวอย่างคือนักศึกษาชั้นปีที่ 4 สาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษ คณะศึกษาศาสตร์ จำนวน 73 รูป/คน และอาจารย์ 5 รูป/คน รวบรวมข้อมูลด้วยแบบสัมภาษณ์และแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าไคสแควร์ ผลการวิจัยพบว่า 1) นักศึกษาชั้นปีที่ 4 สาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษ คณะศึกษาศาสตร์ ปฏิบัติตามหลัก พุทธจริยศาสตร์ด้วยหลักศีล 5 คิดเป็นร้อยละ 94.5 ด้วยหลักกุศลกรรม 10 อกุศลกรรม 10 และด้วยหลักมรรค 8 คิดเป็นร้อยละ 2.7 อย่างละเท่ากัน 2) การปฏิบัติตามระเบียบวินัย ของนักศึกษา

* Received 22 August 2021; Revised 23 April 2022; Accepted 26 April 2022

ใน 4 ด้านอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.63$) โดยวินัยด้านการทำงานที่ได้รับมอบหมายจากอาจารย์มีค่าเฉลี่ยมากกว่าด้านอื่น ๆ ($\bar{X} = 3.72$) รองลงมาวินัยด้านการควบคุมตนเอง ($\bar{X} = 3.68$) วินัยด้านความประพฤติทั่วไป ($\bar{X} = 3.62$) และวินัยด้านการเรียน ($\bar{X} = 3.51$) ทุกด้านมีค่าแปลผลอยู่ในระดับมาก 3) หลักพุทธจริยศาสตร์มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติตามระเบียบวินัยของนักศึกษา โดยรวม 4 ด้านที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 4) หลักพุทธจริยศาสตร์ ควรนำมาเป็นเครื่องมือในการพัฒนาระเบียบวินัยของนักศึกษาเพราะมุ่งเน้นให้ปฏิบัติในทางที่ถูกต้อง มีความคิดดี ทำดี เป็นรากฐานการเป็นสมาชิกที่ดีในสังคม

คำสำคัญ: พุทธจริยศาสตร์, การพัฒนา, ระเบียบวินัย, นักศึกษา

Abstract

The objectives of this research article were to 1) investigate the practice of Buddhist ethics among fourth-year English Teaching Department students in the Faculty of Education 2) examine the students' practice of self-discipline 3) analyze the students' self-conduct, which affects their discipline development, and 4) propose Buddhist ethical principles-based discipline development guidelines for the students. The sample consisted of 73 fourth-year English Teaching Department students in the Faculty of Education and 5 teachers. Interviews and questionnaires were employed for data. The data were analyzed using frequency, percentage, mean, standard deviation, and chi-square. The findings revealed that 1) 94.5% of fourth-year English Teaching Department students in the Faculty of Education followed the Buddhist ethics by observing the five precepts, while 2.7% of them equally followed ten wholesome courses of actions, ten unwholesome courses of actions, and the Noble Eightfold Path. 2) The students' compliance with 4 areas of self-discipline was at a high level ($\bar{X} = 3.63$). The discipline of doing teacher-assigned tasks was higher on average than other areas ($\bar{X} = 3.72$), self-discipline ($\bar{X} = 3.68$), general self-conduct ($\bar{X} = 3.62$), and learning discipline ($\bar{X} = 3.51$), respectively. All aspects were presented at high levels. 3) The Buddhist ethics had a relationship with the students' 4 areas of discipline with a statistical significance level of 0.05, and 4) Buddhist ethics should be used as a tool for developing students' self-discipline since it emphasizes correction of misbehavior, good deeds, and good acts, which are the foundations of good members of society.

Keywords: Buddhist Ethics, Development, Discipline, Students

บทนำ

การมีระเบียบวินัยเป็นเอกลักษณ์อย่างหนึ่งของสังคมที่พัฒนาแล้ว ทุกคนทุกฝ่ายในประเทศไทยต้องตระหนักและปลูกฝังเพื่อให้ทุกคนในชาติมีความเจริญ สามารถเผชิญกับความเปลี่ยนแปลงของโลก มีจุดยืนและทิศทางในการพัฒนาที่สอดคล้องกับรากเหง้าทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมภูมิปัญญาไทย สามารถนำพาสังคมและประเทศชาติก้าวไปพร้อมกับกระแสความเปลี่ยนแปลงของโลกอย่างมั่นคงและสงบสุข คำว่า “วินัย” สมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์ ได้ให้ความหมายไว้ว่า วินัยเป็นการจัดสรรโอกาส ทำให้ชีวิตและสังคมมีระเบียบ และมีโอกาสเกิดขึ้น ดำเนินวิถีชีวิตได้สะดวก เพราะถ้าชีวิตและสังคมไม่มีระเบียบ ไม่เป็นระบบ ก็จะสูญเสียโอกาสในการพัฒนาชีวิตให้ดำเนินไปด้วยดีได้ (สมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์ (ป.อ.ปยุตโต), 2561) ซึ่งในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 - 2564) ได้วางเป้าหมายเพื่อให้บรรลุตามยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี มีหลักการสำคัญของแผนพัฒนาฯ ที่การยึด “คนเป็นศูนย์กลางการพัฒนา” มุ่งสร้างและพัฒนาคนให้เป็นคนที่สมบูรณ์ มีวินัย ใฝ่รู้ มีทักษะ มีความคิดสร้างสรรค์ มีความรับผิดชอบต่อสังคม ประกอบด้วยคุณธรรมและจริยธรรม (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2560) ซึ่งเป็นไปในทิศทางเดียวกับโมเดล Thailand 4.0 ที่ได้กำหนดในวาระที่ 1 ว่า การเตรียมคนไทย 4.0 ให้เป็น “มนุษย์ที่สมบูรณ์ในศตวรรษที่ 21” คือ มีปัญญาเฉียบแหลม มีทักษะ มีสุขภาพแข็งแรง และมีจิตใจที่งดงาม ผ่านการส่งเสริมเลี้ยงดูในครอบครัวที่ฝึกให้พึ่งตนเอง ซื่อสัตย์ มีวินัย มีคุณธรรมจริยธรรม ผ่านกิจกรรมในชีวิตประจำวัน ทั้งในและนอกห้องเรียน โดยสอดแทรกหลักปฏิบัติ ความมีระเบียบวินัย การทำงานเป็นทีม และจิตสาธารณะ (สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย, 2559) ดังนั้น การที่จะให้เด็กประพฤติปฏิบัติตนในสิ่งที่งามตามแบบอย่างวัฒนธรรมที่ดีของไทยนั้น ผู้ใหญ่จะต้องประพฤติปฏิบัติตนให้เป็นแบบอย่างที่ดีให้แก่เด็กก่อน หากผู้ใหญ่ไร้ระเบียบวินัยก็จะเป็นการยากที่จะสร้างวินัยที่ดีให้เกิดขึ้นกับเด็กได้ เมื่อเด็กพร้อมที่จะอยู่ในกรอบวินัยตามสภาพกฎเกณฑ์ที่ตั้งไว้หรือตามสภาพของสิ่งแวดล้อมแล้ว ครูผู้สอนจะต้องเป็นผู้คอยแนะแนวทางการสร้างระเบียบวินัย โดยการให้ประสบการณ์ในการเรียนรู้และการจัดสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ให้เกิดขึ้น ซึ่งเป็นผลที่จะสนับสนุนให้เด็กมีวินัยในตนเอง การมีวินัยในตนเองเป็นการที่บุคคลไม่กระทำการใด ๆ อันเป็นผลที่ก่อให้เกิดความยุ่งยากต่อตนเองในอนาคต หรือการไม่เข้าไปยุ่งเกี่ยวกับเรื่องส่วนตัวและสิทธิของผู้อื่น เพื่อต่อไปจะทำให้เด็กกลายเป็นพลเมืองที่ดีที่มีคุณภาพของสังคม ประเทศชาติ และไม่ทำให้เด็กมีพฤติกรรมที่ก่อปัญหาการทำผิดวินัยอีกต่อไป แต่ข้อเท็จจริงในปัจจุบันเด็กส่วนมากกลับมีพฤติกรรมที่ก่อปัญหาทางระเบียบวินัยขึ้นอยู่เสมอ (ธัญญพัทธ์ สอนคง, 2561)

เยาวชนนับว่าเป็นทรัพยากรมนุษย์ที่สำคัญที่สุดของประเทศ หากไม่ได้รับการพัฒนาให้เป็นทรัพยากรที่ดีแล้ว การพัฒนาประเทศอาจจะเป็นไปได้ไม่เต็มที่ จะเห็นได้ว่าการมีวินัยในตนเองเป็นลักษณะที่จำเป็นต้องปลูกฝังให้กับเยาวชน เมื่อเยาวชนมีวินัยในตนเองเป็นพื้นฐาน

และมีวินัยต่อสังคม ผลที่สุดก็จะมีวินัยต่อประเทศชาติโดยส่วนรวม ซึ่งจะทำให้ประเทศก้าวหน้ามากยิ่งขึ้น ดังนั้น จึงควรเสริมสร้างการมีวินัยในตนเองให้มากยิ่งขึ้นเพื่อเป็นการเพิ่มพูนคุณภาพของประชากรอีกด้านหนึ่ง และจะสามารถลดปัญหาสังคมได้อีกด้วย (ทัศนียา แสนทิพย์, 2559) การพัฒนาจริยธรรมให้เกิดขึ้นกับเยาวชนจึงเป็นสิ่งจำเป็นของการจัดการศึกษาทุกระดับ สถาบันการศึกษามีส่วนสำคัญในการสร้างวินัยให้เกิดขึ้นกับคนทุกวัย ให้เกิดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ มีระเบียบวินัย เคารพกฎกติกาของสังคมและสิทธิของผู้อื่น (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2561) ตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติพุทธศักราช 2542 โดยมีเป้าหมายที่สำคัญของการปฏิรูปการศึกษา คือ การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม และถือเป็นหน้าที่ของสถาบันการศึกษาทุกระดับที่ต้องทำหน้าที่สั่งสอนให้นักเรียนนักศึกษาเป็นผู้ที่มีทั้งความรู้ความสามารถ มีคุณธรรมจริยธรรมประจำตน และการจัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษาเป็นความหวังของประเทศชาติ ทำหน้าที่ในการผลิตบัณฑิตให้ออกมารับใช้สังคม จึงต้องกำหนดนโยบายในด้านการพัฒนาคุณลักษณะของบัณฑิตให้เป็นไปตามเป้าหมายที่จะได้ทรัพยากรบุคคลที่เป็นกำลังสำคัญ จึงควรมุ่งเน้นการก้าวสู่ความทันสมัยให้ผู้เรียน รู้จักแก้ปัญหาพัฒนาสังคมไทยให้กลมกลืนระหว่างวัฒนธรรมไทยและความเป็นสากล ดังนั้นการอุดมศึกษาจึงต้องพัฒนาคณาจารย์เพื่อทำหน้าที่สอน วิจัย อบรมลูกศิษย์ให้ยึดหลักจริยธรรมขั้นพื้นฐาน ได้แก่ ความขยัน ความซื่อสัตย์ การประหยัด ความอดทน ความมีเหตุผล ความรับผิดชอบ ความมีวินัย ความเสียสละ การลดเล็กลบามุขหรือสิ่งเสพติด การมีจรรยาบรรณวิชาชีพ และลดความเห็นแก่ตัว ถ้าบัณฑิตปฏิบัติได้ดังนี้ก็จะบัณฑิตที่สมบูรณ์และเป็นสมาชิกที่ดีในสังคม แต่ปัจจุบัน การจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาของไทยยังให้ความสำคัญกับการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของบัณฑิตไม่ดีเท่าที่ควร โดยเฉพาะด้านความรับผิดชอบต่อหน้าที่ ความซื่อสัตย์ และความเชื่อมั่นในตนเอง (พรนิภา จันทรน้อย, 2560)

นักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา บางกลุ่มยังมีปัญหาเกี่ยวกับการขาดความมีระเบียบวินัย เช่น การแต่งกายไม่ถูกระเบียบ นักศึกษาหญิงสวมกระโปรงสั้น นักศึกษาชายสวมกางเกงยีนส์ และสวมรองเท้าที่ผิดระเบียบมหาวิทยาลัย การเข้าเรียนและการส่งงานไม่ตรงต่อเวลา การเก็บรองเท้าไม่เป็นระเบียบในการเข้าห้องประชุม และการจอตลอดไม่เป็นระเบียบ เป็นต้น จากปัญหาที่กล่าวมา อาจส่งผลให้เกิดพฤติกรรมเบี่ยงเบนไปในทิศทางที่ไม่พึงประสงค์และเป็นปัญหาของมหาวิทยาลัยสังคมและประเทศชาติด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงเห็นว่าการพัฒนาวินัยนักศึกษาเป็นพื้นฐานของวินัยทางสังคม เพราะบุคคลที่มีวินัยในตนเองจะเป็นผู้ที่สามารถควบคุมยับยั้งพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ การพัฒนาวินัยนักศึกษาจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งโดยเฉพาะนักศึกษามหาวิทยาลัย เพราะเป็นบุคคลที่อยู่ในวัยควรแก่การส่งเสริมการเจริญเติบโต ทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจ เป็นวัยที่มีความคิดเป็นอิสระ ตัดสินใจอย่างรวดเร็ว ทั้งนี้จึงต้องได้รับความร่วมมือจากคณาจารย์และผู้ที่เกี่ยวข้องเพื่อช่วยกันแก้ปัญหาพฤติกรรมของนักศึกษา ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความเห็นว่าพุทธปรัชญาน่าจะมีแนวความคิดที่สามารถตอบ

ปัญหาทางจริยศาสตร์และนำมาประพจน์ปฏิบัติเพื่อแก้ไขปัญหาเหล่านั้นได้ จึงศึกษาเกี่ยวกับพุทธจริยศาสตร์ในการพัฒนาระเบียบวินัยของนักศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา ซึ่งจะส่งผลต่อการสร้างควมมีวินัยแก่นักศึกษา อันเป็นทรัพยากรที่มีคุณภาพของครอบครัว ชุมชน สังคม และอนาคตของประเทศชาติต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการปฏิบัติตามหลักพุทธจริยศาสตร์ ของนักศึกษาชั้นปีที่ 4 สาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา
2. เพื่อศึกษาการปฏิบัติตามระเบียบวินัย ของนักศึกษาชั้นปีที่ 4 สาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา
3. เพื่อวิเคราะห์การปฏิบัติตามหลักพุทธจริยศาสตร์ที่มีผลต่อการพัฒนาระเบียบวินัย ของนักศึกษาชั้นปีที่ 4 สาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา
4. เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาระเบียบวินัยตามหลักพุทธจริยศาสตร์แก่นักศึกษา ชั้นปีที่ 4 สาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Methods Research) ที่ผู้วิจัยบูรณาการวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพเข้าด้วยกัน ซึ่งมีวิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ขอบเขตในการวิจัย

ขอบเขตด้านเนื้อหา ได้แก่ แนวทางการพัฒนาระเบียบวินัยของนักศึกษา ซึ่งผู้วิจัยใช้กรอบแนวคิดของ พรณรุจี สะอาด ที่กล่าวถึงประเภทของวินัยว่า เด็ก ๆ ควรมีวินัยในด้านต่าง ๆ คือ 1) ด้านวินัยในความประพฤติทั่วไป 2) ด้านวินัยในกิจวัตรประจำวัน 3) ด้านวินัยในการเรียน 4) ด้านวินัยในการทำงาน 5) ด้านวินัยในการควบคุมตนเอง (พรณรุจี สะอาด, 2558)

ขอบเขตด้านพื้นที่ ได้แก่ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา

ขอบเขตด้านระยะเวลา คือ ระยะเวลา 6 เดือน

2. ประชากรในการวิจัย

ในการศึกษาวิจัยนี้ ประชากรที่ศึกษา ได้แก่ นักศึกษาชั้นปีที่ 4 สาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา ภาคปกติ ปีการศึกษา 2562 ทั้งหมด จำนวน 73 รูป/คน (สำนักทะเบียนและวัดผล, 2562) โดยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง และผู้ให้ข้อมูลสำคัญ คือ อาจารย์ผู้สอน/อาจารย์ประจำหลักสูตรสาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษ จำนวน 5 รูป/คน โดยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้แบบสัมภาษณ์และแบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลที่สร้างขึ้นจากการศึกษาพุทธจริยศาสตร์ในการพัฒนาระเบียบวินัยนักศึกษาชั้นปีที่ 4 สาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา โดยข้อคำถามได้ครอบคลุมถึงวัตถุประสงค์ของการวิจัย

4. การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

4.1 ผู้วิจัยศึกษาค้นคว้าเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพุทธจริยศาสตร์ของนักศึกษาชั้นปีที่ 4 สาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

4.2 ให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบว่า แบบสอบถามตรงตามเนื้อหาสาระที่จะศึกษาหรือไม่ และปรับปรุงให้สมบูรณ์ตามข้อเสนอแนะ

4.3 นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาหาค่า IOC แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขตามที่ผู้เชี่ยวชาญแนะนำ โดยให้ค่าความเที่ยงตรงของเครื่องมืออยู่ระหว่าง 0.6 - 1.00

4.4 นำแบบสอบถามที่ผ่านการแก้ไขจากผู้เชี่ยวชาญแล้วไปเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มประชากรเป้าหมายต่อไป

5. การเก็บรวบรวมข้อมูล

5.1 ผู้วิจัยติดต่อวิทยาลัยศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา เพื่อขออนุญาตเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม

5.2 ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จเรียบร้อยแล้วไปเก็บข้อมูลกับกลุ่มประชากร ซึ่งเป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 4 ภาคปกติ สาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา ปีการศึกษา 2562 จำนวน 73 รูป/คน โดยผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปแจกให้กับประชากรและรับคืนกลับมาด้วยตนเอง

5.3 ผู้วิจัยเก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์อาจารย์ผู้สอน/อาจารย์ประจำหลักสูตรการสอนภาษาอังกฤษจำนวน 5 รูป/คน ด้วยตนเอง

6. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสอบถามของนักศึกษาทั้งหมดมาประมวลผลและวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปสำหรับการวิจัยทางสังคมศาสตร์ ด้วยสถิติเชิงพรรณนา ซึ่งประกอบด้วย ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ส่วนการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยได้รวบรวมแนวคิดจากการสัมภาษณ์อาจารย์ผู้สอน/อาจารย์ประจำหลักสูตรสาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษจำนวน 5 รูป/คน เกี่ยวกับพุทธจริยศาสตร์ในการพัฒนาระเบียบวินัยของนักศึกษากลุ่มตัวอย่าง แล้วนำเสนอแบบบรรยาย

ผลการวิจัย

ผลการวิจัย พบว่า

1. การปฏิบัติตามหลักพุทธจริยศาสตร์ของนักศึกษา พบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่ปฏิบัติตามหลักพุทธจริยศาสตร์ด้วยหลักการรักษาศีล 5 จำนวน 69 รูป/คน คิดเป็นร้อยละ 94.5 รองลงมา ปฏิบัติด้วยหลักกุศลกรรม 10 และ หลักอกุศลกรรม 10 จำนวน 2 รูป คิดเป็นร้อยละ 2.7 และปฏิบัติด้วยหลักมรรค 8 จำนวน 2 รูป คิดเป็นร้อยละ 2.7 ตามลำดับ

2. การปฏิบัติตามระเบียบวินัย 4 ด้าน ของนักศึกษา อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.63$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า วินัยด้านการทำงานที่ได้รับมอบหมายจากอาจารย์ผู้สอน มีค่าเฉลี่ยมากกว่าด้านอื่น ๆ ($\bar{X} = 3.72$) รองลงมา คือ วินัยด้านการควบคุมตนเอง ($\bar{X} = 3.68$) วินัยด้านความประพฤติทั่วไป ($\bar{X} = 3.62$) และวินัยด้านการเรียน ($\bar{X} = 3.51$) ซึ่งทุกด้านมีค่าแปลผลอยู่ในระดับมากตามลำดับ

3. การปฏิบัติตามหลักพุทธจริยศาสตร์ที่มีผลต่อการพัฒนาระเบียบวินัยของนักศึกษา โดยรวม 4 ด้าน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

4. แนวทางการพัฒนาระเบียบวินัยตามหลักพุทธจริยศาสตร์แก่นักศึกษาชั้นปีที่ 4 สาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา ได้แก่ 1) พุทธจริยศาสตร์ระดับต้น คือ การรักษาศีล 5 (เบญจศีล) ธรรม 5 ความประพฤติชอบทางกายและวาจา การรักษากายวาจาให้เรียบร้อย การรักษาตามระเบียบวินัย ข้อปฏิบัติในการเว้นจากความชั่ว การควบคุมตนให้ตั้งอยู่ในความไม่เบียดเบียน เบญจศีลและเบญจธรรมเป็นธรรมคู่กัน คนที่มีเบญจธรรมจึงจะเป็นผู้มีเบญจศีล ซึ่งหากคนมีศีลและธรรมดังกล่าวแล้ว จะเว้นจากการทำความชั่ว รู้จักควบคุมตนให้ตั้งอยู่ในความดี ไม่เบียดเบียนตนและคนอื่น และประพฤติชอบทางกาย วาจา และใจ ทำให้อยู่ร่วมกับคนอื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข และข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้เสนอแนวทางการพัฒนาระเบียบวินัยโดยใช้หลัก ทิศ 6 โดยให้ความเห็นว่า การให้ความรู้เรื่องทิศ 6 กับบุคคลรอบตัวเรา วิธีปฏิบัติตนต่อสิ่งรอบตัว ให้รู้จักการพัฒนาระเบียบวินัย เพื่อชี้ให้เห็นคุณค่าของการมีระเบียบที่มีผลต่อบุคคลเหล่านี้ จากนั้นให้ปฏิบัติ ธรรม 5 ประการ เพื่อพัฒนารักษาต่อยอด ระเบียบวินัยตนเอง 2) พุทธจริยศาสตร์ระดับกลาง อันได้แก่ กุศลกรรม 10 และอกุศลกรรม 10 ซึ่งกุศลกรรม คือ ความประพฤติเรียบร้อย ทางกาย ทางวาจา ทางใจ ส่วนอกุศลกรรม คือ ความประพฤติไม่เรียบร้อย ทางกาย ทางวาจา และทางใจ และ 3) พุทธจริยศาสตร์ระดับสูง มรรค 8 ซึ่งเป็นหลักพุทธจริยศาสตร์ที่สามารถกล่อมเกล่า ผูกจิตสมาธิ ขัดเกลาร่างกายได้เป็นอย่างดี สามารถยึดถือปฏิบัติในการดำเนินชีวิตให้มีความสุข มีระเบียบวินัยของนักศึกษาได้ นอกจากนี้ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญยังได้กล่าวถึงแนวทางการพัฒนาระเบียบวินัยของนักศึกษาโดยใช้หลักมงคล 38 ประการ โดยให้ความเห็นว่าเป็นพุทธจริยธรรมเกี่ยวกับการปฏิบัติตนเพื่อการดำรงชีวิตที่ดี เป็นหลักจริยธรรมในการดำเนินชีวิตให้ประสบความสำเร็จก้าวหน้า ซึ่งในมงคล 38 ประการ ประกอบด้วย เรื่อง

ทานศีล ความกตัญญู การมีวินัย การปฏิบัติหน้าที่ระหว่างบุคคลต่าง ๆ ที่ดำเนินไปด้วยความถูกต้อง จะทำให้ผู้ปฏิบัติมีกำลังในการปฏิบัติตามมงคลชีวิตจากระดับต้น จนถึงระดับสูง ในมงคลที่ 9 ว่าด้วยวินัย ซึ่งวินัย คือระเบียบ กฎเกณฑ์ ข้อบังคับ สำหรับการควบคุมความประพฤติทางกาย วาจา ของคนในสังคมให้เรียบร้อยดีงาม เป็นแบบแผน อันหนึ่งอันเดียวกัน จะได้อยู่ร่วมกันด้วยความสุขสบาย ไม่กระทบกระทั่งซึ่งกันและกัน วินัยช่วยให้คนในสังคมห่างไกลจากความชั่วทั้งหลาย และการอยู่ร่วมกันเป็นกลุ่ม ถ้าขาดระเบียบวินัย ต่างคนต่างทำตามใจตนเอง ความขัดแย้งก็จะเกิดขึ้น การงานที่ทำการก็จะเกิดผลเสีย อีกทั้งเพื่อให้มีการนำผลการวิจัยสู่การปฏิบัติ ผู้บริหารมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา อาจารย์ผู้รับผิดชอบในการถ่ายทอดสอนในวิชาที่เกี่ยวข้อง ควรมีการจัดอบรมนักศึกษาด้วยการให้ความรู้และปฏิบัติตนตามหลักพุทธจริยศาสตร์ เพื่อคลี่คลายปัญหาของสังคม แยกแยะได้ว่าอะไรคือสิ่งที่ควรประพฤติ อะไรควรงดเว้น อะไรควรทำ อะไรถูก อะไรผิด อะไรดี และอะไรชั่ว เพื่อทำความเข้าใจให้ถูกต้องตามที่เป็นจริง อันจะเป็นประโยชน์ต่อสังคมต่อไป รวมไปถึงการจัดการเรียนการสอนตามผลการวิจัยครั้งนี้ คณาจารย์ควรที่จะเลือกวิธีการที่เหมาะสม อธิบายถึงเหตุและผลของการใช้หลักจริยศาสตร์ในชั้นเรียน อันจะนำพาการเปลี่ยนแปลงมาสู่นักศึกษาได้ เช่น การวางแผนหลักการ แนวทางในการตกลงกันในระดับเรียนในระดับสาขา หรือในระดับมหาวิทยาลัย เพื่อจัดการและตักเตือน อันจะสามารถนำความคิดที่มีสติสัมปชัญญะแก่นักศึกษาที่ขาดระเบียบวินัยในการใช้ชีวิตได้ ควรปลูกฝังการจัดกิจกรรม เน้นการปฏิบัติอย่างจริงจังต่อเนื่อง และประเมินผลการจัดการเรียนการสอนและการจัดกิจกรรมเพื่อปรับปรุง แก้ไขให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น ทั้งนี้ พื้นฐานของนักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา เป็นผู้รักและใฝ่ดี การพูดด้วยเหตุผล วาจาจึงเป็นเครื่องมือที่สมควรนำมาใช้อธิบายให้บุคคลได้เปลี่ยนแปลงตนเอง ด้วยความหลากหลายในการใช้หลักจริยศาสตร์ เช่น การพูดถึงเรื่องความรับผิดชอบ ความเป็นระเบียบวินัย มีความอดทน อดกลั้น ใช้สติสัมปชัญญะเพื่อจัดการกับปัญหา ให้เกิดมีความสามัคคี เสียสละ ไม่เห็นแก่ตัว ในการประกอบอาชีพ และการเรียนการสอน และการนำหลักธรรม 5 มาใช้เพื่อให้ประคองตน มีสติรอบคอบ การนำหลักทศ 6 มาใช้ เพื่อให้เกิดการระลึกรับผิดชอบต่อส่วนรวม โดยเฉพาะคนรอบข้างใกล้ตัวที่จะทำให้เกิดความเดือดร้อนรำคาญจากตัวเราอันเนื่องมาจากการขาดระเบียบวินัย การรู้จักผิดชอบ สำนึกถึงคนรอบข้างใกล้ตัวอันเป็นที่รัก จะช่วยพัฒนาให้มีระเบียบวินัยมากขึ้น อันจะเป็นหลักและรากฐานของสมาชิกในสังคมที่สมควรปฏิบัติต่อตนเอง ต่อผู้อื่น และต่อสังคม เมื่อประพฤติปฏิบัติกิจการต่าง ๆ ด้วยหลักนี้ ก็จะก่อให้เกิดความเจริญรุ่งเรืองขึ้นในสังคม และผู้ที่ประพฤติปฏิบัติอยู่เป็นนิจจะพึงรู้และรับรู้ว่ามีสิ่งใดถูก สิ่งใดผิดด้วยตนเอง

อภิปรายผล

จากผลการวิจัย สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1. การปฏิบัติตามหลักพุทธจริยศาสตร์ของนักศึกษากลุ่มตัวอย่าง ส่วนใหญ่จะปฏิบัติตามหลักพุทธจริยศาสตร์ด้วยหลักการรักษาศีล 5 ซึ่งเป็นศีลขั้นพื้นฐานที่มนุษย์เราทุกคนควรจรรักษาไว้ให้ได้ หากทุกคนไม่มีศีล การอยู่ร่วมกันก็จะไร้มนุษยธรรมและทำให้เกิดปัญหาตามมามากมาย เนื่องจากศีลเป็นการควบคุมและขัดเกลาพฤติกรรมในการดำเนินชีวิต มีผลต่อทุกการกระทำของคนในสังคม เป็นแนวทางการปฏิบัติสำคัญต่อการประพฤติปฏิบัติของชาวพุทธตามหลักคำสอนของพระพุทธเจ้า สนับสนุนผลการศึกษาของ ธัญญพัทธ์ สอนคงที่กล่าวว่า พุทธจริยศาสตร์ระดับต้น คือการรักษาศีล 5 (เบญจศีล) ความประพฤติชอบทางกายและวาจา และการรักษากายวาจาให้เรียบร้อย การรักษาตามระเบียบวินัย ข้อปฏิบัติในการเว้นจากความชั่ว การควบคุมตนให้ตั้งอยู่ในความไม่เบียดเบียน “ศีล” เป็นหลักปฏิบัติของภิกษุที่มีความสำรวมในโอวาทปาฏิโมกข์ ถึงพร้อมด้วยอาจาระและโคจร เห็นภัยในโทษทั้งหลายแม้มีประมาณเล็กน้อย สมาทานอยู่ในสิกขาบททั้งหลาย ความสำรวม ความระวัง ความไม่ก้าวล่วง ในสิกขาบททั้งหลาย การสำรวมกาย วาจา ใจ ลักษณะของศีล 5 หมายถึง ความสำรวมทางกายวาจา หรือแปลว่าลักษณะความเป็นปกติ คือ การไม่ประพฤติผิดทางกาย และวาจา ความมีระเบียบวินัย กฎเกณฑ์ ข้อบังคับสำหรับการควบคุมประพฤติทางกายของคนในสังคมให้เรียบร้อยดีงาม เป็นแบบแผนอันหนึ่งอันเดียวกัน จะได้อยู่ร่วมกันด้วยความสุขสบาย ได้แก่ 1) ปาณาติบาต เวรมณี หมายถึง เจตนาตเว้นจากการฆ่าสัตว์ 2) อทินนาทานนา เวรมณี หมายถึง เจตนาตเว้นจากการถือเอาสิ่งของที่เจ้าของมิได้ให้ด้วยอาการแห่งการขโมย 3) กาเมสุมิฉฉาจารา เวรมณี หมายถึง เจตนาตเว้นจากการประพฤติผิดในกาม 4) มุสาวาทา เวรมณี หมายถึง เจตนาตเว้นจากการพูดเท็จ และ 5) สุราเมระยะมัชชะปะมาทัฏฐานา เวรมณี หมายถึง เจตนาตเว้นจากของมึนเมา สุราเมรัย (ธัญญพัทธ์ สอนคง, 2561)

2. การปฏิบัติตามระเบียบวินัย 4 ด้าน ของนักศึกษากลุ่มตัวอย่าง อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.63$, S.D. = 0.168) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากกว่าด้านอื่น คือ วินัยด้านการทำงานที่ได้รับมอบหมายจากอาจารย์ผู้สอน รองลงมา คือ วินัยด้านการควบคุมตนเอง วินัยด้านความประพฤติทั่วไป และวินัยด้านการเรียน ซึ่งทุกด้านมีค่าแปลผลอยู่ในระดับมาก ที่เป็นเช่นนี้เนื่องจากการขาดระเบียบวินัยของนักศึกษามักออกมาในรูปของการขาดเรียน การมาสาย การหนีเรียน การแต่งกายและการประพฤติไม่เหมาะสม การขาดคุณธรรมและจริยธรรม ในการพัฒนาระเบียบวินัยของนักศึกษา ทางมหาวิทยาลัยได้มีการจัดการเรียนการสอนและกิจกรรมการศึกษาให้นักศึกษารู้ เข้าใจและตระหนักในเหตุผล ที่มา คุณค่า คุณประโยชน์ของกฎระเบียบ ที่มีต่อบุคคล สังคมส่วนรวม และคุณค่าคุณประโยชน์ของการประพฤติปฏิบัติตามกฎระเบียบ ซึ่งสนับสนุนงานวิจัยของ รุ่งอรุณ พรเจริญ ซึ่งผลการวิจัยได้สรุปแนวทางการพัฒनावินัยของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร 4 ด้าน

ได้แก่ ด้านการแต่งกาย ด้านการตรงต่อเวลา ด้านความสะอาด ด้านการแสดงความเคารพ และด้านการปฏิบัติตามระเบียบข้อบังคับของมหาวิทยาลัย ตามความคิดเห็นของบุคลากรสายวิชาการ โดยภาพรวม ความเห็นที่ว่าควรมีการพัฒนาวินัยของนักศึกษาในทุกด้าน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านที่ควรมีการพัฒนาวินัยของนักศึกษามากที่สุด คือ ด้านความสะอาด รองลงมา คือ ด้านการปฏิบัติตามระเบียบข้อบังคับของมหาวิทยาลัย ด้านการตรงต่อเวลา ด้านการแสดงความเคารพ และด้านที่ควรมีการพัฒนาวินัยของนักศึกษา ซึ่งมีความสำคัญต่ำที่สุด คือ ด้านการแต่งกาย ตามลำดับ (รุ่งอรุณ พรเจริญ, 2556) ตรงกับแนวคิดของกระทรวงศึกษาธิการ ที่ได้เสนอแนะมาตรการและกิจกรรมต่าง ๆ ให้สถานศึกษาดำเนินการเพื่อเสริมสร้างอุดมการณ์ เร่งรัดดำเนินการปลูกฝังและเสริมสร้างคุณธรรม ค่านิยมที่มีความสำคัญยิ่งต่อเยาวชน และชาติบ้านเมืองอย่างน้อย 3 ประการ คือ ความมีระเบียบวินัย การประหยัดและการออม และความรักชาติที่ถูกทาง เป็นต้น ซึ่งจะเห็นได้ว่า ความมีระเบียบวินัย ก็เป็นหนึ่งในสามประการที่จะต้องเร่งส่งเสริม ปลูกฝังและเสริมสร้าง โดยมีจุดประสงค์เพื่อให้เยาวชนได้ตระหนักถึงเหตุผล ที่มา คุณค่าและคุณประโยชน์ของกฎระเบียบที่มีต่อบุคคลและส่วนรวม และเพื่อฝึกให้เยาวชนประพฤติปฏิบัติตามกฎระเบียบ จนเกิดเป็นคุณลักษณะประจำตัวที่จะควบคุมตนเองให้ประพฤติปฏิบัติตามกฎและระเบียบนั้น (กระทรวงศึกษาธิการ, 2547) ซึ่งมีความคิดเห็นตรงกับ มนตรี ระยาศรี โดยกล่าวว่า วินัย หมายถึง การอยู่ในระเบียบแบบแผนและข้อบังคับของสังคม ดังนั้นการส่งเสริมวินัยให้นักเรียนจึงควรครอบคลุมถึงการส่งเสริมพัฒนานักเรียนให้สามารถประพฤติปฏิบัติตนในระเบียบแบบแผน และข้อบังคับของสถานศึกษาและสังคมได้อย่างเหมาะสม (มนตรี ระยาศรี, 2552) และสนับสนุนแนวคิดของ สุคนธา ชินศิริ ที่สรุปความหมายของควมมีวินัยว่าหมายถึง การควบคุมความประพฤติปฏิบัติให้ถูกต้องเหมาะสมกับจรรยาบรรณ ข้อบังคับ ข้อตกลง กฎหมายและศีลธรรม อันได้แก่ การรักษาระเบียบวินัยในการบริโภคและอุปโภค การรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบทั้งภายในและภายนอก การแต่งกายและควบคุมท่วงทีกิริยาจาและใจ และปรับปรุงกิริยาให้งดงาม เป็นระเบียบ มีกิริยาดีสุภาพอ่อนโยน ประพฤติปฏิบัติให้เหมาะสมแก่บุคคล โอกาส เวลา สถานที่ อันนำไปสู่ความสงบสุขในชีวิตของตน และความเป็นระเบียบในสังคม (สุคนธา ชินศิริ, 2554) อีกทั้งยังตอบรับกับความเห็นของ ปาจริย์ เกตุสำเภา ที่กล่าวว่า ควมมีวินัยหมายถึง การยึดมั่นในระเบียบแบบแผนข้อบังคับและข้อปฏิบัติซึ่งมีทั้งวินัยต่อตนเองและวินัยทางสังคม ผู้ที่มีวินัยคือผู้ที่ปฏิบัติตนในขอบเขตกฎระเบียบของสถานศึกษา/สถาบัน/องค์กรสังคมและประเทศ โดยที่ตนเองยินดีปฏิบัติตามอย่างเต็มใจและตั้งใจ เช่น การแต่งกายที่ถูกต้องตามระเบียบ การเข้าแถวรับบริการตาม (ปาจริย์ เกตุสำเภา, 2554) และสนับสนุนการศึกษาของ พระมหาจิรฉัตร อริโย ซึ่งสรุปความหมายของควมมีวินัยว่า หมายถึง ลักษณะของนักเรียนที่สามารถควบคุมตนเองและพฤติกรรมของตนเองให้เป็นไปตามที่ตนเองมุ่งหวัง โดยไม่ทำให้ตนเองเดือดร้อนตลอดจนไม่ขัดต่อกฎระเบียบของสังคมและสิทธิของผู้อื่นที่จะนำตนไปสู่

การดำเนินชีวิตอย่างมีความสุข (พระมหาจิรัตถกร อริโย (มะสุใส), 2554) และยังตอบรับแนวคิดของ ยาใจ เดชจันทร์ที่ได้สรุปความหมายของความมีวินัยว่าหมายถึง คุณลักษณะของนักเรียนเกี่ยวกับการควบคุมตนเองให้ประพฤติปฏิบัติตนอยู่ในกรอบระเบียบแบบแผน กฎหมาย ข้อบังคับและข้อปฏิบัติด้วยความสมัครใจ (ยาใจ เดชจันทร์, 2556)

3. การปฏิบัติตามหลักพุทธจริยศาสตร์ที่มีผลต่อการพัฒนาระเบียบวินัยของนักศึกษา กลุ่มตัวอย่าง โดยรวม 4 ด้าน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ที่เป็นเช่นนี้เนื่องจาก การใช้หลักพุทธจริยศาสตร์มาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาระเบียบวินัยของนักศึกษา สามารถควบคุมความประพฤติปฏิบัติให้ถูกต้องและเหมาะสมกับจรรยาบรรณ ข้อบังคับ ข้อตกลง กฎหมาย และศีลธรรมได้ และควบคุมท่วงทีกริยาวาจาและใจ และปรับปรุงกริยาทั้งดงาม เป็นระเบียบ มีกิริยาดี สุภาพอ่อนโยน ประพฤติปฏิบัติให้เหมาะสมแก่บุคคล โอกาส เวลาและสถานที่ อันนำไปสู่ความสงบสุขในชีวิตของตน และความเป็นระเบียบในสังคม เข้ากับความเห็นของผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่กล่าวว่า การประยุกต์ใช้หลักพุทธจริยศาสตร์ เพื่อใช้ในการพัฒนาระเบียบวินัยของนักศึกษาสามารถปฏิบัติได้เป็นอย่างดี เพราะทำให้เกิดการอบรมขัดเกลาตนเองให้มีคุณธรรมสูงขึ้น ให้มีการประพฤติปฏิบัติในการวางตนได้อย่างเหมาะสม สร้างคุณค่าให้กับตนเอง สามารถเสริมสร้างให้นักศึกษามีความเป็นครูได้เป็นอย่างดี โดยสามารถประยุกต์ให้เข้ากับการจัดการเรียนการสอน โดยยึดถือมาตรฐานผลการเรียนรู้จากหลักสูตรรายวิชา หมวดวิชาเฉพาะด้าน 6 ด้าน คือ 1) ด้านคุณธรรมจริยธรรม 2) ด้านความรู้ 3) ด้านทักษะทางปัญญา 4) ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ 5) ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ 6) ด้านทักษะด้านการจัดการเรียนรู้

4. แนวทางการพัฒนาระเบียบวินัยตามหลักพุทธจริยศาสตร์แก่นักศึกษา เมื่อพิจารณาถึงสาเหตุแล้วพบว่า อาจมาจาก 1) สภาพทางร่างกายของนักศึกษา เช่น สภาวะส่วนตัว มักทำอะไรตามใจตัวเอง หรืออาจมาจากสภาพทางจิตใจของนักศึกษา ที่มักจะแสดงพฤติกรรมก้าวร้าวอยู่เสมอ 2) อาจารย์ผู้สอน เนื่องจากอาจารย์ผู้สอนทำหน้าที่สั่งสอนอบรมดูแลขัดเกลานิสัยของนักศึกษา และมีอำนาจสิทธิ์ขาดในการควบคุมห้องเรียน เช่น กฎและระเบียบต่าง ๆ ของห้องเรียน จึงมีส่วนทำให้นักศึกษาขาดระเบียบวินัย มีความประพฤติไม่เหมาะสม ข้อเสนอแนวทางการพัฒนาระเบียบวินัยด้วยหลักพุทธจริยศาสตร์ที่เป็นแนวทางในการแก้ปัญหา ได้แก่ 1) การรักษาศีล 5 หรือ เบญจศีล ความประพฤติชอบทางกายและวาจา และการรักษากายวาจาให้เรียบร้อย การรักษามารับระเบียบวินัย ข้อปฏิบัติในการเว้นจากความชั่ว การควบคุมตนให้ตั้งอยู่ในความไม่เบียดเบียน 2) กุศลกรรม 10 และอกุศลกรรม 10 ซึ่งกุศลกรรม คือ ความประพฤติเรียบร้อย ทางกาย ทางวาจา ทางใจ ส่วนอกุศลกรรม คือ ความประพฤติไม่เรียบร้อย ทางกาย ทางวาจา และทางใจ 3) มงคล 38 ประการ มงคลที่ 9 ว่าด้วยวินัย ซึ่งวินัย คือ ระเบียบ กฎเกณฑ์ ข้อบังคับ สำหรับควบคุมความประพฤติทางกาย วาจา ของคนในสังคมให้เรียบร้อยดีงาม เป็นแบบแผนอันหนึ่งอันเดียวกัน จะได้อยู่ร่วมกันด้วยความสุขสบายไม่

กระทบกระทั่งซึ่งกันและกัน วินัย ช่วยให้คนในสังคมห่างไกลจากความชั่วทั้งหลาย และการอยู่ร่วมกันเป็นกลุ่ม ถ้าชาดระเบียบวินัย ต่างคนต่างทำตามใจตนเอง ความขัดแย้งก็จะเกิดขึ้น การงานที่ทำได้เกิดผลเสีย ตอรับกับการศึกษาของ สุนทร สุขทรัพย์ทวีผล และคณะ ที่สรุปว่า มงคลสูตรเป็นหลักการพัฒนาตนเอง มีองค์ธรรม 38 ประการ เป็นระบบการพัฒนาตั้งแต่ขั้นพื้นฐานจนถึงขั้นสูงสุด คือ พระนิพพาน โดยสามารถจำแนกตามลักษณะของการพัฒนาตนเอง ออกเป็น 3 ชั้น คือ ขั้นพื้นฐาน 18 องค์ธรรม ชั้นกลาง 12 องค์ธรรม และขั้นสูง 8 องค์ธรรม (สุนทร สุขทรัพย์ทวีผล และคณะ, 2561) นอกจากนี้ แนวทางการพัฒนาระเบียบวินัยตามหลัก พุทธจริยศาสตร์แก่นักศึกษานั้น ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา ต้องร่วมมือกันอย่างจริงจัง และกำหนดให้มีการใช้หลักพุทธจริยธรรม จริยศาสตร์ มาใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาระเบียบวินัยของนักศึกษาอย่างเป็นระบบและเป็นรูปธรรม ควรนำผลการวิจัยเสนอต่อผู้เกี่ยวข้อง เช่น ผู้บริหารมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา อาจารย์ ผู้รับผิดชอบในการถ่ายทอดสอนในวิชาที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำผลการวิจัยสู่การปฏิบัติ คือ จัดการเรียนการสอนตามผลการวิจัยครั้งนี้ การจัดกิจกรรม เน้นการปฏิบัติอย่างจริงจัง ต่อเนื่อง และประเมินผลการจัดการเรียนการสอนและการจัดกิจกรรม เพื่อปรับปรุง แก้ไขให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น เมื่อการประยุกต์ใช้หลักพุทธจริยศาสตร์เพื่อการพัฒนาระเบียบวินัยของนักศึกษานั้น สามารถปฏิบัติได้เป็นอย่างดี จะทำให้เกิดการอบรมขัดเกลาตนเองให้มีคุณธรรมสูงขึ้น ให้มีการประพฤติปฏิบัติในการวางตนได้อย่างเหมาะสม สร้างคุณค่าให้กับตนเอง สามารถเสริมสร้างให้นักศึกษามีความเป็นครูได้เป็นอย่างดี โดยสามารถประยุกต์ให้เข้ากับการจัดการเรียนการสอน โดยยึดถือมาตรฐานผลการเรียนรู้จากหลักสูตรสู่รายวิชาหมวดวิชาเฉพาะด้าน 6 ด้าน คือ 1) ด้านคุณธรรมจริยธรรม 2) ด้านความรู้ 3) ด้านทักษะทางปัญญา 4) ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ 5) ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลขการสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และ 6) ด้านทักษะด้านการจัดการเรียนรู้ (มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย, 2562) ดังนั้น ในแนวทางปฏิบัติจึงควรดำเนินการ คือ 1) ควรกำหนดเป็นนโยบายของมหาวิทยาลัยหรือคณะลงสู่หลักสูตร 2) ควรจัดให้มีการประชุมเชิงปฏิบัติการแก่คณาจารย์เพื่อเป็นแนวปฏิบัติ 3) ควรจัดอบรมให้นักศึกษาได้มีความรู้และปฏิบัติตนตามหลักพุทธจริยศาสตร์ 4) ควรปลูกฝัง เน้นย้ำ ในรายวิชาชีพรู วิชาการ การศึกษาทั่วไป วิชาเอก ทุกรายวิชา โดยคณาจารย์สามารถนำไปบูรณาการในเนื้อหาวิชาการ และคะแนนจิตพิสัย ให้มีการประพฤติปฏิบัติตามหลักพุทธจริยศาสตร์ ในแผนการจัดการเรียนการสอนของแต่ละรายวิชา 5) ควรผนวกเป็นคะแนนหน่วยกิจกรรมของนักศึกษาปฏิบัติจิตอาสา 6) ควรจัดกิจกรรมส่งเสริมสนับสนุน การให้รางวัล นักศึกษาที่มีพุทธจริยศาสตร์ ดีเด่นตามเกณฑ์ที่คณะกรรมการกำหนด โดยออกแบบกิจกรรมการเรียนการสอนให้อยู่ในหลักภาวนา 4 ประการ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ ญาณสุภา จิตภักดี และคณะ ที่แสดงความเห็นว่า การนำเอาหลักพุทธจริยศาสตร์ คือหลักภาวนา 4 ได้แก่ 1) กายภาวนา เพื่อสร้างความสัมพันธ์กับ

สิ่งแวดล้อมทางกายภาพ 2) สีสถาภนา เพื่อพัฒนาความประพดตีให้เกิดระเบียบวินัย ไม่เบียดเบียนผู้อื่น 3) จิตถาภนา เพื่อพัฒนาจิตให้เข้มแข็ง มีคุณภาพและศักยภาพ และ 4) ปัญญาภนา เพื่อให้เข้าใจสิ่งทั้งหลายตามเป็นจริง รู้ทันสภาวการณที่เ็นไป ทำให้อุดพ้นจากทุกข์ แก้ปัญหาได้ด้วยปัญญา (ณัฐชญา จิตภักดี และคณะ, 2564)

องค์ความรู้ใหม่

การวิจัยนี้เป็นแนวทางที่ดีในการใช้หลักธรรมหรือหลักปฏิบัติทางพระพุทธศาสนา มาพัฒนาวินัยแก่นักศึกษาที่เป็นพุทธศาสนิกชนทุกสาขาวิชา องค์ความรู้ที่ได้จากผลการวิจัยนี้เป็นแนวทางในการศึกษาวิธีการสอนหรือพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษแบบเจาะจงโดยการสอดแทรกหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา เช่น การพัฒนาทักษะการพูดภาษาอังกฤษที่มีการบูรณาการกับหลักคำสอนทางพระพุทธศาสนา โดยการฝึกพูดเรื่องที่สร้างสรรค์ ให้แง่คิด ไม่เป็นการเบียดเบียนผู้อื่น หรือการฝึกพูดนำเสนอเป็นรายกลุ่มเพื่อพัฒนาเรื่องการอยู่ร่วมกับผู้อื่น เป็นต้น

สรุป/ข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่องนี้สรุปได้ว่า 1) นักศึกษาปฏิบัติตามหลักพุทธจริยศาสตร์ด้วยหลักศีล 5 คิดเป็นร้อยละ 94.5 ด้วยหลักกุศลกรรม 10 อกุศลกรรม 10 และด้วยหลักมรรค 8 คิดเป็นร้อยละ 2.7 อย่างละเท่ากัน 2) การปฏิบัติตามระเบียบวินัยของนักศึกษาใน 4 ด้านอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.63$) โดยวินัยด้านการงานที่ได้รับมอบหมายจากอาจารย์มีค่าเฉลี่ยมากกว่าด้านอื่น ๆ ($\bar{X} = 3.72$) รองลงมาวินัยด้านการควบคุมตนเอง ($\bar{X} = 3.68$) วินัยด้านความประพฤติทั่วไป ($\bar{X} = 3.62$) และวินัยด้านการเรียน ($\bar{X} = 3.51$) ทุกด้านมีค่าแปลผลอยู่ในระดับมาก 3) หลักพุทธจริยศาสตร์มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติตามระเบียบวินัยของนักศึกษา โดยรวม 4 ด้านที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 4) หลักพุทธจริยศาสตร์ ควรนำมาเป็นเครื่องมือในการพัฒนาระเบียบวินัยของนักศึกษา เพราะมุ่งเน้นให้ปฏิบัติในทางที่ถูกต้อง มีความคิดดี ทำดี เป็นรากฐานการเป็นสมาชิกที่ดีในสังคม ผู้วิจัยจึงมีข้อเสนอแนะดังนี้ 1. มหาวิทยาลัยควรมีนโยบายในการจัดโครงการอบรมสัมมนาเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพบุคลากรด้านวินัยนักศึกษา โดยให้บุคลากรที่มีหน้าที่รับผิดชอบด้านวินัยนักศึกษาเข้าอบรมสัมมนาเพิ่มความรู้ทักษะความเชี่ยวชาญในการดำเนินการทางวินัย เพื่อให้การดำเนินการเป็นไปในทิศทางเดียวกัน มีความเข้าใจถูกต้องตรงกัน และต้องจัดอบรมสัมมนาทุกปีงบประมาณ 2. มหาวิทยาลัยควรเผยแพร่แนวคิดใหม่ ๆ ในการเสริมสร้างวินัยนักศึกษา เพื่อกระตุ้นให้อาจารย์ ผู้ปกครอง นักศึกษา และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องเกิดทัศนคติเชิงบวกต่อรูปแบบการเสริมสร้างวินัยนักศึกษา ที่จะนำไปปฏิบัติในอนาคตต่อไป 3. มหาวิทยาลัยควรจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการ

สอน และเอื้อต่อการเสริมสร้างวินัย เช่น การจัดโครงการส่งเสริมคุณธรรม โครงการส่งเสริมให้นักศึกษารู้จักพฤติกรรมตนเองและผู้อื่น เป็นต้น 4. มหาวิทยาลัยควรส่งเสริมสนับสนุนและยกย่องอาจารย์หรือนักศึกษาที่มีคุณสมบัติเป็นผู้ที่มีระเบียบวินัยและดำรงตนอยู่บนจริยธรรม เป็นแบบอย่างในการประพฤติปฏิบัติตนให้กับอาจารย์และนักศึกษาทั่วไป นอกจากนี้ ควรมีการศึกษามผลการพัฒนานักศึกษาอย่างต่อเนื่องเป็นระบบทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน การพัฒนารูปแบบการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย และควรเพิ่มกิจกรรมพัฒนานักศึกษาด้านอื่น ๆ แบบมีส่วนร่วม รวมไปถึงการทำวิจัยเชิงคุณภาพเกี่ยวกับการเสริมสร้างวินัยในตนเองของนักศึกษา ด้วยวิธีการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก เพื่อให้ทราบถึงความต้องการที่จะเสริมสร้างวินัยในตนเองของนักศึกษาในด้านอื่น ๆ ที่แท้จริง

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2547). การส่งเสริมปลูกฝังการมีระเบียบวินัยให้นักเรียน. เรียกใช้เมื่อ 24 กุมภาพันธ์ 2563 จาก <https://sites.google.com/site/thamirongreiyinthungtxngmikd/kar-sng-serim-pluk-fang-kar-mi-rabeyb-winay-hi-nakreiyphoux-xari>
- ณัฐชญา จิตภักดี และคณะ. (2564). การพัฒนามนุษย์ตามหลักพุทธจริยศาสตร์. วารสารบัณฑิตศึกษามหาจุฬาลงกรณ์, 8(2), 208-219.
- ทัศนียา แสนทิพย์. (2559). การศึกษาความมีวินัยในตนเองของนักเรียนโรงเรียนนิคมสร้างตนเองจังหวัดระยอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1. ใน วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ธัญญพัทธ์ สอนดง. (2561). การสังเคราะห์ทฤษฎีจริยศาสตร์เพื่อเป็นพื้นฐานในการประกอบธุรกิจโรงแรม. ใน ดุษฎีนิพนธ์พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิตสาขาวิชาปรัชญา. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- ปาจริย์ เกตุสำเภา. (2554). แนวทางการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนบ้านกระสังสามัคคีสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์เขต 1. ใน วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- พรนิภา จันทรน้อย. (2560). รูปแบบกิจกรรมการพัฒนาพฤติกรรมทางจริยธรรมของนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาเอกชนตามคุณลักษณะบัณฑิตยุคสมัยไทย. ใน ดุษฎีนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาผู้นำทางการศึกษาและการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์. มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่.

- พรรณรฐี สะอาด. (2558). ปัญหาและแนวทางพัฒนานิยของนักเรียนของโรงเรียนบ้านแก้ว สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1. ใน วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยบูรพา.
- พระมหาจิรัตถกร อริโย (มะสุใส). (2554). ปัจจัยทางจิตสังคมที่มีความสัมพันธ์ต่อพฤติกรรมการเรียนรู้ควบคู่คุณธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น. ใน วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาพัฒนาสังคม. สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- มนตรี ระยัศรี. (2552). ศึกษาสาเหตุและแนวทางป้องกันและแนวทางแก้ไขปัญหาการประพฤติผิดวินัยของนักเรียนโรงเรียนสวนป่าเขาชะอางค์ สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี. ใน วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยบูรพา.
- มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย. (2562). หลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษ (4 ปี) (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2562). นครปฐม: โรงพิมพ์มหามกุฏราชวิทยาลัย.
- ยาใจ เดชขันธ. (2556). ปัจจัยพระระดับที่มีอิทธิพลต่อคุณธรรมของนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. ใน ดุษฎีนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยหลักสูตรและการสอน. มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- รุ่งอรุณ พรเจริญ. (2556). แนวทางการพัฒนานิยนักศึกษาตามความคิดเห็นของบุคคลกรสายวิชาการ. ใน รายงานการวิจัย. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร.
- สมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์ (ป.อ.ปยุตโต). (2561). วินัย: เรื่องใหญ่กว่าที่คิด. เรียกใช้เมื่อ 30 ตุลาคม 2563 จาก https://www.watnyanaves.net/en/book_detail/405
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2560). แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 - 2564) . กรุงเทพมหานคร: สำนักนายกรัฐมนตรี .
- สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย. (2559). Thailand 4.0 โมเดลขับเคลื่อนประเทศไทยสู่ความมั่งคั่ง มั่นคง และยั่งยืน. เรียกใช้เมื่อ 20 กันยายน 2563 จาก <http://www.stabundamrong.go.th/web/download/newkm/thailand4.0.pdf>
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2561). รูปแบบและกลไกการเสริมสร้างวินัยในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานของประเทศไทยเกาหลี่. กรุงเทพมหานคร: กระทรวงศึกษาธิการ.
- สำนักทะเบียนและวัดผล. (2562). สถิตินักศึกษาประจำปีการศึกษา 2562. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา.

สุคนธา ชินศิริ. (2554). ศึกษาคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนชลราษฎรอำรุงสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรีเขต 18. ใน วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยบูรพา.

สุนทร สุขทรัพย์ทวีผล และคณะ. (2561). การศึกษาวิเคราะห์แนวคิดและการพัฒนาตนเองตามหลักมงคลสูตร ที่ปรากฏในสุภาสิตพระร่วง. วารสารวิทยาลัยสงฆ์นครลำปาง, 7(1), 223-231.